

ÚVAHY

O

1. KNIZE MOJŽÍŠOVĚ

C. H. MACKINTOSH

Obsah

KAPITOLA 1.....	5
KAPITOLA 2.....	14
KAPITOLA 3.....	21
KAPITOLA 4 a 5.....	34
KAPITOLA 6 až 9.	49
KAPITOLA 10.....	64
KAPITOLA 11.....	66
KAPITOLA 12.....	69
KAPITOLA 13.....	78
KAPITOLA 14.....	85
KAPITOLA 15.....	89
KAPITOLA 16.....	96
KAPITOLA 17.....	103
KAPITOLA 18.....	107
KAPITOLA 19.....	112
KAPITOLA 20.....	117
KAPITOLA 21.....	120
KAPITOLA 22.....	124
KAPITOLA 23.....	132
KAPITOLA 24.....	134
KAPITOLA 25.....	142
KAPITOLA 26.....	143
KAPITOLA 27.....	147
KAPITOLA 28.....	153
KAPITOLA 29 až 31.	158
KAPITOLA 32.....	162
KAPITOLA 33 a 34.....	167
KAPITOLA 35.....	170
KAPITOLA 36 a 37.....	173
KAPITOLA 38.....	175
KAPITOLA 39 až 45.	176
KAPITOLA 46 až 50.	182

KAPITOLA 1.

Nanejvýš překvapující je způsob, jakým Duch Svatý započiná tuto vznešenou knihu. Beze všech okolků nás uvádí do Boží přítomnosti, a to ve skutečnou plnost Jeho jsoucnosti i do samoty Jeho působení. Každý způsob úvodu je vyloučen. Bezprostředně jsme vedeni k Bohu. Takřka slyšíme, jak On přerušuje mlčení země, a vidíme, jak světlem proniká její mrákoty, aby stvořil okruh Své působnosti, v němž by se „*ta jeho věčná moc a Božství*“ mohly rozvinout. Zde není nic pro bezúčelnou zvědavost, nic pro vypočítavost ubohého lidského ducha. Zde nalézáme vznešenost a skutečnost božské pravdy, působící svou mravní silou na srdce i porozumění. Na cestách a při zjeveních Ducha Božího nikdy také nenalezne všetečná zvědavost v podání zvláštních teorií své uspokojení. Nechť si geologové prozkoumávají nitro země a odtud vynáší na světlo výsledky svého bádání, ať již potvrzující božské sdělení o původu, aneb jemu tu a tam odporující; nechť si pátrají a hloubají o vykopaných zkamenělinách nebo podobných věcech – učedník Páně sklání se v svaté radosti před slovem od Boha vdechnutým. On čte, věří a klaní se. Kéž bychom i my v tomtéž duchu započali svou úvahu o obsahuplné knize před námi ležící; kéž rozumíme tomu, co to znamená „*zpytovati v chrámě Jeho*“ a v těchto svých zpytováních vznešeného obsahu Písma svatého pokračujeme stále v duchu pravého uctívání a klanění se!

„***Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.***“ (verš 1.) Tato důležitá a první pověď v kanonických knihách Písma svatého nás uvádí do přítomnosti Toho, který je nevýčerpatelným zdrojem každého pravého požehnání. Zde nejsou žádné podrobnější důkazy pro Boží jsoucnost. Duch Boží by se nemohl nikdy s něčím takovým spojit. Bůh se zjevuje sám; On se ohlašuje a v známost uvádí svými skutky. „*Nebesa vypravují slávu Boha silného, a dílo rukou jeho obloha zvěštuje.*“ (Žalm 19,2.) „*Oslavovati budou tebe všichni skutkové tvoji.*“ – „*Velící a předivní jsou skutkové tvoji, Pane Bože všemohoucí.*“ (Zj. 15,3.) Jen nevěrec nebo zapírač Boha by tu mohl chtít pátrat po důkazech jsoucnosti Toho, který světy stvořil slovem úst svých, a který se sám dal poznat jako vševědoucí, všemohoucí, věčný Bůh. Kdo by také mimo „Boha“ dokázal něco „stvořit“? „*Pozdvihněte vzhůru oči svých, a vizte, kdo to stvořil? Kdo vyvedl v počtu vojsko jejich, a všeho toho zejména povolává? Vedle množství síly a veliké moci ani jedno z nich nehyně.*“ (Izaiáš 40,26.) „*Všickni zajisté bohové národů jsou modly, ale Hospodin nebesa učinil.*“ V knize Jo-

bové (kap. 38–41.) Bůh ukazuje dílo stvoření jako nezvratný důkaz Své neomezené nadvlády. Dílo stvoření nám podává na jedné straně nejživější a nejpádnější představy o Boží všemohoucnosti a na druhé straně se dotýká našich srdcí Jeho sklonění se, jež nám tu je ukázáno. Vznešenost a láska, velická moc a něžná dobrotivost – všechno je božské.

„Země pak byla nesličná a pustá, a tma byla nad propastí.“ (v. 2.) To bylo v pravdě jeviště, na němž mohl působit jedině Bůh. Člověk v pyši svého srdce se od té doby ukazuje až příliš ochotným překážet Bohu v jiném, daleko vyšším působení. Při scéně však, před námi se nacházející, neměl člověk ještě žádné místo, až pak i on, spolu se vším jiným, se stal předmětem Jeho tvůrčí moci. Bůh samojediný byl při stvoření. On shlížel ze svých věčných příbytků světla sem dolů na spoušť a spatřil tu ono místo, kde by Jeho předivné plány a uložení mohly najít své uskutečnění a naplnění, a kde by druhá osoba věčné trojice měla žít, působit, svědčit, krvácet i umřít, aby před užaslými světy ukázala vznešenost dokonalosti Božství. Všude panovala tma a nepořádek; leč Bůh jest Bůh světla a pořádku. *„Bůh jest světlo, a tmy v něm nižádné není.“* (1. Jan. 1,5.) Tma a nepořádek, ať už na ně hledíme ze stanoviska přirozeného, mravního, duchovního nebo duševního, nemohou nikdy v Jeho přítomnosti obstát.

„A Duch Boží vznášel se nad vodami.“ (v. 2.) Vznášel se, takřka rozprostíraje se, nad jevištěm svého budoucího působiště. V pravdě, temné jeviště – jeviště, které Bohu světla a života poskytovalo neomezené místo k působení. On jediný mohl osvětlit tmy, vyvodit život, zavést pořádek místo chaosu a uprostřed vod stvořit prostranství, kde by se mohl vyvíjet život bez bázně smrti. To byly skutečně podniky důstojné Boha.

„I řekl Bůh: Bud' světlo! I bylo světlo.“ (v. 3.) Jak jednoduché a přec jak božské! *„On řekl, a stalo se, on rozkázal, a postavilo se.“* (Žalm 33,9.) Nechť se nevěra ptá: „Jak?, kde?, kdy?“ – Odpověď zní: *„Věrou rozumíme, že účinnosti jsou věkové (dle pův.: světové) slovem Božím, takže z ničeho jest to, což vidíme, učiněno.“* (Žid. 11,3.) To uspokojí duši, která se chce nechat poučit. Světská moudrost se tomu může opovržlivě posmívat, nazývat to hrubou nevědomostí nebo slepou lehkověrností, úplně přiměřenou době barbarské, avšak veskrz nedůstojnou pro lidi žijící v osvětleném století světových dějin, kde museum a dalekohled nás seznamují se skutečnostmi, o nichž tito svatí pisatelé nic nevěděli. Jaká to moudrost! Jaká učenost! Ne, spíše jaké to bláznovství! Jaký nesmysl! Jaká naprostá neschopnost k chápání účelu i

úmyslů Písma svatého! Jistě, že Božím úmyslem není vychovat z nás hvězdáře a zeměpisce, nebo upozorňovat nás na podrobnosti, které staví před oči každému školáčkovi zvětšovací skla nebo dalekohled. Jeho účelem je přivést nás k Sobě a to jako klanějící se Jemu, jejichž srdce i poznání jsou poučeny i správně vedeny Jeho svatým slovem. To ale nepostačuje tak zvanému filozofovi; nikoliv, on opovrhne tím, co si sám označuje jako všední a úzkoprsé předsudky zbožných učedníků Písma. Chápe se však důvěryplně svého dalekohledu a zkoumá jím vzdálené mu nebe; nebo sestupuje v tajuplné hlubiny země, aby tu prozkoumal její vrstvy, útvary, zkameněliny atd. a tím značně zlepšil, jak se domnívá, inspirované (vdechnuté) sdělení Písma svatého, předpokládaje, že výsledky jeho pátrání nebudou Božímu Slovu přímo odporovat.

S takovými to „*odpory falešně nazvaného umění*“ se my nemáme zabývat. Věříme, že všechny skutečné objevy, ať jsou „*na nebi svrchu, nebo na zemi dole, nebo u vodách pod zemí*“, vždycky budou stát v úplném souhlasu s podáním Božího Slova. Není-li tomu tak, pak jsou pro každého milovníka Písma zavrženíhodné. To dává pak srdci veliký klid v dobách, jako je i nyní. V době tak bohaté na učené spekulace a vzletné teorie, skrývající však příliš často jen rozumovou víru, ne-li dokonce výslovnou nevěru. Proto je tak velice nutné, aby srdce bylo pevně utvrzeno ohledně plnosti, autority, dokonalosti, majestátnosti i Božského vdechnutí svatého Písma; neboť v tom jedině pozůstává působivá ochrana proti rozumové víře a pověře. Důkladná známost Písma a dokonalá, poslušná oddanost tomuto Písmu, jsou nejdůležitějšími požadavky přítomnosti. Kéž by Pán ve Své nezměrné milosti jedno i druhé mezi námi bohatě rozmnožil.

„A viděl Bůh světlo, že bylo dobré; i oddělil Bůh světlo od tmy. A nazval Bůh světlo dnem, a tmu nazval nocí.“ (verše 4–5.) Zde máme oba veliké znaky, které jsou tak často v Písmě použity. Přítomnost světla tvoří den, jeho nepřítomnost je noc. V dějích duše nalézáme totéž. Jsou „*synové světla*“ a „*synové tmy*“. Je to ostře ohraničené, vážné rozlišování. Všichni, jimž vzešlo světlo života – Kristus, jsou „*synové světla*“ a „*synové dne*“. Všichni ti, kteří se dosud nalézají ve tmě, slepotě a nevěře přirozenosti, všichni, kteří ještě nepřijali Krista do svých srdcí, jsou „*syny tmy*“ a „*synové noci*“.

Milý čtenáři! Pozastav se tu na okamžik a ptej se sám sebe v přítomnosti Toho, který zpytuje srdce, ke které z obou tříd právě nyní náležíš. Buď jsi na jedné, nebo na druhé straně, to je nesporné. Snad jsi chudý, opovržený a

neučený, avšak jestliže jsi z milosti přijal Krista jako svého Spasitele, pak jsi v skutku a pravdě Synem dne. Jako takový budeš jednou v nebeských místech slávy, kde po všechny věky bude ústředním sluncem „*Beránek zabitý*“. To není tvé vlastní dílo. Je to výsledek uložení a působení Boha samého, který ti v Ježíšovi a Jeho dokonalé oběti daroval světlo a život, radost i pokoj. Neznáš-li však ještě posvěcujícího působení a vlivu Božího světla, nejsou-li tvé oči dosud otevřené k spatřování jakékoliv krásy v Synu Božím, ach! tu – byť by ses i svou učeností vyrovnal nějakému Newtonovi¹ a znal všechny poklady filozofie a se vši žádostivostí pil ze všech pramenů lidské moudrosti, ano i kdyby tvé jméno bylo ozdobeno všemi tituly učenosti, jaké školy a univerzity mohou propůjčit – tu jsi přec jen „*synem noci*“, „*synem tmy*“. A překvapí-li tě smrt v nynějším stavu, pak budeš přikryt tmou a hrůzami věčné noci. Proto, milý příteli, nečti žádnou další stránku, dokud nebudeš dokonale uspokojen ohledně otázky, jsi-li synem „*dne*“ nebo „*noci*“.

Následující bod, u něhož bych se chtěl pozdrzet, je stvoření světla. „***Opět řekl Bůh: Bud'te světla na obloze nebeské, aby oddělovala den od noci, a byla na znamení a rozměření časů, dnů a let; a aby svítila na obloze nebeské, a osvěcovala zemi. A stalo se tak. I učinil Bůh dvě světla veliká, světlo větší, aby správu drželo nade dnem, a světlo menší, aby správu drželo nad nocí; též i hvězdy.***“ (verše 14–16.)

Slunce je velikým středem světla a středem naší soustavy. Kolem něho krouží menší nebeská tělesa a od něho mají své světlo. Proto také vším právem může být považováno za vhodný obraz Toho, který vzejde jako „*slunce spravedlnosti a zdraví bude na paprscích jeho*“, aby oblažil srdce těch, kteří se bojí Hospodina. Příhodnost a krása tohoto přirovnání se však zjeví dokonale teprve tomu, kdo po probdělé noci uzří vycházející slunce zlatit svými jasnými paprsky východní nebe. Mlhy a stíny noci jsou rozptýleny a celé stvoření se zdá zdravit navracející se zářivou kouli. Tak tomu bude jednou, až vzejde slunce spravedlnosti. Stíny noci zmizí, a celé stvoření se bude veselit ze svítání „*jitra beze stínů*“, ze vzejití zářivého a nikdy nezanikajícího dne slávy.

¹ Věhlasný anglický hvězdář. (Pozn. překlad.)

Měsíc, sám o sobě tmavý, přijímá všechno své světlo od slunce. Ustavičně odráží sluneční světlo, vyjma situace, kdy se v to země a její vlivy rušivě vmísí.²

Sotvaže slunce zapadne za obzor, tu přispěchá měsíc, aby zachycené sluneční paprsky vrhal dál na temný svět. Je-li však i za dne viditelný, tu má vždy jen mdlé světlo – nutný následek jeho objevení se v přítomnosti vyšší jasnosti. Ovšem, jak již podotknuto, staví se v to někdy naše země rušivě a svými temnými mraky, hustou mlhou a kalnými výpary vystupujícími z jejího povrchu, zakrývá našemu pohledu jeho stříbrné světlo.

Jako je slunce krásným a vhodným obrazem Krista, tak zase měsíc nám nápadným způsobem připomíná církev neboli shromáždění. Zdroj jeho světla je oku skryt. Svět Jej, Krista, nevidí, ale církev Jej vidí a je povolána k tomu, aby Jeho paprsky ozařovala svět obestřený noční tmou. Skrze církev neboli shromáždění se světu naskytá cesta k naučení se něčemu o Kristu. „*List náš vy jste*“, praví apoštol, „*kterýž znají a čtou všickni lidé.*“ A dále: „*Nebo to zjevné jest, že jste list Kristův.*“ (2. Kor. 3,2.3.)

Jak odpovědné je to postavení! Jak vážně by měla církev v každém ohledu bdít nade vším, co by mohlo zamezit vyzařování nebeského světla Kristova! Jak ale může nechat toto světlo svítit? Tím, že jej nechá, aby ji mohlo svým nezkaleným leskem ozařovat. Kdyby tak církev chodila jen v světle Krista, pak není žádné pochyby, že by z ní toto světlo vyzařovalo; a to by pak věřící stále udržovalo v přiměřeném Pánu libém postavení. Měsíc nemá žádné vlastní světlo. Tak je tomu i s církví. Ona není povolána k tomu, aby sebe sama vystavovala světu na obdiv. Její povinností je jen vyzařovat to světlo, jaké sama přijala. Jejím úkolem je se svatou pílí zpytovat cestu, kterou On zde šel a jít touž cestou za Ním v moci Ducha svatého. Ale žel, že svět se svými mlhami, svými mračny a výpary se často vetře rušivě, zakryje světlo a poskvrní ten list. Často lze pozorovat jen velice nepatrně rysy Kristovy povahy při těch, kteří se honosí Jeho jménem; ba při mnohých příležitostech spíše ukazují pokořující opak nežli podobnost. Kéž bychom víc patřili na Krista s ustavičnou modlitbou, abychom také mohli představit Jeho věrnější obraz.

Hvězdy jsou vzdálená světla. Svítí v jiném ovzduší a nejsou v bezprostředním spojení s naší sluneční soustavou, vyjímaje spatřování jejich třpytu.

² Je to zajímavý úkaz, že měsíc, pozorován dobrým dalekohledem, skýtá pohled zpustošeného kraje.

„Hvězda od hvězdy dělí se v slávě.“ Tak tomu bude v přicházejícím království Syna. On se bude skvíť v živém a věčném jasu slávy, a Jeho tělo, církev, bude Jeho paprsky ozařovat své okolí. Toto pomyšlení by nás mělo povzbudit, abychom nyní už v noci tohoto světa s větší opravdovostí i horlivostí toužili po větší podobnosti s naším nepřítomným Pánem.

Nejdříve se nyní uvádí nižší uspořádání stvoření. Moře a země jsou učiněny, aby byly obývány živými tvory. Někteří myslí, že v událostech každého dne při stvoření musíme spatřovat obraz různých po sobě následujících období a jejich velikých charakteristických zásad. K tomu bych chtěl jen podotknout, chce-li kdo takovýmto způsobem Písmo vykládat, že je naprosto nutné bdít se svatou horlivostí nad činností vlastních domněnek, jakož i přísně přihlížet k celkovému souhlasu Písma. Jinak je nebezpečí, že se zabředne ve smutná pomýlení. Nemám smělost k tomu, abych takovýmto způsobem vykládal, a omezím se pouze na to, co jsem poznal jako jasný smysl posvěceného textu.

Nyní přicházíme k postavení člověka, jako ustanoveného nad dílem Božích rukou. Když bylo vše uspořádáno, potřebovalo stvoření nějakou hlavu. ***„Řekl opět Bůh: Učiňme člověka k obrazu našemu, podle podobenství našeho, a ať panují nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad hovady, a nade vsí zemí, i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi. I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je. A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh: Plodtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.“*** (verše 26–28.) Čtenář si zajisté povšiml výroků: *„stvořil jej“* a *„stvořil je“*. Ač se nám sděluje teprve až v následující kapitole vlastní skutečnost utvoření ženy, přece již zde shledáváme, že „jim“ Bůh žehná a společně jim oběma určuje místo panování nad zemí. Všecka nižší uspořádání stvoření jsou postavena pod jejich společnou vládu. Eva obdržela všecka svá požehnání v Adamovi; v něm dosáhla také své důstojnosti. Ačkoliv skutečně ještě ani nebyla povolána k životu, přece v Boží radě byla již považována za část muže. *„Trupel můj viděly oči tvé, v knihu tvou všickni oudové jeho zapsáni jsou, i dnové, v nichž formováni byli, když ještě žádného z nich nebylo.“* (Žalm 139,16.)

Právě tak je tomu s církví, nevěstou druhého člověka. Od věčnosti byla spatřována v Kristu, své hlavě a svém Pánu, jak čteme v Efez. 1,4.: *„Jakož*

vyvolil nás v něm **před ustanovením světa**, abychom byli svatí a neposkvrnění před obličejem jeho v lásce.“ Dříve ještě, nežli kterýkoliv úd církve dýchal dchnutím života, byli již všichni dle věčné vůle Boží „určeni, aby přípodobně byli obrazu Syna Jeho.“ Uložení Boží ukazují církev jako nutnost k dokonání tajuplného člověka; proto je povolána být „plnost Toho, který všechno ve všem naplňuje“. Je to obdivuhodný titul; odhaluje důstojnost, důležitost a vznešenost církve.

Velmi často se hledí na požehnání a bezpečí jednotlivých duší jako na jediný cíl vykoupení, než jak velice nepatrné je takové mínění o tomto předmětu! Že všechno, cokoliv jednotlivci přináležejí, jest dokonale bezpečné, o tom nemůže být – Bohu díky! – žádná pochybnost. Přesto však je to jen nejmenší díl vykoupení. Kristova sláva je obsažena v jsoucnosti církve neboli shromáždění a s tím spojena, a to je pravda daleko vznešenějšího důstojenství, hlubokosti i moci. Jsem-li dle určitých výpovědí Písma svatého oprávněn hledět na sebe jako částčku toho, čeho Kristus nezbytně potřebuje, pak nemohu nikterak pochybovat o Jeho dokonalé péči o mé osobní potřeby. A je církev pro Krista nezbytně potřebná? Není pochyby. „Není dobré člověku býti samotnému; učiním jemu pomoc, kteráž by při něm byla.“ A zase: „Nebo není muž z ženy, ale žena z muže. Není zajisté muž stvořen pro ženu, ale žena pro muže... Avšak ani muž bez ženy, ani žena bez muže v Pánu. Nebo jakož žena z muže, tak i muž skrze ženu, všechny pak věci z Boha.“ (1. Kor. 11,8–12.) Nejedná se tudíž už jen o otázku, může-li Bůh ubohému, bezmocnému hříšníku požehnat, může-li shladit jeho hříchy a v moci božské spravedlnosti jej přijmout. Bůh řekl: „Není dobré člověku býti samotnému.“ Proto nenechal ani „prvního člověka bez pomoci“, a nemohl tudíž bez ní nechat ani „druhého“. Jako v prvním případě by bez Evy zůstala mezera ve stvoření, tak i – o údivuhodné pomyšlení! – v druhém případě by bez nevěsty, církve, byla mezera v novém stvoření.

Uvažujme nyní, jakým způsobem byla Eva povolána v jsoucnost. Musíme při tom zasáhnout do obsahu následující kapitoly. V celém stvoření nebyla pro Adama nalezena pomoc. Musel na něho připadnout „tvrdý sen“ a z něho samého musela být utvořena pomocnice, aby s ním sdílela jeho panování i požehnání. „Protož uvedl Hospodin Bůh tvrdý sen na Adama, i usnul; a vyňal jedno z žeber jeho, a to místo vyplnil tělem. A z toho žebra, kteréž vyňal z Adama, vzdělal Hospodin Bůh ženu, a přivedl ji k Adamovi. I řekl Adam: *Tedy tato jest kost z kostí mých a tělo z těla mého; tato slouží bude mužatka; nebo z muže vzata jest.*“ (2,21–23.)

Hledíme-li na Adama a Evu jako na předobrazení Krista, k čemuž nás Písmo úplně opravňuje, vidíme, že Kristova smrt se musela nutně stát dokonanou skutečností, nežli mohla být utvořena církev (ačkoliv dle Božího předuložení byla před ustanovením světa v Kristu spatřována a vyvolená). Mezi skrytou Boží radou a jejím zjevením i provedením, pozůstává velký rozdíl. Nežli mohla být skutečně Boží rada ohledně shromáždění neboli církve, musel být Syn zavržen a ukřižován; On musel zaujmout své místo v nebi, a aby mohl věřící pokřtít v **jedno** tělo, musel seslat Ducha svatého. Ne snad jako by jednotlivé duše před Kristovou smrtí nebyly obživeny a zachráněny. Bezpochyby tomu tak bylo. Adam a mnoho tisíců jiných byli během času zachráněni mocí Kristovy oběti, ačkoliv tato oběť ještě nebyla dokonána. Ale spasení jednotlivých duší a utvoření církve skrze Ducha svatého, jsou dvě velice rozdílné věci. Žel, že tohoto rozdílu nebývá dost dbáno; a také i tam, kde učením bývá obhajován, jen zřídka kdy mívá takové praktické výsledky, jaké by z tak vznešené pravdy měly vzejít. Toto jedinečné místo postavení církve, její zvláštní poměr k „druhému člověku, Pánu s nebe“, její rozeznávající přednosti a důstojnost – všechno to by přinášelo bohaté a utěšené ovoce, kdyby to bylo přijato a uchopeno v moci Ducha svatého. (Viz Efez. 5,23–32.)

Povšimneme-li si uvedeného předzobrazení, můžeme si učinit jakousi představu o výsledcích, jaké by měly vzejít z pochopení postavení církve a jejího poměru. Jak mnoho lásky dlužila Eva Adamovi! Jak blízkou mu byla! Jaká vroucnost obecenství! Jak úplně sdílela všechny jeho myšlenky! Ve vši jeho důstojnosti, ve vši jeho slávě byla s ním úplně za jedno; ano, ona byla, jak již připomenuto, **v něm** viděná a požehnána. Pro „muže“ byla povolána k životu. Věřu, jako předzobrazení nemůže mít nic jiného větší význam. Nejdříve byl muž stvořen, pak byla žena **v něm** spatřována a **z něho** stvořena. Všecko to nám ukazuje skutečně jedno z nejuchvatnějších a nejpoučnějších předzobrazení. Ne, že by kdy mohlo být nějaké učení založeno na předzobrazení; ale nacházíme-li to učení na jiných místech Písma jasně a dokonale zaznamenané, tu jsme způsobilí předzobrazení rozumět, ocenit a obdivovat.

V 8. žalmu nalézáme krásné vypoodobnění člověka, jak ho Bůh ustanovil nad dílem Svých rukou: „*Když spatřuji nebesa tvá, dílo prstů tvých, měsíc a hvězdy, kteréž jsi tak upevnil, říkám: Co je člověk, že jsi naň pamětliv, a syn člověka, že jej navštěvuješ? Nebo učinil jsi ho málo menšího andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej. Pánem jsi ho učinil nad dílem rukou svých, všechno jsi*

podložil pod nohy jeho: ovce i voly všechny, také i zvíř polní, ptactvo nebeské, i ryby mořské a cožkoli chodí stezkami mořskými.“ (Žalm 8,4–9.) Zde je nám ukázán člověk, bez jakékoliv zmínky o ženě. A toto je veskrze správné a významné, neboť žena je spatřována v muži.

V **žádné** části Starého zákona nenalézáme bezprostřední zjevení tajemství církve. Apoštol praví výslovně: „*Kteréž za jiných věků nebylo známo synům lidským, tak jako nyní zjeveno jest svatým apoštolům jeho a prorokům (Nového zákona) skrze Ducha.*“ (Efez. 3,5.) Z tohoto důvodu je v uvedeném žalmu řeč jen o „člověku – muži“; ale my víme, že muž i žena jsou tím jedním jménem míněni stejně. Všecko toto mělo v budoucích časech nalézt svůj dokonalý protějšek. Pak pravý člověk, Pán s nebe, zasedne na trůně a společně se Svou nevěstou, církví, budou panovat nad obnoveným stvořením. Církev, vyšlá, obživená z Kristova hrobu, je částí „Jeho těla a Jeho masa a Jeho kostí“. On hlava, ona tělo, tvoří dohromady člověka, jak ve 4. kapitole Ep. k Efezským čteme: „*Až bychom se sběhli všickni v jednotu víry a známosti Syna Božího, v muže dokonalého, v míru postavy plného věku Kristova.*“ Církev proto, že tvoří část Krista, bude zaujímat v slávě zvláštní, jen jí určené místo. Žádné jiné stvoření nebylo Adamovi tak blízké jako Eva; neboť žádné nebylo jeho součástí. Právě tak je tomu s církví; ona v budoucí slávě přijme nej přednější a nejblíží místo u Krista.

Avšak nejen to, co církev **bude**, ale i to, co **je**, budí náš údiv. Ona je teď tělo, jehož hlavou je Kristus; ona je teď chrámem, v němž Bůh sám přebývá. Je-li to však přítomná i budoucí důstojnost toho, čehož my z Boží milosti tvoříme část, pak zajisté se na nás sluší obcovat svatě a oddaně, odděleně od světa a důstojně.

Kéž by Duch svatý tyto věci plněji a mocněji ráčil zjevovat našim srdcím, aby se v nás vždy více prohlubovalo vědomí našeho vznešeného povolání a my si počínali vždy důstojněji! „*A tak dal vám osvěcené oči mysli vaší, abyste věděli, která by byla naděje povolání jeho, a jaké bohatství slávy dědictví jeho v svatých, a kterak jest nesmírná velikost moci jeho k nám věřícím podle působení mocnosti síly jeho. Kteréž dokázal na Kristu, vzkřísiv jej z mrtvých a posadiv na pravici své na nebesích, vysoce nade všecko knížatstvo, i mocnosti, i moci, i panstvo, i nad každé jméno, kteréž se jmenuje, netoliko v věku tomto, ale i v budoucím. A všecko poddal pod nohy jeho, a jej dal hlavu nade*

všecko církvi, kteráž jest tělo jeho, a plnost všecko ve všech naplňujícího." (Efez. 1,18–23.)

KAPITOLA 2.

Tato kapitola obrací naši pozornost na dva důležité předměty, totiž na „sedmý den“ a na „řeku“. První zasluhuje zcela zvláštního povšimnutí.

Je zajisté málo věcí, o nichž by vládlo tolik nedorozumění a odporů, jako v učení o „sobotě“. Ne však proto, že by k tomu byla nejmenší příčina; nikoliv, neboť celá věc je v Písmě co nejjasněji a nejjednodušeji vyjádřena. Určité přikázání o „svěcení soboty“, dovolí-li Pán, bude nás zaměstnávat při výkladu druhé Mojžíšovy knihy. V těchto kapitolách není člověku dáno žádné přikázání. Děje se tu zmínka jen o tom, že „*odpočinul Bůh dne sedmého.*“ Tak čteme: „***A tak dokonána jsou nebesa a země, i všecko vojsko jejich. A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž dělal; a odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž byl dělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh od všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby učiněno bylo.***“ (verše 1–3.) Zde tedy nemáme žádné přikázání; zde je nám prostě vypravováno, že Bůh odpočinul, protože bylo dokonáno všecko, co se týkalo stvoření. Už nebylo nic víc k děláni; proto po šestidenní práci své dílo zastavil a odpočíval, užíval klidu. Všecko bylo dokonáno, všecko bylo velmi dobré, všecko bylo právě tak, jak to On sám udělal a On v tom odpočíval. „*Když prozpěvovaly spolu hvězdy jitřní, a plésali všickni synové Boží.*“ (Job 38,7.) Dílo stvoření bylo dokonáno a Bůh slavil sobotu.

A vskutku, to je pravý význam soboty. To byla ta jediná sobota, pokud nás Písmo o tom poučuje, která byla kdy Bohem držena. Později se dočítáme, že Bůh přikázal člověku svěcení soboty a že člověk ostříhání tohoto přikázání naprosto zanedbal; ale nikde víc nečteme opět slova: „Bůh odpočinul“; naopak máme: „*Otec můj až dosavad dělá, i jáť dělám.*“ (Jan 5,17.) V přesném a vlastním slova smyslu mohla být sobota slavena jen tehdy, když už nebylo nic víc co dělat. Ta mohla být slavena jen uprostřed bezvadného stvoření – takového stvoření, na němž by nebylo k nalezení ani poskrvny hříchu. Bůh nemůže odpočívat tam, kde je hřích; a tu jen jediný pohled okolo nás nás

přesvědčí, že Bůh nemůže mít své odpočinutí **v nynějším** stvoření. Trní a bodláčí spojené s tisícerými jinými smutnými a pokořujícími plody lkajícího stvoření vyvstávají před naším zrakem a prohlašují, že Bůh nyní musí **dělat** a nemůže **odpočívat**. Mohl by On odpočívat uprostřed trnů a znetvořených křovisek? Měl by On odpočívat mezi vzdechy a slzami, únavou a starostmi, nemocemi a smrtí, v zapadnutí a vině zkaženého světa? Měl by se zde usadit a za takových poměrů slavit sobotu?

Nechť již jsou tyto otázky zodpověděny jakkoliv, Písmo svaté nás poučuje, že Bůh až dosud nedržel žádnou jinou sobotu, vyjma té označené v druhé kapitole první Mojžíšovy knihy. „*Den sedmý*“ a žádný jiný byl sobotou. Ten označoval dokonání díla stvoření; ale dílo stvoření bylo porušeno, odpočinutí soboty přerušeno, a proto od zhřešení člověka Bůh zase působil. „*Otec můj až dosavad dělá,*“ praví Pán, „*i jáť dělám*“; a právě tak dělá i Duch svatý.

Vskutku, když byl Kristus na této zemi, neměl žádnou sobotu. On dokonál Svě dílo; On ho dokonál požehnaným a veleslavným způsobem. Kde ale strávil sobotu? **V hrobě!** Ano, milovaný čtenáři, Pán Ježíš, Bůh zjevený v těle, Pán soboty, Stvořitel a Zachovávatel nebe i země, strávil sedmý den v temném, mlčenlivém hrobě. Nemá nám to něco říci? Není v tom pro nás žádné poučení? Mohl by Syn Boží ležet sedmého dne v hrobě, kdyby tento den měl být stráven v klidu a míru i plném vědomí, že všechna práce je ukončena? Nemožno! My v pravdě nepotřebujeme žádný jiný důkaz pro nemožnost svěcení soboty, nad ten, jaký nám poskytuje hrob Pána Ježíše. My můžeme u tohoto hrobu stát plni údivu, že Boží Syn je v něm sedmého dne. Ale příčina je nepopíratelná. Člověk je padlé, zkažené, vinou obtížené stvoření. Když dosáhl vrcholu své zlé cesty, ukřižoval Pána slávy a po dokonání svého činu přivalil ještě veliký kámen k otvoru hrobu, aby, bylo-li by možné, mu zabránil hrob opustit. A co sám dělal, dokud Boží Syn odpočíval v hrobě? Slavil sobotu! Jaké pomyšlení! Kristus leží v hrobě, aby porušenou sobotu zase obnovil, a člověk se pokouší držet sobotu, jakoby tato nebyla nikdy porušena. Věru, byla to sobota **člověka** a ne **Boží**. Byla to sobota **bez** Krista, a proto také, protože oddělená od Krista i od Boha, jen prázdná, bezmocná a bezcenná forma.

Avšak bývá namítáno: „Den je zaměněn, ovšem zásady na něj se vztahující zůstaly.“ Nevěřím, že by Písmo dávalo jakýkoliv podklad k takovým myšlenkám. Nebo kde je nějaké Boží svědectví pro takové tvrzení? Je-li tu nějaké svědectví Písma, pak není také nic lehčího, než ho předložit. Ale není

žádné k nalezení; naopak v Novém zákoně je co nejurčitěji zachováno rozlišování. Na důkaz uvádím nejpozoruhodnější místo: „*Na skonání pak soboty, když již svítalo na první den toho téhodne.*“ (Mat. 28,1.) Zde zřejmě není žádná řeč o tom, že by sedmý den byl proměněn v první den, nebo že by snad sobota byla přeložena na některý jiný den. První den týdne není zaměněná sobota, nýbrž zcela nový den. Je to první den nového období a ne poslední den starého. Sedmý den stojí ve spojení se zemí a vezdejšími odpočinutím, kdežto první den týdne nás uvádí do nebe a nebeského odpočinutí.

Tento rozdíl je zásadně nejvýznamnější a také nejdůležitější, hledíme-li na věc z praktického hlediska. Světím-li sedmý den, tu se tím sám označuji jako zemský člověk, poněvadž tento den zřejmě vyjadřuje odpočinek země, odpočinutí stvoření; jsem-li však slovem a Božím Duchem poučen k chápání významu prvního dne týdne, tu také ihned pochopím jeho bezprostřední spojení s oním novým a nebeským uspořádáním věcí, k nimž tvoří věčný základ Kristova smrt a Jeho zmrtvýchvstání. Sedmý den náležel Izraelovi a zemi, první den týdne patří církvi a nebi, Dále Izraelovi bylo **přikázáno** sedmý den světit; církev má **výsadu**, přednost, radovat se z prvního dne týdne. První byl **zkušebním kamenem** mravního stavu Izraele; poslední je **důkazem** věčného přijetí církve. Onen projevoval, co by Izrael **mohl činit** pro Boha; tento v dokonalém světle ukazuje, co Bůh **učinil** pro nás.

Je nemožné přecenit cenu a důležitost „dne Páně“,³ jak je první den týdne ve Zjev. 1. pojmenován. Poněvadž je to den, v němž Kristus vstal z mrtvých, tak nám neznázorňuje dokonání stvoření, nýbrž ukazuje nám vítězství dokonalého a vznešeného spasení. Nikdy bychom neměli na svěcení prvního dne týdne hledět jako na otrockou povinnost, jako na jho vložené na šíji křesťana. Nikoliv, světit tento blahoslavený den je **radost** křesťana. Proto shledáváme, že první den týdne býval především dnem, v němž se prvotní křesťané shromažďovali k lámání chleba; a v onom prvním oddíle církevních dějin byl plně dodržován rozdíl mezi sobotou a prvním dnem týdne. Židé slavili sobotu tím, že se ve svých synagogách shromažďovali ke čtení „*zákona a proroků*“; křesťané slavili první den týdne tím, že se shromažďovali k lámání chleba. V Písmě se nenalézá ani jediné místo, kde by byl první den týdne jmenován sobotou, kdežto pro rozdílnost obou míst máme nejjasnější důkazy.

³ řecky: ἡ κυριακή ἡμέρα = Páně den neboli den Pánu náležející – zvláštní výraz, nalézající se jen zde a v 1. Kor. 11,20. (tam ve spojení s večeří Páně).

Nač se tedy přít o něco, co postrádá odůvodnění Písma. Milujte, ctěte a slavte den Páně, jak nejvíce to jde; snažte se, jako apoštol, být v něm „*v duchu*“; varujte se světských zaměstnání, jak je to nejvíce možné. Ale činíte-li toto všechno, pojmenujte tento den jeho pravým jménem; poukažte mu jeho pravé místo; pochopte zásady, které jsou jemu vlastní; a především, nepřinucujte křesťana jako železným šroubem k tomu, aby světil sedmý den, když jeho vznešenou a svatou předností je, dbát dne prvního. Ó, nestahujte ho z nebe, kde může odpočívat, na zlořečenou, krví potřísněnou zem, kde není žádné odpočinutí. Nechtějte na něm, aby světil den, který strávil jeho Mistr v hrobě, místo onoho požehnaného dne, v němž On hrob opustil. (Porovnej pečlivě: Mat. 28,1–6.; Mar. 16,1.2.; Luk. 24,1.; Jan 20,1.19.26.; Sk. ap. 20,7.; 1. Kor. 16,2.; Zj. 1,10.; Sk. ap. 13,14.; 17,2.; Kol. 2,16.)

Neztrácejme však ze zřetele onu důležitou pravdu, že sobota bude jistě ještě jednou slavena v Izraelské zemi i v celém stvoření. „*A protož zůstávat odpočinutí lidu Božímu.*“ (Žid. 4,9.) Až Syn Abrahamův, Syn Davidův, Syn člověka se ujme Svě vlády nad celou zemí, pak vzejde slavná sobota – odpočinutí, které nebude více rušeno hříchem. Leč nyní je Pán ještě opovržený, a všichni, kteří Ho znají a milují, jsou povoláni sdílet s Ním Jeho opovržení; jsou povoláni „*vyjít k němu ven ze stanů, pohanění jeho nesouce.*“ (Žid. 13,13.) Kdyby země mohla slavit sobotu, pak by tu nebylo více žádného pohanění; a skutečnost, že vyznávající církev se snaží první den týdne zaměnit za sobotu, zjevuje až příliš zřejmě skrytou zásadu: je to snaha navrátit se k pozemskému postavení a k pozemskému mravnímu zákonu.

Mnozí to nechtějí uznat. Mnoho křesťanů může snad se vši svědomitostí „sobotu“ zachovávat jako takovou, a my považujeme za svou povinnost ctít jejich svědomí. Nechceme je nijak urazit. Avšak máme též plné právo požadovat předložení biblických dokladů pro jejich přesvědčení. Prozatím se neobíráme se svědomím a jeho přesvědčením, jako mnohem více se zásadou, z níž vychází tak zvaná otázka soboty. A chtěl bych dát čtenáři – křesťanu otázku: Co se více shoduje s celým obsahem a duchem Nového zákona? Svěcení sedmého dne, soboty, nebo svěcení prvního dne týdne, dne Páně?⁴

⁴ Tento předmět nás bude, když to Pán dovolí, u 20. kap. 2. kn. Mojž. ještě jednou zaměstnávat. Zde chci jen podotknout, že pohoršení a neporozumění, spojené s tímto důležitým předmětem, sobotou, z velké části má svůj původ v lhostejném a nerozumném obcování některých křesťanů, kteří (ve své horlivosti pro to, co vůči sobotě nazývají křesťanskou svobodou) nedbají ani přání upřímných svědomí, a také ne místa, které den Páně v Novém zákoně zaujímá. Znal jsem takové, kteří šli tohoto dne jednoduše za svým obyčejným

Sledujme nyní souvislost mezi sobotou a řekou, vycházející z Eden. Je v tom mnoho půvabného. Po prvé tu dostáváme zprávu o „řece Boží“, která je zde uvedena ve spojení s Božím odpočínutím. Když Bůh ve Svém díle odpočíval, tu celé stvoření pociťovalo požehnání i občerstvení tohoto odpočínutí. Pro Boha bylo nemožné držet sobotu, aniž by země nepocítila její svatý vliv. Avšak řeky, vycházející z Eden, jeviště vezdejšího odpočínutí, byly brzo přerušeny, protože odpočívání stvoření bylo hříchem porušeno.

Ale díky Bohu! Hřích neurčil cíl Božímu působení, nýbrž poukázal tomuto působení jen nový obor: a kdekoliv spatřujeme Boha působit, tu pozorujeme také tok „řeky“. Vede-li v ruce silné a rameni vztaheném Svě vykoupené zástupy po vyprahlé poušti, vidíme také téci řeku, ne z Eden, nýbrž z udeřené skály – vhodné a krásné znázornění půdy, na níž dobrovolná milost odpovídá potřebám hříšníka. Zde je vykoupení a ne pouhé stvoření. „*Ta pak skála byl Kristus*“ – Kristus, raněn pro potřeby Svěho lidu. Udeřená skála stála ve spojení s Božím místem ve stánku úmluvy; a věru, že v tomto spojení spočívala veliká krása. Bůh, bydlící za oponou, a Izrael, pijící z udeřené skály – jaká to slova pro každé slyšící ucho, a jaké poučení pro každé obřezané srdce! (2. Mojš. 17,6.)

Sledujeme-li dále dějiny Božích cest, tu shledáváme řeku téci jiným řečištěm. „*V poslední pak den ten veliký svátku toho, stál Ježíš a volal, řka: Žíznili kdo, pod' ke mně a napi se. Kdo věří ve mne, jakož dí písmo, řeky z břicha jeho poplynou vody živé.*“ (Jan 7,37.38.) Zde ji tedy vidíme vycházet z jiného zdroje a rozlévat se skrze jiné řečiště. Ačkoliv v jistém smyslu zůstal pramen

zaměstnáním jen proto, aby ukázali svou křesťanskou svobodu, a kteří tím způsobili mnoho zbytečného pohoršení. Takové jednání nepůsobí Duch Krista. I když ve svém srdci mám světlo a svobodu, mám přece jen vzít ohled na svědomí mých bratří. Nadto nerozhoduji, že ti, kteří tak jednají, vskutku znají pravé a vzácné výsady, které jsou spojené se dnem Páně. Mělo by nás to naplnit hlubokou vděčností, že se smíme jednou uvolnit od všeho vezdejšího zaměstnání a rozptýlení, a ne se tím vším zaměstnávat, aby se ukázala naše svoboda. V některých zemích zákon zakazuje práci v den Páně, a my to máme za dobrotivé vedení Boží prozřetelnosti a považujeme to za milost pro křesťany, kteří bez peněžní ztráty můžou klid dne Páně požívat. Jsme přesvědčeni, že kdyby to nebylo tak spořádané, ziskuchtivé lidské srdce by křesťana připravilo o výsadu shromažďování se ve dni Páně. A kdo může vystihnout, jak velmi takové neustálé zaměstnání s obchodem a věcmi tohoto světa může zaujmout a zeslabit srdce věřícího? Ti křesťané, kteří od pondělka ráno až do soboty večer musí vdechovat dusné ovzduší obchodu aneb továrny, si o tom mohou učinit představu.

řeky vždy tentýž, totiž Bůh sám, byl přece jen nyní Bůh poznán v novém poměru a na nové zásadě. Proto v právě uvedeném místě zaujal Pán Ježíš v duchu Svě místo mimo stávající uspořádání věcí a poukázal na sebe jako na pramen řeky vody živé a na osobu věřícího jako řečiště této řeky. Eden byl za starodávna určen za dlužníka celé země, aby vydával ze sebe zúrodnující řeky. Na poušti byla dlužníci žíznicích izraelských zástupů udeřená skála; a tak je nyní každý, kdo věří v Ježíše, dlužníkem svého okolí, maje nechat ze sebe vytékat řeky občerstvení.

Křesťan by se měl stále považovat za řečiště, skrze něž se chce rozmanitá Kristova milost rozlévat, k požehnání nuzného a ubohého světa. A čím hojněji se vylévá, tím více přijímá. *„Mnohý rozdává štědře, avšak přibývá mu více; jiný skoupě drží nad slušnost, ale k chudobě.“* (Přísl. 11,24.) Toto vykazuje věřícímu místo utěšené přednosti; současně však ukazuje i na nejvážnější odpovědnost. Je povolán k tomu, aby byl stálým svědkem a představitel milosti Toho, v něhož věří.

Nuže, čím více věřící vniká do svých výsad, tím více bude pociťovat svou odpovědnost. Je-li navyklý sytit se Kristem, tu nelze jinak, nežli Jej představovat. Čím více Duch svatý upoutává oko křesťana na Ježíše, tím více se bude srdce křesťana zabývat velebeníhodnou osobou Páně, a tím více svým životem i povahou bude vydávat neklamné svědectví o Jeho milosti. Víra je silou v službě a spolu silou svědectví i silou k velebení. Nežijeme-li *„skrze víru v Syna Božího, kterýž nás zamiloval a sebe samého za nás vydal,“* tu nebudeme užitečnými služebníky, ani věrnými svědky, ani pravými velebiteli a modlitebníky. Můžeme pak mnoho působit, ale není to žádná služba pro Krista; můžeme mnoho mluvit, ale není to žádné svědectví pro Krista; můžeme projevovat mnoho blaženosti i pokory, ale nikdy to nebude moci být pojmenováno duchovním a pravým velebením.

Konečně vidíme Boží řeku ukázanou nám v poslední kapitole Zjevení: *„I ukázal mi řeku čistou vody života, světlou jako křišťál, tekoucí z trůnu Božího a Beránkova.“* (Zj. 22,1.) *„Řeka – pramenové její obveselují město Boží, nej-světější (svatyně) příbytků Nejvyššího.“* (Žalm 46,5.) To je poslední místo, v němž nalézáme řeku. Její pramen nemůže být nikdy víc zakalen a její řečiště nikdy víc pokaženo. „Trůn Boží“ vyjadřuje věčnou trvanlivost, a přítomnost Beránka jej označuje jako bezprostředně založený na dokonaném vykoupení. Není to trůn Boží ve stvoření nebo v předzvědě, nýbrž ve vykoupení. Vidím-li Beránka, tu poznávám Jeho spojení se mnou jako **hříšníkem**.

„Trůn Boží“ jako takový by mne lekal; ale zjeví-li se Bůh v osobě Beránka, tu je srdce přitaženo a svědomí utiшено.

Krev Beránka očišťuje svědomí od každé poskvrny a vrásky hříchu a staví s plnou smělostí do přítomnosti svatosti, která nemůže strpět hřích. Na kříži byly všechny požadavky Boží svatosti dokonale uspokojeny, takže já, čím více rozumím poslednímu, tím více si vážím prvního. Čím vyšší je naše ocenění svatosti, tím vyšší je i naše ocenění díla kříže. „*Milost kraluje skrze spravedlnost k životu věčnému, skrze Jezukrista Pána našeho.*“ Proto vyzývá žalmista svaté, aby přinášeli oběti chvály památce Boží svatosti. Toto je vzácné ovoce dokonalého vykoupení. Dříve, nežli křesťan může při vzpomínce na Boží svatost děkovat a chválit, musí být způsobilý hledět na ni skrze víru, jsa za křížem na půdě vzkříšení.

Když jsme takto sledovali „řeku“ od 1. knihy Mojžíšovy až po Zjevení, podíváme se ještě trochu na Adamovo postavení v Edenu. Viděli jsme ho již jako předobraz Krista; ale my o něm musíme uvažovat nejen jako o předobrazu, nýbrž i jako o osobě; nejen jako o vhodném obraze toho „druhého Adama, Pána s nebe“, ale také jako o stojícím v osobní odpovědnosti. Uprostřed vznešeného jeviště stvoření postavil Hospodin Bůh svědectví, a toto svědectví bylo současně pro tvora zkušebním kamenem. On mluví o smrti uprostřed života. „*Nebo v který bys koli den z něho jedl, smrti umřeš.*“ Věru, vážný a slavnostní, zároveň ale také potřebný hlas! Adamův život je učiněn závislým na jeho přesné poslušnosti. Svazek, který ho poutal s Hospodinem Bohem,⁵ byla poslušnost, založená na důvěře v Toho Jediného, který mu propůjčil jeho vznešenou důstojnost – na důvěře v Jeho pravdu a Jeho lásku. Pravdu i sílu toho uvidíme jasně v příští kapitole.

⁵ Čtenář najde v 2. kap. výraz „Bůh“ změněný v „Hospodin Bůh“. Tento rozdíl je významný. Když Bůh počne působit ohledně člověka, tu přijímá název: „Hospodin Bůh“ (Hospodin Elohim); dokud nevstoupil člověk na jeviště, výrazu – „Hospodin“, se nepoužilo. Z těch mnohých míst, kde se tento rozdíl ostře zjevuje, upozorňuji jen na tři. „*A což jich vešlo, samec a samice ze všelikého těla vešli, tak jakž byl přikázal jemu Bůh* (Elohim), *a zavřel Hospodin po něm.*“ (1. Mojš. 7,16.) Bůh (Elohim) se chystal k zničení světa, který stvořil; ale Hospodin Bůh měl péči o člověka, s kterým byl ve spojení. Dále čteme: „*A pozná všechna země, žeť jest Bůh* (Elohim) *v Izraeli. A zvíť všechno shromáždění toto, že... vysvobozuje Hospodin.*“ (1. Sam. 17,46.47.) Všecka země měla poznat přítomnost Boží (Elohim), ale Izrael byl povolán zvědět skutky Hospodinovy, s kterými stál ve spojení. Třetí místo nám praví: „*Tedy zkríkl Jozafat, a Hospodin spomohl jemu, a odvrátil je Bůh* (Elohim) *od něho.*“ Hospodin měl péči o svého slabého, volajícího služebníka; ale Elohim, ačkoliv neznán, působil na srdce neobřezaných Syrských.

Zde bych chtěl čtenáře upozornit na pozoruhodné protiklady, které se nacházejí mezi svědectvím zřízeným v Edenu a nyníjším. Tehdy, když se všude ukazoval **život**, mluvil Bůh **o smrti**; a nyní, kde naopak všechno nese známku **smrti**, mluví Bůh **o životu**. Tehdy platilo slovo: „*V který bys koli den z něho jedl, smrtí umřeš*“; a nyní platí: „*Věř a žij!*“ A tak jako v Edenu se nepřítel vynasnažil zmařit Boží svědectví ohledně následků jedení ovoce, tak usiluje i nyní o to, aby odstranil Boží svědectví ohledně následků víry v evangelium. Řekl-li kdysi Bůh: „*V který bys koli den z něho jedl, zajisté smrtí umřeš*“, tu pozdvihl had svůj hlas a řekl: „*Nikoli, nezemřete smrtí.*“ A prohlašuje-li nyní Boží Slovo, že „*kdož věří v Syna, má život věčný*“ (Jan 3,36.), tu se tentýž had snaží lidi přemluvit, že nemají ani věčný život, a že se nesmí ani opovážit na něco podobného myslet, dokud všelicos **neudělají, nepocítí a neokusí**.

Jestliže jsi můj čtenáři dosud celým srdcem neuvěřil Božímu svědectví, dovol mi snažně tě požádat, abys dal přednost „slovu Páně“ před sykotem hada. „*Amen, amen pravím vám: Že kdož slovo mé slyší, a věří tomu, kterýž mne poslal, máť život věčný, a na soud nepřijde, ale přešelť jest z smrti do života.*“ (Jan 5,24.)

KAPITOLA 3.

Tento oddíl naší knihy nám líčí porušení celého děje, který jsme až dosud sledovali. Je bohatý na velice důležité zásady a bývá ho proto často a vším právem jako plodného předmětu používáno od těch, kteří se snaží jasně ukázat pravdu ohledně zkaženosti člověka i Boží milost a spasení. Had vystupuje s drzou otázkou ohledně Božího zjevení, se vzorem a předchůdkyní všech od té doby pronesených otázek nevěry těch, kteří žel až příliš věrně sloužili na světě věci hada. Jsou to otázky, kterým lze čelit jen v moci neomezené autority a božské majestátnosti Písma svatého.

„**Takliž jest, že vám Bůh řekl: Nebudete jísti z každého stromu rajskeho?**“ (v. 1.) Tak zní satanův lstivý dotaz. A kdyby přebývalo Boží Slovo bohatě v Evině srdci, byla by její odpověď určitá, jednoduchá a rozhodná. Jedině správná cesta, na níž lze satanovým otázkám a namlouváním čelit, je

ta, že na ně hledíme jako na pocházející od něho a když je Božím Slovem odmítáme. Necháme-li je však jen na okamžik přiblížit se k našim srdcím, tu ztrácíme jedinou moc, v níž můžeme zodpovědět. Ďábel se neukázal otevřeně jako takový. Nepraví: „Já jsem ďábel, nepřítel Boží a přišel jsem Jej pomlouvat a vás zničit.“ To bylo hadu nepodobné a přece všechno to skutečně udělal tím, že vyvolal **otázky** v srdci stvoření. Mám-li vědomí, že Bůh mluvil a dám-li místo otázky: „**Takliž jest, že vám Bůh řekl?**“, tu je to skutečná nevěra a ukazuje zároveň mou naprostou nezpůsobilost postavit se jí na odpor. V Evině případě dokazuje způsob její odpovědi jasně a určitě, že lstivá hadova otázka našla v jejím srdci místo. Místo úzkého spolehnutí se na jasná Boží slova, připojuje k nim ve své odpovědi i něco více.

Nuže, ať si již k Božímu Slovu něco připojím nebo mu něco uberu, obojí je důkazem, že toto slovo nepřebývá v mém srdci ani neovládá mé svědomí. Nalézá-li člověk svou radost v poslušnosti, je-li mu jeho pokrmem a jeho nápojem, žije-li každým slovem, vycházejícím z Božích úst, tu jistě by také Jeho slovo znal a zachovával. Není možné, aby lhotejně proti tomuto slovu jednal. Pán Ježíš ve Svém boji se satanem použil pečlivě Božího Slova, poněvadž v něm žil a cenil ho nad pokrm, potřebný pro jeho tělo. Nedovedl ho nesprávně uvádět nebo převrácené užívat, ani být k němu lhotejným. Ne tak Eva. Ona k tomu, co Bůh řekl, něco přidala. Jeho přikázání znělo dost jednoduše: „**Z stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez.**“ Ale Eva k tomu připojuje svá vlastní slova: „**aniž se ho dotknete**“. To byla slova Evina a ne slova Boží. On neřekl nic o dotýkání se, takže její nesprávné uvedení – ať už vyšlo z nevědomosti nebo lhotejnosti, nebo ze snahy postavit Boha do světla jako nějakého tyрана, nebo konečně ze všech tří pohnutek současně – příliš jasně ukazuje, že opustila půdu prosté důvěry ve svaté Boží Slovo a podřízení se jemu. „*Podle slova rtů tvých vystříhal jsem se stezky zhoubce.*“ (Žalm 17,4.)

Nic nevzbuzuje větší zájem, jako způsob, jakým kanonické knihy staví všude do popředí nezměrnou důležitost Božího Slova, spojovanou s přísnou poslušností k němu. My jsme povinni poslouchat Boží Slovo jednoduše proto, že je to **Jeho slovo**. Vynášet otázku, když On mluvil, je rouhání se Bohu. My zaujímáme postavení stvoření; On je stvořitel. Proto má právo požadovat od nás poslušnost. Nechť si to nevěra nazývá „slepou“ poslušností, ale křesťan to jmenuje „rozumnou“ poslušností, neboť ví, že je to Boží Slovo, které poslouchá. Nezná-li kdo Boží Slovo, tu lze právem o něm říci, že je slepým a že se nalézá v temnostech. Neboť ani v nás nebo kolem nás se

nenachází ani jediný paprsek božského světla, mimo toho, které se rozlévá z čistého a věčného Božího Slova. Vše, co potřebujeme vědět, je to, že Bůh mluvil. Pak se poslušnost stává nejvznešenějším způsobem rozumného jednání. Povznese-li se duše k Bohu, tu dosáhla nejvyššího zdroje autority. Žádný člověk, ani žádná lidská společnost nemůže požadovat poslušnost ohledně svého slova, protože to je jejich slovo; mnohem spíše jsou všechny takové požadavky osobování si nenáležitě a bezbožné. Když např. některá církev požaduje poslušnost svých ustanovení, nařízení atd., tak na sebe strhuje Boží přednosti. A všichni, kteří tuto poslušnost přináší, olupují Boha o Jeho právo. Taková společnost se staví mezi Boha a svědomí. A kdo to dokáže beztrestně? Mluví-li Bůh, pak je člověk povinen poslechnout. Blahoslavený, činí-li tak; běda mu, opomíjí-li to! Nevěra se může ptát, mluvil-li Bůh vůbec; pověra si může stavět lidskou autoritu mezi mé svědomí a to, co Bůh mluvil – v obou případech jsem oloupen o Boží Slovo a v přirozeném důsledku toho, také i o hluboká požehnání poslušnosti.

Žádné jednání víry nezůstane bez požehnání, ale jakmile se stává duše nerozhodnou, poskytl nepříteli výhodu, kterou on jistotně využije k tomu, aby ji víc a víc oddálil od Boha. Naše kapitola nám o tom podává důkaz. Na otázku: „*Takliž jest, že vám Bůh řekl?*“ – následuje ujištění: „**Nikoli nezemřete smrtí!**“ (v. 4.) To tudíž znamená: nejprve byla vynesena otázka, mluvil-li Bůh, a pak následovalo zjevné popření toho, co Bůh mluvil. Tato vážná skutečnost ukazuje dostatečně, jak je nebezpečné připustit k srdci nějakou otázku ohledně plnosti a správnosti Božího zjevení. Zjemnělá rozumová víra stojí v nejbližší příbuznosti se zjevnou nevěrou, neboť osměluje-li se odsuzovat Boží Slovo, tu není příliš daleko od ateismu, který Boží jsoucnost popírá. Eva by nebyla nikdy zůstala klidně stát, když had Bohu odpíral, kdyby před tím nedala místo lhostejnosti ohledně Jeho Slova. Její nevěra, smím-li tak říci, dělala strašný pokrok a ona snáší odpor proti Bohu z jednoduchého důvodu, protože Jeho Slovo ztratilo autoritu nad jejím srdcem i svědomím.

Vpravdě, vážná výstraha pro všechny, kdo jsou v nebezpečí zaplést se do nástrah racionalismu! Není žádná skutečná jistota, mimo neochvějnou víru v božské vdechnutí a neomezenou autoritu **celého Písma svatého**. Je-li v tom duše upevněna; pak má vítězí odpověď pro každého odpůrce, ať je z Říma nebo z Německa.

„*Nic není nového pod sluncem.*“ Totéž zlo, které nyní u nás kazí zdroje všeho náboženského smýšlení i citění, bylo to, které v zahradě Eden zkazilo

srdce Evy. První krok na její šikmé dráze bylo naslouchání otázce: „*Takliž jest, že vám Bůh řekl?*“ A pak šla dále od stupně k stupni, až se konečně sklonila před hadem a uznala ho za svého Boha a za zdroj pravdy. Ano, milý čtenáři, had zatlačil Boha, Pána, a hadova lež nastoupila místo Boží pravdy. Tak tomu bylo s padlým člověkem a tak tomu je s potomky padlého člověka. V srdci neznovuzrozeného člověka nenalézá Boží Slovo žádné místo. Tam má místo lež hada. Stačí udělat zkoušku s lidským srdcem a ukáže se, že je tomu tak. Odtud také ona síla slov promluvených k Nikodémovi: „*Musíte se znovu zroditi.*“

Potom je důležité sledovat způsob, jakým se had vynasnažil otrást důvěrou Evy k Boží pravdě a uvést ji pod moc nevěřícího „rozumu“. Stalo se tak otřesením její důvěry k Boží lásce, když had ženě vysvětlil, že Boží prohlášení nespočívá na lásce. „***Ale ví Bůh,***“ praví, „***že v kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše; a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.***“ (verš 5.) To jinými slovy znamená: „S jedením onoho ovoce je spojena jistá výsada, kterou se vám Bůh snaží zatajit. Proč byste tedy věřili Božímu Slovu? Vy přece nemůžete svou důvěru věnovat někomu, kdo vás zřejmě nemiluje. Vždyť kdyby vás Bůh miloval, proč by vám tedy nedopřál požitek patrné přednosti?“

Evino bezpečí vůči všem těmto rozumovým uzávěrům by bylo bývalo i v prostém spoléhání na nekonečnou Boží dobrotivost. Mohla hadu říci: „Já mám plnou důvěru v Boží dobrotivost a mám to proto za nemožné, aby On mi mohl cokoliv dobrého odepřít. Kdyby ono ovoce bylo pro mne dobré, tu bych ho jistě měla, ale skutečnost, že mi ho Bůh zakázal, dokazuje, že bych jeho jedením nebyla na tom lépe, nýbrž daleko hůř. Já jsem o Boží lásce a Boží pravdě přesvědčena, věřím také, že ty jsi zlý a přišel jen proto, abys odvedl mé srdce od dobroty a pravdy. Odejdi ode mne, satane!“ To by bývala byla vhodná odpověď. Ale nebyla dána. Eva se nechala oloupit o svou důvěru v Boží pravdu a lásku. A všechno bylo ztraceno. A tak nyní shledáváme, že v srdci padlého člověka je právě tak málo místa jak pro Boží lásku, tak i pro Boží pravdu. Lidské srdce je jednomu jako druhému úplně odcizeno, dokud není obnoveno skrze moc Ducha svatého.

Opusťme nyní na okamžik satanovu lež ohledně Boží pravdy a lásky, abychom se zahleděli na poslání Pána Ježíše, který přišel ze slávy Otce, aby nám zjevil, jaký Bůh skutečně je. „*Milost a pravda,*“ tytéž věci, jež člověk se svým pádem ztratil „*skrze Ježíše Krista stala se*“. (Jan 1,17.) On byl ten „*svědek*

věrný“ toho, co Bůh je (Zj. 1,5.) Pravda zjevuje Boha, jaký On je. Ale tato pravda je spojena se zjevením dokonalé milosti a proto shledává hříšník k své nevýslovné radosti, že zjevení toho, co Bůh je, místo aby mu přivodilo jeho zničení, stává se mu základem věčného spasení. *„Totoť jest pak život věčný, aby poznali tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.“* (Jan 17,3.) Já nemohu Boha poznat, aniž bych měl věčný život. To činí věčný život nutností, jsoucí naprosto mimo nás samých a která závisí jedině na tom, co je Bůh. Nechtě sám dosáhnou jakéhokoliv stupně sebepoznání, nikde není řečeno, že by toto „poznání sebe sama“, byl věčný život. A ačkoliv nemůže být pochyb o tom, že poznání Boha jde většinou ruku v ruce se sebepoznáním, tu přece jen „život věčný“ je ve spojení s poznáním Boha a ne s poznáním sebe sama. Poznat Boha, tak jak On je, to je věčný život. Ježto ti, kteří *„neznají Boha, pomstu ponesou, věčné zahynutí, od tváří Páně a od slávy moci Jeho.“* (2. Tes. 1,8.9.)

Je nanejvýš důležité, abychom pochopili, že vskutku nevědomost o Bohu nebo poznání Boha vyznačuje charakter a stav člověka, a také určuje jeho budoucí osud. Je-li zlý ve svých myšlenkách, zlý ve svých slovech, zlý ve svém jednání – je to následek jeho neznalosti Boha. Je-li naopak čistý ve svém myšlení, svatý v řečech, dobrotivý v jednání – je to praktický následek jeho poznání Boha. Tak je tomu ohledně budoucnosti. Poznat Boha je neochvějný základ nekonečné blaženosti, věčná sláva. Nepoznat Jež je „věčné zahynutí“. Tu tedy všechno závisí na poznání Boha. Ono duši obživuje, čistí srdce, uklidňuje svědomí, řídí náklonnosti směrem k nebesům a posvěcuje celý charakter i jednání.

Lze se tudíž divit, že satanův veliký plán směřoval k tomu, aby stvoření oloupil o poznání jedině pravého Boha? On se odvažuje dát slovům nadevše velebného Boha falešný výklad, jen aby Jež mohl označit jako ukrutného. V tom byl skrytý zdroj vši zkázy. Nezáleží na tom, jakou formu od té doby hřích na sebe vzal a jaký kanál protéká, také ani, které hlavy si používá, nebo v jaké roucho se zahalil, – všechno, všecičko vychází z tohoto **jediného** pramene, z neznalosti Boha. Nejzjemnější a nejvzdělanější učitel mravouky, nejpobožnější církevník, nejpříznivější dobrodinec – všichni, neznají-li Boha, jsou stejně dalecí od věčného života a pravé svatosti, jako celníci a smilníci. Marnotratný syn, jakmile při odchodu překročil práh domu, byl stejně velkým hříšníkem a stejně odcizeným otci, jako v době, kdy v daleké zemi pásł vepře (Luk. 15,13.) Tak tomu bylo i s Evou. V témž okamžiku, kdy se vytrhla z Božích rukou, z postavení bezpodmínečné závislosti na Jeho Slovu a Jeho

poddanosti, vydala se vládě rozumu, jehož si satan použil k jejímu úplnému pádu.

Šestý verš ukazuje tři věci: „*žádost těla, žádost očí a pýchu života*“. Tyto tři věci, dle apoštola Jana, uzavírají v sobě všechno, „*což jest na světě*“. Tyto věci musely ovládnout člověka, jakmile byl Bůh vyloučen. Nezůstávám-li v blažené jistotě lásky a pravdy, milosti a věrnosti Boží, tu se vydávám v moc některé z uvedených zásad, nebo možná že všem, a pak je to jen jiné pojmenování pro vládu satana. Přesně vzato, člověk nemá už žádnou svobodnou vůli. Řídí-li se sám, tak ve skutečnosti je pod řízením satana. A ne-li, tak je pod řízením Božím.

„*Žádost těla, žádost očí a pýcha života*“ – to jsou nyní tři mocní činitelé, skrze něž satan působí. Týchž věcí si použil při pokušení Pána Ježíše. Začal tím, že druhého člověka, Krista, sváděl k opuštění postavení naprosté závislosti na Bohu. „*Rciž, ať kamení toto chlebové jsou.*“ Vyzývá ho k tomuto jednání, ne aby ze sebe udělal něco, co nebyl (jako u prvního člověka), nýbrž aby dokázal, **co je**. Pak následovala nabídka všech království světa se vši jejich slávou a konečně, na vrcholu chrámu, přišlo pokušení, náhlým a podivuhodným způsobem vystavit se obdivu dole shromážděnému lidu. (Por. Mat. 4,1–11.; Luk. 4,1–13.) Zřejmý úmysl každého z těchto pokušení byl, aby přiměl Pána opustit postavení naprosté závislosti na Bohu a dokonalého podřízení se Jeho vůli. Ale všechno bylo marné. „*Psánoť jest*“, byla nezměnitelná odpověď tohoto jedině závislého, dokonalého člověka. Jiní nechť si zkusí samostatně jednat a o sebe se starat, pro Něho tak neměl činit nikdo jiný nežli Bůh.

Jaký je to příklad pro věřící ve všech jejich poměrech! Ježíš jednal podle Písma, a proto přemáhal. Aniž by použil jakoukoliv jinou zbraň než meč Duha, stál v boji a dosáhl slavné vítězství. Jaký je tu opak prvního Adama! Ten měl všechno, co svědčilo pro Boha, a onen všechno, co bylo proti Němu. Zahrada se všemi svými rozkošemi v prvním případě, poušť se vším svým strádáním v případě druhém; důvěra v satana při prvním, důvěra v Boha při druhém. Dokonalá porážka v prvním případě, dokonalé vítězství v druhém. Věčná budiž chvála Bohu všelike milosti, že nám poslal na pomoc Toho, který je tak mocný k přemáhání, tak mocný k vysvobození!

Přihlédněme nyní, jak dalece se při Adamovi a Evě uskutečnila od hada slibovaná přednost, výsada. Tento pokus nás povede k velice důležitému bodu, souvisícímu s pádem člověka. Dle ustanovení Hospodina Boha měl

člověk skrze svůj pád dosáhnout něco, co před tím neměl, totiž **svědomí**, poznání dobrého i zlého. Zřejmě nemohl mít dříve žádné svědomí. Jak by byl mohl vědět něco ohledně zla, dokud zlo nebylo, aby ho mohl poznat? Nalézal se ve stavu nevinnosti, tj. nevědomosti ohledně zlého. Vinou svého pádu dostal svědomí, a my shledáváme, že nejpřednější působení svědomí z něho udělalo zbabělce. Satan dokonale oklamal ženu. Řekl jí: „**Otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.**“ (v. 5.) Vynechal ale podstatnou část pravdy, že totiž budou vědět o dobrém, aniž by měli moc k jeho vykonání; a budou vědět o zlém, aniž by měli sílu k jeho zanechání. Právě jejich pokus, sami sebe povznést, v sobě uzavíral ztrátu vši vznešenosti. Poklesli na ponížené, bezmocné, od satana zotročené, od hryzení svědomí mučené, bázlivé tvory. „**Tedy otevříny jsou oči obou dvou.**“ (v. 7.) O tom není pochyb, ale ó, pro jaký okamžik! Byl jen k tomu, aby poznali svou nahotu. Jejich otevřené oči spatřují jejich stav, který byl: „*bídny, a mizerný, i chudý, i slepý, i nahý*“. „**A poznali, že jsou nazí**“ – smutné ovoce stromu poznání! Nedostali žádné nové poznání božských předností, nedosáhli žádného nového paprsku božského světla z čistého a věčného zdroje. Ach ne! První následek jejich neposlušné snahy po poznání bylo objevení, že jsou nazí.

Je prospěšné toto chápat a především vědět, jak svědomí působí – vidět, jak z nás může udělat jen zbabělce, poněvadž je vědomím toho, co jsme. Mnozí v tomto ohledu bloudí, domnívajíce se, že svědomí nás vede k Bohu. Působilo snad takovýmto způsobem u Adama a Evy? V žádném případě, a u žádného hříšníka nenajdeme něco podobného. Bylo by to také možné? Jak by mne mohl kdy pocít toho, co **jsem**, přivést k Bohu, není-li provázen vírou k tomu, co je **Bůh**? To vyvolává mnohem spíše hanbu, sebeobviňování, výčitky svědomí a hrůzu. Také to může z mé strany vést k jistému mocnému namáhání se, aby byl uzdraven stav, jenž tím byl odhalen. Avšak právě toto namáhání se, daleké toho, aby nás k Bohu táhlo, působí jako zaslepení: zakrývá Jej naším očím. Tak u Adama a Evy následoval po objevení jejich nahoty pokus zakrýt ji svým vlastním přičiněním. „**I navázali listí fíkového a nadělali sobě věníků.**“ (v. 7.) Zde se setkáváme s nejstarší zprávou o lidském pokusu odčinit svůj stav prostředky vlastní vynalézavosti. Pozorná úvaha tohoto pokusu nám dovolí nahlédnout do pravého charakteru lidské nábožnosti všech dob. Nejprve vidíme, nejen u Adama, ale i v každém jiném případě, že přičinění člověka k uzdravení jeho stavu spočívá na pocitu jeho na-

hoty. Je nepopíratelně nahý, a všechno jeho konání je následek poznání tohoto jeho stavu. Co však prospívá toto konání? Musím vědět, že jsem přioděn, nežli mohu dělat něco, co je příjemné v Božích očích.

A v tom spočívá, povšimněme si toho dobře, rozdíl mezi pravým křesťanstvím a lidskou nábožností. První je založeno na skutečnosti, že člověk je přioděn, druhé vychází ze skutečnosti jeho nahoty; první má za své východisko to, co druhé chce dosáhnout jako cíl. Všechno, cokoliv dělá pravý křesťan, se děje proto, že je přioděn; všechno, co dělá nábožný člověk, se děje, aby byl přioděn. V tom je značný rozdíl. Čím více zkušujeme ducha lidského náboženství ve všech jeho stupních vývinu, tím více spatřujeme Jeho naprostou nedostatečnost k vyléčení jeho stavu, nebo k účinnému utkání se s tímto vědomím. Snad mu na nějaký čas postačí a také na tak dlouho uspokojí, dokud hledí jen zpovzdálí na smrt, Boží soud a hněv, myslí-li na to vůbec. Jakmile však člověk dospěje tam, kde pohledí těmto věcem tváří v tvář v jejich hrozně skutečnosti, tu shledá, jak jeho náboženství je moc krátká postel, aby se na ní mohl natáhnout, a přikrytí tuze úzké, aby se do něho mohl zahalit.

V témž okamžiku, kdy Adam v ráji zaslechl Boží hlas, „bál se“, protože, jak sám doznává, „byl nahý“. Ano, byl nahý, ačkoliv si nadělal fíkové věnky. Z toho vychází najevo, že toto zakrytí neuspokojilo ani jeho vlastní svědomí. Neboť kdyby bylo jeho svědomí božsky uspokojeno, tak by se nepotřeboval bát. *„Jestliže by nás srdce naše nepotupovalo, smělou doufanlivost máme k Bohu.“* (1. Jan. 3,21.) Nemůže-li však už ani lidské svědomí nalézt klid v náboženských snahách člověka, čím méně pak Boží svatost! Adamovy věnky ho nemohly zakrýt před Božíma očima a nahý se nemohl před Něho postavit. Proto utíkal, aby se skryl. To je to, co svědomí vždycky činí. Přiměje člověka k tomu, aby se skryl před Bohem. A v podstatě všechno, co mu jeho vlastní nábožnost skýtá, není nic jiného, nežli prostředek k ukrytí se před Bohem. Jak ubohá je však taková ochrana, když se člověk přece jen jednou musí ukázat před Bohem, ať už dříve nebo později! A jak zděšený, ano jak nešťastný musí být, nemá-li nic jiného, než jen ubohé vědomí o svém stavu! Vpravdě, už jen samotné peklo je ještě zapotřebí, aby byla dokonalá bída člověka, který pociťuje, že se musí setkat s Bohem, a který nezná nic jiného, nežli svou vlastní nezpůsobilost k setkání s Ním. Kdyby Adam poznal dokonalou Boží lásku, nebyl by se bál. Neboť *„bázněť není v lásce, ale láska dokonalá ven vyhání bázeň; nebo bázeň trápení má, kdož se pak bojí, není dokonalý v lásce.“* (1. Jan. 4,18) Ale Adam o tom nic nevěděl, protože uvěřil lži

hada. Mínil, že Bůh je všechno jiné, jen ne láska, a proto by bylo poslední myšlenkou jeho srdce odvážit se do Jeho přítomnosti. To nemohl. Hřích zde byl, a Bůh se nemůže nikdy spojit s hříchem; pokud Ipí hřích na svědomí, musí zde také být i pocit vzdálení se od Boha. „Čistět jsou tvé oči, takže na zlé věci hleděti, a na bezpráví se dívati nemůžeš.“ (Abak. 1,13.) Svatost a hřích nemohou bydlet pohromadě. Hřích, ať se nalézá kdekoliv, se může setkat jedině s Božím hněvem.

Ale Bůh budiž veleben!, že je ještě něco jiné mimo **vědomí toho, co jsem já**. Je to **zjevení toho, co je Bůh**. A toto druhé se ukázalo v pravém světle pádem člověka. Bůh se ve stvoření nezjevil úplně. On v něm ukázal jen Svoji „věčnou moc a božství“, avšak neukázal všechny hlubokosti tajemství Své bytosti a Svých vlastností. Proto udělal satan velikou chybu, když přišel, aby se zabýval s Božím stvořením. Stal se jen nástrojem své vlastní věčné porážky a svého zahynutí. Jeho násilí vždy a věčně přijde zpět na jeho vlastní hlavu. Jeho lež dala Bohu jen příležitost k rozvinutí Jeho celé **pravdy**. Stvoření by nikdy nemohlo jasně ukázat to, co je Bůh. V Něm bylo nekonečně víc, než jen moc a moudrost. V Něm byla láska, milosrdenství, svatost, spravedlnost, dobrota, něžnost, shovívavost. Kde jinde než jen ve světě, kde jsou hříšníci, by se mohly všechny tyto vlastnosti uplatnit? Nejprve sestoupil Bůh jako **Stvořitel**, a pak, když se had odvážil svést stvoření, přišel jako **Spasitel**. To nám ukazují vážná slova, která promluvil Hospodin Bůh po pádu člověka. „**I povolal Hospodin Bůh Adama, a řekl jemu: Kdež jsi?**“ (v. 9.) Tato otázka dokazuje dvě věci. Dokazuje předně, že člověk zahynul, a pak, že Bůh přišel, aby ho hledal. Dokazuje tedy hřích člověka a Boží milost. „**Kdež jsi?**“ Jaká je to obdivuhodná věrnost i láska! Věrnost se prokazuje v tom, že už otázkou samou zjevuje pravdu o stavu člověka; milost se pak zjevuje v tom, že právě Bůh klade takovou otázku, která nejlépe vynáší na světlo pravdu ohledně Jeho povahy i Jeho postavení k padlému člověku. Člověk byl nyní zahynulým, ale Bůh přichází, aby ho vyhledal a vyvedl z jeho úkrytu za stromy zahrady Eden, aby mohl nalézt v blažené důvěře víry úkryt v samém Bohu. To byla milost. Učinit člověka z prachu země, v tom byla **moc**. Ale vyhledat ho v jeho zahynutí, v tom je **milost**. Ale kdo dokáže vyjádřit všechno, co v sobě má pomyšlení, že Bůh je **hledající Bůh**? Bůh hledá hříšníka! Co mohl ten Požehnaný odkrýt v člověku, co Jej přimělo hledat ho? Právě totéž, co spatřoval pastýř ve ztracené ovci, nebo žena v ztraceném groši, nebo otec v mar-notratném synu. Hříšník má cenu pro Boha. Proč? To odhalí jedině věčnost.

Jak ale odpověděl hříšník na věrný a milostivý dotaz milujícího Boha? Ach! Odpověď zjevuje jen hrozné hlubiny zla, do kterých člověk upadl. „**Kterýžto řekl: Hlas tvůj slyšel jsem v ráji a bál jsem se, že jsem nahý; protož skryl jsem se. I řekl Bůh: Kdožť oznámil, že jsi nahý? Nejedl-lis ale z toho stromu, z něhožť jsem jísti zapověděl? I řekl Adam: Žena, kterouž jsi mi dal, aby byla se mnou, ona mi dala z stromu toho, a jedl jsem.**“ (v. 10–12.) Člověk svaluje nyní vinu svého hanebného pádu na poměry, do kterých ho Bůh postavil a tím nepřímou na Boha samého. To byl vždycky způsob padlého člověka. Obviňuje všechny a všechno, jen **ne sebe samého**. Tam, kde je nějaké upřímné přesvědčení, se ukazuje pravý opak. „Zdali jsem nezhrěšil toliko já sám?“ ptá se vpravdě pokořený hříšník. Kdyby Adam poznal sám sebe, jak docela jinak by byla zněla jeho odpověď! Ale neznal ani sám sebe ani Boha, a proto místo vzetí viny jedině na sebe, svaluje ji na Boha.

Zde se tedy zjevilo hrozné postavení člověka. Ztratil **všecko**. Své panství, svou důstojnost, své štěstí, svou nevinnost, svou čistotu, svůj klid, svůj pokoj – všecko bylo pro vždy pryč; a co bylo ještě horšího, on obviňuje Boha jako příčinu tohoto stavu.⁶ Zde stojí zahynulý, zkažený, provinilý, ale vzdor všemu tomu **sebe sama ospravedlňující** a proto **Boha obviňující** hříšník.

⁶ Člověk obviňuje Boha nejen jako původce svého pádu, nýbrž kárá Je i z toho, že jej neobnovil. Jak často slyšíme lidi mluvit, že nemohou věřit, nedá-li jim Bůh sílu k věření a nejsou-li předměty věčného Božího vyvolení, tu že nemohou být spaseni. Je to ovšem úplně pravda, že nikdo nemůže věřit evangeliu, jedině v moci Ducha svatého; a je dále pravda, že všichni, kteří věří evangeliu, jsou blaženými předměty věčného Božího vyvolení. Ale odstraňuje toto vše zodpovědnost člověka, aby věřil jednoduchému, jasnému svědectví, jež mu Boží Slovo předkládá? Jistě že ne. Mnohem více ukazuje smutné zlo v srdci člověka, které ho svádí, aby jasně mu ukázané Boží svědectví zavrhnul a jako důvod pro to označit Boží radu, ono hluboké a jen Jemu samému známé tajemství. Než všechny takové výmluvy jsou bezcenné, neboť v 2. Tes. 1,8.9. čteme, že všichni, kteří „*neposlouchají evangelium Pána našeho Jezukrista, pomstu ponesou, věčné zahynutí*“.

Lidé jsou zodpovědní věřit evangeliu, a budou potrestáni, nevěří-li. Nejsou zodpovědní vědět něco o Boží radě, která není až dosud zjevená; a proto se jim nemůže v tomto ohledu nějaká vina připočítat. Apoštol mohl Těsalonicenským říci: „*Vědouce, bratří Bohu milí, o vyvolení vašem.*“ Jak o něm věděl? Měl snad přístup ke knihám tajných a věčných Božích rad? Nikoliv. Jak tedy? Sám praví: „*Nebo evangelium naše k vám nezáleželo toliko v slovu, ale i v moci.*“ (1. Tes. 1,4.5.) To je cesta k poznání něčeho vyvolení. Stává-li se evangelium mocí, pak je to jasný důkaz Božího vyvolení.

Ale nepochybují o tom, že ti, kteří vzhledem k Boží radě si berou příčinu pro své zavření Božích svědectví, hledají jen plané výmluvy, aby mohli nadále žít ve svých hříších. V pravdě Boha **nechtějí**, a bylo by od nich daleko poctivější, říci to otevřeně, než hledat výmluvy,

Ale právě u tohoto bodu začal Bůh zjevovat sebe samého a úmysly Svě vykupující lásky. V tom také spočívá pravý základ pokoje a požehnání pro člověka. Teprve tehdy, když je člověk sám se sebou u konce, ale ne dříve, může Bůh ukázat, co On je. Jevišťe musí být úplně vyklizeno od člověka a všech jeho marnivých domněnek, planého vychloubání i rouhavých rozumových závěrů, nežli se Bůh může nebo chce zjevit.

Že svědomí nemůže nikdy vést člověka s pokojem a důvěrou do Boží přítomnosti, bylo už dříve připomenuto. Svědomí hnalo Adama za stromy v zahradě. Teprve zjevení se Boha ho přivedlo do Boží přítomnosti. Vědomí toho, **co je sám**, Adama předěsilo; zjevení toho, **co je Bůh**, jej uklidnilo. To je opravdu utěšující pro ubohé, hříchem obtížené srdce. Skutečnost toho, co je Bůh, potkává skutečnosti toho, co jsem já; a to je Vysvobození.

Je jistý bod, kde se Bůh i člověk musí setkat. Buďto v milosti anebo v soudu. A tento bod je tam, kde oba bývají zjeveni, tak jak jsou. Blahoslavení, kteří tohoto bodu dosahují v milosti; běda však těm, kteří ho dosáhnou při soudu! Bůh se zaměstnává tím, co jsme my, a to přiměřeně tomu, co je On. Na kříži vidím Boha, jak v milosti sestupuje do nehlubších hlubin mého postavení jako hříšníka. Toto poznání mi přináší dokonalý pokoj. Když se Bůh se mnou v mém skutečném stavu setkal, při čemž On sám ustanovil přiměřené lékařství, pak je všechno na věky v pořádku. Ale všichni, kteří takovýmto způsobem vírou nespátřují Boha na kříži, se s Ním musí jednou setkat na soudu, kde Bůh přiměřeně k tomu co je On, se bude obírat tím, co jsou oni.

Od okamžiku, ve kterém člověk bývá přiveden k poznání svého skutečného stavu, nemá žádný klid, dokud nenalezne Boha na kříži a neodpočine v Bohu samém. Bůh je pokoj a útočiště věřící duše. Jeho jméno budiž za to chváleno. To vykazuje všem lidským skutkům i lidské spravedlnosti příslušné místo. Lze zde v pravdě říci, že ti, kteří na takové věci spoléhají, nemohou nikdy dosáhnout pravého sebepoznání. Je naprosto nemožné, aby od Boha probuzené svědomí mohlo najít odpočnutí v čemkoliv jiném, nežli v dokonané oběti Božího Syna. Každá snaha o zřízení své vlastní spravedlnosti může vzejít jen z nevědomosti o Boží spravedlnosti. Adam mohl ve světle Božího svědectví v „semeni ženy“ poznat bezcennost své zástěry z fíkových listů. Velikost toho, co muselo být dokonáno, ukázalo úplnou nezpůsobilost

které nejsou jen nicotné a marné, ale přímo rouhavé. Taková výmluva jim v pravdě nic neprospěje uprostřed hrůzy blížícího se dne soudu.

hříšníka k dokonání tohoto díla. Hřích musel být odstraněn. Mohl to učinit člověk? Ne, hřích skrze něho přišel. Hlava hada musela být potřena. Mohl to učinit člověk? Ne, on se stal otrokem hada. Boží požadavky musely být uspokojeny. Mohl to učinit člověk? Ne, on je svýma nohama pošlapal. Smrt musela být odstraněna. Mohl to učinit člověk? Ne on ji skrze hřích uvedl a propůjčil její hrozný osten.

Vidíme tedy, ať hledíme na věc z kterékoliv stránky, naprostou bezmocnost hříšníka a tudíž i bláhovou domyšlivost všech těch, kteří chtějí být Bohu nápomocni v podivuhodném díle vykoupení; a jistě jsou v tomto ohledu činní všichni, kteří se vynasnažují dojít spasení jiným způsobem, než jen „z milosti skrze víru“.

Ačkoliv již Adam, vedený milostí, mohl poznat i pocítit, že všechno to, co se mělo stát, nemohl naplnit sám, tu přece jen se ukázal Bůh jako připravený k naplnění každého jota i tečičky zaslíbení skrze símě ženy. Vidíme zkrátka, že se celé věci ujal svou vlastní rukou a učinil to úplně a zcela otázkou mezi sebou samým a hadem. Neboť ačkoliv oba, muž i žena, byli povoláni na různých cestách sklízet trpké ovoce svých hříchů, přece jen to byl had, k němuž Hospodin Bůh řekl: „**že jsi to učinil**“ (v. 14.) Had byl zdrojem zkázy a símě ženy mělo být zdrojem vykoupení. Adam slyší toto vše a věří tomu. A v síle této víry „**dal pak byl Adam jméno ženě své Eva, protože ona byla máté všech živých.**“ (v. 20.) To bylo vzácné ovoce víry v Boží zaslíbení. Hledě na věc z přirozeného hlediska, musela by Eva být nazvána „matka všech **smrtných**“. Ale podle úsudku víry byla ona matka všech živých. – „*Matka jeho nazvala jméno jeho Ben Oni (syn těžkosti), ale otec jeho nazval ho Beniaminem (syn pravice, štěstí).*“ (1. Mojž. 35,18.)

Byla to udržující síla víry, která zmocňovala Adama k snášení hrozných následků svého činu. Bylo to obdivuhodné Boží slitování, dovolující mu vyslechnout slova k hadu mluvená dříve, nežli byl sám povolán k vyslechnutí toho, co jemu samému musel říci Bůh. Kdyby tomu tak nebylo, musel by upadnout do zoufalství. Jsem-li vyzván zkoumat sebe samého, aniž by mi byla dána možnost spatřovat Boha tak, jak se na kříži zjevil k mému spasení, vede k zoufalství. Žádný z potomků padlého Adama by nemohl, aniž by si úplně nezoufal, jasným okem spatřovat skutečnost toho, co je sám a co udělal, kdyby nemohl vzít své útočiště ke kříži. Proto žádný paprsek naděje nemůže proniknout až na ono místo, které bude konečným podílem všech těch, kteří zde zavrhlí Krista. Tam budou oči lidí otevřeny nad skutečností

toho, co sami jsou a co učinili; ale nebudou více moci nalézt pomoc i útočiště v Bohu. Poznání, co je Bůh, bude potom znamenat beznadějně zahynutí. Nyní ještě ale v sobě obsahuje poznání Boha věčnou blaženost. Boží svatost bude **pak** věčně proti oněm zahynulým, kdežto **nyní** všichni věřící jsou povoláni z ní se radovat. Čím opravdověji nyní chápu Boží svatost, tím více poznávám svou bezpečnost; ale pro zahynulé bude právě ona svatost potvrzením jejich věčného trápení. Vážné, nevýslovně vážné pomýšlení. Zbývá nám ještě pozastavit se zběžně u pravdy dokázané nám skutečností, že Bůh Adamovi a Evě zdělal kožený oděv. „**I zdělal Hospodin Bůh Adamovi a ženě jeho oděv kožený a přioděl je.**“ (v. 21.) Zde se nám obrazně staví před oči důležité učení o Boží spravedlnosti. Tento od Boha zdělaný oděv byl skutečným přikrytím, protože ho připravil Bůh. Zrovna tak jako věnky z fíkového listí byly nedostatečným přikrytím, protože si je udělal **člověk** sám. K tomu bylo toto Boží odění založeno na vylití krve. Adamovy věnky však ne. Právě tak je tomu i nyní. Boží spravedlnost nalézá své vyjádření v kříži, spravedlnost člověka ve skutcích, v hříchem poskvrněných skutcích jeho vlastních rukou. Když byl Adam oblečen do koženého oděvu, tak nemohl říci: „Jsem nahý,“ a také neměl ani žádnou příčinu ke skrývání se. Člověk se může považovat za dokonale bezpečného, ví-li, že skrze víru je od Boha přioděn. Ale bezpečí před touto dobou, kdy člověk jistotu přiodění nemá, je buď smělost, nebo nevědomost. Vědomí, že oděv, který nosím a v němž se před Bohem ukážu, je určený a udělaný od Něho samého, musí mému srdci dát dokonalé odpočinutí. V čemkoliv jiném nemůže být žádné pravé, trvalé odpočinutí.

Poslední verše naší kapitoly jsou bohaté na poučení. Padlému člověku nemohlo být v jeho padlém stavu dovoleno jíst ze stromu života, neboť by mu to bylo přineslo nikdy nekončící bídu v tomto světě. V našem přítomném stavu vzít a jíst ze stromu života a následkem toho věčně žít by znamenalo nezměrnou bídu a trápení. Strom života může být zkoušen jen po vzkříšení. Žít provždy v porušitelném stánku, v těle hříchu a smrti, by bylo nesnesitelné. Proto „**vyhnal Hospodin Bůh člověka z zahrady**“ (v. 24.) Vyhnal jej ven do světa, který na všech stranách ukazoval politováníhodné následky jeho pádu. Také i cherubíni s plamenným blýskajícím se mečem zakazovali padlému člověku vzít ze stromu života, kdežto Boží zjevení obracelo jeho pohled na smrt a zmrtvýchvstání semene ženy, jakožto prostředek k nalezení života mimo dosah moci smrti.

Takovým způsobem byl Adam šťastnější a v menším nebezpečí mimo hranice ráje, nežli uvnitř. Neboť uvnitř těchto hranic závisel jeho život na něm

samém, kdežto mimo hranice závisel na někom jiném, na zaslíbeném Kristu. A pohleděl-li na „**cherubíny s mečem plamenným blýskajícím se**“ a spatřil je ostříhat cesty ke stromu života, tu mohl jen žehnat ruce, která je tam postavila (v. 24). A to tím více, poněvadž tato ruka otevřela lepší, jistější a blaženější cestu k onomu stromu. Když cherubíni s plamenným blýskajícím se mečem ostříhali cesty k ráji, tak Pán Ježíš Kristus způsobil „*cestu novou a živou*“ do svatyně svatých. „*Já jsem ta cesta, i pravda i život. Žádný nepřichází k Otci než skrze mne.*“ (Por. Jan 14,6.; Žid. 10,20.) V tomto poznání putuje nyní věřící tímto světem, který je pod zlořečenstvím a kde jsou všude patrné známky hříchu. Věřící našel svou cestu skrze víru do Otcova lůna, kde skryt může odpočívat, jsa potěšován požehnanou jistotou, že Jeden, který jej tam uvedl, nás předešel, aby v mnoha příbytcích otcovského domu připravil místo, a že zase brzo přijde, aby nás přijal do slávy říše Otce. Tak tedy věřící nalézá v lůně, v domě i v Otcově říši svůj přítomný podíl, jakož i svůj budoucí domov a svou odplatu.

KAPITOLA 4 a 5.

V každém, před námi se otevírajícím oddílu první Mojžíšovy knihy, se nám dostávají nové důkazy, že se ubíráme kolem toho, co jistý spisovatel právem nazval „školkou (štěpnicí) celé Bible“. A ne jen to, my bychom to chtěli dokonce pojmenovat štěpnicí celé lidské historie.

Tak nám 4. kapitola ukazuje v osobě Kaina a Ábele první příklady, jak nábožensky smýšlejícího světského člověka, tak i v pravdě věřícího. Narození mimo ráj a jako synové padlého Adama nemohli mít nic, co by je v přirozeném ohledu od sebe rozlišovalo. Oba byli hříšní. Oba měli padlou (nečistou) povahu. Žádný z nich nebyl bez viny. Je dobře mít vzhledem k tomuto bodu jasno, abychom mohli jasně a plně rozpoznávat skutečnost Boží milosti a pravost víry. Kdyby tak veliký rozdíl mezi Kainem a Ábelem měl svůj základ v přirozenosti, pak by z toho muselo nezvratně vyplývat, že neměli podíl jak na padlé přirozenosti svého otce, tak ani na poměrech spojenými s jeho pádem a tím by také nebyly důkazy pro působící milost ani pro projevy víry.

Mnozí by nás rádi poučili o tom, že se každý člověk rodí už se svými vlastnostmi i schopnostmi, které, je-li jich správné použito, jej uzpůsobují k návratu k Bohu. To je však zřejmé popření skutečnosti, v uvedeném ději tak jasně dokázané. Kain i Ábel se nenarodili v ráji, ale mimo ráj. Nebyli syny nevinného, nýbrž padlého Adama. Na svět přišli jako účastníci přirozenosti svého otce, a nechť se již tato přirozenost nalézá na jakémkoliv stupni vývoje, zůstává přec jen vždy padlou, zkaženou, nezhojitelnou přirozeností. „*Co se narodilo z těla, tělo jest* (ne jen tělesné, ale je tělo), *a což se narodilo z Ducha, duch jest*“ (ne jen duchovní, ale je duch). (Jan 3,6.)

Byla-li kdy vhodná příležitost k ukázání se různých vlastností, schopností, způsobností i náklonností přirozenosti, pak to bylo za života Kaina a Ábele. Bylo-li v lidské přirozenosti vůbec něco, čím by její ztracená nevinnost zase mohla být získána a že by si tak mohla vykoupit přístup do ztraceného ráje; pak tu byl vhodný okamžik, aby se to uplatnilo. Ale nebylo zde nic podobného. Oba muži byli **zahynulí**, byli „tělo“; nebyli nevinni. Adam ztratil svou nevinnost a nikdy více ji nedosáhl. Musí být považován jen za padlou hlavu padlého potomstva, které je jeho neposlušností učiněno „hříšným“. (Řím. 5,19.) On se stal – co se jeho osobně týče – zkaženým pramenem, z něhož vytekly zkažené proudy zničeného a vinou obtíženého lidstva – odumřelý kmen, z něhož vypučely větve mravně i duchovně mrtvého lidstva.

Ovšem spatřujeme v něm též, jak již podotknuto, předmět milosti, majitele a představitele živé víry v zaslíbeného Vysvoboditele, ale to nebylo nic přirozeného, nýbrž něco docela božského. A poněvadž to nebylo nic přirozeného, tak nebylo v moci a schopnosti přirozenosti předávat to dál. Nebylo to nikterak dědičné. Adam nemohl svou víru odkázat nebo předat Kainovi nebo Ábelovi. Že ji měl, bylo prostě ovocem Boží lásky. Ta byla Boží mocí vštípena do jeho duše a Adam neměl žádnou moc od Boha, aby jí mohl někomu jinému předat. Všecko, co bylo přirozené, mohl Adam cestou přirozenosti dále postoupit, ale jiného nic. A poněvadž zde jej, otce, spatřujeme ve stavu úpadku (rozkladu), tedy jeho synové se museli nacházet jedině v totéž stavu. Jaký je ploditel, takoví jsou i ti jím zplození. Musejí nutně mít přirozenost toho, z něhož povstali. „*Jakýž jest ten zemský, takoví jsou i zemští.*“ (1. Kor. 15,48.)

Obrátí-li se čtenář na okamžik k Ep. Řím. 5,12–21., shledá, že inspirovaný apoštol tam ukazuje celé lidské pokolení ve spojení s dvěma hlavami, s Adamem a s Kristem. Nemíním se u tohoto místa déle zdržet, uvádím ho pouze

jako spojité s naším předmětem. Také 15. kapitola 1. Kor. nám dává ponaučení o podobném charakteru. V prvním člověku máme hřích, neposlušnost a smrt; v druhém člověku: spravedlnost, poslušnost a život. Jako jsme zdělili přirozenost po jednom, tak i co věřící po druhém. Není pochyb, že každá z těchto přirozeností, v každém jí vlastním případě, rozvine svou vlastní zvláštní činnost a uplatní své vlastní zvláštní síly při každém z jejich osobních majitelů. Přesto tu je bezpodmínečné vlastnictví skutečné, oddělené určité přirozenosti.

Stejným způsobem jako jsme skrze narození dostali přirozenost prvního člověka, stáváme se skrze **znovuzrození** účastníci přirozenosti posledního Adama. Jako narození máme povahu prvního, jako znovuzrození zase toho posledního. Nově narozené dítě, ačkoliv úplně neschopné, aby udělalo to, co Adama snížilo na stupeň zahynulé bytosti, přece má nicméně podíl na jeho přirozenosti. Tak i znovuzrozené Boží dítě, právě obrácená duše ačkoliv neměla s vykonáním dokonalé poslušnosti „člověka Krista Ježíše“ ani v nejmenším co dělat, přece jen je účastná Jeho přirozenosti. V skutku i pravdě je s první přirozeností spojen hřích, s druhou Boží spravedlnost. Ať jsou vlastnosti těchto přirozeností jakéhokoliv druhu, podstatná účastnost na jedné z těchto skutečných přirozeností tu je. Adamovo dítě je účastno lidské přirozenosti s jejími vlastnostmi. (2. Petr. 1,4.) První přirozenost je „z vůle muže“ (Jan 1.), druhá z vůle Boží, jak nás Jakub skrze Ducha svatého poučuje: „*On proto, že chtěl, zplodil nás slovem pravdy.*“ (Jak. 1,18.)

Z řečeného vysvítá, že Ábel se v přirozeném ohledu od svého bratra Kaina nijak nelišil. Ohledně jejich přirozenosti nebo okolností, v nichž se oba nalézali, nebyl žádný rozdíl. Odkud však přece jen tak veliký rozdíl? Odpověď je tak jednoduchá, jak jen ji dovede udělat evangelium Boží milosti. Rozdíl nebyl v nich samých, ani v jejich přirozenosti, ani v jejich poměrech, nýbrž jedině a pouze v jejich obětech. To dělá pro usvědčeného hříšníka celou věc nanejvýš jednoduchou – pro toho, kdo opravdu cítí, že je účasten nejen padlé přirozenosti, nýbrž že i sám o sobě je hříšný. Ábelova historie ukazuje pak takovému jedinou půdu, na níž se může k Bohu přiblížit, jakož i základ jeho postavení před Bohem i jeho poměru k Němu. Poučuje jej zřejmě, že se nemůže přiblížit k Bohu na základě něčeho, co by přináleželo lidské přirozenosti, nýbrž že jedině **mimo něho samého** a jen v osobě i díle někoho jiného může hledat pravou a věčnou základnu svého spojení se svatým, spravedlivým a jedině pravým Bohem. Jedenáctá kapitola epištoly k Židům nám vše velice určitě, jasně a pochopitelně dokazuje. „**Věrou lepší obět**

Bohu obětoval Ábel, nežli Kain, skrze kterouž svědectví obdržel, že jest spravedlivý, jakž sám Bůh darům jeho svědectví vydal. A skrze tu, umřev, ještě mluví.“ Zde se nám dostává poučení, že se tu nejedná o člověka, nýbrž jediné o jeho „oběť“; nejedná se o obětujícího, ale o to, co obětuje. Tady spočívá veliký rozdíl mezi Kainem a Ábelem. Čtenář nemůže být ani dost pečlivý v chápání tohoto bodu, neboť se v tom skrývá pravda ohledně postavení každého hříšníka vůči Bohu. – Přikročíme nyní k prozkoumání této oběti.

„Po mnohých pak dnech stalo se, že obětoval Kain z úrody zemské obět Hospodinu. Ano i Ábel také obětoval z prvorozených věcí stáda svého, a z tuku jejich, I vzhlédl Hospodin na Ábele a na oběť jeho, na Kaina pak a na oběť jeho nepohlédl.“ (kap. 4,3–5.) Toto místo jasně poukazuje na rozdíl. Kain obětoval Bohu ovoce zlořečené země a to bez jakékoliv krve, která by mohla zlořečenství odstranit. Přinesl „nekrvavou oběť“ a sice jednoduše proto, že neměl žádnou víru. Kdyby měl víru, tak by jej už v oné rané době poučila, že „bez krve vylití nebývá odpuštění vin“. (Žid. 9,22.) To je veliká základní pravda. Kain byl hříšný, a proto stála mezi ním a Bohem smrt. Ale ve své oběti nepodává žádné uznání této skutečnosti, nepřináší ve své oběti žádný život, aby vyhověl požadavkům Boží svatosti, nebo tím vyjádřil svůj vlastní stav hříšníka. On jedná s Bohem zrovna tak, jako by si byli oba rovni a tudíž předpokládá, že Bůh také rád přijme, co on mu daruje z hříchem poskvrněných plodů zlořečené země.

Všecko to a ještě mnohem více bylo skryto v Kainově „nekrvavé oběti“. Prozrazoval úplnou nevědomost jak ohledně Božích požadavků, tak i vzhledem k jeho vlastní povaze a jeho postavení jako zahynulého provinilého hříšníka, jakož konečně i ohledně skutečného stavu té země, jejíž úrody se opovážil obětovat. Snad se bude rozum ptát: „Jakou přijatelnější oběť by mohl člověk přinést, nežli to, co vyzískal prací svých rukou v potu svého obličej?“ Tak smýšlí rozum i sám náboženský smysl člověka, ale Bůh usuzuje zcela jinak a víra zůstává vždy v souhlasu s Božími myšlenkami. Bůh vyučuje a víra tomu věří, že je zapotřebí, aby se obětoval život; jinak je nemožné k Bohu přistupovat.

Tak ihned vidíme, sledujeme-li službu Pána Ježíše, že kdyby On nezemřel na kříži, bylo by všecko Jeho sloužení ohledně položení základu našich vztahů k Bohu úplně bezúčelné. Je pravda, že On po celý Svůj život „chodil, dobře čině“, ale byla to Jeho smrt, která roztrhla oponu, na dvě, od vrchu až dolů.

(Mat. 27,51.) Nic jiného to nemohlo učinit, než jen Jeho smrt. – A kdyby On zde až dosud zůstal, chodě a dobře čině, tak by opona zůstala nedotknutá a bránila by modlitebníku vcházet do „svatyně svatých“. Toto nás nechává poznat falešnou půdu, na níž stál Kain jako obětující a jako velebitel. Hříšník, který přistupuje k Bohu, přinášeje nekrvavou oběť, aniž by dosáhl odpuštění, mohl být obviněn z největší opovážlivosti. Přičinil se, aby připravil svou oběť, ale jakou to mělo cenu? Mohlo přičinění hříšníka odstranit zlořečenství a poskvrny hříchu? – Mohlo učinit zadost požadavkům nekonečně svatého Boha? Dokázalo poskytnout vhodnou základnu k přijetí hříšníka? Mohlo odstranit spravedlivý trest, jaký hříšníku přínáležel? Dokázalo odejmout smrti osten nebo peklu jeho vítězství? Nic z toho všeho! „Bez krve vyliť nebývá odpuštění vin.“ Kainova „nekrvavá oběť“, jako všechny oběti toho druhu, nebyla jen bezcenná, ale podle Božího úsudku naprosto zavrženíhodná. Dokazuje Kainovu úplnou nevědomost jak ohledně jeho vlastního stavu, tak i ohledně Boží bytosti. „Bůh nebývá ctěn, obsluhován lidskýma rukama, jako by něco potřeboval.“ Kain se však domníval, že takovým způsobem může k Bohu přistupovat. A každý jen zevně náboženský člověk smýšlí stejně. Kain měl po všechna staletí mnoho milionů následovníků. Kainova bohoslužba se rozšířila po celém světě. Je to bohoslužba každé neobracené duše a je pěstována každým falešným náboženstvím pod sluncem.

Člověk by rád udělal z Boha příjemce, místo dárce, ale to nejde. Neboť „*blahoslaveněji jest dáti nežli bráti*,“ a jistě že Bůh musí mít požehnanější místo. „*A jistě beze všeho odporu menší od většího požehnání bere*.“ „*Nebo kdo prvé dal jemu?*“ Bůh může přijmout nejmenší dar od srdce, které poznalo hlubokost pravdy obsažené ve slovech: „*Z Tvého jsme vzali a dali jsme Tobě*,“ ale jakmile se člověk osmělí považovat se za „prvního“ dárce, tu zní Boží odpověď: „*Zlačnám-li, nic tobě o to nedím*.“ (Žalm 50,12) „*Aniž bývá ctěn lidskýma rukama, jako by něčeho potřeboval, poněvadž on dává všem život i dýchání i všecko*.“ Je naprosto nemožné, aby veliký Dárce „všech věcí“ vůbec „něco potřeboval“. Vše, co my Jemu můžeme přinést, je díkůčinnění; avšak toto musí být přinášeno jen v plném a jasném vědomí, že všechny naše hříchy jsou odstraněny – to je pravda, která může být zase jen chápána vírou v moc dokonané oběti smíření.

Čtenář nechť se zde na okamžik pozastaví a s modlitbou si přečte následující místa Písma svatého, v nichž najde jasně zdůrazněnou pravdu ohledně postavení člověka před Bohem, jakož i pravého základu ke klanění se: Žalm 150; Izaiáš 1,11–18.; Skut. ap. 17,22–34.

Sledujme nyní Ábelovu oběť: „**Ano, i Ábel také obětoval z prvorozených věcí stáda svého a z tuku jejich.**“ (kap. 4,4.) Jinými slovy vstupuje vírou do vznešené pravdy, že skrze krvavou oběť lze k Bohu přistupovat; že hříšník může smrt někoho jiného postavit mezi sebe a následky svých hříchů, a že požadavkům Boží přirozenosti a vlastnostem Jeho bytosti může být učiněno zadost skrze krev bezúhonné oběti (k naplnění Božích požadavků i potřeb hříšníka). To je, nejstručněji vyjádřeno, naučení kříže, v němž jedině nalézá svědomí hříšníka odpočinutí, protože Bůh v tom byl dokonale oslaven.

Každý, od Boha usvědčený hříšník musí pociťovat, že jej očekává smrt i soud jakožto „zasloužená odplata jeho činů“ – osud, který svým vlastním přičiněním nezmění. Může se namáhat a snažit jak chce, může i v potu své tváře vyzískat nějakou oběť, může činit sliby a dělat dobrá předsevzetí, může změnit i způsob života a zušlechtit svou povahu, může být střídmý, mravní a upřímný a dle lidského úsudku i nábožný, může číst Bibli, ač bez živé víry, modlit se i kázat, zkrátka může dělat něco nebo všechno, co je v lidské moci – ale vzdor všemu tomu ho očekává „smrt a soud“. Nedokáže rozptýlit obě tato mračna stahující se na jeho obzoru. Stojí tam obě a člověk je dalek toho, aby je mohl svým přičiněním odstranit. Proto mu nezbývá nic jiného, než v smutné předtuše vyčkat na okamžik, kdy se snesou na jeho vinou obtíženou hlavu. Pro hříšníka je nemožné svými vlastními skutky přenést se v životě na druhou stranu „smrti a soudu“, ba právě jsou to jeho skutky, které ho činí jen tím způsobilejším pro svou hroznou skutečnost.

Ale zde je právě bod, kde nastupuje kříž. V kříži může usvědčený hříšník spatřovat Boží péči o celou jeho vinu a o všechny jeho potřeby. Zde také může vidět, jak smrt a soud jsou úplně odstraněny z jeviště a život i sláva postaveny na jejich místo. Kristus, pokud se týče věřícího, odstranil vyhlídku na smrt a soud a jejich místo vyplnil životem, spravedlností a slávou. „*Zahladil smrt, život pak na světlo vyvedl i nesmrtelnost skrze evangelium.*“ (2. Tim. 1,10.) On Boha oslavil v tom, že odstranil to, co by nás navždy dělilo od Jeho svatě a blahoslavené přítomnosti. „*Ale nyní jednou při skonání věků zjeven jest na shlazení hřícha skrze obětování sebe samého.*“ (Žid. 9,26.) Toto vše se nám jeví v „lepší oběti“ Ábelově. Ábel se nijak nesnažil zakrýt pravdu ohledně svého skutečného stavu, ani se nevzpouzel zaujmout místo, jaké mu jako hříšníku přináleželo. Nepomyšlel na to, jak by odstranil ostří kroužícího meče a vynutil si návrat k stromu života, nebo aby si dovolil přinést „nekrvavou oběť“ a postavit před Boha ovoce zlořečené země. On zaujal právě místo hříšníka a jako takový postavil smrt své oběti mezi sebe a

své hříchy i mezi své hříchy a svatost Boha, nenávidícího hřích. To bylo zcela jednoduché. Ábel zasluhoval smrt a soud, ale on našel zástupce.

Tak je tomu i s každým ubohým, bezmocným, samého sebe odsuzujícím a od svého svědomí usvědčeným hříšníkem. Kristus je jeho zástupce, jeho výkupné, jeho vznešená oběť, jeho **všecko**. Tu pocítí jako Ábel, že ovoce země mu nemůže být nikdy k užítu. I kdyby přinesl Bohu to nejkrásnější ovoce země, že přece jen by mu zůstalo vinou potřísněné svědomí, neboť „*bez krve vylití nebývá odpuštění vin.*“ Nejušlechtlejší ovoce i nejvonnější, ve vši plnosti a nadbytku darované kvítí nebudou moci nikdy odstranit ani jedinou poskvrnu svědomí. Nic jiného, než jen dokonalá oběť Božího Syna může dát svědomí odpočinutí. Všichni, kteří vírou chápou tuto božskou pravdu, okouší pokoj, jaký svět nemůže dát ani vzít. Je to víra, která uvádí duši do vlastnictví a požívání tohoto pokoje. „*Ospravedlnění tedy jsouce z víry, pokoj máme s Bohem skrze Pána našeho Jezukrista.*“ (Řím. 5,1.) – „*Věrou lepší oběť Bohu obětoval Ábel, nežli Kain.*“ (Žid. 11,4.)

To však není věcí citu, jak by to mnozí chtěli mít; zde se jedná jediné o víru způsobenou v duši hříšníka skrze moc Ducha svatého v dokonanou skutečnost. Tato víra je veskrz rozdílná od pouhých citů srdce, nebo souhlasu rozumu. City nejsou žádná víra a souhlas rozumu není zrovna tak žádná víra. I když by z ní mnozí chtěli udělat jen pouhý souhlas rozumu při jistých tvrzeních, něco za pravdu mít. Jak hrozný je takový omyl! To dělá víru věcí čistě lidskou, kdežto ona je veskrz božským pravidlem, které ji staví jaksí na roveň člověku, ve skutečnosti však přichází jediné od Boha. Víra není věcí dneška nebo zítřka. Je to nepomíjitelné pravidlo, vyplývající z věčného zdroje, z Boha samého. Víra obsahuje Boží pravdu a přenáší duši do Jeho přítomnosti.

Pouhé city a pouhé doznávání se nemohou nikdy vznést nad pramen, z něhož vyvěrají, a tento pramen je lidské já. Kdežto víra má co dělat s Bohem a Jeho věčným slovem a je živým svazkem, spojujícím srdce s Bohem, který jí daroval. Nejsilnější lidské city i nejušlechtlejší lidské pocity nedokážou spojit duši s Bohem. Tyto nejsou ani božské ani věčné, nýbrž lidské a proměnlivé. Podobají se zázračnému Jonášovu brečťanu, který za jedinou noc vyrostl a jedné noci uschl. Ne tak víra. Toto vzácné pravidlo má účast na celém díle, na vši moci a skutečnosti zdroje, z něhož vyplývá, jakož i na předmětu, o který se jedná. Ospravedlňuje duši (Řím. 5,1.); očišťuje srdce (Sk. ap. 15,9.); je skrze lásku dělající (Gal. 5,6.); přemáhá svět (1. Jan. 5,4.) City a

domněnky nemohou nikdy dosáhnout takových výsledků. Ty náleží lidské povaze a zemi, kdežto víra přináležejí Bohu a nebi; obírají se také sami sebou, kdežto víra se obírá Kristem, hledí také do sebe a dolů, kdežto víra hledí mimo sebe a vzhůru; ony nechávají duši v temnotách a pochybnostech, kdežto víra vede k světlému a pokoji; mají těžko činit jen se svým vlastním proměnlivým stavem, kdežto víra má co dělat jedině s neproměnlivou Boží pravdou a s věčně platící Kristovou obětí.

Není pochyb, že i víra vyvolá city a pocity a to křesťanské city a pravé pocity, ale ovoce víry nesmí být nikdy zaměňováno s vírou samou. Nejsem ospravedlněn pro své city, ani pro víru a city, nýbrž jedině z víry. A proč? Protože víra věří Bohu. Mluví-li, bere Ho za slovo; chápe se Ježíše, tak jak se sám zjevil v osobě a díle Pána Ježíše Krista. To je život, spravedlnost i pokoj. Boha uchopit tak jak je, je souhrn všech přítomných i věčných požehnání. Nalezne-li duše Boha, pak nalezla vše, čeho je jí zapotřebí zde nebo v budoucnu. Avšak Bůh může být poznán jedině v Jeho vlastním zjevení se, jakož i skrze víru, kterou On sám dává, která ostatně hledá vždycky Boží zjevení jako svůj vlastní předmět.

Takovýmto způsobem můžeme poněkud vniknout do významu i síly výpovědi: „*Vírou lepší obětí Bohu obětoval Ábel, nežli Kain.*“ Kain neměl žádnou víru, a proto přinesl nekrvavou oběť. Ábel měl víru, a proto obětoval jak „krev“, tak i „tuk“. Tyto obě věci obrazně znázorňují přinesení života, jakož i vzácnost Kristovy osoby. – „Krev“ představuje první, „tuk“ druhou. Ani krev, ani tuky nesměly podle Mojžíšova ustanovení být požívány. Krev je život a člověk pod zákonem neměl žádný nárok na život. V 6. kap. Janova evang. jsme však poučeni, že nebudeme-li jíst krve, nebudeme mít v sobě žádný život. Kristus je ten život. Mimo Něho není ani jiskřičky života. Mimo Krista je vše mrtvé. „*V Něm život byl*“ a jinak v nikom.

Na kříži pak On vydal Svůj život a tomuto životu byly připočteny naše hříchy, když On, požehnaný, byl přibit na dřevě kříže. Když pak položil svůj život, tu odstranil i hřích vložený na něj, takže ve skutečnosti byl hřích odstraněn a zůstal pohřben v Jeho hrobě, z něhož On tak vítězně vstal v moci nového života – života, s kterým je právě tak určitě spojena spravedlnost, jako byl hřích připočten na kříži životu, který tam byl vydán. Pečlivé uvážení obou bodů přinese našim duším prohloubení vědomí o dokonalosti odstranění našich hříchů skrze Kristovu smrt; a my víme, že všechno, cokoliv k tomu směřuje, musí nepochybně sloužit k dokonalejšímu utvrzení našeho pokoje i

k působivějšímu oslavení Krista, což je spojeno s naším svědectvím a s naší službou.

V historii Kaina a Ábele jsme již poukázali na jeden velice zajímavý i důležitý bod, totiž na úplné ztotožnění každého z nich s obětí od něho přinesenou. Není možné, aby čtenář věnoval dost pozornosti tomuto předmětu. V jednom i v druhém případě se nejedná o obětující osobu, nýbrž jedině a pouze o výraz jeho oběti. Proto čteme o Ábelovi, že Bůh jeho „darům“ svědectví vydal. Nevydal svědectví o Ábelovi, ale o jeho oběti a toto označuje jasně pravý základ pokoje a přijetí věřícího u Boha.

V našich srdcích je ustavičná náklonnost svůj pokoj i své přijetí zakládat na čemkoliv v nás nebo na nás samých, ačkoliv bychom chtěli doznat, že toto něco bylo způsobeno od Ducha svatého. Proto ono ustavičné hledění v sebe sama, kdežto Duch svatý nás stále chce vést, k hledění na venek. Pro věřícího není otázka: „Co jsem já?“ nýbrž: „**Co je Kristus?**“ Přišel-li k Bohu v Ježíšovu jménu, pak je s Ním úplně učiněn zajedno a v Jeho jménu byl přijat; a proto nemůže být nikdy zavržen jako i Ten ne, v jehož jméně byl přijat. Nežli by mohla být vyzvednuta otázka ohledně nejmilejšího věřícího, musela by být vyzvednuta ohledně samého Krista. Poněvadž toto je zřejmě nemožné, spočívá bezpečí věřícího na základě, který nemůže být ničím otřesen. V sobě samém je ubohý, bezcenný hříšník; přichází-li však ve jménu Kristovu, tu je spojen s Kristem, je v Kristu a jako Kristus přijat a v tentýž „svazek života“ s Kristem uzavřen. Bůh nese svědčí o něm, nýbrž o jeho daru, a jeho dar je Kristus. Všecko to je nanejvýš uklidňující a potěšující. Naší blaženou předností je způsoblost v důvěře víry – umět každou obžalobu a každého žalobce odkázat na Krista a Jeho dokonanou oběť smíření. Všecka naše síla je v Ném, v Ném se chlubíme po celý den. Nespoléháme na sebe samé, naše důvěra je v Něho, který za nás všechno vykonal. My lpíme na Jeho jménu, spoléháme na Jeho dílo, obdivujeme Jeho osobu a očekáváme Jeho příchod.

Ale tělesná mysl ukazuje ihned své nepřátelství k této pravdě, jaká srdce věřícího tolik potěšuje a uspokojuje. Tak tomu bylo i u Kaina. „**Protož rozlít se Kain náramně, a opadla tvář jeho.**“ (kap. 4,5.) To, co Ábele naplňovalo pokojem, naplňovalo Kaina zuřivostí. Kain ve své nevěře opovrhoval jedinou cestou, na níž může hříšník přijít k Bohu. Zdráhal se obětovat krev, bez níž není žádné odpuštění vin, a proto také ani **ve svých hříších** nebyl přijat. Je-liž Ábel byl **ve svých darech** příjemný, tak se Kain „rozlít náramně a tvář

jeho opadla“. A přece, jak by to mohlo být jinak? Bůh nemohl Kaina v jeho hříších přijmout a Kain nechtěl přinést krev, která jediné přináší smíření. Proto byl zavržen a jako zavržený přináší na svých cestách ovoce zhoubného náboženství. On pronásleduje a vraždí pravého svědka, přijatého a ospravedlněného Ábele, muže víry; a v tomto skutku se ukazuje jako vzor a předchůdce všech stoupenců falešného náboženství všech dob. Za všech časů a na každém místě byli lidé ochotní k pronásledování z příčin víc náboženských, než z jakýchkoliv jiných. Je to Kainův způsob. Dokonalé, úplné, bezpodmínečné ospravedlnění jediné z víry činí Boha vším a člověka ničím. A to člověk neoblíbí; vždyť je to příčinou opadnutí jeho tváře a jeho rozlítění se. Ne však, že by měl nějakou příčinu pro svůj hněv, neboť, jak jsme viděli, nejedná se vůbec o člověka, nýbrž jen o stanovisko, jaké zaujímá k Bohu. Kdyby se přijetí Ábele zakládalo na něčem při něm samém, pak by Kainův hněv a opadnutí jeho tváře mělo ještě nějaké ospravedlnění; že však byl přijat výhradně na základě své oběti a Bůh ne jemu, nýbrž jeho darům dal svědectví; proto chyběl Kainovu hněvu každý opravdový podklad. To vysvětluje také jasně z Hospodinových slov: „*Zdaliž nebudeš příjemný, budeš-li dobře činiti?*“ Dobře činit se vztahovalo na oběť. Ábel udělal dobře, že se skryl za přijatelnou oběť; Kain však udělal zle, že přinesl oběť bez krve a všechno jeho následné chování bylo jen nutným výsledkem jeho falešné bohoslužby.

„I mluvil Kain k Ábelovi bratru svému. Stalo se pak, když byli na poli, že povstav Kain proti Ábelovi bratru svému, zabil jej.“ (kap. 4,8.) Tak tomu bývalo vždycky: Kainovo pokolení pronásledovalo a stále vraždilo Ábelovo pokolení. Člověk se svým náboženstvím a víra se svým náboženstvím zůstali za všech časů vždy stejné, a kdekoliv se setkávali, vždycky z toho byl boj.

Proto je dobré, rozumíme-li tomu, že Kainova vražda byla pravým následkem, přirozeným ovocem jeho falešné bohoslužby. Základ byl špatný a na něm zbudovaná budova nebyla méně špatná. Také nezůstal jen u vraždy, ale uslyšev o tom Boží rozsudek, z neznalosti Boha nevěřic v odpuštění zazoufávši, vzdálil se z Jeho požehnané přítomnosti a vystavěl město. V jeho rodině nalézáme pěstitele užitečných a zpříjemňujících umění: rolníky, hudebníky a kovodělníky. Z nevědomosti o Boží povaze považoval svůj hřích za příliš veliký, než aby mu mohl být odpuštěn. Ne že by byl skutečně poznal svůj hřích, ale že byl nevědomý o Bohu; vždyť právě jeho myšlení o Bohu zjevuje dokonale hrozné ovoce hříšného pádu. Nežádal žádné odpuštění, protože neměl žádnou touhu po Bohu. Neměl žádné pravé pochopení pro svůj stav, žádnou touhu po Bohu, žádné ponětí o poměru hříšníka k Bohu a

o půdě, na které se hříšník k Němu může přiblížit. Byl veskrz zkažený a na úplně převrácené cestě. Měl také jen jedno přání, dostat se z přítomnosti Boží pryč a ztratit se ve světě a jeho tužbách. Mínil, že může žít docela dobře bez Boha a proto začal, jak nejlépe uměl, svět vyzdobovat, aby z něho udělal poutající místo a sebe samého znamenitým mužem v něm, ačkoliv v Božích očích byl svět pod zlořečenstvím a on sám „*tulákem a běhounem*“.

To byla „Kainova cesta“ a po této cestě spějí nyní miliony, které dle své povahy nijak nepostrádají náboženský živel, ale rádi Bohu něco obětují, rádi pro Něho něco udělají a ochotně mu přinášejí výsledky své práce. Ale ruku v ruce s tímto vším jde horlivá snaha zušlechtit svět, učinit život v každém ohledu příjemný a jeviště okrášlit nejkrásnějšími barvami. Ó jak vůbec nezná člověk sám sebe a jak je nevědomý o Bohu! Boží spasitelný očišťující prostředek je zavržen a na Jeho místo postaveno lidské úsilí, **polepšování**. To je „*cesta Kainova*“. (Juda 11.)

Čtenář se potřebuje jen kolem sebe rozhlédnout, aby viděl, jak tato cesta nabývá nyní převahu. Ačkoliv i svět je potřísněn krví „většího“ než byl Ábel, krví samého Krista, přece vidí, jak si ho člověk snaží udělat příjemným místem k přebývání! Jako za Kainových dnů líbezné tóny hrajících na harfu a hudební nástroje měli v uchu člověka přehlušit hlas Ábelovy krve, tak je i nyní lidské ucho naplněno jinými zvuky, než těmi vycházejícími z Golgoty a jeho oko je upřeno na jiné předměty, než na ukřižovaného Krista. Také i nyní uvádí do činnosti všechny síly svého ducha, aby přeměnil tento svět v pařeň, v němž by zrály v nejrozmanitějších formách všechny ony plody, po nichž se lidská přirozenost tak prudce žene. Nejen že to odpovídá skutečným potřebám člověka, jako stvoření, ale vynalézavá vynikající vlastnost lidského ducha je také ustavičně činná vynalézat věci, které sotva že je oko uvidí, srdce si již žádá; ba nejen žádá, ale představuje si, že by život bez nich byl nesnesitelný. Tak např. ještě před nedávnem věnovali lidé ochotně tři až čtyři dny na cestu ve vzdálenosti sto kilometrů; dnes však se tam dostanou za méně než tři, čtyři hodiny a přece si stěžují, opozdí-li se jejich příjezd o pět nebo deset minut. Vskutku, člověk chce být zbaven obtíží života, musí cestovat bez únavy a slyšet novinky, aniž by při tom byla zkoušena jeho trpělivost. Klade železné kolejnice po i pod zemí a telegrafní dráty na dno

moře, jako by chtěl svým vlastním způsobem přivolat onu vznešenou a blaženou dobu, kdy „*moře již nebude*“.⁷

Ve spojení s tímto vším je množství tak zvaných náboženství. Ale je až příliš oprávněné podezření, že velice mnohé z toho, co platí za náboženství, tvoří jen šroub ve velikém stroji, zhotoveném k pohodlí a k povznesení člověka. Všeobecně člověk nechce být bez náboženství, to by bylo proti dobrému tónu. Proto je ochoten věnovat sedminu času náboženství, nebo jak to rád sám označuje, svým věčným zájmům; však mu přece jen zbývá šest sedmin k použití pro své časné zájmy. Ale ať si již pracuje pro čas nebo věčnost, ve skutečnosti to dělá **pro sebe samého**. To je „*cesta Kainova*“. Nechť to čtenář dobře uváží! Kéž vidí, kde tato cesta začíná, kam vede, a kde končí!

Jak zcela jiná je cesta pro člověka víry! Ábel pocítoval zlořečenství a uznával ho. Viděl poskvrnu hříchu a ve svaté síle víry obětoval to, co tomu úplně a podle Božího způsobu odpovídalo. Hledal a nalezl útočiště v samém Bohu a místo stavby města na zemi nalezl jen hrob v jejím lůně. Země, která na svém povrchu zjevovala Kainova ducha i působení se vši jeho rodinou, byla ve svém lůně poskvrněna krví spravedlivého muže. A nechť jen uváží, ať světský člověk, ať Boží člověk anebo světsky smýšlející křesťan: tato země, po níž putujeme, je potřísněná krví Božího Syna! Tatáž krev, která ospravedlňuje církev, zatracuje svět. Oko víry spatřuje temný stín, jaký Kristův kříž vrhá na všechny lesk a všechnu slávu tohoto světa. „*Způsob tohoto světa pomíjí*.“ Co se pak týká nynějšího jeviště, tu brzo všechno pomine. „*Cestu Kainovu*“ vystřídalo hnedle ve své dokonalé formě „poblouzení Balámovo“ a toto zase „odpírání roty Chóre“ a pak? – Propast otevře svá ústa, aby pozřela bezbožné, a pak je zase otevře, aby je vydala „mrákotám tmy na věčnost“. (Jud. 13.)

K potvrzení předcházejícího zahleďme se nyní na obsah páté kapitoly; najdeme v ní pokořující svědectví o slabosti člověka, jakož i jeho poddanost pod moc smrti. Nechť je živ i sta let a „plodí syny a dcery“, než konec historie vždycky vyzní: „*i zemřel*“. „*Smrt panovala od Adama až do Mojžíše*“ a zase: „*Uloženo jest lidem jednou umřít*.“ Tomu se člověk nevyhne. Ani parou, ani elektřinou, nebo čímkoli jiným, co je v jeho moci, nedokáže odejmout smrti

⁷ Pán ovšem použije všech těchto vymožeností k provedení Svých milostivých záměrů a služebníci Páně smí jich volně použít; ale to vše nám nepřekáží k poznání ducha, z kterého vyšly, a který je označuje.

její hrozný osten. Je pro něho nemožné odstranit rozsudek **smrti**, byť by se jeho **život** utvářel sebezpříjemněji, pohodlněji a bujněji.

Ale odkud přišla tato podivná, obávaná smrt? Apoštol Pavel nám dává odpověď: „*Skrze **jednoho** člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt.*“ (Řím. 5,12.) Zde máme původ smrti. Přišla skrze **hřích**. Hřích přetrhl svazek, jímž bylo stvoření spojeno s živým Bohem, a když se toto stalo, byl člověk vydán v moc smrti a nebylo v jeho moci ji setrást. A právě toto je jeden z mnoha důkazů o naprosté nezpůsobilosti člověka k setkání se s Bohem. Není žádné obecenství mezi Bohem a člověkem mimo to v moci života; a poněvadž se člověk nalézá v moci smrti, tu přirozeně je každé obecenství vyloučeno. Život nemůže mít právě tak žádné obecenství se smrtí, jako světlo s tmou, nebo svatost s hříchem. Člověk se musí setkat s Bohem na zcela nové půdě a na zcela novém podkladě, totiž na podkladě víry. A tato víra jej činí způsobného nejen k uznání svého vlastního postavení, jako „prodaného pod hřích“ a tím i propadlého smrti, ale současně i poznání Božího charakteru, jako dárce nového, nad mocí smrti triumfujícího života, dávajícího život, který nikdy nemůže být ani od nepřítele napaden ani námi samými ztracen.

To je to, co vyznačuje jistotu života u věřícího. Kristus je jeho život: z mrtvých vstalý, oslavený Kristus, vítěz nade vším, co by mohlo být proti nám. Adamův život byl založen na jeho poslušnosti, a proto také byl tento život jeho neposlušností ztracen. Kristus však, který měl život sám v sobě, přišel na tento svět a vyšel dokonalým způsobem vstříc všem okolnostem lidského hříchu, ať už se tento hřích projevoval jakkoliv. A tím, že se poddal smrti, zničil toho, který měl moc nad smrtí a stal se v zmrtvýchvstání životem i spravedlností všem, kteří věří v Jeho slavné jméno.

Je nemožné, aby se satan mohl tohoto života dotknout, jak ohledně jeho zdroje, jeho průlivu, jeho moci, jeho rozsahu, tak i jeho trvání. Bůh je jeho zdrojem, z mrtvých vstalý Kristus jeho průlivem, Duch svatý jeho mocí, nebe jeho rozsahem a věčnost jeho trváním. Pro každého, kdo má tento život, je proto nyní všechno změněno. I když v jistém smyslu musí být stále ještě řečeno: „Uprostřed života jsme ve smrti“, přece zase v jiném smyslu může být řečeno: „Uprostřed smrti máme život.“ V onom oboru, do něhož z mrtvých vstalý Kristus uvedl svůj lid, nepanuje žádná smrt. Jak by to bylo také možné? Neodstranil On smrt? Smrt nemůže být ve stejné době a pro tentýž lid odstraněna a současně panovat. Boží Slovo nám však praví, že je odstraněna. Kristus odstranil smrt z jeviště a naplnil ho životem, a proto věřícího

neočekává smrt, ale sláva. Smrt má za sebou a to pro vždy. Budoucnost mu zjevuje slávu beze stínů. Jeho údělem může snad být „zesnout v Ježíši“, ale to není smrt. Pouhá skutečnost rozdělení a být u Krista nijak nemění něco na zvláštní naději věřícího, že se setká s Pánem v povětří a bude vždycky u Něho, jsa Jemu podoben.

Velice krásné objasnění této pravdy nalézáme v Enochově historii, která tvoří jedinou výjimku u pravidla této páté kapitoly. Pravidlo zní: „*i umřel*“ – a výjimka: „*nebo vzal ho Bůh*“. „*Věřou Enoch přenesen jest, aby neviděl smrti, a není nalezen, protože jej Bůh přenesl. Prvé zajisté, než jest přenesen, svědectví měl, že se líbil Bohu.*“ (Žid. 11,5.) Enoch byl „*sedmý od Adama*“, a je velice zajímavé vidět, jak smrt nemohla triumfovat nad „*sedmým*“, nýbrž jak vzhledem k němu se v to vložil Bůh a učinil ho znamením Svého slavného vítězství nad vši mocí smrti. Je to nanejvýš blahodárně působící na srdce, četlo-li šestkrát smutnou zprávu: „*i zemřel*“, objeví-li u sedmého, že nezemřel. A pátráme-li po příčině, tak odpověď zní: „*skrze víru*“. Enoch žil ve víře ve své přenesení a chodil tři sta let s Bohem. To ho oddělovalo praktickým způsobem od všeho, co jej obkličovalo. Chození s Bohem staví nepochybně každého mimo okruh smýšlení tohoto světa. Enoch toto uskutečňoval, neboť za jeho dnů se zjevoval duch světa a protivil se, jako nyní, všemu, co bylo od Boha. Muž víry pociťoval, že s tím světem nesvede nic jiného, než aby v něm vydával ustavičné svědectví o Boží milosti a budoucím soudu. Kainovi synové si mohli vyplýtvat své síly v marném pokusu k polepšení zlořečeného světa; Enoch našel lepší svět a žil v jeho síle.⁸ Jeho víra mu nebyla darována k tomu, aby svět polepšoval, ale aby chodil s Bohem.

A dále, jak duchaplná jsou slova: „*Chodil stále s Bohem*“! Jaké oddělení a sebe-zapření, jaká svatost a mravní čistota, jaká milost a tichost, jaká pokora a něžnost a přece zase jaká horlivost a jaká energie, jaká trpělivost a shovívavost, jaká věrnost a nezvratná pevnost se projevuje v těchto několika slovech! „*Chodit s Bohem*“, to v sobě uzavírá vše, co přináleží k božskému životu, ať už činně nebo trpně. To obsahuje poznání Boží povahy, jak ji sám zjevil, jakož i pochopení blízkých vztahů, v nichž si k Němu stojíme. Není to pouze život podle ustanovení a předpisů, ani určení pravidel jednání, ani předsevzetí, sem jít a tam jít, toto neb ono dělat. Chodit s Bohem znamená

⁸ Je zřejmé, že Enoch neznal nic o usilování mnohých křesťanů, kteří chtějí „z **obou** světů, pokud možno mnoho získat“. Pro něho byl jen **jeden** svět a tak tomu má být i u nás.

mnohem více nežli jenom to; ba, to nás často vystavuje převrácenému posuzování od lidí, a často i našich bratrů, nechodí-li s Bohem. Jednou nás obviní, že děláme příliš mnoho, jindy zase, že děláme příliš málo. Ale víra, která uzpůsobuje, „chození s Bohem“, činí též způsobné k správnému posouzení ceny lidských myšlení.

Máme tudíž v Ábelovi i Enochovi neocenitelné poučení jak ohledně oběti, na níž spoléhá víra, tak i ohledně vyhlídky, jakou naděje již nyní předem okouší, kdežto „chození s Bohem“ v sobě soustřeďuje všechny jednotlivosti, nalézající se mezi oněmi oběma body v praktickém životě. „*Milosti i slávy Hospodin udílí*“, a mezi milostí, která již je zjevena a slávou, která teprve má být zjevena, stojí blažená jistota toho, že „*aniž odepře čeho dobrého chodícím v upřímnosti*“ (Žalm 84,12).

Bylo již často řečeno, že „kříž a příchod Páně tvoří zevní konce jsoucnosti církve“; a tyto body jsou obrazně znázorněny v Ábelově oběti a vytržení Enocha. Církev má své dokonalé ospravedlnění ve smrti a zmrtvýchvstání Krista, proto očekává den, kdy On přijde a vezme ji k sobě. Ona očekává: „*duchem, z víry naděje spravedlnosti*“. (Gal. 5,5).

Čtenář nechť se vynasnaží, aby měl v tomto ohledu úplné jasno. Mnozí vykladači prorocké pravdy rozšiřují smutné omyly, poněvadž nepoznali zvláštní postavení církve, její podíl a její naději. Ve skutečnosti nakupili tolik temných mraků a husté mlhy kolem „*jasné hvězdy jitřní*“, této zvláštní naděje církve, že mnozí věřící nynější doby se zdají být nezpůsobili povznést se nad naději bohobojného ostatku Izraele, která vrcholí v spatření vyjití „*slunce spravedlnosti a zdraví na paprscích jeho*“ (Mal. 4,2). Ba ještě více než to. Velmi mnozí jsou připraveni i o mravní sílu vyplývající z naděje zjevení se Krista, protože byli vedeni k tomu, aby pozorovali mnohé události a poměry, které mají předcházet okamžik Jeho příchodu pro církev. Návrat Židů, odhalení Nabuchodonozorova obrazu, jakož i zjevení člověka hříchu bývá označováno jako věci, které se udály před příchodem Krista, kdežto z mnohých míst Písma svatého Nového zákona lze velmi snadno dokázat pravý opak, kdyby zde k tomu bylo vhodné místo.

Církev bude, tak jako byl Enoch, z obkličujícího jí zlého vytržena a ochráněna před přicházejícím zlem. Enoch zde nebyl ponechán, aby viděl vyvrcholení zla světa a proto vylití Božího soudu. Neviděl tudíž, jak „*protrženy jsou všechny studnice propasti veliké*“, ani jak „*průduchové nebeští otevření jsou*“. Byl vzat dříve, než se tyto věci přihodily, a proto se jeví oku víry jako

krásné předzobrazení těch, kteří „*ne všickni zajisté zesneme*“, kteří však „*všickni proměnění budeme, pojednou, v okamžení, k zatroubení poslednímu*“ (1. Kor. 15,51.52). Vytržení, ne smrt, to byla Enochova naděje, a podle apoštolských slov je i nadějí církve: „*a očekávali Syna Božího s nebe*“ (1. Tes. 1,10.) Tomu může nejprostší a neučený věřící rozumět a radovat se z toho, a může také v jisté míře tuto sílu okoušet a zjevovat. Snad nebude způsobilý, aby proroctví důkladně prohloubal, ale může, sláva Bohu za to, okoušet požehnání, pravdivost, potěšení, povznášející a oddělující moc této nebeské naděje, která mu přináleží, jakožto údu onoho nebeského těla, církve. A tato naděje nepozůstává v spatření „*slunce spravedlnosti*“, jakkoliv požehnaném na svém místě, nýbrž mnohem více v spatření „*hvězdy jasné jitřní*“. (Zj. 22,16.) A jako v přirozeném světě bývá viděna jitřenka od těch, kteří její vyjití očekávají, dříve nežli vychází slunce, tak i Kristus, jako jitřenka, bude spatřen od církve věřících, dříve než ostatek Izraele spatří paprsky slunce.

KAPITOLA 6 až 9.

Nyní přicházíme k nanejvýš důležitému, ostře vyznačenému oddílu této knihy. Enoch zmizel z jeviště. Jeho cesta jako cizince na zemi byla zakončena jeho vtržením do nebe. Byl vzat dříve, nežli zlo dosáhlo svého vrcholu a nadešel Boží soud. Jak malý vliv na svět mělo jeho chození s Bohem i jeho vzetí pryč, nám ukazují oba první verše 6. kapitoly: „***Stalo se pak, když se počali množiti lidé na zemi, a dcery se jim zrodily, že vidouce synové Boží dcery lidské, any krásné jsou, brali sobě ženy ze všech, kteréž oblibovali.***“

Smíšení toho, co je z Boha, s tím, co je z lidí, je obzvláštní forma zla a velice působivý umělý úskok v rukou satana ke zmaření svědectví o Kristu na zemi. Takové smíšení se jeví mnohdy jako něco žádostivého; jak často budí domněnku rychlejšího rozšíření toho, co je z Boha, jakož i plnějšího a mocnějšího vylévání božského vlivu na odiv jiným; může to nakonec vypadat jako něco, z čeho se lze spíš radovat, než nad tím bědovat. Ale náš úsudek v této věci závisí jedině a pouze od hlediska, z kterého vše pozorujeme. Hledíme-li na to ve světle Boží přítomnosti, tu věru v tom nemůžeme spatřovat žádnou přednost, směšuje-li se Boží lid s lidem tohoto světa, nebo je-

li pravda zničena lidskými příměskami. To není Boží způsob k šíření pravdy, nebo podporování zájmů těch, kteří by měli zde na zemi zaujmout místo svědectví pro Boha. Boží zásada je: oddělení od všeho zlého a tato zásada nemůže být nikdy porušena bez vážného porušení pravdy.

Oddíl, který právě uvažujeme, nám jasně ukazuje, jak spojení „synů Božích s dcerami lidskými“ mělo nejsmutnější následky. Podle lidského úsudku mělo ovoce tohoto spojení neobyčejně krásný vzhled, neboť o dětech těchto manželství čteme: **„To jsou ti mocní, kteříž zdávna byli, muži na slovo vzatí“** (6,4.). Ale Boží úsudek zněl zcela jinak. On nehledí, nač hledí člověk. Jeho myšlení nejsou naše myšlení. **„Viděl Hospodin, an se rozmnožuje zlost lidská na zemi, a že by všeliké myšlení srdce jejich nebylo než zlé po všecken čas“** (v. 5.) **„Než zlé“** – **„zlé po všecken čas“**, to byl stav člověka před Bohem jako následek smíšení svatého s nesvatým. Tak tomu bude vždycky. Neuchová-li si svaté símě svou čistotu, tu ohledně svědectví na zemi je všechno ztraceno. První satanovo úsilí bylo v tom, aby umrtvením svatého semene zmařil Boží předsevzetí; a když to selhalo, snažil se dosáhnout svého cíle tak, že ho zničil.

Je nanejvýš důležité, aby čtenář jasně chápal úmysl, povahu a výsledek tohoto spojení „synů Božích“ s „dcerami lidskými“. V našich dnech se ukazuje nebezpečná snaha k dosažení sjednocení za cenu pravdy. Mějme se před tímto nebezpečím pečlivě na pozoru. Právě sjednocení nesmí být nikdy dosahováno na úkor pravdy. Heslem věrného křesťana musí znít: **pravdu** za každou cenu! Je-li možné dosáhnout spojení touto cestou, tím lépe; ale pravdu za každou cenu! Kdežto nesprávná povolnost praví: **spojení** za každou cenu! Je-li možné na této cestě podržet pravdu, tím lépe; ale spojení za každou cenu!⁹ Samozřejmě, že nemůže být žádné pravé svědectví tam, kde byla pravda opuštěna, a proto i u předpotopního světa vidíme, jak je smutné spojení mezi svatým a nesvatým, mezi tím co bylo z Boha a co z lidí. Mělo to za následek jen dopomožení zlu k jeho vyvrcholení a pak přivolání Božích soudů.

„Tedy řekl Hospodin: Vyhladím z země člověka kteréhož jsem stvořil“ (v. 7.). Nic jiného, než toto, nemohlo pomoci. Muselo nastat úplné zničení všeho toho, co zničilo svou cestu na zemi. **„Ti mocní a muži na slovo vzatí“**

⁹ Kéž bychom vždy měli na paměti to, že stojí psáno: **„Ale moudrost, kteráž jest shůry, nejprve zajisté jest čistotná, potom pokojná.“** (Jak. 3,17) Lidská moudrost by psala nejprve „pokojná“, ale ta nemůže nikdy být „čistotná“.

museli být všichni bez rozdílu odstraněni, „*všeliké tělo*“ muselo jako úplně a zcela nevhodné pro Boha být zavrženo. „*Konec všelikého těla přichází přede mne*“ (v. 13.). Nejednalo se jen o konec *některého* těla, ne, v Hospodinových očích bylo všeliké tělo zkaženo, všechno nenapravitelně zlé. Bylo zváženo a nalezeno příliš lehké a Pán oznamuje Noému svůj zachraňující prostředek slovy: „*Učiň sobě koráb z dříví gofer*“ (v. 14.).

Takto se tedy stává Noé vlastníkem Božích myšlení v obkličujícím jej jevišti. Účel Božích slov byl odkrytí kořenů všeho toho, na čem lidské oko spočívalo se zalíbením a pýchou. Lidské srdce se pyšně vypínalo, spatřovalo-li skvělé řady „umělců“, „obrů“ a „mužů na slovo vzatých“. Zvuky harf a hudebních nástrojů mohly věru rozechvívát duši, při čemž současně byla půda vzdělávána a odpovídaly potřebám člověka způsobem, který odpíral každému pomýšlení na blížící se soud. Ale jak temný stín vrhají vážná slova: „Vyhladím“ na objevující se události! Což nemohl duch člověka vynajít cestu k uniknutí? Což nemohl se „rek sám osvobodit svou velkou silou?“ Ach ne! Byla sice cesta k uniknutí, ale ta byla zjevena jen víře – ne vidění, ne rozumu, ne domněnkám.

„*Věrou, napomenut jsa od Boha Noé o tom, čehož ještě nebylo viděti, boje se, připravoval koráb k zachování domu svého; skrze nějž potupil svět, a spravedlnosti té, kteráž jest z víry, učiněn jest dědicem.*“ (Žid. 11,7.) Boží Slovo osvětluje všechno, čím bývá lidské srdce oklamáno. Odstraňuje všechno pozlátko, jímž pokrývá had marnivý, oklamáný, pomíjitelný svět, nad nímž visí Boží meč soudu. Avšak jen „víra“ je to, která se nechá „od Boha varovat“, když věci, o nichž On mluví, „ještě nejsou vidět“. Přirozenost bývá řízena tím, co **vidí**, svými **smysly**, kdežto víra se nechává vést pouhým Božím slovem. Jak nezměrný poklad je toto Slovo v temném světě! Ono dává stálost, ať jsou zevní zjevy jakékoliv. Když Bůh mluvil k Noému o příštím soudu, tak nebyla ještě vidět žádná známka tohoto soudu. „*Čehož ještě nebylo viděti*“, ale Boží slovo to učinilo přítomnou skutečností srdci, které bylo schopné toto slovo vírou přijmout. Víra nečeká na věc, až bude vidět, neboť „*víra jest ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Boží*“. (Řím. 10,17.) Vše, čeho je zapotřebí člověku víry, je vědomí, že Bůh mluvil; to dodává duši jeho dokonalou jistotu. Takové „*řekl Hospodin*“ mu uspořádává vše. Jeden jediný řádek Písma svatého je úplně dostačitelou odpovědí na všechny rozumové uzávěry a domněnky lidského rozumu; a kdo má Boží slovo za podklad svého přesvědčení, může klidně čelit celému proudu lidských mínění i predsudků. Bylo to Boží Slovo, které srdce Noého utvrzovalo po celou dlouhou dobu jeho

služby; a totéž slovo od oněch dnů až po dnes utvrzovalo miliony svatých Božích vůči odporu světa. Nemůžeme proto nikdy klást dost velkou váhu na Boží slovo. Bez něho vládne všude tma a nejistota, s ním světlo a mír. Kam proniká jeho světlo, ukazuje člověku víry bezpečnou a požehnanou stezku; kde nesvítí, je každý nucen bloudit v labyrintu lidského podání. Jak by mohl Noe 120 let „kázat spravedlnost“, kdyby Boží Slovo nebylo základem jeho kázání? Jak by mohl odolat posměchu a pohaně nevěřícího světa? Jak by mohl setrvat při svědectví o přicházejícím soudu, když na obzoru světa nebyl ani jeden jediný mráček? To by bylo nemožné! Boží Slovo bylo půdou, na níž stál; a „*Duch Kristův*“ jej zmocňoval, aby se svatou stálostí zdůrazňoval tuto vznešenou a neochvějnou půdu.

A můj milovaný křesťanský čtenáři, co jiného máme my, abychom ve zlých dnech, jako jsou nyní, setrvali v Kristově službě? Zajisté nic jiného, než co měl Noé, avšak my také nic jiného nepotřebujeme. Upotřebením a použitím Božího Slova s osvícením Ducha svatého, skrze něhož **jedině** můžeme tomuto Slovu rozumět, je vše, co potřebujeme, abychom byli dokonale vyzbrojeni a připraveni „*ke každému skutku dobrému*.“ (2. Tim. 3,16.17.) Jaký klid to přináší srdci! Jak nás to osvobozuje od všech mozkových vidin a lidských domněnek! Je nám darováno čisté, nezrušitelné, věčné Boží slovo. Nechtěť Jej naše srdce pro tento neocenitelný dar oslavují! Myšlení a tužby lidského srdce byly jen zlé na každý den, ale Boží slovo bylo jistým odpočínutím pro srdce Noého.

„Protož řekl Bůh k Noé: Konec všelikého těla přichází přede mne... Učiň sobě koráb z dříví gofer.“ (kap. 6,13.14) Zde vidíme zkázu člověka a prostředek Božího spasení. Člověku bylo dovoleno, aby sledoval svůj běh až k nejvyššímu bodu a své zásady a své cesty přivedl k uzrání. Kvas působil a pronikl masy. Zlo dosáhlo svého vrcholu. „*Všeliké tělo*“ se stalo tak špatné, že nemohlo být už ani horší. Proto nezbývalo Bohu nic jiného, než ho úplně zahladit a při tom zachránit všechny ty, kteří by podle Jeho věčné rady byli nalezeni ve spojení s Noém, tím jediným spravedlivým člověkem, který tehdy žil. Toto nám velice živě přivádí na mysl učení kříže. Zde vidíme Boží soud nad přirozeností se vším jejím zlem, a současně zjevení Jeho spasitelné milosti v její celé plnosti a v jejím dokonalém vztahu na ty, kteří dosáhli nejnižšího stupně svého mravního stavu. „*Vyšed z výsosti, navštívil nás*.“ (Luk. 1,78.) Kde? Právě tam, kde jsme se jako hříšníci nalézali. Bůh sestoupil do nejnižších hlubin naší zkázy. Není ani jediný bod v celém stavu hříšníka, k němuž by nepronikalo světlo onoho požehnaného východu z výsosti. Ale při tom

muselo v moci toho, co samo je, zjevit naši pravou povahu. Světlo musí soudit všechno, co se mu protiví; avšak když to činí, dává též „poznání spasení skrze odpuštění hříchů“. Kříž zjevuje Boží soud nad „všelikým tělem“, současně však i Boží spasení pro zahynulého a vinou obtíženého hříšníka. Na kříži je hřích dokonale odsouzen, hříšník dokonale zachráněn a Bůh dokonale zjeven a oslaven.

Chce-li čtenář na okamžik věnovat pozornost První Petrově epištole, nalezne tam hodně světla o tomto celém předmětu. V kapitole 3,18–22. čteme: „*Nebo i Kristus jednou za hříchy trpěl, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu, umrtven jsa z strany těla, ale obživen Duchem, skrze něhož (Ducha) i těm, kteříž jsou nyní v žaláři, duchům, přišed, kázal (skrze Noé), tehdáž nepovolným, když ono jednou očekávala Boží snášlivost za dnů Noe, když dělán byl koráb, v kterémžto málo, to jest osm duší zachováno jest u vodě. K čemuž připodobněn jsa nyní křest, i nás spaseny činí, ne to tělesné špíny mytí (vodou),¹⁰ ale dobrého svědomí u Boha dožádání, skrze vzkříšení Ježíše Krista, kterýž všed v nebe, jest na pravici Boží, podmaniv sobě anděly, i mocnosti, i moci.*“ Toto nanejvýš důležité místo přináší učení o korbábu, jakož i svým souvisením s Kristovou smrtí podává velice jasné poučení. Jako při potopě, tak i při Kristově smrti vzešly všechny vlny a všechno vlnobití Božího soudu na to, co samo o sobě bylo bez hříchu. Stvoření bylo pohřbeno pod vlnami spravedlivého Božího hněvu, a Kristův Duch volá: „*Všecka vlnobití tvá a rozvodnění tvá na mne se svalila.*“ (Žalm 42,8.) Toto je hluboká, významuplná pravda pro srdce i svědomí věřícího. „**Všechna** vlnobití a rozvodnění Boží“ se svalila na kříži nad neposkvrněnou osobou Pána Ježíše, a následkem toho – jak požehnaný to výsledek! – nezůstalo už nic,

¹⁰ Je nemožné, že bychom mohli přecenit moudrost Ducha svatého, zjevenou v tak zvláštním představení křtu, jak se nám to sděluje v 1. Petr. 3,21. My známe to převrácené použití křtu; známe to, jak falešné místo zaujímá v mnohých srdcích; víme jak se to, co může působit jedině Kristova krev, přičítá vodě křtu, a jak se přenesla znovuzrozuující síla Ducha svatého na vodu křtu. Vědouce toto vše, jsme jen překvapeni jakým způsobem bdí Boží Duch nad vysvětlením tohoto předmětu, aby se snad nemyslelo, že se jedná o pouhé smytí tělesné nečistoty, „*ale dobrého svědomí u Boha dotázání*“ – dotázání (dle pův. „*žádání*“), které se nevztahuje na křest, jak důležitým i tento, jsa nařízen pro království, je, nýbrž na „*vzkříšení Ježíše Krista, kterýž vydán jest pro hříchy naše*“. Sotva je zapotřebí, abych připojil, že křest, jakožto božsky ustanovené nařízení a na svém božsky určeném místě je nadevše důležitý a nejvýše významuplný. Najdeme-li však, že lidé v tom neb onom způsobu dají obraz na místo skutečnosti, jsme povinni dílo ďábla odhalit světlem Božího slova.

co by se mohlo svalit na osobu věřícího. Na Golgotě vidíme vskutku a vpravdě jak „všecky studnice propasti veliké protrženy jsou, a průduchové nebeští otevřeny jsou.“ – „Propast propasti ozývá se k hlučení vlnobití tvých.“ Kristus pil tento kalich a snášel Boží hněv dokonalým způsobem. On se postavil na soudu pod veškerou tíži celé zodpovědnosti Svého lidu a učinil ji zadost slavným způsobem. Víra v Něho přináší duši neochvějný pokoj. Když se Pán Ježíš setkal se vším tím, co mohlo být proti nám, když odstranil s cesty každou překážku, když odstranil hřích, vyprázdnil za nás kalich hněvu a soudu a odstranil každý nás děsící mrak, – neměli bychom okoušet neochvějný pokoj? Nám patří ony hlubiny a nevypravitelná požehnání i ona svatá jistota, jež vykupující láska udílí na spravedlivém podkladě Kristem dokonaného díla.

Byl Noé nějak znepokojen nad vlnami Božího soudu? Nikterak. Jak by to bylo také možné? Věděl dobře, že „**všecky**“ vlny byly vylity, kdežto on sám byl skrze ně pozvednut do oblasti nezkaleného pokoje. Plul v míru na týchž vodách, jimiž „všeliké tělo“ bylo odsouzeno. On byl samým Bohem přenesen do bezpečí na opačnou stranu soudu a mohl triumfující řečí apoštola (Řím. 8.) říci: „*Kdyžť jest Bůh s námi, i kdo proti nám?*“ Hospodin sám ho vyzval, jak čteme v kap. 7,1.: „***Vejdiž ty i všechna čeled' tvá do korábu!***“ A sotva že se toto stalo, tu čteme: „***A zavřel Hospodin po něm.***“ (v. 16.) Zajisté, že byli nyní všichni, kteří se nalézali v korábu, v dokonalém bezpečí. Hospodin zavřel dveře a bez Něho nemohl nikdo **vejít** ani **vyjít**. Archa měla jak okno, tak i dveře. Pán Svou vlastní mocnou rukou zavřel dveře a ponechal Noému okno, jímž mohl hledět vzhůru na ona místa, odkud vyšel všečen soud a kde mohl vidět, že pro něho samého nebylo žádné odsouzení. Protože bylo okno uděláno „*svrchu*“ (kap. 6,16.), mohla zachráněná rodina hledět jen **vzhůru**. Nemohla vidět ani vody soudu, ani smrt a zpuštění, jaké vody přivodily. Záchranný Boží prostředek „z dříví gofer“ byl mezi nimi a všemi těmi věcmi. Když pak byl soud vykonán, nezbylo jim nic jiného, než jen patřit na jasné, bezmračné nebe, tento věčný příbytek Boha, který odsoudil svět, ale je zachoval.

Nic nemůže vyjádřit mocněji dokonalé bezpečí věřícího v Krista, nad slova: „***A zavřel Hospodin po něm.***“ Kdo mohl otevřít, co Bůh zavřel? Nikdo, Noé byl se svou rodinou tak bezpečný, jak jen ho mohl učinit bezpečným Bůh. Ani moc andělů, ani lidí, ani ďáblů nemohla prolomit dveře korábu a nechat tam vniknout vodu. Vždyť byly uzavřeny toutéž rukou, která otevřela

nebeské průduchy a všechny studnice veliké propasti. Tak i o Kristu je řečeno jako o Tom, který „*má klíč Davidův, kterýžto otvírá a žádný nezavírá, a zavírá, žádný pak neotvírá*“. (Zj. 3,7.) A také ve Svě ruce má „*klíče pekla a smrti*“. (Zj. 1,18.) Nikdo bez Něho nemůže vejít do bran hrobu, ani z nich vyjít; On má „*všelikou moc na nebi i na zemi*“. (Mat. 28,18.) On je „*dán jako hlava nade všecko*“ církvi a v Něm je věřící dokonale bezpečný. Kdo se mohl Noé dotknout? Která vlna by mohla vniknout do onoho korábu, který byl „vnitř i zevnitř klím oklejován?“ Právě tak je tomu i nyní. Kdo se může dotknout těch, kteří se s vírou utekli ke kříži? Každému nepříteli bylo čeleno a každý byl umlčen, ano umlčen pro vždy. Kristova smrt za ně odpovídá vítězně na každou námitku, poněvadž současně Jeho vzkříšení je uspokojujícím prohlášením nekonečného Božího zalíbení na tomto díle vykoupení – díle, které tvoří jak základ Jeho spravedlnosti ohledně našeho přijetí, tak i naší důvěry ohledně našeho přistupování k Němu.

Poněvadž dveře našeho korábu jsou zavřeny rukou samého Boha, nezbyvá nám nic jiného, než se radovat z okna. Jinými slovy, zůstat v blaženém a svatém obecenství s Ním, který nás osvobodil od přicházejícího hněvu a učinil nás dědici budoucí slávy. Petr mluví o takových, kteří jsou „*slepí, toho, což vzdáleno jest nevidouce, zapomenuli se na očistění svých starých hříchů*.“ (2. Petr. 1,9.) To je politování hodný stav a je to vždycky následkem zanedbání na modlitbách pěstovaného obecenství s Ním, který nás na věky v Kristu uzavřel.

Nežli však budeme pokračovat v historii Noého, podívejme se ještě krátce na stav těch, kterým tak dlouho kázal spravedlnost. Pozorovali jsme „zachráněné“, nyní se podívejme na „zahynulé“; myslili jsme na ty **uvnitř** korábu, nyní věnujme trochu pozornosti těm **mimo** koráb. Není pochyb, že mnohý z nich úzkostlivě vzhlížel ke korábu, když se zvolna zvedal s vodami. Leč běda „*dvěře byly zavřeny*“ – den milosti pominul a čas svědectví, pokud se týkal oněch lidí, na věky zanikl. Táž ruka, která Noého **zavřela**, je **vyloučila**; a pro ty, kteří byli venku, bylo právě tak nemožné dostat se dovnitř, jako bylo pro ty, kteří byli uvnitř korábu nemožné dostat se ven. První byli nezvratně ztraceni, druhí skutečně zachráněni. Bylo opovrhnuťo jak dlouhoshovívajcností Boží, tak i svědectvím Jeho služebníka. Přítomné věci úplně a zcela zaujaly ony nešťastníky. Jedli, pili, ženili se, vdávali se, kupovali a prodávali až do toho dne, kdy Noé vešel do korábu i přišla potopa a zahladila všecky. (Luk. 17,26.27.) Samo o sobě nebylo nic špatného na těchto věcech. Nepravost nespočívala na tom, co bylo děláno, ale na činitelích. Jejich

každé jednotlivé jednání mohlo být konáno vírou a v Boží bázi a tak sloužit k oslavení Jeho svatého Jména. Bohužel tomu tak nebylo. Boží slovo bylo zavrženo. Bůh ohlašoval soud, ale oni nevěřili. Bůh mluvil o hříchu a zkáze, ale oni se nedali přesvědčit. On mluvil o prostředku spasení, oni na to však nedbali. Spěli dál ve svých vlastních plánech a předsevzetích a neměli žádné místo pro Boha. Jednali jako by jim země náležela na věky podle nějaké smlouvy a zapomněli, že u toho byla připojena vážná výhrada. Nemysleli na ono vážné slovo: „*až přišla potopa*“. Bůh byl vyloučen. „*Všeliké myšlení srdce jejich nebylo než zlé po vsecken čas*“; a proto nemohli činit nic dobrého. Smýšleli, mluvili i jednali jen sami pro sebe; činili vše podle vlastní vůle a na Boha zapomněli.

Milovaný čtenáři, rozpomeň se na slova Pána Ježíše Krista, jak praví: „**A jakož se dalo za dnů Noé, tak bude i za dnů Syna člověka.**“ Mnozí by nám chtěli namluvit, že dříve než se Syn člověka zjeví na nebeských oblacích, se tato země od pólu až k pólu přikryje krásným pláštěm spravedlnosti a míru, jako výsledek přemnohých snah lidských dobrodinců našich dnů. Ale právě uvedené krátké povědění Písma maří v okamžiku a ze základu všechna taková marná a klamná očekávání. Jak tomu bylo za dnů Noe? Přikrývala spravedlnost zemi tak jako vody naplňují mořské hlubiny? Panovala Boží pravda? Byla země naplněna známostí Boží? Odpověď Písma svatého zní: „*Ale ta země byla porušena před Bohem a naplněna byla země nepravostí. Viděl tedy Bůh zemi, a aj, porušena byla, nebo bylo porušilo všeliké tělo cestu svou na zemi.*“ (kap. 6,11.12.) Nuže tedy: „*taktéž nápodobně bude v ten den, když se Syn člověka zjeví.*“ To je dost jasné. „Spravedlnost“ a „nepravost“ jsou si věru málo podobné. Také není žádná podobnost mezi všeobecnou bezbožností a všeobecným mírem. Je potřeba jen srdce poddané Božímu slovu a osvobozené od vlivu panujícího mínění, aby chápalo pravou podstatu nynějších dnů, předcházejících bezprostředně „*příchod Syna člověka*“. Nechtě se čtenář nenechá mýlit! Nechtě se se svatou uctivostí skloní před Písmem svatým! Nechtě si uvědomí stav světa „ve dnech než přišla potopa“ a pak si připomene, že „jak“ bylo tehdy, „tak“ bude i na konec naší přítomné doby. Slova Páně jsou jasná a rozhodující. Za časů Noého nebylo nic, co by se podobalo stavu všeobecné spravedlnosti a všeobecnému míru; a nebude také ani nic takového před příchodem Páně.

Není pochybností o tom, že člověk rozvinul všechnu energii, aby si svět upravit na pohodlné a příjemné místo svého přebývání. Ale pomyslení, aby učinil zemi místem, kde by mohl přebývat **Bůh**, mu bylo úplně daleké. Právě

tak i nyní v přítomné době vynakládá člověk všechny své síly na to, aby ze své cesty odstranil všechny balvany a upravil si ji tak příjemnou a rovnou, jak je to nejlépe možné; leč to není ono „urovňati cestu na pustinách pro Boha našeho“, ani ono „což jest křivého, ať jest přímé a místa nerovná at jsou rovinou“, aby všeliké tělo užřelo slávu Hospodinovu. (Iz. 40,3–5.) Civilizace pokračuje; ale civilizace není žádnou spravedlností. Vyčištění a ozdobování domu horlivě pokračuje, ale to se neděje proto, aby dům byl vhodně připraven pro Krista, ale pro antikrista. Lidská moudrost se přičiňuje, aby třásněmi roucha, které sama upředla, zakryla nahotu a vady člověka; ale zakrytím ještě nejsou odstraněny. Jsou jen ukryty a v krátkosti se zase ukážou ošklivější, než kdy před tím. „Šarlatová ozdoba“ bude brzy sejmuta a „okrasa cedrová“ brzo zničena. Hráze, jimiž se člověk snaží neúnavně zúžit valící proud lidské zloby, pojednou povolí její neodolatelné moci. Všelike přičinění, chtějící tělesnou, duševní i mravní zvrhlost Adamových potomků udržet v mezích, každé stavidlo lidské dobromyslnosti (můžeme-li tak říci), musí neodvratně selhat. „**Konec všelikého těla přichází přede mne**“, to je Boží svědectví. Ne před člověka, nýbrž před Boha přichází tento konec. A ač se snad ústa posměvače ptají: „*Kdež jest to zaslíbení o příchodu Jeho? Nebo jakž otcové zesnuli, všechno tak trvá od počátku stvoření*“ (2. Petr. 3,4.), přece jen se rychle blíží okamžik, kdy tito posměvači dostanou svou odpověď. „*Přijdeť pak ten den Páně, jako zloděj v noci, v kterémž nebesa jako v prudkosti vichru pomínou a živlové pálivosti ohně rozplynou se, země pak i ty věci, kteréž jsou na ní, vypáleny budou.*“ (2. Petr. 3,10.) To je odpověď, jakou dá Bůh na posměšky dětí tohoto světa. Jak ale Bůh odpoví na přichylnost a očekávání Božích dítek? Chvála buď Bohu! Jejich vyhlídka je zcela jiná: setkání se v povětří se svým ženichem dříve, nežli zlo dosáhne svého vrcholu a tím i dříve, nežli nadejde soud. Boží církev nečeká na zkázu světa, nýbrž na vyjití „*hvězdy jasné a jitřní*“ (Zj. 22,16.).

Nechť si již příchod Páně pozorujeme s kterékoliv strany a jakéhokoliv hlediska – je-li to církev v slávě nebo svět v plamenech, je-li to příchod ženi-cha nebo vloupání se zloděje, je-li to jitřenka nebo pálivé slunce, vtržení církve do nebe, nebo příchod soudu, co před naše duchovní zraky předstupuje – vždycky pocítíme, jak je velice důležité dbát na nynější svědectví Boží milosti k zahynulému hříšníku. „*Aj, nyníť jest čas příhodný, aj nyní dnové spasení.*“ (2. Kor. 6,2.) „*Neboť Bůh byl v Kristu, v mír úvodě svět s sebou, nepočítaje jím hříchů jejich.*“ (2. Kor. 5,19.) Nyní Bůh působí k smíření, brzo

však bude soudit; nyní je všechno milost, pak bude všechno hněv; nyní odpouští hřích skrze kříž, pak ho bude trestat věčným trápením. Nyní vysílá Bůh poselství nejčistší, nejhojnější a nejdobrovolnější milosti. Mluví k hříšníkům o dokonaném vykoupení skrze vzácnou Kristovu oběť; ujišťuje je, že **všechno** je naplněno, **všechno** dokonáno. On čeká, aby mohl být milostiv. Dlouhočekání Pána našeho je spasení; neboť „*nemeškat Pán s naplněním slibů, jakož někteří za to mají, že obmeškává, ale shovívá nám, nechť, aby kteří zahynuli, ale všickni ku pokání se obrátili*“ (2. Petr. 3,9.) Jakou vážnost dodává všechno to nynějšímu okamžiku! Čistá, neomezená milost je zvěstována, věčný hněv přichází. S jakým zájmem bychom měli dále věnovat svou pozornost utváření se Božích úmyslů! Písmo svaté vrhá své světlo na tyto věci, a to takové světlo, že „*nejsme přinuceni*“, jak se jiný spisovatel vyjádřil, „*mimo nás řítící se události netečně přehlídat, jako ti, kteří ani nevědí, kde jsou, ani kam spějí*.“ My máme své místo i postavení přesně znát; máme rozumět zásadám všech nyní působících směrů; měli bychom si být vědomi hrozného vření, kterému se blíží všechny přítoky se strhující rychlostí. Lidé sní o jakémsi zlatém věku, zaslibují si tisícileté království umění a vědy; utěšují se myšlenkou, že „*bude rovně zítřejší jako dnešní den, nýbrž větší a mnohem hojnější*.“ (Iz. 56,12.) Ale jak marné jsou všechny tyto myšlenky, všechny tyto sny a sliby! Víra vidí, jak se na obzoru světa mračna vždy hustěji stahují. Soud se blíží, den hněvu přichází; dveře budou brzo zavřeny a „*mocné dílo podvodu*“ (2. Tes. 2,11.) se brzy dostaví ve své hrozně moci. Jak nutné je proto vztyčit výstražné znamení a věrným svědectvím působit proti ubohé lidské samolibosti! Ovšem, jako kdysi Achab obvinil proroka Micheáše, tak i nám bude svět dělat výčitky, že předpovídáme jen zlé; ale co na tom? Předpovídejme to, co Boží slovo předpovídá a číňme tak s jediným úmyslem „*lidem k víře sloužiti*“ (2. Kor. 5,11.) Boží slovo odstraňuje pod našima nohama jen nejistou půdu, aby nás postavilo na neochvějný základ. Bere nám „*třtinu nalomenou*“ a klamně naděje, aby nám mohlo dát „*skálu věků*“ a naději, která nezahanbuje. (Řím. 5,5.) Odstraňuje „*cisterny dřevé, které nedrží vody*“ a dává místo toho „*pramen vod živých*“ (Jer. 2,13.) To je pravá láska; je to Boží láska. Bůh nevolá: „*Pokoj, pokoj!*“ ježto není žádného pokoje, a „*neobmítá stěnu hliněnou vápnem ničemným*“, (Jer. 6,14; 8,11; Ezech. 13,10.) On chce, aby srdce hříšníka odpočívalo v pokoji v korábu věčného bezpečí a zde okoušelo obecenství s Ním samým a mělo blaženou naději, že bude brzy odpočívat s Ním v obnoveném stvoření, když zpuštění, zkáza a soud přejdou.

Vraťme se zase zpět k historii Noého a povšimněme si ho v jeho novém postavení. Viděli jsme ho stavět koráb a viděli jsme ho v korábu; teď ho uvidíme vyjít z korábu a zaujmout své místo v novém světě.¹¹ **„Rozpomenul se pak Bůh na Noé.“** (kap. 8,1.) Když dílo soudů pominulo, přichází zachráněná rodina spolu se vším, co s ní bylo ve spojení, na paměť u Boha. **„Pročez uvedl Bůh vítr na zemi, i zastavily se vody a zavřiny jsou studnice propasti i průduchové nebeští, a zastaven jest příval s nebe.“** (kap. 8,1.2.) Sluneční paprsky začínají nyní oživovat svět, který byl pokřtěn křtem soudu. Soud je „neobyčejné dílo“ Boží (por. Iz. 28,21.). Ačkoliv i tím bývá oslaven, přece jen v tom nemá žádné zalíbení. Oslavováno budiž Jeho jméno! On je vždy připraven zanechat soud a jednat v milosti, protože v slitování se je Jeho rozkoš. **„I stalo se po čtyřicíti dnech, otevřev Noé okno v korábu, kteráž byl udělal, vypustil krkavce, kterýžto vyletuje zase se vracoval, dokudž nevyšly vody na zemi.“** (8,6.7.) Není pochyb, že tento nečistý pták nalézal potravu na některé zdechlině a proto se již více nenavrátil. Ne tak holubice: **„potom vypustil holubici od sebe, aby věděl, již-li by opadly vody se svrchku země. Kterážto když nenašla, kde by odpočinula noha její, navrátila se k němu do korábu; nebo vody byly po vší zemi. On pak vztáhna ruku svou vzal ji a vnesl k sobě do korábu. A počekal ještě sedm dní jiných a opět vypustil holubici z korábu. I přiletěla k němu holubice k večerou, a aj, list olivový utržený v ústech jejích“.** (v. 8–11.) V tom lze spatřovat krásný předobraz znovuzrozené duše, která uprostřed ji obkličující zkázy, hledá a nalézá své odpočinutí i svůj podíl v Kristu, a současně se uchopuje závdavku dědictví a tím podává důkaz, že soud již pominul a obnovená země se již začíná ukazovat. Tělesná mysl však nalézá své zalíbení na všem, vyjma Krista. Každý druh nečistoty jí poskytuje pokrm. Olivový list pro ni nemá žádný půvab. Vše, co potřebuje, nalézá na jevišti smrti, a proto nemyslí na nový svět a jeho slávu. Ale srdce, které je vyučováno a cvičeno od Božího Ducha, se může radovat jen z toho, v čem má své zalíbení a své potěšení Bůh. Odpočívá v korábu Jeho spasení až **„do času napravení všech věcí“**. Jaké

¹¹ Zde chci představit myšlenku, která je známa všem, kdo se důsledněji zabývají uvažováním pravd o různých Božích domácnostech. Tato myšlenka se vztahuje na Enocha a Noého. První byl, jak jsme viděli, vzat před vykonáním soudu, kdežto druhý byl soudem proveden. V Enochovi smíme spatřovat obraz církve, která bude vzata k Pánu, dříve nežli lidské zlo dosáhne svého vrcholu a dříve než na ně bude vyhlit božský soud. Noé je obrazem ostatku Izraele, který musí projít hlubokými vodami utrpení a ohněm soudu – a tak, v moci věčné Boží smlouvy, bude uveden v plný požitek tisíciletých požehnání. K tomu připojuji, že i já toto mínění úplně sdílím a že je to s učením ostatního Písma svatého v úplně shodě.

blaho, tvoří-li Pán Ježíš zůstávající odpočinutí našich srdcí a my ho nehledáme ve světě, na němž spočívá Boží soud. Holubice se navrátila zpět k Noému a vyčkala na čas svého odpočinutí; tak i my máme ustavičně nalézat své místo v obecenství s Kristem, až do času Jeho povýšení a oslavení v budoucím věku. „*Neboť ještě maličko, a ten, kterýž přijíti má, přijde a nebude meškati.*“ Všechno, co v tom ohledu potřebujeme, je jen trochu trpělivosti. Pán spravuj srdcí našich „*k lásce Boží a očekávání Krista!*“

„*I mluvil Bůh k Noé, řka: „Vyjdi z korábu.”*“ (v. 15.16.) Tentýž Bůh, který řekl: „*Učiň sobě koráb*“ a „*vejdiž do korábu*“, praví nyní: „*vyjdi z korábu*“. „*I vyšel Noé... tedy vzdělal Noé oltář Hospodinu.*“ (v. 18–20.) Noé jednoduše poslouchá Boží slovo. Zde se setkáváme s poslušností víry a službou víry; obě věci jdou společně. Oltář je zřízen tam, kde krátce před tím bylo vše jevištěm smrti a soudu. Koráb šťastně přenesl Noého a jeho rodinu přes vody soudu. Vyvedl ho ze starého světa a uvedl ho do nového světa, v němž nyní zaujímá místo velebitele.¹² A povšimněme si, že to byl „Hospodin“, jemuž vzdělal oltář. Pověra by zbožňovala koráb, protože sloužil za nástroj k zachránění. V tom je ustavičná snaha lidského srdce. Odsunout stranou Boha a na Jeho místo postavit od Něho dané prostředky. Koráb byl ovšem postaven na určitý Boží rozkaz; ale víra Noého se přenesla přes koráb k Bohu korábu; a když z něho vyšel, místo aby váhavě hleděl ke korábu, nebo si ho udělal dokonce předmětem úcty a klanění, staví oltář Pánu a klaní se Jemu. O korábu pak není nadále více žádná zmínka.

¹² Zajímavé je uvažování tohoto celého předmětu ve spojení s důležitým a významuplným ustanovením křtu. Pokřtěný věřící je někdo, kdo v duchu a zásadně (skrze víru) přešel ze starého na nový svět. Voda přes něho přešla, čímž se naznačuje, že jeho starý člověk je pohřben, jeho stará přirozenost je úplně odstraněna, zkrátka, že je mrtvým člověkem. Ponořením do vody se představuje skutečnost, že jeho jsoucnost, dle přirození je odstraněna; tělo, se vším, co k tomu patří, s jeho hříchy, poskvrnami a náklonnostmi, je pohřbeno ve smrti Krista a nemůže nikdy více přijít před Boží oko. Když pak pokřtěný věřící vystupuje z vody, dává tím výraz pravdě, že vyšel jako majitel nového života – života vzkříšení Krista. Právě tak jako Kristus vstal z mrtvých v síle nového života, když naše hříchy úplně odstranil, tak vystupuje i pokřtěný věřící z vody a vyznává tím, že z Boží milosti a následkem smrti Krista je uveden v plné držení nového života – a s tímto životem je nerozlučně spojená božská spravedlnost. „*Pohřbeni jsme tedy s ním (s Kristem) skrze křest v smrt, abychom, jakož z mrtvých vstal Kristus k slávě Otce, tak i my v novotě života chodili.*“ (Řím. 6,4.; porov. Kolos. 2 a 1. Petr. 3,18–22.) Vše to činí křest zřízením největší důležitosti a hlubokého významu.

Všecko to nám dává sice jednoduché, ale zároveň velice užitečné ponaučení. V témže okamžiku, kdy srdce ztratí se zřetele samu Boží skutečnost, nemívá jeho myšlení se žádných mezí a bývá na nejpřímější cestě k nejhrubší formě modloslužby. Pro úsudek víry mívá ustanovení cenu jen potud, pokud je prostředkem, jehož si Bůh používá k živému osvědčení se při duši, tj. pokud víra, dle Božího určení, v tom může okoušet Krista. Přes to nemá ustanovení žádnou cenu, a jakmile se jen v nejmenším stupni vtírá mezi srdce a vzácné dílo nebo vznešenou Kristovu osobu, přestává být Božím ustanovením a bývá nástrojem satana. Dle úsudku pověry je však ustanovení všecko a Bůh bývá vyloučen. Jméno Boží se při tom užívá jen proto, aby důležitost ustanovení byla zvýšena a propůjčen mu mocnější vliv na lidského ducha. Tak se stalo např., že izraelští synové uctívali měděného hada. To, co pro ně kdysi bylo kanálem požehnání v Božích rukou, stalo se předmětem pověřeného uctívání, jakmile se jejich srdce uchýlilo od Hospodina, takže Ezechiáš byl nucen ho zničit. Nazval ho „nechusten“ (měď). Sám o sobě nebyl také nic jiného než jen nechusten, kus mědi; ale když si ho Bůh použil, byl prostředkem hojného požehnání. Víra poznávala v tom to, co Boží zjevení o tom řeklo; pověra však, jak vždycky činí, hodila Boží zjevení přes palubu, ztratila ze zřetele skutečný Boží úmysl ohledně této věci a udělala si z toho boha samého.

Není v tom ve všem důležité poučení pro naši dobu? Žijeme v době ustanovení. Atmosféra, obestírající vyznávající církev, je naplněná živly náboženského podání, které odvádí duši od Krista a Jeho dokonalého spasení. Ne však, že by lidská podání jsoucnost Krista nebo Kristův kříž přímo popíraly; v tom případě by se snad mnohému již oči otevřely. Zlo nese daleko oklamavatelnější a nebezpečnější charakter: ke Kristu a Jeho dílu se přidávají všelijaká ustanovení; hříšník nebývá spasen **jedině** skrze Krista, nýbrž skrze Krista a ustanovení. Ale takovým způsobem mu bývá Kristus úplně uloupen; neboť nakonec se nepochybně ukáže, že Kristus a ustanovení neznamenaají nic jiného nežli ustanovení **bez** Krista. „*Budete-li se obřezovati, Kristus vám nic neprospěje.*“ (Gal. 5,2.) Buď to musí být celý Kristus, nebo zhora nic od Něho. Dábel přesvědčuje lidi, že Krista ctí, když ctí a činí hodně z Jeho ustanovení. Neboť ví až příliš dobře, že ve skutečnosti nechávají Krista úplně stranou a bývají zbožňována ustanovení. Nemůže být ani dost často připomenuto, že z ustanovení dělá pověra všechno, nevěra a mysticismus nic, víra však užívá Boží ustanovení přiměřeně.

Ale zašel jsem v tomto oddílku našich úvah trochu dále než jsem obmyslel. Proto už chci jen letmo pohledět do kapitoly 9. V této kapitole vidíme novou smlouvu, pod kterou bylo postaveno stvoření po potopě, jakož i znamení této smlouvy: **„Tedy požehnal Bůh Noé i synům jeho a řekl jim: Plodtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi.“** (kap. 9,1.) Tak přikazuje tedy Bůh člověku při jeho vstupu na obnovenou zemi: nemá naplnit jen část země, ale „celou zemi“. Dle Jeho vůle se měli lidé rozšířit po celém povrchu země, ne však spoléhat se na své soustředěné síly. V kapitole 11. uvidíme, jak málo dbal člověk na toto přikázání.

Po potopě byla vložena bázeň před člověkem do nitra každého jiného stvoření, takže služby prokazované člověku nižšími druhy stvoření jsou jen nutným následkem strachu a hrůzy. V životě i smrti jsou zvířata určena k službě člověku. Leč veškeré stvoření je skrze věčnou Boží smlouvu osvobozeno od bázně před novou potopou; nikdy víc se nebude soud v takové formě opakovat: **„Pročež onen první svět vodou jsa zatopen, zahynul. Ta pak nebesa, kteráž nyní jsou, i země, týmž slovem odložená, chovají se k ohni, ke dni soudu a zatracení bezbožných lidí.“** (2. Petr. 3,6.7.) Kdysi byla země očištěna skrze vodu a podruhé bude očištěna ohněm. A při tomto druhém očištění nikdo neunikne, kromě těch, kteří našli své útočiště u Toho, který prošel hlubokými vodami smrti a setkal se s ohněm Božího soudu.

„I řekl Bůh: Totoť bude znamení smlouvy... Duhu svou postavil jsem na oblaku... a budeť, když uvedu mračný oblak nad zemi, a ukáže se duha na oblaku, že rozpomenu se na smlouvu svou, kteráž jest mezi mnou a mezi vámi a mezi všelikou duší živou v každém těle; a nebudou více vody ku potopě, aby zahladily všeliké tělo.“ (kap. 9,12–15.) Celé stvoření má klid ohledně svého bezpečí před druhou potopou pro věčnou stálost Boží smlouvy, jejímž znamením jest duha. A je oblažující pomyšlení, že, ukáže-li se duha na oblacích, Boží oko na ní spočívá, takže bezpečí člověka nespočívá na jeho vlastní, nedokonalé a nanejvýš nespolehlivé paměti, nýbrž jedině na paměti Boží. **„Že se rozpomenu na smlouvu svou,“** praví Bůh. Jak vzácné, rozpomínat se na to, nač Bůh se rozpomíná a nač On nechce více vzpomínat! Na Svou smlouvu se chce rozpomínat, ale na hříchy Svého lidu nechce vzpomínat nikdy více. Kříž, který první potvrzuje, odstraňuje druhé a víra v to dává neklidnému srdci a obtíženému svědomí pokoj.

„A budeť, když uvedu mračný oblak nad zemí, a ukáže se duha na oblaku.“ (v. 14.) Jak krásný a významuplný obraz! Sluneční paprsky se zvýšenou krásou odráží zpět od mraků hrozících soudem, uklidňují srdce, mluvíce o Boží smlouvě, o Božím spasení a Boží paměti. Jak důtklivě nás upamatovává tato duha na mračna na Golgotě! Tam v pravdě spatřujeme mrak. Hustý, temný, těžký mrak, obestírající svatou hlavu Božího Beránka, tak temný mrak, že za pravého poledne *„stala se tma po vsí zemi“*. (Luk. 23,44.) Ale budiž chvála Bohu! Víra spatřuje i v tomto temném mraku nejzářivější a nejkrásnější duhu, jaká se kdy ukázala; vidí, jak jasné paprsky věčné Boží lásky pronikají hrozné temno a odráží se od mraku. Slyší takřka zprostřed temnoty vycházet slova: *„Dokonáno jest“* a poznává z těchto slov dokonalé potvrzení věčné Boží smlouvy, jak se stvořením, tak i s izraelskými kmeny a s Boží církví.

Poslední část této kapitoly nám ukazuje pokořující obraz. Ten, který byl učiněn pánem stvoření, neumí opanovat sám sebe. *„Noé, pak obíraje se se zemí, začal dělati vinice a pije víno, opil se a obnažil se a prostřed stanu svého“* (kap. 9,20.21.). Jaký to stav u Noého, toho jediného spravedlivého muže, kazatele spravedlnosti! Ach, co je člověk! Ať ho sledujeme v jakémkoliv postavení, vždy a všude spatřujeme jen jeho chyby. V ráji, na obnovené zemi, v Kanánu, v církvi, v době tisíciletého království plného požehnání a štěstí – všude a ve všech věcech chybuje; nic dobrého v něm není. Ať jsou jeho přednosti sebe větší, jeho výsady seberozsáhlejší, jeho postavení sebežádostivější – přece jen nemůže zjevit nic jiného, než jen své chyby a hříchy.

Leč my musíme hledět na Noého s dvojího hlediska, totiž jako na **předobraz** a jako na **člověka**. Jako předobraz je plný krásy a významu, jako člověk se nám ukazuje plný hříchů a pošetilosti. Přesto vše nám Duch svatý dal znamenat slova: *„Noé muž spravedlivý, dokonalý byl za svého věku, s Bohem ustavičně chodil Noé.“* (kap. 6,9.) Boží milost přikryla všechny jeho hříchy a přioděla jej bezvadným rouchem spravedlnosti; *„ale Noé našel milost před Hospodinem“* (kap. 6,8.). A když Noé ukázal svou hanbu, Bůh na to nevzpomíná; neboť na něho nehleděl v mdlobě jeho vlastního stavu, nýbrž v božské moci a věčné spravedlnosti. Z toho můžeme proto pochopit, jak bylo Chámovovo jednání smutné a převrácené, jak velmi byl vzdálen od Boha a jak mu bylo Boží myšlení neznámé. Podle všeho nikdy neokusil blaha člověka, *„jemuž odpuštěno přestoupení a jehož hřích přikryt jest.“* (Žalm 32,1.) Sem a Jáfet oproti tomu nám dávají svým chováním krásný příklad způsobu,

jak Bůh jedná při hanbě člověka, a oba dosahují požehnání, kdežto Chámovi se dostává kletby.

KAPITOLA 10.

Tato kapitola přináší zprávu o potomcích synů Noé; zvláště je poukázáno na Nimroda, zakladatele království Babel neboli Babylona – jména, které zaujímá neobyčejně vynikající místo v inspirované Boží knize. Babylon je dobře známé jméno a označuje všeobecně známou zásadu a její vliv. Od 10. kapitoly první knihy Mojžíšovy až po 18. kapitolu ve Zjevení se objevuje Babylon znovu a znovu a to vždy jako rozhodný nepřítel těch, kteří v případné době byli veřejným svědectvím pro Boha. Ne však jako bychom Babylon Starého zákona stavěli na roveň tomu ve Zjevení, nikoliv. První je, jak věřím, město, druhý systém, soustava. Obě však uplatňují mocný vliv proti Božímu lidu. Sotva že započaly boje izraelského lidu s kananejskými národy, tu už také hned „babylonský plášť“ (viz Jozue 7) přináší znečištění a soužení, porážku a zmatek mezi vojsko. Toto je nejstarší zpráva o zhoubném vlivu Babylonu na Boží lid; avšak každý pozorný čtenář Písma svatého ví, jaké místo zaujímal Babylon v celých dějinách izraelského lidu.

Zde však není místo k jednotlivému uvedení všech těch mnohých míst, v nichž je řeč o Babylonu. Chtěl bych jen upozornit na to, že pokaždé, kdykoliv si Bůh na zemi zřídí sborové svědectví, má satan po ruce hned Babylon, aby toto svědectví porušil a zkazil. Spojí-li Bůh Svě jméno s některým městem na zemi, tak Babylon na sebe bere též podobu města; a spojí-li Svě jméno s církví, tak se Babylon halí do formy zvrhlého náboženského systému pojmenovaného „*nevěstka veliká*“, „*mátě smilstva a ohavností země*“ atd. (Zj. 17,1–6.). Zkrátka, satanův Babylon se vždy ukazuje jako jeho rukou utvořený a připravený nástroj, aby pracoval proti Božímu působení, ať už za starodávna v Izraeli, nebo nyní v církvi. V celém Starém zákoně spatříme všude Izraele a Babylon současně na dvou protilehlých miskách váhy. Stoupá-li jedna, klesá druhá. Proto také ukázal-li se Izrael úplně nezpůsobilým ke svědectví pro Hospodina, tu „*král Babylonský kosti jeho potřel*“ (Jer. 50,17.); a odvedl lid do zajetí. A nádobí Božího domu, které mělo zůstat v **městě**

Jeruzalémě, bylo zaneseno do **města** Babylona. Izaiáš ve svém vznešeném proroctví obrací náš pohled na opačnou stranu a nádhernými barvami kreslí před naším zrakem obraz, v němž je izraelská hvězda na vzestupu, kdežto ona babylonská úplně zapadá. „*I stane se v ten den, v němž tobě odpočinutí dá Hospodin od těžkosti tvé a strachu tvého, a od poroby těžké, v kterouž jsi byl podroben, že užiješ přísloví tohoto o králi babylonském, a řekneš: Aj, jak přestal násilník! Přestalo dychtění po zlatě!... Jakž jsi klesl, nepovstal, kdo by nás podtínal.*“ (Iz. 14,3–8.)

Tolik o starozákonním Babyloně. Ohledně Babylona ve Zjevení, může čtenář nahlédnout jen do kapitoly 17. a 18. této knihy, aby viděl jeho charakter i konec. Babylon se tam ukazuje jako nejostřejší protějšek nevěsty, manželky Beránkovy. Na konec bude jako velký mlýnský kámen uvržen do moře a pak následuje svatba Beránkova se vši jí následující slávou a vším pozhénáním.

„Zplodil také Chus Nimroda; onť jest počal býti mocným na zemi. To byl silný lovec před Hospodinem; protož se říká: Jako Nimrod silný lovec před Hospodinem. Počátek pak jeho království byl Babylon a Erech, Achad a Chalne, v zemi Sinear“ (v. 8–10.). Zde máme charakter zakladatele Babylona. Byl „*mocným na zemi*“, „*silný lovec před Hospodinem*“. To byl původ Babylona, a skrze celé Boží slovo veskrz odpovídá charakter Babylona to-muto původu podivuhodným způsobem. Ustavičně se jeví jako mocný vliv na zemi, který je v neutuchajícím boji se vším, co má nebeský původ. A teprve až tento Babylon bude úplně odstraněn, zazní uprostřed nebeských zástupů hlasité volání: „*Halelujah! Kraluje Pán Bůh náš všemohoucí.*“ (Zj. 19,6.) Pak bude mocný lov Babylona navždy ukončen, ať se už vztahoval na zkrocení divoké zvěře nebo na zhoubu duší. Všelická moc Babylona, všechna jeho sláva, všechna jeho vznešenost a všechna pýcha, jeho bohatství a jeho nádhera, jeho jasnost a jeho rozkoše, jeho lesk a třpyt, jeho mocný půvab a jeho dalekosáhlý vliv – všechno to na věky zmizí. Babylon bude smeten zhoubou a uvržen do temností, do hrůz a beznadějnosti věčné noci. – „Ó, Pane, brzo-li?“

KAPITOLA 11.

Obsah této kapitoly je velice zajímavý pro duchovní mysl. Podává zprávu o dvou významuplných skutečnostech, o postavení Bábel a povolání Abrahama; nebo jinými slovy: o úsilí člověka, aby se sám o sebe postaral a o Boží péči udělené víře; v pokuse člověka, zařadit se sám **na zemi** a v božském povolání jednoho člověka, aby **vyšel** ze země a našel svůj podíl a svou vlast v nebesích.

„Byla pak všechna země jazyku jednoho a řeči jedné. I stalo se, když se brali od východu, našli pole v zemi Sinear, a bydlili tam... Nebo řekli: Nuže, vystavějme sobě město a věži, jejíž by vrch dosahoval k nebi; a tak učiníme sobě jméno, abychom nebyli rozptýlení po vsi zemi!“ (v. 1–4.) Lidské srdce ustavičně hledá nějaké jméno, nějaký podíl a středisko na zemi. O nějaké touze po nebi, po Bohu v nebi nebo po nebeské slávě, neví nic. Přenecháno samo sobě, bude vždy hledat své uspokojení v tomto nízkém světě a provádět své stavby „pod nebem“. V pravdě, že je třeba povolání, zjevení i Boží moc, má-li se srdce člověka povznést nad viditelný svět.

V události, která se tu před naším zrakem odehrává, bychom marně hledali nějaké uznání Boha, vzhlížení k Němu nebo očekávání na Něho. Také byla lidskému srdci docela daleká myšlenka na připravení místa, kde by Bůh mohl přebývat, nebo shromáždění materiálu, aby se Mu připravil příbytek. Boží jméno není ani jednou připomenuto. Učinit jméno sobě samému, to byl ten jediný úmysl člověka na poli Sinear a od těch dob ukazoval člověk vždy tutéž náklonnost. Nechtěl na něj hledíme na poli Sinear, nebo na břehu Tiberu, vždycky ho vidíme jako sobecké, sebe sama povyšující, Boha vylučující stvoření. Ve všech jeho úmyslech, zásadách a cestách se ukazuje smutná shoda: snaží se Boha vyloučit a sebe povýšit.

Ale ať se snažíme v jakémkoliv světle sledovat babylonské sjednocení, tu je přece poučné povšimnout si časného vývinu schopností a sil člověka. Sledujeme-li proud dějin lidstva, tak bez námahy objevíme vyhraněnou snahu po spojení nebo sjednocení. Na této cestě se člověk snaží dosáhnout svých úmyslů téměř ve všech případech. Ať už se jedná o podniky lidem prospěšné, o náboženství nebo politiku, nic se nemůže stát bez právoplatně organizovaného lidského sjednocení. Je prospěšné této zásadě rozumět, sledovat počátek jejího působení na poli Sinear a tam také nejdříve spatřo-

vat vzor všech podobných lidských sjednocování. Inspirované slovo nám na-
darmo nesděljuje tak podrobně jeho plán i účel, jakož i jeho zničení. Jestliže
se v nynější přítomné době kolem sebe rozhlédneme, tak vidíme celé jeviště
naplněné spolky. Uvádět jejich jména by bylo bezúčelné, neboť jsou tak
četné jako plány lidského srdce. Avšak důležité je připomenout, že první ze
všech těchto spojení je ono sjednocení v Sinear, a že bylo uzavřeno za úče-
lem šíření lidských zájmů a povznesení jména člověka – účel, jemuž i naše
osvícené a civilizované století věnuje všechnu svou pozornost. Leč víra ob-
jeví velikou chybu na všech těchto sjednoceních, a sice tuto: **Bůh je vylou-
čen** a pokus vyvýšit člověka s vyloučením Boha, znamená vyhnat jej do zá-
vratné výše, odkud může střemhlav spadnout jen do beznadějného zmatku
a nezměnitelné zkázy. Křesťan má znát jen **jedno** sjednocení: církev Boha
živého, tvořící **jedno** tělo skrze Ducha svatého, který sestoupil s nebe jako
svědek oslaveného Krista, aby věřící pokřtil v jedno tělo a učinil je Božím
příbytkem. Babylon tvoří v každém ohledu příkrý opak a konečně bude, jak
ve Zjevení 18 čteme, „*příbytkem ďáblů*“.

**„A řekl Hospodin: Aj, lid jeden a jazyk jeden všechněch těchto a toť jest
začátek díla jejich; nyní pak nedadí sobě v tom překaziti, což umínili dělati.
Protož sstupme a změťme tam jazyk jejich, aby jeden druhého jazyku ne-
rozuměl. A tak rozptýlil je Hospodin odtud po vsí zemi; i přestali stavěti
města toho“** (v. 6–8.). To byl úděl prvního sjednocení člověka a tak to bude
až do konce.

Ale jak zcela jinak tomu je, jestliže sjednocení lidí způsobí Bůh! Ve Skut-
cích ap. 2. vidíme Veleslavného sestoupit v nekonečné milosti, aby se setkal
s člověkem v poměrech, do nichž ho hřích přivedl. Poslové milosti jsou Du-
chem svatým uzpůsobeni vyřídit své poselství právě v té řeči, v níž se narodil
každý z posluchačů. Jak vzácný důkaz o Boží touze dosáhnout srdce člověka
libou zvěstí o milosti! Zákon na hoře, která „*hořela ohněm*“, nebyl zvěstován
takovým způsobem. Když Bůh ohlásil, jaký má být člověk, mluvil jen **jednou**
řečí; když však zjevil, co je On, použil si mnoha řečí. Boží milost prolomila
hradby, které zřídila lidská pýcha a bláhovost, aby každý mohl slyšet a rozu-
mět radostnému poselství o spasení, „*veliké věci Boží*“. (Sk. ap. 2,11.) A za
jakým účelem se toto vše stalo? Právě proto, aby lidé mohli být sjednoceni
na Boží půdě, kolem Boha a na Božích zásadách, aby jim mohla být dána
skutečně **jedna** řeč, **jedno** středisko, **jeden** předmět, **jedna** naděje a **jeden**
život. Aby byli shromážděni tak, že by nemohli být už nikdy víc rozptýleni

nebo zmatení; aby jim mohl dát jedno jméno a jeden příbytek věčného trvání; aby jim mohl postavit věž a město, jejichž vrch by sahal nejen až k nebi, nýbrž jejichž neochvějný základ položený rukou samého všemohoucího Boha, by byl v nebi a konečně aby je všechny shromáždil kolem vznešené osoby z mrtvých vstalého a oslaveného Krista a všechny je sjednotil za tím jediným velikým účelem – Jeho oslavování a velebení.

Nahlédne-li čtenář na okamžik do Zjev. 7,9., uvidí nesčíslný zástup „ze všech národů a pokolení a jazyků“ stojících před Beránkem; a všichni jako jedněmi ústy mu přináší chválu a velebení. Tak pozůstává nanejvýš poučné a zajímavé spojení mezi těmito třemi právě uvažovanými místy Písma. V 1. Mojž. 11 je různost jazyků výrazem Božího **soudu**; ve Sk. ap. 2 je výrazem **milosti** a ve Zjev. 7 vidíme všechny tyto jazyky shromážděné **v slávě** kolem Beránka. Jak mnohem lépe je proto nalézt své místo v Božím sjednocení, nežli v onom od člověka! Boží končí ve slávě, lidské ve zmatku; první postupuje v moci Ducha svatého, druhé skrze neposvěcený vliv padlého člověka; první má za účel vyvýšení Krista, druhé vyvýšení člověka v té nebo oné formě.

Kéž nás Pán zmocní, abychom všechny tyto věci uvažovali a uchopili v síle víry! Neboť jen takovým způsobem mohou být našim duším užitečné. Nejdůležitější a nejzajímavější pravdy, jakož i nejdůkladnější známost Písma ponechají srdce vyprahlé i studené, není-li to Kristus, kterého v Písmě hledáme a nalézáme; a najdeme-li Jej a sytíme-li se Jím, tu se nám dostává svěžest, pomazání i síla, které tolik potřebujeme v této době strnulé formálnosti. Jakou pak má cenu suchá pravověrnost, není-li živý Kristus poznáván v celé mocné přitažlivosti Svě osoby? Je nad vší pochybnost, že zdravé učení má nezměrnou důležitost a každý věrný Kristův služebník by měl nutně pociťovat povinnost mít „*jistý příklad zdravých řečí*“ (2. Tim. 1,13.), ale konečně přece jen živý Kristus je duše a život, nerv a tep, bytost i skutečnost všeho zdravého učení. Kéž bychom jen v moci Ducha svatého spatřovali více krásy a vzácnosti v Kristu, a byli tak úplně osvobození od ducha a zásad Babylona!

Zbytek kapitoly budeme uvažovat ve spojení s následujícím oddílem této knihy.

KAPITOLA 12.

První Mojžíšova kniha pojednává hlavně dějiny sedmi mužů: Ábele, Enocha, Noé, Abrahama, Izáka, Jákoba a Josefa a vůbec nepochybuji o tom, že dějiny každého z těchto mužů nám představují nějakou zvláštní pravdu. Tak např. jsme u Ábele spatřili velikou základní pravdu o přistupování člověka k Bohu prostřednictvím smířčí oběti uchopené vírou. Enoch nám ukázal ten zvláštní díl a naději nebeské rodiny (církve), kdežto Noé nám před oči uvádí osud zemské rodiny (Izraele). První byl před soudem vzat do nebe, druhý byl uveden skrze soud na obnovenou zem. Tak máme v každém z těchto mužů určitou stranu pravdy a následkem toho i určitou stranu víry. Čtenář může tudíž tento předmět dále sledovat ve spojení s Žid. 11, a jeho námaha bude jistě bohatě odměněna. – Obrátme se nyní k povolání Abrahama.

Porovnáme-li kapitolu 12,1. a 11,31. se Sk. ap. 7,2–4., budeme poučení o pravdě nekonečné praktické ceny pro duši. „**Nebo byl řekl Hospodin Abrahamovi: Vyjdi ze země své a z příbuznosti své, i z domu otce svého do země, kterouž ukáži tobě**“ (v. 1.). Toto Boží vyzvání Abrahama mělo tedy veskrz nepochybný charakter a bylo od Boha určeno k tomu, aby působilo na srdce i svědomí toho, komu bylo dáno. Ve Sk. ap. 7,2–4. čteme: „*Bůh slávy ukázal se otci našemu Abrahamovi, když byl v Mezopotamii, prvé než bydlil v Cháran a řekl jemu: Vyjdi z země své a z příbuznosti své, a pod' do země, kterouž ukáži tobě.*‘ Tedy vyšel ze země Kaldejské, bydlil v Cháran. A odtud, když umřel otec jeho, přestěhoval jej do země této, v kteréž vy nyní bydlíte.“ Výsledek tohoto vyzvání máme v 1. Mojž. 11,31., kde čteme: „*I vzal Táre Abrama syna svého... a Sarai nevěstu svou, ženu Abrama syna svého a vyšli spolu z Ur Kaldejských, aby se brali do země Kananejské, a přišli až do Cháran a bydlili tam... i umřel Táre v Cháran.*“ Spojíme-li tato místa, vidíme z toho, že přirozené svazky bránily Abrahamovu srdci úplně a cele vyhovět Božímu volání. Ačkoliv již byl povolán do Kanánu, zdržoval se přece v Cháran, až onen svazek byl smrtí přetržen; teprve pak se vydal pevným krokem na cestu k místu, kam ho „*Bůh slávy*“ povolal.

Toto vše má svůj hluboký význam. Vlivy přirozenosti stojí vždy nepřátelsky proti uskutečnění a praktickému provedení „*Božího povolání*“. Žel, že jsme všichni tak velice nakloněni zaujmout nižší postavení, nežli to, které nám toto povolání vykazuje. Proto je tudíž potřeba veliká prostnost i upřímnost víry, aby se duše pozvedla až na výši Božích myšlenek a přivlastnila nám věci, které nám On zjevuje.

Modlitba ap. Pavla v Ep. k Ef. 1,15–22. nás poučuje, k jakému až stupni skrze Ducha svatého poznal těžkosti, s nimiž musí církev bojovat při uchopení se „*naděje povolání Božího a bohatství slávy dědictví jeho v svatých*“. Je samozřejmé, že bychom nebyli způsobilí, podle „povolání tohoto důstojně chodit“, pakliže jsme ho nepoznali. Musíme vědět, kam jsme povoláni, dříve než tam můžeme jít. Kdyby Abraham stál úplně pod mocným vlivem pravdy, že ho Bůh do Kanánu povolal a tam že je jeho dědictví, tak by nemohl zůstat v Cháran. Právě tak je tomu i u nás. Jsme-li skrze Ducha svatého přivedeni k poznání pravdy, že naše povolání je nebeské a že náš domov, náš podíl, naše naděje a naše dědictví je všechno v nebesích, kde „Kristus jest, sedíc po pravici Boží“, tu nebudeme nikdy toužit po tom, abychom dosáhli příjemného postavení ve světě, nebo zde dosáhli jména, nebo si na zemi shromažďovali poklady. **Nebeské povolání** není žádná prázdná nauka víry, žádné bezmocné učení, žádná nezralá spekulace. Buď je to božská skutečnost, nebo to není vůbec nic. Bylo snad povolání Abrahama do Kanánu pouhou domněnkou nebo úvahou, o níž se mohl přit a diskutovat, zatímco po tu dobu zůstával v Cháran? V žádném případě. Byla to božská, mocná, skutečná pravda. Abraham byl povolán do Kanánu a bylo nemožné, aby Bůh schvaloval jeho zdržování se na cestě. Právě tak je tomu i s námi. Chceme-li se radovat z Božího zalíbení a z Boží přítomnosti, musíme vírou pečovat o to, abychom chodili přiměřeně podle svého nebeského povolání. Jinými slovy, musíme se vynasnažit ohledně svých zkušeností, svého způsobu jednání a svého mravního charakteru dosáhnout toho bodu, k němuž nás Bůh povolal. A tento bod je úplné obcenství s Jeho Synem – obcenství s Ním zde v Jeho opovržení a obcenství s Ním v Jeho přijmutí do slávy. Tak jako u Abrahama přetrhla smrt svazek, jímž ho přirozenost zdržela v Cháran, tak při nás trhá smrt řetěz, který nás poutá k nynějšímu běhu času. My musíme uskutečnit pravdu, že jsme v Kristu, naší hlavě a našem zástupci, zemřeli. Že naše místo v přirozenosti i ve světě náleží minulosti. Že Kristův kříž je pro nás totéž, čím bylo kdysi Rudé moře pro Izraelské, totiž věčnou přehradou mezi námi a zemí smrti a soudů. Jen takovým způsobem se staneme způsobilí, abychom „*chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jsme*“ (Ef. 4,1.), hodné onoho vznešeného svatého a nebeského povolání, „*povolání Božího v Kristu Ježíši*“.

Pozastavme se zde na okamžik, abychom postřehli obě podstatné, skutečné strany Kristova kříže. Spatřujeme v něm základ našeho velebení a naší služby, našeho pokoje a našeho svědectví, našeho poměru k Bohu a našeho

poměru k světu. Hledím-li jako usvědčený hříšník na kříž Pána Ježíše, tu v něm poznávám věčný základ mého pokoje. Vidím můj „hřích“, co se jeho příčiny nebo kořenů týče, odsouzený a vidím tam mé „hříchy“ nesené. Vidím, že v skutku a pravdě je Bůh „se mnou“ a sice právě v tom stavu, v němž se nalézám následkem mého usvědčeného svědomí. Kříž zjevuje Boha jako přítele **hříšníka**; zjevuje Jej v onom obdivuhodném charakteru spravedlivého ospravedlnitele bezbožného hříšníka. Stvoření a prozřetelnost by toto nemohly nikdy učinit. V obojím mohu nad vši pochybnost poznávat Boží moc, vznešenost a moudrost. Ale co by ze mne bylo, kdyby všechny tyto věci byly proti mně? A samy v sobě pozorovány, musely by být proti mně, protože jsem hříšník a Boží moc, vznešenost a moudrost nikdy nedokážou mé hříchy odstranit, ani ospravedlnit Boha pro mé přijetí.

Na kříži vidím však Boha jednat s hříchem takovým způsobem, že tím sebe sama dokonale oslavil. Vidím zde vznešené rozvinutí a dokonalý soulad všech božských vlastností. Vidím lásku a to lásku, která mé srdce přesvědčuje a získává a přijímám-li tuto lásku, tu odtahuje mé srdce od každého jiného předmětu. Vidím moudrost a to moudrost, která přivádí ďáblы k mlčení a anděly uvádí v úžas. Vidím moc, která všechny překážky přemáhá. Vidím svatost, která odstraňuje hřích a současně se ukazuje jako nejmocnější vyjádření Boží ošklivosti proti hříchu. Vidím konečně i milost, která přenášá hříšníka do přítomnosti samého Boha, ano, klade jej do Boží náruče. Kde jinde bych mohl všechny tyto věci spatřit, nežli na kříži? Můžeme své oči obracet kamkoliv chceme – nikde nenalezneme tak dokonale a tak slavně sloučené obě pravdy: „*Sláva na výsostech Bohu!*“ a: „*Pokoj na zemi!*“

Jak vzácný je proto kříž, pozorujeme-li ho z tohoto prvního hlediska, jako základ pokoje hříšníka, základ jeho velebení a jeho věčného obecenství s Bohem, který se tam tak vznešeným a požehnaným způsobem zjevil! Jak vzácný i pro Boha, utvořiv Mu spravedlivý podklad, na němž může On rozvinout Své neporovnatelné dokonalosti a jednat s hříšníkem podle celého dosahu Své milosti! V pravdě, kříž má pro Boha takovou cenu, že všechno, co Bůh od počátku řekl a učinil, podává jen důkaz, že kříž zaujímal vždy v Jeho srdci první místo. A žádný div. Jeho drahý, vroucně milovaný Syn tam měl viset mezi nebem a zemí jako předmět pohany a utrpení jaká lidé a ďáblové na Něho mohli shrnout, protože Jeho radostí bylo činit vůli Svého Otce a vykoupit děti Jeho milosti. Kříž jako nejdokonalejší výraz Jeho lásky bude tvořit veliký střed přitažlivosti po celou věčnost.

Dále kříž, jako základ našeho uřednictví, naší služby a našeho svědectví, si dělá nárok na naši nejvážnější pozornost. Nemusím ani říkat, že i v tomto ohledu je právě tak dokonalý jako v onom, o němž jsme právě uvažovali. Tentýž kříž, který mne přivádí do spojení s Bohem, mne oddělil od světa. Zemřelý zřejmě se světem zúčtoval a tudíž věřící, protože s Kristem zemřel, je se světem hotov; on je světu a svět jemu ukřižován (Gal. 6,14.). Věřící je, protože je z mrtvých vstalý s Kristem, spojen s Bohem v moci nového života a nové přirozenosti. Tímto způsobem nerozlučně spojen s Kristem, má věřící podíl na Jeho přijetí u Boha a na Jeho zavržení ze strany světa. Tyto obě věci jdou společně. První jej dělá velebitelem v Duchu a nebeským občanem, druhá jej dělá svědkem a cizincem na světě. První jej uvádí dovnitř za oponu, druhá jej staví ven za stany. Jedno je tak dokonalé jako to druhé. Staví-li se kříž mezi mne a mé hříchy a vykazuje mi místo pokoje s Bohem, tu se také staví mezi mne a svět a vykazuje mi s Kristem místo zavržení a nepřátelství ze strany světa; současně pak v jiném smyslu dělá ze mne pokorného a vytrvalého svědka o oné vzácné, nezměrné, věčné milosti, na níž nás kříž poukazuje.

Věřící by měl tyto obě strany kříže znát a umět jasně rozlišovat. Neměl by vyznávat, že okouší požehnání jedné strany a současně se zdráhat nastoupit druhou. Je-li ucho otevřeno k slyšení Kristova hlasu uvnitř za oponou, tak má být otevřeno i k slyšení tohoto hlasu vně za stany. Přivlastnil-li si na kříži dokonané smíření, tu se nemá také ani lekat zavržení, jaké toto nutně následuje. Je to přece naší vzácnou předností, ne jen rozejít se s hříchem, ale i se světem. To vše je obsaženo v učení kříže, a proto mohl apoštol právem říci: „*Ale ode mne odstup to, abych se chlubil, jediné v kříži Pána našeho Jezukrista, skrze něhož jest mi svět ukřižován a já světu.*“ (Gal. 6,14.) Pavel hleděl na svět jako na věc, která měla být přibita na kříž; a svět tím, že ukřižoval Krista, ukřižoval všechny ty, kteří jsou Jeho vlastnictvím. Kéž bychom jen dovedli o této pravdě uvažovat s opravdovou vážností a vroucí modlitbou a kéž nás Duch svatý zmocní k uskutečnění praktického významu obou oněch stran kříže.

Vraťme se nyní zpět k našemu předmětu.

Není nám řečeno, jak dlouho se Abraham v Cháran zdržel. Přesto Bůh milostivě čekal na Svého sluhu až, osvobozen od všech okovů, se poddal s plnou poslušností Jeho rozkazu. Přizpůsobení rozkazu na přirozené poměry, v nichž se Abraham nalézal, nebylo možné. Bůh velmi miluje své sluhy, a

proto nechce dovolit, aby byli oloupeni o plné požehnání bezpodmínečné poslušnosti. Také Abraham nedostal žádné nové zjevení po celou dobu jeho pobytu v Cháran. Je dobře si toho povšimnout. My musíme jednat podle světla, jaké nám Bůh dal, pak nám dá ještě více. „*Každému, kdo má, bude dáno.*“ To je Boží zásada. Připomínejme si však ustavičně, že na stezce upřímné poslušnosti a služby nás Bůh nikdy nepovleče. Ne, On nás **nevleče**, On nás táhne po stezce, která vede k nevýslovnému požehnání v Něm samém a nechápeme-li, že prolomení všech přehrad přirozeností je k našemu dobrému, vzdáváme se nám udělené milosti. Ach, naše srdce chápou často moc málo z těchto věcí. My začínáme tím, že vypočítáváme oběti, těžkosti a překážky, místo abychom s nadšením běželi stezkou poslušnosti, protože známe a milujeme Toho, jehož volání naše ucho zaslechlo.

Každý krok na stezce poslušnosti je provázen pravým požehnáním, protože poslušnost je ovoce víry a víra nás uvádí v živé spojení a obecenství s Bohem. Pozorujeme-li poslušnost z tohoto hlediska, tu snadno poznáme, jak je naprosto odlišná ve všech svých rysech od pouhé zákonnosti. Zákonictví přivádí člověka obtíženého celým břemenem svých hříchů k tomu, aby sloužil Bohu dodržováním zákona, což má za následek, že duše je naplněna ustavičnou bázní a je daleka toho, aby šla cestou poslušnosti. Ona neudělala dosud ani jediný krok na této stezce. Pravá poslušnost oproti tomu je zjevením, neboli výrazem nové, skrze milost udělené přirozenosti. Bůh ve Své dobrotivosti dává této nové přirozenosti vedoucí předpisy a je naprosto jisté, že tato božská přirozenost vedena božími předpisy nikdy nevybočí do zákonnosti. Zákonnost je to, když **stará** přirozenost bere boží předpisy a namáhá se je naplnit. Ano, pokus chtít přirozenost padlého člověka řídit čistým a Svatým Božím zákonem je stejně bezúčelné jako bláhové. Jak by mohla padlá přirozenost dýchat v tak čistém ovzduší? To je nemožné. Obojí, ovzduší i přirozenost, musí být božské.

Bůh se však nespokojuje pouze tím, že ve Své neskonale milosti udílí hříšníkovi novou přirozenost, kterou pak řídí svými předpisy, nýbrž opatřuje ji také přiměřenými nadějemi a očekáváními. Tak tomu bylo i při Abrahamovi: „**Bůh slávy ukázal se mu.**“ A za jakým účelem? Aby před jeho duchovní zrak postavil přitažlivý předmět, totiž: „*zemi, kterouž ukáži tobě.*“ Tu nebylo žádné násilí, nýbrž Bůh vábí duši, přitahuje ji. Podle úsudku nové přirozenosti nebo víry byla Boží země daleko lepší nežli Ur nebo Cháran a ačkoliv Abraham tuto zemi nikdy **neviděl**, přece ji jeho víra považovala za hodnou námahy k ujmutí, ba nejen ujmutí, ale i opuštění přítomné věci kvůli ní.

Čteme proto: „*Věrou, povolán jsa Abraham, uposlechl Boha, aby odešel na to místo, kteréž měl vzíti za dědictví; i šel, nevěda, kam přijde,*“ tj. jednal vírou, ne viděním. Ačkoliv svýma očima nic neviděl, přece věřil svým srdcem a víra byla mocnou pohnutkou v jeho duši. Víra spočívá na daleko pevnějším základě, než jaký nám může dát přesvědčení našich smyslů a tento základ je Boží slovo. Naše smysly nás mohou mýlit, Boží slovo nás nezklame nikdy.

Zákonná soustava naopak úplně zavrhuje učení o nové přirozenosti spolu s vedoucími předpisy a obživujícími nadějemi. Učí, že se musíme vzdát země, abychom mohli dosáhnout nebe. Jak by ale mohlo padlou přirozenost povznést to, čím je spoutaná? Jak by mohla být přivábená něčím, co pro ni nemá žádný půvab? Nebe nemá nic přitažlivého pro přirozenost, ba, ono je tím nejposlednějším místem, kde by chtěla být. Nemá žádnou touhu po nebi, ani po tom, co se tam děje, ani konečně po obyvatelích nebe. Kdyby měla přirozenost možnost dostat se do nebe, tu by se tam cítila nanejvýš nešťastná. Nemá ani schopnost vzdát se země, a také nemá ani touhu po nebi. Chtěla by sice ráda uniknout peklu a jeho nevýslovným mukám, jeho temnosti a bídě; ale oboje přání: uniknout peklu a dosáhnout nebe, vytryská ze dvou docela rozdílných pramenů. První přání může vycházet ze staré přirozené povahy; ale druhé se nalézá jen v nové povaze. Nebýt žádného „ohnivého jezera“ a žádného „červa“ a žádného „skřípění zubů“ v pekle, tu by se ho přirozenost tak mnoho nelekala. – Tatáž zásada platí ohledně všech přání a snah přirozenosti. Zákonická soustava učí, že musíme odstranit hřích dříve, než můžeme dosáhnout spravedlnosti; ale přirozenost nemůže hřích odstranit, a co se spravedlnosti týče, tu nenávidí až do hlubin. Při tom ovšem miluje jistou míru náboženství, ale jen v té domněnce a naději, že tak unikne pekelnému ohni. Právě náboženství pak nemiluje proto, že přivádí duši do přítomného požitku Božího obecenství a Jeho cest.

Jak je „evangelium slávy spasitele Boha“ rozdílné v každém ohledu od této zákonické soustavy! Toto evangelium zjevuje Boha samého, jak On sestoupil v dokonalé milosti a odstranil hřích skrze oběť na kříži, a to způsobem naprosto bezpodmínečným, na půdě věčné spravedlnosti, tím, že Kristus se stal za nás hříchem a za náš hřích trpěl. A nejen to, nýbrž Bůh dává i nový život, život vzkříšení Svého z mrtvých vstalého, vyvýšeného a oslaveného Syna – život, jaký každý věřící v pravdě obdržel na základě věčného Božího uložení skrze spojení s Tím, který byl přibit na kříž, ale nyní sedí na trůně slávy v nebesích. Tuto novou přirozenost řídí Bůh, jak již podotknuto,

ve Svě dobrotivosti skrze předpisy Svého svatého, Duchem svatým obživného Slova. Také je obživuje ukazováním jim neochvějně naděje a zjevnáním jejich konečného cíle „naděje slávy“, „města, majícího základy“, „lepší vlasti nebeské“, „příbytků mnohých v domě otcově“, „harf Božích“, „zelených palem“, „bílých rouch“, „dědictví neporušitelného“, věčného spojení s Ním samým v oněch místech světla a požehnání, kam nemají nikdy přístup zármutek a tma, jakož i konečně nevýslovné výsady, že po nekonečné věky budou při „vodách tichých a na pastvách zelených“ opatrováni láskou, která je vykoupila.

Jak je to všechno rozdílné od zákonických pojmů! Místo vyzývání, abych nepolepšitelnou, zkaženou přirozenost vychovával a zušlechťoval, aby se vzdala země, kterou miluje a dosáhla nebe, které nenávidí, udílí mi Bůh ve Svě nekonečné milosti a v moci dokonané Kristovy oběti novou přirozenost, která se dovede z nebe radovat, dává nebe, které je rozkoší této přirozenosti; ano, mně se dostává nejen nebe, nýbrž On sám, tento nevyčerpatelný zdroj všeliké nebeské blaženosti.

To je nekonečně dokonalá Boží cesta. Tak On jednal s Abrahamem a se Saulem Tarsenským, a tak jedná i s námi. Bůh slávy ukázal Abrahamovi lepší vlast, než bylo Ur nebo Cháran; On ukázal apoštolovi tak vznešenou slávu, že jeho oko se uzavřelo pro všechny lesk této země a považoval všechno za „smetí“, aby získal Krista, který se mu ukázal a jehož hlas pronikl až do nitra jeho duše. Pavel viděl nebeského Krista v slávě; a od onoho okamžiku, nehledě na mdlobu „nádoby hliněné“, naplňoval tento nebeský Kristus a tato nebeská sláva celou jeho duši.

„I prošel Abram tu zemi až k místu Sichem, to jest až k rovině More. A tehdyž Kananejští byli v zemi.“ (v. 6.) Přítomnost Kananejských v zemi se musela pro Abrahama ukázat jako zkouška, jako požadavek, kladený jeho víře i jeho naději, bylo to cvičením srdce a zkouškou trpělivosti. On opustil Ur a Cháran a přišel do země, o níž mu mluvil „Bůh slávy“, a tam našel „Kananejské“. Ale našel tam též Pána. *„I ukázal se Hospodin Abramovi a řekl: Semení tvému dám zemi tuto.“* (v. 7.) Spojení mezi oběma těmito výpověďmi má dojemnou krásu. „Kananejští bydlili v zemi“. Aby však Abrahamovy oči nezůstaly hledět na přítomné majitele, ukázal se mu Hospodin jako Ten, který chtěl tuto zem dát provždy jemu a jeho semení. Tím byla Abrahamova mysl upoutána na Pána a ne na Kananejské. V tom je pro nás důležité poučení. „Kananejští v zemi“ je vyjádření satanovy moci; ale místo

zabývání se touto mocí, která by nás ráda odloučila od našeho dědictví, jsme povoláni uchopit se Kristovy moci, která nás do něho uvádí. „*Neboť bojování naše není proti tělu a krvi..., ale proti duchovním zlostem vysoko.*“ (Ef. 6,12.) Právě ona místa, do nichž jsme povoláni, jsou jevištěm našeho bojování. Mělo by nás to zastráshit? Nikoliv, neboť tam je Kristus, ten vítězný Kristus, v Němž jsme „víc než vítězi“. Na místo abychom se poddali „duchu bázně“, živíme v sobě ducha velebení. Tedy Abraham „*vzdělal tu oltář Hospodinu, kterýž se byl ukázal jemu*“. – „*A odtud podal se k hoře, kteráž leží na východ od Bethel, kdežto rozbil stan svůj.*“ (v. 7.8.) Oltář a stan nám zjevují oba velké rysy Abrahamovy povahy: byl Boží velebitel a cizinec v zemi. Požehnané rysy povahy: nic nemít na zemi, všechno mít v Bohu! Na zemi neměl Abraham nic, „ani šlépěje pudy“; ale on měl Boha, a to pro něho bylo dost.

Ale, odpovídá-li Bůh víře, tu ji také zkušuje. Nesmíme se domnívat, že by muž víry, odrazí-li svou loďku od břehu okolností, měl ustavičně klidnou plavbu. Naopak, musí se znovu a znovu potkávat s neklidnými vlnami a bouřemi přinášejícími mraky. Leč všechno je milostivě předvedeno Bohem, aby ve věřícím způsobilo hlubší a zralejší zkušenost o tom, co je Bůh srdci, které mu důvěřuje. Kdyby bylo nebe stále bezmračné a mořská hladina ustavičně klidná, tu by věřící jistě tak dobře nepoznával Boha, s nímž má co dělat. Vždyť víme, jak velice je srdce nakloněno zaměřovat zevní pokoj s Božím pokojem. Vede-li se nám dobře, je-li náš majetek v bezpečí, kvete-li náš obchod, chovají-li se dobře naše děti i služební, je-li náš příbytek pohodlný a naše zdraví uspokojující – zkrátka, jde-li vše podle našeho přání, jak snadno jsme nakloněni tento pokoj založený na takových okolnostech zaměřovat s pokojem, který vytryská ze skutečné Kristovy přítomnosti! Pán to ví a proto, když my místo v Něm odpočíváme v poměrech, nás navštěvuje a otřásá tím nebo oním způsobem našimi falešnými oporami.

Také jsme nakloněni posuzovat správnost některé cesty podle toho, jsou-li nebo chybí-li na ní těžkosti. Stezka poslušnosti přináší často nejvíce pokušení pro tělo a krev. I Abraham byl nejen povolán, aby se v zemi, do níž ho Bůh uvedl, sešel s Kananejskými, nýbrž i „*hlad byl v zemi*“. (v. 10.) Měl z toho snad vyvozovat, že není na pravém místě? Zajisté ne, neboť pak by soudil podle toho, co viděly jeho oči a to víra nikdy nečiní. Není žádná pochybnost o tom, že to byla těžká zkouška pro jeho srdce, nepochopitelná věc pro jeho povahu; avšak pro víru bylo vše jednoduché a snadné. Když byl Pavel volán do Macedonie, bylo vězení ve Filippi téměř první věcí, kterou dostal. Srdci, které by nebylo v obecenství s Bohem, by tato zkouška byla

smrtným úrazem pro celé poslání. Leč Pavel nepochyboval ani na okamžik o správnosti svého postavení a byl schopný uvnitř žaláře „zpívat písně chvály“ v plné jistotě, že je všechno, tak, jak musí být. A měl pravdu, neboť v žaláři ve Filippi se nalézala jedna z nádob Božího milosrdenství, někdo, kdo, lidsky řečeno, by nikdy neuslyšel evangelium, nebýt kazatele právě na tom místě uvězněného. Proti své vlastní vůli sloužil satan za nástroj, aby evangelium bylo zaneseno k uším jednoho z vyvolených Božích.

Nyní měl Abraham ohledně hladu v zemi smýšlet stejně, jako Pavel ohledně vězení. Nalézal se právě na tom místě, kam ho Bůh postavil a je zřejmé, že nedostal žádný rozkaz, aby toto místo opustil. Ovšem nastalý hlad se nedal upřít. Mimo to byl Egypt blízko a nabízel mu osvobození od každé tísně. Ale cesta Božího služebníka byla jednoduchá: **Lépe v Kanánu hladovět, musí-li to být, nežli v Egyptě žít v nadbytku!** Je daleko lepší trpět na Boží stezce, nežli žít v pohodlí na cestě satana; je lepší být chudý s Kristem, nežli bohatý bez Něho. Abraham měl v Egyptě „*ovce a voly a osly, i služebníky a děvky, též oslice a velbloudy.*“ Dost důkazů, řeklo by přirozené srdce, že Abraham jednal zcela správně, odebrav se do Egypta. Ale ach! V Egyptě neměl žádný oltář, žádné obecenství s Bohem. Faraonova země nebyla místem přítomnosti Hospodina; a Abraham svým sestoupením do Egypta ztratil víc, nežli získal. Tak je tomu vždycky. Nic nám nemůže nahradit ztrátu obecenství s Bohem. Osvobození od časné tísně a dosažení největšího bohatství je ubohou náhradou za to, co je ztraceno, když se jen o vlas uchýlíme z přímé cesty poslušnosti. Jak mnozí z nás mohou k tomu připojit své amen! Jak jsou mnozí, kteříž chtějí se vyhnout na Boží cestě různým zkouškám a těžkostem, upadli do proudu přítomného zlého běhu času a připravili tím vyprahlost a chudobu, tíseň a tmu své duši! Snad udělali „své štěstí“, podle běžného výrazu, nahromadili bohatství a dosáhli přízně světa; snad s nimi jejich Faraon dobře jednal a snad si ve světě získali jméno a postavení. Ale mohou všechny tyto věci nahradit radost v Bohu, obecenství s Bohem, šťastné srdce, čisté svědomí bez výčitek, ducha díků a velebení, živé svědectví a vydatnou službu? Kdo by mohl něco takového tvrdit? A přece jen jsou velmi často všechna tato neporovnatelná požehnání zaprodána za trochu blahobytu, za trochu vlivu a za trochu peněz.

Budme, milý čtenáři, bdělými vůči náklonnosti k uchýlení se od úzké, ale bezpečné, ač mnohdy drsné, ale vždy šťastné a požehnané stezky jednoduché, upřímné poslušnosti! Bděme pečlivě a horlivě nad „vírou a dobrým svědomím“, které nemohou být ničím nahrazeny! Přichází-li nějaká zkouška,

tak místo jít do Egypta očekávejme na Boha! Pak se zkouška ukáže ne jako příležitost ke klesání, ale jako příležitost k ukázání naší poslušnosti. A budeme-li pokoušeni následovat proud tohoto světa, hledme na Toho, který „sebe samého vydal za hříchy naše, aby nás vytrhl z tohoto přítomného věku zlého, podle vůle Boha a Otce našeho.“ (Gal. 1,4.) Když se Jeho láska k nám ukázala takovým způsobem a posuzoval-li On tak povahu tohoto přítomného světa, že dal Sebe Sama, aby nás z něho vytrhl – měli bychom Jej my zapřít tím, že bychom se zase navrátili k tomu, od čeho nás Jeho kříž na věky osvobodil? Bůh, ten všemohoucí, rač nás od toho ochránit! On nás chrání Svou mocnou pravicí a skrývá nás ve stínu Svých křídel, dokud nespatříme Ježíše tak, jak On jest. Tehdy budeme Jemu podobní a budeme věčně a stále u Něho!

KAPITOLA 13.

Počátek této kapitoly nás přivádí do styku s předmětem, kterýž je pro naše srdce veledůležitým, totiž s pravým charakterem božského uvedení do původního stavu. Když se věřící nějakým způsobem ze svého duchovního stavu vyšinul a ztratil obecenství s Bohem, je v nebezpečí, jakmile počne působit svědomí, že neuchopí božskou milost, tak jak ona je a že nevstoupí do skutečnosti božského obnovení. Nám je však známé, že Bůh činí vše způsobem, který je hoden Jeho samého. Ať již stvoří anebo vykoupí, ať přivede k obrácení, obnovuje anebo se o nás stará – může jednat vždy jen přiměřeně tomu, co On je. Jen to co je Jeho hodno, tvoří měřítko Jeho jednání; a toto je pro nás velikým štěstím, poněvadž jsme stále náchylní „Svatého Izraelského“ omezovat, a sice zvláště když se jedná o Jeho obnovující milost. – Naše kapitola nám ukazuje, že Abraham byl nejen osvobozen z Egypta, nýbrž také že byl přiveden zpět až k tomu místu, kde byl dříve jeho stánek, k místu oltáře, který tam dříve vzdělal, kde Abram vzýval Hospodinovo jméno. (v. 1–4.) Bůh nemůže být vzhledem některého bloudícího aneb opožděného se uspokojen dříve, než jej uvede úplně do původního stavu. My se snad ve své samospravedlnosti domníváme, že takovému člověku patří nižší místo, než jaké předtím zaujímal; a tomu by tak také vskutku bylo, kdyby se jednalo o jeho zásluhu nebo jeho charakter. Ale poněvadž to je

jedině otázkou milosti, tedy je to Boží výsada určit míru obnovení; a tato míra se nám jasně představuje slovy: „*Budeš-li se míti navrátiti Izraeli, dí Hospodin, ke mně se navrať.*“ To je způsob, jakým Bůh obnovuje. Jiné jednání by Ho nebylo hodné. Když On obnovuje, tedy to může být jediné způsobem oslavujícím bohatství Jeho milosti. Proto když byl malomocný opět uveden do tábora, byl uveden až ke dveřím stánu úmluvy. (3. M. 14,11.) Když se marnotratný syn vrátil domů, dal mu jeho otec místo u svého stolu; a když byl Petr po svém pádu opět vzpřímen, tak mohl izraelským mužům říci: „*Vy pak toho svatého a spravedlivého odepřeli jste.*“ (Skut. 3,14.) A obvinil je z jednání, jehož se za těch nejtěžších okolností dopustil sám a tak se stal vinným. Ve všech těchto a i v mnoha jiných případech vidíme, že Bůh dokonale vzpřimuje. V plné síle milosti a v plné důvěře víry vede On vždy duši zpět k sobě. „*Budeš-li se míti navrátiti, ke mně se navrať.*“ – „*Abram šel až k místu tomu, kdež **prvé** byl stánek jeho.*“

Mimo toho má působení božského uvedení duše do původního stavu neobyčejně praktickou stránku; a když **charakter** tohoto opětného uvedení do původního stavu zahanbí zákonitost, tedy jeho **působení** nepůsobí bezzákonnost. Duše uvedená do svého původního duchovního stavu má živý a hluboký pocit o zlém, od něhož je osvobozena; a toto se projevuje duchem horlivosti, modlitby, svatosti a bedlivosti. Bůh nás nevzpřimuje, abychom brali hřích ještě lehkovážněji než dosud a abychom znovu upadli. Nikoliv, On praví: „*Jdiž a nehřeš více.*“ (Jan 8,11.) Čím hlubší je můj pocit o **milosti** božského napravení, tím hlubší bude také můj pocit o jeho **svatosti**. Tato zásada se představuje ve všech dílech Písma svatého; zvláště ji však nalezneme v následujících, nám dobře známých místech: „*Duši mou očerstvuje (tzn. vzpřimuje), vodí mne po stezkách spravedlnosti pro jméno své.*“ (Žalm 23,3.) „*Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy, a nás očistil od všeliké nepravosti.*“ (1. Jan. 1,9.) Prává přiměřená stezka božsky napravené duše je stezka spravedlnosti. Jinými slovy, když jsme okusili milost, tak obcujeme ve spravedlnosti. **Mluvit** o milosti a **chodit** v nepravosti znamená podle slov apoštola: „*Milost Boha našeho přenášeti v chlípnost.*“ (Juda 4) Když „*milost kraluje skrze spravedlnost k životu věčnému*“ (Řím. 5,21), tak se to také zjeví v dílu spravedlnosti, jakožto ovoci tohoto života. Milost, která nám naše hříchy odpustí, nás očisťuje také od veškeré nepravosti. Tyto dvě věci se nesmí nikdy od sebe dělit; ve vzájemném spojení umlčují, jak již podotknuto, jak zákonnost, tak i bezzákonost lidského srdce. Na Abrahama čekala však ještě jedna zkouška a

ta byla těžší, než ta v době hladu. Tato zkouška měla svůj původ ve spojení s člověkem, který, jak je zřejmé, nechodil v síle osobní víry ani s vědomím osobní zodpovědnosti. Zdá se, že Lot hned z počátku byl kupředu veden více vlivem a příkladem Abrahama než svou vírou v Boha. A toto není žádný neobyčejný případ. Pohled na dějiny Božího lidu nás přesvědčí o tom, že ke každému velikému hnutí, které Boží Duch způsobil, se také připojili lidé, kteří osobně nebyli účastni síly, jež vyvolala ono hnutí. Takové osoby jdou jistý čas s ostatními a jsou buďto jako mrtvá tížící závaží svědectví, anebo jej určitým způsobem přímo i zdržují. Tak v případě Abrahama mu Bůh přikázal, aby opustil své příbuzenstvo, ale místo poslušnosti vzal Abraham příbuzné sebou. Táře ho na cestě zdržel, dokud jej neodstranila z cesty smrt; a Lot ho doprovázel poněkud dále, dokud nad ním nezvítězily a nepřemohly jej „jiné žádosti“. (Mar. 4,19.)

Při vyjití Izraele z Egypta lze pozorovat totéž. Lid, který se k nim „přimísil“, šel s nimi a stal se jim podnětem mnohých znečištění, zeslabení a zármutků. Ve 4. Moj. 11,4. čteme: „*Lid pak k nim přimíšený napadla žádost náramná; a obrátivše se, plakali synové Izraelští a řekli: Kdo nám to dá, abychom se masa najedli?*“ Právě tak tomu bylo v prvních dnech církve; a později, u všech probuzení a obživení vyvolaných Božím Duchem, bylo lze pozorovat mnohé osoby, kteréž se připojily k oněm hnutím, a to pod těmi nejružnějšímími vlivy. Tyto vlivy nebyly božské, nýbrž jen přecházející a proto se ty osoby brzy vrátily zpět a opět zaujaly své místo ve světě. Jen to, co je od Boha, má trvání. Musím uskutečnit svazek, jenž je učiněn mezi mnou a Bohem. Musím si být vědom, že zaujímám postavení, do kterého mně povolal Bůh; neboť jinak nemohu v tomto postavení projevit ani pevnost ani vytrvalost. Nemůžeme jít po cestě někoho jiného, poněvadž po ní kráčí ten dotýčný. Bůh označuje ve Svě milosti každému z nás stezku, po které máme kráčet, působiště, kde se máme pohybovat a povinnosti, kterým máme dostat. Je na nás, abychom své povolání a s ním spojené povinnosti znali a abychom v síle milosti, jež se nám denně udílí, v tomto povolání působili k Božímu oslavení. Zda míra naší působnosti je veliká nebo malá, to s tím nemá co dělat, jen když nám ji Bůh svěřil. Ať již někdo obdržel „pět hřiven“ aneb jen „jednu“, pakliže vzhledem k Pánu tou jednou věrně těžíme, tedy uslyšíme z Jeho úst právě tak slova: „*To dobře, služebníče dobrý a věrný!*“ (Mat 25,21.) jako kdybychom věrně spravovali „pět“. Pavel, Petr, Jakub a Jan měli každý svou zvláštní míru a službu. Právě tak je tomu i s námi. Žád-

nému není zapotřebí mísit se do práce druhého. Truhlář má pilu, hoblík, kladio a dláto; a on používá každý z těchto nástrojů, jak je potřebuje. Nic není bezcennější než pouhé padělání. V přírodním světě něco takového nenalezeme; každá stvořená bytost má své vlastní místo a svou obzvláštní působnost. A když je tomu tak ve světě přírodním, jak mnohem více v duchovním! Toto pole je dost rozsáhlé pro všechny. V každém domě jsou nádoby různé velikosti a rozličných tvarů, a vlastník je všechny potřebuje.

Kéž bychom se proto, milovaný čtenáři, stále zkoušeli, zda stojíme pod božským anebo pod lidským vlivem; zda naše víra spočívá na lidské moudrosti anebo na Boží síle. Zda něco činíme, poněvadž totéž činí druzí, anebo poněvadž nás k tomu povolal Pán; a konečně, zda se jen podpíráme na příklad o vliv našeho okolí, anebo zda jsme udržováni osobní vírou. To jsou vážné otázky.

Požívání obecenství našich bratří je jistě výsada, avšak spoléháme-li na to, tedy brzy utrpíme škodu. Právě tak, když jdeme přes naši míru, ztratí naše práce svou cenu; ona je vynucená a nepřírozená. Není těžké poznat, zdali je někdo na svém místě a pracuje-li podle míry své schopnosti. Každé vynucené, ozdobené bytí, každé osobování se a veškeré napodobňování je hodné opovržení. Dej nám Pán milost, abychom byli vždy pravdivými, upřímnými a přirozenými. Kdo se opováží do hluboké vody, aniž by dovedl plavat, bude brzy rukama a nohama třepat; a vydá-li se na moře pro cestu nezpůsobilá a nevystrojená loď, tedy se brzy vrátí do přístavu, anebo ztroskotá. Lot opustil „Ur Kaldejských“, ale neosvědčil se v sodomské rovině. Boží povolání se nedotklo jeho srdce a jeho zrak zůstal uzavřený pro slávu Božího dědictví. To je vážná myšlenka! Bohu budiž dík, že pro každého Božího služebníka je stezka osvětlená Jeho uznáním a světlem Jeho obličeje; a naší radostí má být chození po této stezce. Jeho uznání je dost pro srdce, které Ho zná. Arciť že se takto nebudeme vždy radovat z porozumění a uznání našich bratří, často nebudou snad mít pro nás porozumění; ale tomu se nemůžeme vyhnout. Ale „ten den“ postaví vše na patřičné místo; a věrně smýšlející srdce pohlíží klidně tomuto dnu vstříc, poněvadž ví, že *„tehdy bude míti chválu každý od Boha“*. (Por. 1. Kor. 3,13; 4,5.)

Uvažujme však ještě poněkud blíže, co přimělo Lota opustit cestu veřejného svědectví. V životě každého člověka je bod, kde se zjeví, na které půdě stojí, jaké pohnutky jej vodí a za jakými účely jde. Tak tomu bylo u Lota. On nezemřel v Cháran, ale přišel k pádu v Sodomě. Zřejmá příčina tohoto pádu

byla „nesnáz“ mezi jeho a Abrahamovými pastýři. Když někdo nechodí se sprostým okem a s přečištěnými náklonnostmi, tedy najde snadno kámen, který ho přivede k poklesku. Nenajde-li ho dnes, tedy snad zítra, a když ne zde, tedy jinde. V jistém smyslu nepřijde na to, co je **zdánlivou** příčinou odchýlení od přímé cesty; **skutečná** příčina snad často ujde veřejně pozornosti. Ta je ukrytá uvnitř v tajných komorách náklonností a přání srdce tam, kde **svět** v té neb oné formě nalezl vchod. „Nesnáz“ pastýřů se mohla urovnat bez duchovní škody jak pro Abrahama, tak i pro Lota. Prvnímu dala ve skutečnosti jen příčinu zjevit slavnou sílu víry, jakož i ukázání morální vyvýšenosti a nebeské převahy, jimiž víra obléká věřícího. Lotovi dala příležitost přivést na světlo úplnou světskost, kterou bylo naplněno jeho srdce. Nesnáz **způsobila** v srdci Lota právě tak málo světskost, jako v Abrahamově srdci víru, ale u obou zjevila, co bylo v jejich srdcích.

Tak je to vždycky. V Boží církvi povstanou nesnáze a nešvary; mnozí tím bývají přivedeni k pokleskům a bývají tím aneb oním způsobem vehnáni zpět do světa. Oni použijí pak ony smutné zjevy k tomu, aby od sebe odvalili veškerou zodpovědnost a aby ji svalili na ty nesnáze a nešvary. Ve skutečnosti však byly tyto věci jen prostředkem ke zjevení skutečného stavu jejich duše a náklonností jejich srdce. Je-li svět jednou v srdci, je cesta k němu lehká k nalezení. Prozrazuje to také nízký stupeň mravní vyvýšenosti, když nesnáze a nešvary, ač jsou politování hodné, jsou příčinou, že někdo haní lidi a okolnosti, kdežto kořen zla se nachází v našem nitru. Je to smutné a pokořující, když v přítomnosti „Kananejských a Ferezejských“ se bratři hašteří. Naší řečí má vždy být „*Nechžť, prosím není nesnáze mezi mnou a tebou, poněvadž jsme muži bratří.*“ (v. 8,9.) Proč však Abraham nevyvolil Sodomu? Proč nehnila nesnáz do světa jeho? Proč pro něho nebyla žádnou příčinou k poklesnutí? Poněvadž on vše uvažoval z Boží strany. Jeho srdce nebylo méně náchylné pro svažovanou rovinu, než Lotovo srdce; on však svému srdci nedovolil, aby volilo. On přenechal volbu Lotovi a pak přenechal Bohu, aby za něho volil. To byla nebeská moudrost. Tak jedná víra vždycky. Ona přenechá Bohu starost k určení dědictví, jakož mu také přenechá uvedení do tohoto dědictví. Víra může říci: „*Provazcové padli mi na místech veselých, a dědictví rozkošného dostalo se mi.*“ (Ž. 16,6.) Není znepokojen otázkou, kde „*provazcové*“ pro něho padnou; neboť dle úsudku víry padnou vždy na „*místa veselá*“, poněvadž Bůh je tam položí. Muž víry rád přenechá volbu muži zření, on může říci: „*Půjdeš-li na levo, já na pravo se držeti budu; pakli*

půjdeš na pravo, na levo se držeti budu.“ (v. 9.) Jak krásný obraz nezištnosti a morální vyvýšenosti! A spolu s tím jaká jistota!

Je jisté, že přirozenost, ať se již její přání pnou sebe výše, a ať i díl, který pro sebe vezme je sebe větší, přece jen nevztáhne svou ruku po pokladu víry. Víra uschová svůj poklad na místě, kde by ho přirozenost nenapadlo hledat ani ve snu. Ona se mu nemůže ani přiblížit, i kdyby chtěla, a nechtěla by to učinit i kdyby mohla, takže víra, přenechávajíc přirozenosti volbu, je zajištěná právě tak dokonale jako je i podivuhodně nezištná.

Nuže, co zvolil Lot, když směl volit? On zvolil Sodomu, právě ono místo, na které se měl vbrzku snést božský soud. Proč však učinil takovou volbu? Poněvadž obrátil svůj pohled na zevní zjev a nikoliv na vnitřní povahu a na budoucí osud tohoto místa. Pravý charakter Sodomy bylo „zlo“ a její budoucí úděl „soud“, zkažení ohněm a sírou. Někdo snad namítne, že Lot o tom všem nevěděl. Snad ne; Abraham to také nevěděl. Ale Bůh to věděl, a kdyby Lot přenechal volbu svého dědictví Jemu, tak by mu Bůh jistě neurčil místo, jehož zkažení již určil. Lot však volil sám a viděl v Sodomě, proti Božímu úsudku, vhodné místo pro své ležení. Jeho oko spočívalo na „rovině svažované“ a ta zaujala jeho srdce. On postavil své stany „až k Sodomě.“ (v. 10–12.) Tak volí přirozenost. „*Démas mne opustil, zamilovav tento svět.*“ (2. Tim. 4,10.) Lot opustil Abrahama pro tutéž příčinu; on opustil místo svědectví a vstoupil na půdu soudu.

„I řekl Hospodin Abramovi, když se oddělil od něho Lot: Pozdvihni nyní oči svých a pohled’ z místa, na němž jsi, na půlnoci a na poledne, i na východ a na západ. Nebo všecku zemi, kterouž vidíš, tobě dám a semeni tvému až na věky.“ (v. 14.15.) „Nesnáz“ a „oddělení“ se, nemohly Abrahamovi uškodit, přivedly však nebeské zásady, kterého ho vedly jasně na světlo a sílily život víry v jeho duši. Mimo to posloužily k osvětlení jeho cesty a osvobodily jej od společníka, kterýž mohl jeho krok jen zdržovat. Tak posloužilo Abrahamovi vše k dobrému a přineslo mu výtěžek bohatého požehnání.

Nezapomeňme nikdy – a toto je vážná, ale spolu i povzbuzující pravda – že každý člověk zaujme časem své zvláštní stanovisko. Všichni, kteříž běží, aniž by byli posláni, dříve nebo později nějakým způsobem klesnou a vrátí se zpět k tomu, co opustili; oproti tomu všichni, kteříž jsou Bohem povoláni a důvěřují v Něho, bývají Jeho milostí udržováni.

„Stežka spravedlivých jest jako světlo jasné, kteréž rozmáhá se a svítí až do pravého dne.“ (Přís. 4,18.) Tato myšlenka nás má udržet pokornými a

bdělými a ponoukat k modlitbám. „A protož, kdo se domnívá, že stojí, hleď aby nepadl.“ (1. Kor. 10,12.) Je jisté, že „jsouť poslední, kteříž budou první a jsou první, kteříž budou poslední.“ (Luk. 13,30.) Slovo Páně: „Ale kdož setrvá až do konce, tenť spasen bude.“ (Mat. 10,22.) To je zásada mající velikou morální dalekosáhlost, ať je již její obzvláštní použití jakékoliv. Mnohá loď slibovala, opouštějíc přístav s pyšně napjatými plachtami při jásotu lidí, krásnou cestu; ale bouře, vlny, mělčiny, písčiny a úskalí změnily brzy stav věci a cesta nastoupená za poměrů nejpříznivějších, skončila úplným nezdarem. Zde mluvím jen o stezce služby a svědectví, nikoliv však o přijetí člověka a o jeho věčném spasení v Kristu. Toto není, díky Bohu za to, závislé v žádném případě na nás, nýbrž na Pánu, který řekl: „A jáť život věčný dávám jim a nezahynouť na věky, aniž jich kdo vytrhne z ruky mé.“ (Jan 10,28.) Není však často vidět věřící jít cestou zvláštní služby nebo svědectví (v domnění, že jsou Bohem k tomu povoláni) a po nějakém čase vypovídají službu? A dále, nežíme mnohé, kteří – když se přiznali k zvláštním zásadám působení, o kterých však nebyli Bohem poučeni, nebo jejichž následky v Boží přítomnosti zrale neuvažili – končí tím, že sami tyto zásady veřejně ruší? Toto vše je politováníhodné, a máme se toho pečlivě vyvarovat. Takové jednání zeslabuje víru vyvolených a dává nepříteli pravdy podnět k rouhání. Každý má své povolání a vyslání obdržet bezprostředně od samého Pána. Všichni, které povolává Kristus k zvláštní službě. On je také v ní jistě udrží; neboť On nevyslal ještě nikdy někoho do války na vlastní útraty. Běžíme-li však, aniž bychom byli posláni, tu nejen že sami poznáme vlastní bláhovost, nýbrž zjevíme ji také před jinými.

Nechť mi však čtenář porozumí. Nikdy se nemá někdo představovat jako zástupce nějaké zásady, nebo vzor nějakého zvláštního charakteru služby či svědectví. Bůh nás od toho ochraň! Nebylo by to nic jiného, než jen bláhovost a ješitný klam. Úlohou učitele je vykládat Boží slovo a úlohou služebníka je představit Boží vůli. Avšak i když tomu všemu také úplně rozumíme a uznáváme to za správné, tedy přece jen nezapomeňme spočítat náklad, než započneme stavět věž anebo než potáhneme do boje. (Luk. 14,28–32.) Kdyby se tomuto napomenutí věnovalo více vážné pozornosti, bylo by mezi námi vidět méně zmatků a nezdravých věcí.

Abraham byl Bohem povolán z Ur do Kanánu; a proto jej Bůh vedl celou cestu. Když Abraham v Cháran prodléval, Bůh na něho čekal; když šel do Egypta, Bůh jej přivedl zpět; když potřeboval vedení, On jej vedl. Když povstala nesnáze a rozdělení, Bůh měl o Abrahama péči – takže Abraham mohl

vděčně vyznat: „*Ó, jak veliká jest dobrotivost tvá, kterouž jsi odložil těm, jenž se bojí tebe a kterouž jsi činíval doufajícím v tebe před syny lidskými.*“ (Ž. 31, 20.) On neztratil nic následkem nesnáze; měl, jako i před tím, svůj stan a svůj oltář. „*Tedy Abram hnuv se se stanem, přišel a bydlil v rovinách Mamre, kteréž jsou při Hebronu, kdežto vzdělal oltář Hospodinu.*“ (v. 18.) Ať si Lot zvolil Sodomu; Abraham hledal a našel své vše v Bohu. V Sodomě nebyl žádný oltář. Kroky do Sodomy vede láska k světu, ne velebení Boha. A i kdyby našli předmět, který hledají, jaký to vezme konec? Boží Slovo nám na to odpovídá: „*I dal jim, čehož se jim chtělo, avšak dopustil hubenost na život jejich.*“ (Ž. 106,15.)

KAPITOLA 14.

Tato kapitola nám sděluje vzpuru pěti králů proti Chedorlaomerovi, jejich podrobiteli a o bitvě z toho vzešlé. Duch svatý se může s pohyby králů a jejich vojsk zabývat, přijdou-li tito nějakým způsobem do styku s Božím lidem. Abraham nebyl osobně zapleten do této vzpoury a jejich následků. Jeho stan a oltář se nehodili pro příčinu k vypovězení války a také jim nehrozilo nebezpečí, že vypuknutím nebo skončením války by mohly být nějak dotčeny. Jak by také mohl majetek nebeského člověka lákat chtivost a ctižálost králů a dobyvatelů tohoto světa? I když Abraham nebyl bitvou „čtyř králů proti pěti“ dotčen, tedy s Lotem tomu bylo jinak. Jeho postavení bylo takové, že jej vtáhlo do celé té záležitosti. Dokud chodíme z milosti po cestě víry, nacházíme se mimo dosah okolností otřásajících světem. Když však opustíme naše vysoké a vzácné postavení jakožto tací, jejichž „*obcování jest v nebesích*“ (Fil. 3,20), a hledáme jméno, místo a díl na zemi, tedy musíme také očekávat, že budeme mít i podíl na otřesech a změnách tohoto světa. Lot se usadil v sodomských rovinách a následkem toho se jej sodomská válka těžce dotkla. Tak tomu bude vždy. Pro Boží dítěto je to hořké a bolestné, vstoupí-li do spojení se syny tohoto světa. Jeho duše utrpí vážnou škodu a svědectví, které mu Bůh svěřil, se zeslabí. Jaké svědectví mohl Lot vydat v Sodomě? V nejlepším případě jen nanejvýš slabé. Již skutečnost, že se na tomto místě usadil, dala jeho svědectví smrtelnou ránu. Každé slovo proti Sodomě a proti bezbožnému životu jeho obyvatel by bylo proti němu

samému namířeným zatracujícím rozsudkem; neboť proč tam byl? Vůbec není vidno, že myslel na vydání svědectví pro Boha, když tam postavil své stany. Osobní a rodinné zájmy tvořily bezpochyby pohnutky k jeho jednání. Když nám pak Petr sděluje, že „*ten zajisté spravedlivý, bydliv mezi nimi, den ode dne hleděním i slyšením spravedlivou duši nešlechetnými jejich skutky trápil*“, tedy je zjevné, že i kdyby to chtěl učinit, tedy měl jen málo síly, aby mohl trestat jejich „nešlechetné skutky“.

Uvažujeme-li to z praktického hlediska, tedy je důležité, abychom dbali na to, že nemůžeme být vedeni současně dvěma úmysly. Nemohu např. současně sledovat své vedlejší zájmy a zájmy evangelia o Kristu. Jdu-li někam za obchodem, tu je zjevně obchod mým účelem a ne zvěstování evangelia. Ovšem mohu si předsevzít obstarat svůj obchod a spolu s ním zvěstovat evangelium, ale je jasné, že jedno nebo druhé musí být mým účelem. Ne, že by snad Kristův služebník nemohl pozhnaně a působivě zvěstovat evangelium a vést obchod; avšak v takovémto případě není obchod, nýbrž evangelium jeho vlastním vedoucím zájmem. Pavel zvěstoval evangelium a také dělal stany; ale jeho účelem nebylo děláni stanů, nýbrž zvěstování evangelia. Mám-li svůj obchod na zřeteli, tedy se mé kázání zjevuje jako neplodné a jako pouhá forma i pak, když to také nepoužívám jako záminku k posvěcení mé žádostivosti. Naše srdce je velmi oklamávající a klame nás často úžasným způsobem, chceme-li dosáhnout nějakého zvláštního účelu. Předvádí nám nejpřesvědčivější důkazy pro naše jednání, zatemní osobními zájmy nebo neodsouzenou svévolí oči naší mysli, takže nejsme více v stavu rozeznávat povahu těchto zdánlivých důkazů. Jak často se setkáme s osobami, které se chtějí udržet v nějakém, jimi samými nesprávně poznaném postavení a které se odvolávají na to, že jim toto postavení otevírá rozsáhlé pole působení. Jedinou Boží odpovědí na všechny takové výmluvy je: „*Aj, poslouchati lépe je, nežli obětovati, a ku poslušnosti státi, nežli tuk skopců přinášeti.*“ (1. Sam. 15,22.) Nedokazuje nám zkušenost Abrahama a Lota dostatečně, že věrnost oproti světu, když se od něho oddělíme a proti němu svědčíme, je nejpůsobivějším prostředkem ke sloužení Bohu?

Ale nemůžeme si ani dost často připomenout, že pravé oddělení od světa je jen výsledek obecenství s Bohem. Mohl bych se od světa oddělit a jako mnich, anebo nějaký přísný poustevník sebe samého učinit předmětem svého bytí; avšak oddělení pro Boha je něco docela jiného. Ono oddělení působí chladnost a úzkoprsost, toto vroucnost a otevřenost; ono nás vede k zaměstnávání se sebou samými, toto nás odvrací od nás samých k účinné

lásce a sdílnosti pro jiné; ono staví naše já a jeho zájmy do popředí, předmětem tohoto je Bůh a Jeho oslavení. Tak vidíme u Abrahama, že právě skutečnost jeho oddělení jej uschopnila Lotovi prokázat velice důležitou službu, když se se svým světským obcováním dostal do utrpení. „*Uslyšev, tedy Abram, že by zajat byl **bratr jeho**, vypravil způsobných k boji a v domě svém zrozených služebníků tři sta a osmnácte, a honil je až k Dan... I odjal zase všecko zboží; také i Lota bratra svého s statkem jeho zase přivedl, ano i ženy a lid.*“ (v. 14–16.) Přes vše, co se stalo, byl Lot Abrahamův bratr a bratrská láska musela jednat. „*Bratr v soužení ukáže se*“ (Přís. 17,17); a často se stává, že doba nouze obměkčí srdce a ponouká nás k dobrotivosti vůči těm, od kterých jsme se museli oddělit. Je to hodné povšimnutí, že ač ve verši 12. čteme: „*Vzali také Lota, a zboží jeho, syna **bratra Abramova**,*“ ve verši 14. však nacházíme slova: „*Uslyšev tedy Abram, že by zajat byl **bratr jeho**.*“ Volání bratra v soužení dojde odpovědi v lásce bratrského srdce. To je božské. Pravá víra nás činí ovšem neodvislými, ale nikdy lhostejnými. Ona se nebalí klidně do kožešiny, kdežto bratr se třese zimou. Víra působí tři věci: ona „*očisťuje srdce*“ (Skut. 15,9); „*působí skrze lásku*“ (Gal. 5,6); a „*přemáhá svět*“ (1. Jan. 5,4); a tyto tři výsledky víry se zjevily u této příležitosti u Abrahama v jejich celé kráse. Jeho srdce bylo očistěno od sodomského poskvrnění, on projevil upřímnou náchylnost vůči Lotovi, svému bratru, a vydobyl úplné vítězství nad králi. To je vzácné ovoce víry, této nebeské, Krista oslavující zásady.

Kdo chodí vírou, si však není jistý před útoky nepřitele; právě naopak, často na něho dotírají bezprostředně po nějakém vítězství nová pokušení. Tak tomu bylo u Abrahama. „*Tedy vyšel král Sodomský proti němu, když se navracoval od pobití Chedorlaomera a králů, kteříž byli s ním, k údolí Sáreh, kteréž jest údolí královské.*“ (v. 17.) Tato událost v sobě ukrývala bezpochyby nějaký lstivý úmysl nepřitele. „*Král Sodomský*“ představuje jinou stránku moci nepřitele, která je úplně rozdílná od té, kterou jsme viděli v Chedorlaomerovi a králích, kteří byli s ním. Když se nám v těchto představuje řvaní lva, to jako bychom v onom slyšeli syčení hada. Ať měl však Abraham co dělat s hadem nebo se lvem, jemu dostačila Boží milost, a tato milost byla dána k dobru Božího služebníka právě v okamžiku nebezpečí. „*Melchisedech, také král Sálem, vynesl chléb a víno; a ten byl kněz Boha nejvyššího. I požehnal mu a řekl: Požehnaný Abram Bohem silným nejvyšším (tak podle pův.), kterýž vládne nebem a zemí. A požehnaný Bůh silný nejvyšší, kterýž*

dal nepřátely tvé v ruce tvé.“ (v. 18–20.) Zde můžeme nejprve patřit na okamžik, kdy Melchisedech vystupuje, a pak na dvojí působnost jeho služby. On nešel Abrahamovi vstříc, když byl zaujat pronásledováním Chedorlaomera, nýbrž když Abraham byl pronásledován králem sodomským, a toto činí veliký morální rozdíl. K vydání se do boje s vážnějším významem, než byl ten, který právě přestál, měl Abraham zapotřebí také v jeho významu důkladnější obecenství s Bohem.

Melchisedechův chléb a víno občerstvily po boji s Chedorlaomerem Abrahamovu duši, kdežto požehnání sílilo jeho srdce pro boj, který měl vést se sodomským králem. Ačkoliv byl vítězem, nacházel se přece jen v okolnostech, kde musel prodělávat nový boj, a proto občerstvil královský kněz ducha vítěze a posiloval srdce bojovníka.

Je to nadevše vzácné pozorovat tvar a způsob, jakým Melchisedech uvádí Boha do Abrahamových myšlenek. On Jej nazývá „*Bohem silným, nejvyšším, kterýž vládne nebem a zemí*“, a zvěstuje spolu Abrahamovi, že je tímto Bohem „požehnaný“. To byla mocná příprava pro **setkání** se sodomským králem. Bohem „požehnaný“ člověk nepotřeboval to, co mu nepřítel mohl nabídnout; a když „*Vládce nebe i země*“ vyplňoval jeho obzor, tak nemělo sodomské „zboží“ pro něho žádný půvab. Proto nás nesmí překvapit, když Abraham na nabídku sodomského krále: „*Dej mi lid, a zboží vezmi sobě,*“ odpověděl: „*Pozdvihl jsem ruky své k Hospodinu, Bohu silnému nejvyššímu, kterýž vládne nebem i zemí, že nevezmu od niti až do řeménka obuvi ze všech věcí, kteréž jsou tvé, abys neřekl: Já jsem obohatil Abrama.*“ (v. 22.23.) Abraham se zdráhal být obohacen sodomským králem. Jak by se také mohl domnívat, že osvobodí Lota od vlivu tohoto světa, kdyby se jím sám byl nechal opanovat! Osvobodit svého bližního mohu jen tehdy, když jsem sám úplně svobodný. Dokud se sám nacházím v ohni, tedy je mi nemožné jiné z ohně vytrhnout. Stezka oddělení pro Boha je stezka síly a spolu také stezka pokoje a požehnání.

Svět ve všech svých různých formách je velikým nástrojem, který si satan použije, aby ruce Kristových sluhů ochromil a jejich náklonnosti zeslabil. Avšak, Bůh budiž za to pochválen! Když je srdce upřímné, tu se Pán v pravou hodinu přiblíží, aby nás potěšil, povzbudil a posílil. „*Oči zajisté Hospodinovy spatřují všecku zemi, aby dokazoval síly své při těch, kteříž jsou k němu srdce upřímného.*“ (2. Par. 16,9.) To je povzbuzující pravda pro naše ubohá, bázlivá, pochybující a nestálá srdce. Kristus chce být naším štítem a naší silou;

On „učí ruce mé boji, a prsty mé bitvě.“ (Ž. 144,1.) On „přikrývá“ hlavy těch Svých „v čas boje“; a On „potře satana pod nohy naše brzo“. (Řím. 16,20.) Kéž by nás Pán uchoval uprostřed jeviště plného pokušení věrnými pro Něho!

KAPITOLA 15.

„Když pak ty věci pominuly, stalo se slovo Hospodinovo k Abramovi u vidění, řkoucí: *Neboj se Abrame; já budu pavéza tvá, a odplata tvá velmi veliká.*“ (v. 1.) Pán nechtěl dopustit, aby Jeho služebník utrpěl nějakou škodu odmítnutím nabídek světa. Pro Abrahama bylo nekonečně lepší být uschován za pavézou (štítem) Hospodina, a být účasten Jeho „velmi veliké odplaty“, než utéct pod ochranu sodomského krále a přijmout sodomské zboží. Místo, označené prvním veršem naší kapitoly, na které byl Abraham postaven, mluví krásným, výrazuplným způsobem o postavení, do kterého bývá uvedena každá duše skrze víru v Krista. Hospodin byl Abrahamův „štít“, takže v Něm mohl odpočívat, a On byl jeho „odplatou“, takže v Něho mohl důvěřovat. Právě tak je tomu dnes s věřícím: on najde své odpočínutí, svůj pokoj, svou jistotu, své vše v Kristu. Žádný šíp nepřítel není s to prorazit štít, jenž i toho nejslabšího učedníka Páně kryje. A budoucnost? – **Kristus** ji vyplňuje. Jak vzácný podíl! Jaká naděje! Podíl, který nikdy nemůže být vyčerpán; naděje, jež nikdy nezahanbí. To jedno, jakož i to druhé je nezměnitelně zajištěno Boží radou a dokonanou obětí Krista; a v přítomnosti požíváme tyto věci skrze službu Ducha svatého. Poněvadž tomu tak je, tedy je jasné, že se věřící, který sleduje světskou dráhu, nebo se poddává tělesným žádostem, nemůže radovat ani ze „štítu“ ani z „odplaty“. Když je Duch svatý zarmoucen, nemůže udílet požitky toho, co je zvláštním podílem a zvláštní nadějí věřícího. Proto vidíme v tomto oddílu z Abrahamova života, že když se vrátil z bitvy s králi a odmítl nabídku sodomského krále, tak se mu Hospodin představil v tomto dvojím charakteru. Kéž by milovaný čtenáři naše srdce o tom přemýšlelo; to obsahuje celou knihu plnou bohaté, praktické pravdy.

Konec naší kapitoly nám představuje obě zásady synovství a dědičného práva. „Jemužto řekl Abram: *Panovníče, Hospodine, což mi dáš, poněvadž já scházím bez dětí, a ten, jemuž zanechám domu svého, bude Damašský Eliezer? Řekl ještě Abram: Aj, mně jsi nedal semene; a aj, schovanec můj bude mým dědicem.*“ (v. 2,3.) Abraham si přál mít syna; neboť věděl, že mu bylo Božím slovem zajištěno, že „jeho símě“ mělo obdržet „všecku zemi“. (Porov. kap. 13,15.) Synovství a dědičné právo jsou spolu v Božích myšlenkách nerozlučně spojené. „*Ale kterýž vyjde z života, ten dědicem tvým bude.*“ (v. 4.) Synovství je vlastní základ všeho; ono je nadto ovocem neomezené Boží rady a Jeho působení. V Epištole Jakuba čteme: „*On proto, že chtěl, zplodil nás.*“ (Jak. 1,18.) Synovství je konečně založeno na věčné a božské zásadě vzkříšení. Jak by tomu mohlo být jinak? Abrahamovo tělo bylo již „umrtvené“, takže v jeho i v každém jiném případě to muselo být synovství v síle vzkříšení. Přirozenost je mrtvá a nemůže pro Boha ani nic zplodit ani co přijmout. Dědictví se rozprostíralo v celé své kráse před zrakem patriarchy; avšak kde byl dědic? Abrahamovo tělo i lůno Sáry byli již „umrtvené“, ale Hospodin je Bůh vzkříšení a právě proto je pro Něho „umrtvené tělo“ půdou, kde může působit. Kdyby nebyla přirozenost umrtvená, musel by ji Bůh předem umrtvit, aby tak mohl cele zjevit Svou moc. Jevišťe, z kterého je přirozenost se všemi svými tak velmi vychvalovanými silami rozsudkem smrti odstraněna, je nejpřiměřenějším pro Boží působení. Proto slyšel Abraham Boží slovo: „*Vzhlédniž nyní k nebi a sečti hvězdy, budeš-li je však moci sčítati? Řekl mu ještě: Tak bude símě tvé.*“ (v. 5.) Když Bůh vzkříšení vyplňuje obzor duše, tu nejsou žádné meze pro její požehnání; neboť Tomu, který obživuje mrtvé, není nic nemožné.

„*Abraham uvěřil Hospodinu a počteno mu to za spravedlnost.*“ (v. 6.) Abrahamovi zde připočtená spravedlnost byla založená na jeho víře v Boha jako Toho, který obživuje mrtvé. Právě v tomto charakteru se zjeví ve světě, kde panuje smrt; a duše, která v Něho jako takového Boha věří, bývá Bohem uznána za spravedlivou. Tím je ovšem člověk zřejmě, co se jeho spolupůsobení týče, úplně vyloučen; neboť co může činit na půdě smrti? Může vzkřísit mrtvé? Může otevřít brány hrobu? Je v stavu ujít moci smrti a přejít přes hranice jejího smutného panování k životu a svobodě? Nikoliv. A proto si nemůže vyzískat ani spravedlnost, ani se dostat do poměru dítky. Bůh „*nenít Bůh mrtvých, ale Bůh živých.*“ (Marek 12,27.) A proto nemůže člověk, dokud se nachází pod mocí smrti a panováním hříchu, znát ani postavení dítky ani stav spravedlnosti. Jedině Bůh může tedy dát dětství a synovství, a jen On

může připočíst spravedlnost. Obojí je pak spojeno s vírou v Něho jako Boha, který vzkřísil Krista z mrtvých.

Tak uvažuje apoštol tu otázku, když ve 4. kap. Epištoly k Římanům představuje Abrahamovu víru: *„Jestliž pak to napsáno ne pro něj toliko, že jemu počteno bylo, ale i pro nás, kterýmž bude počteno, **věřícím v toho, kterýž vzkřísil Ježíše, Pána našeho, z mrtvých.**“* Zde se i nám Bůh vzkříšení představuje jako předmět víry, a naše víra v Něho je jediným základem naší spravedlnosti. Kdyby Abraham, když vzhledl k nebi posetému hvězdami, zůstal stát u svého, již „umrtveného těla“, tak by nikdy nepomyslel na símě, nesčetné jako hvězdy. On však nepohlížel na své vlastní tělo, nýbrž na Boží moc vzkříšení. A poněvadž to byla tato moc, která měla dát zaslíbené símě, můžeme porozumět, že nebeské hvězdy a písek mořského břehu byly jen slabými obrazy; neboť který přirozený předmět by mohl vysvětlit působení moci, která obživuje mrtvé?

Právě tak musí hříšník, když po uslyšení radostného poselství evangelia uzří čisté světlo Boží přítomnosti, a pak by se musel pohřížit do nevystihlých hlubin své vlastní hříšné povahy, vším právem zvolat: „Jak bych se mohl kdy dostat do Boží přítomnosti? Jak bych mohl kdy v tomto světle přebývat?“ Kde je odpověď? V něm samém? Nikdy. Ne, Bůh budiž za to chválen! Odpověď je v Něm, našem veleslavném Pánu. On přišel od Otce až na kříž, sestoupil až do hrobu. Z hrobu byl vyvýšen na trůn, takže Svou osobou a Svým dílem vyplnil celý prostor, který od sebe dělí tyto dva nejkrajnější body. Jistě že není nic vyššího než lůno Otce, toto věčné bydliště Syna; ale také nic nižšího než kříž a hrob; ale – ó podivuhodná pravda! – Krista nalézám v lůnu Otce a v hrobě. On sestoupil a vytrpěl smrt, aby v prachu hrobu zanechal veškerou tíhu hříchů a nepravostí Svého lidu. Kristus v hrobě představuje před nás zrak konec všeho, co člověk je, konec hříchu. V něm je zároveň navždy položena hranice moci satana. Hrob Ježíše je tou velikou konečnou závěrkou všeho. **Vzkříšení** nás však přenáší přes tuto závěrku a tvoří nepomíjející základ, na kterém Boží sláva a požehnání člověka věčně spočívají. Jakmile oko víry spočine na vzkříšeném Kristu, tu v Něm nalézá vítěznou odpověď vzhledem k hříchu, soudu, smrti a hrobu. Pán Ježíš, který se s tím vším božským způsobem setkal, je vzkříšen z mrtvých a posadil se po pravici velebnosti na výsostech; a nejen to, Duch Vzkříšeného a Oslaveného ve věřícím jej činí synem. Věřící je jako z hrobu Krista vyveden a obživen. Jak čteme: *„I vás, když jste mrtví byli ve hříších a v neobřízce těla vašeho, spolu s Ním obživil, odpustiv nám všechny hříchy.“* (Kol. 2,13.)

Vidíme tedy, že synovství, poněvadž je založeno na vzkříšení, stojí ve spojení s dokonalým ospravedlněním, s dokonalou spravedlností a s dokonalým osvobozením od všeho, co by mohlo nějak být proti nám. Bůh by nám, majícím nějaký hřích na sobě, nemohl dovolit přístup do Své přítomnosti; On nemůže na Svých synech a dcerách trpět ani jediné poskvrnění hříchem. Otec marnotratného syna mu nemohl dát žádné místo u **svého** stolu, dokud se ještě nacházel v hadrech daleké krajiny. On mu šel vstříc, padl na jeho šíji a políbil ho v jeho hadrech. To byl veskrze skutek jeho milosti. Nebylo ale možné, aby syn v hadrech zaujal místo u jeho stolu. Milost, kteráž otce pudila vstříc marnotratnému synu, panuje skrze spravedlnost; která ztraceného vedla do domu a blízkosti otce. Nebyla by to milost, kdyby otec chtěl čekat na syna, dokud si tento sám nezaopatří nový šat; a právě tak by také nebylo spravedlivé, uvést syna v jeho hadrech do domu. Avšak milost a spravedlnost září v jejich plném lesku a jim vlastní kráse, když otec ztracenému synu běžel vstříc a padl mu na šíji. Ale přece jen mu nedal místo u svého stolu, dokud nebyl patřičně oblečen pro své vyvýšené a blahoslavené postavení. Bůh sestoupil v Kristu až na nejnižší stupeň morálního stavu člověka, aby jej tímto ponížením pozdvihl k nejvyššímu stupni blahoslaveného obcenství se Sebou samým. Z toho všeho vychází najevo, že naše synovství se všemi s tím spojenými výsadami a hodnotami, je zcela nezávislé na nás. Máme s tím právě tak málo co činit, jako umrtvené Abrahamovo tělo a umrtvený Sářin život se semenem, které mělo být jako nesčetné nebeské hvězdy a jako písek mořského břehu: vše je od Boha. Bůh Otec vymyslel plán, Bůh Syn položil základ a Bůh Duch svatý provádí stavbu; a tato stavba nese nápis: „**Milostí, věrou bez skutků zákona.**“ (Řím. 3,28; Efez. 2,8.)

Ale naše kapitola nám představuje Ještě jeden velmi důležitý předmět, totiž **právo dědické**. Když otázka synovství a spravedlnosti byla božsky spořádána, řekl Bůh Abrahamovi: „*Já jsem Hospodin, kterýž jsem tě vyvedl z Ur Kaldejských, aťbych dal zemi tuto k dědičnému vládařství.*“ (v. 7.) Zde se jedná o důležitou otázku dědického práva, a také se ukazuje stezka, po které mají vyvolení dědicové kráčet, dříve nežli dosáhnou zaslíbeného dědictví: „*A jestliže dítky, tedy dědicové, dědicové zajisté Boží, spolu pak dědicové Kristovi, jestliže spolu trpíme, abychom spolu i oslaveni, byli.*“ (Řím. 8,17.) Naše cesta k slávě vede utrpením, zármutkem a soužením. Ale Bohu budiž dík; vírou můžeme říci, „*že nejsou rovná utrpení nynějšího času oné slávě, kteráž se zjeviti má na nás.*“ (Řím. 8,18.) Dále víme, že „*toto nynější lehoučké soužení naše převelmi veliké věčné bříme slávy nám působí.*“ (2. Kor. 4,17.)

A konečně „*se chlubíme soužením, vědouce, že soužení trpělivost působí, a trpělivost zkušení, zkušení pak nadějí.*“ (Řím. 5,3.4.) Je to pro nás veliká čest a výsada, když je nám popřáno pít z kalicha našeho oslaveného Pána a být pokřtěni Jeho křtem a jít v Jeho požehnaném obecenství po té stezce, která vede přímo k našemu slavnému cíli. Dědic jakož i spoludědicové dosáhnou tohoto dědictví po stezce utrpení.

Připomeňme si však, že utrpení, na kterých spoludědicové mají podíl, nejsou utrpení pro hřích pod rukou božské spravedlnosti. Toto utrpení vytrpěl dokonale Kristus, božská oběť, když na kříži Svou svatou hlavu sklonil pod ranami oné spravedlnosti. „*Neboť i Kristus jednou za hříchy trpěl.*“ (1. Petr. 3,18.) Toto „jednou“ se stalo na kříži a nikde jinde. Nikdy předtím netrpěl On za hříchy; a nikdy nemůže On opět za hříchy trpět. „*Ale nyní jednou při skonání věků, na shlazení hřícha skrze obětování sebe samého, zjeven jest.*“ „*Kristus jednou jest obětován.*“ (Žid. 9,26.28.)

Máme dvě hlediska, ze kterých můžeme uvažovat o trpícím Kristu; nejprve jako stíraného Bohem, a pak jako opovrženého lidmi. Pod Božím trestem stál On úplně sám; v Jeho opovržení lidmi máme výsadu a čest, že jsme s Ním spojeni. V prvním se nacházel úplně sám; neboť kdo by tam mohl stát spolu s Ním po Jeho boku? On nesl sám Boží hněv, osamělý sestoupil sám do pustého údolí, které nikdy nebylo děláno nebo oseto (5. Mojž. 21,4); a tam dal jednou pro vždy do pořádku otázku našich hříchů. Na tomto Kristově utrpení nemáme žádnou účast, ačkoliv mu věčně za vše vděčíme. Úplně sám bojoval v tom boji a zvítězil; avšak kořist dělí On s námi. Sám byl „*v jámě hlučící, v blátě bahnivém*“ (Ž. 40,3); jakmile však postavil Svou nohu na věčnou skálu vzkříšení, spojil nás s Sebou. On byl sám, když na kříži zvolal „*hlasem velikým*“; avšak má společníky, když zpívá „*píseň novou*“. (Ž. 40,4.)

Nyní je otázka: chceme se zdráhat s Ním trpět od lidí, když On za nás trpěl od Boha? Že to je v jistém smyslu otázkou, je jasné; neboť Duch svatý používá ve spojení s tímto předmětem stále slova „jestliže“, „pakli“. (Pohled Řím. 8,17; 2. Tim. 2,11–13; Žid. 3,6.) Když se jedná o synovství, tak nepřichází takováto slova v úvahu. Vysokou hodnotu synů nezískáme utrpením, nýbrž obživující silou Ducha svatého; založenou na dokonaném Kristově díle, přiměřeně věčným Božím předsevzetím. Toto postavení nemůže být ničím zvikláno. Avšak přináležejíce k Boží rodině a jsouce již jako děti v domě, jsme povoláni trpět. Naše cesta do říše vede, jak již řečeno, utrpe-

ním; a míra tohoto utrpení odpovídá naší oddanosti ke králi a naší podobnosti s Ním. Čím více jsme **Jemu** podobní, tím více s Ním trpíme; a čím hlubší je naše obecenství s Ním v utrpení, tím hlubší bude také ono s Ním v slávě.

Mezi otcovským **domem** a říší Syna je rozdíl. Vzhledem k prvnímu se jedná o poměr, vzhledem k druhému o určené postavení. Všechny mé děti mohou sedět u mého stolu, ale jejich požitek mé společnosti a mého bavení závisí zcela a úplně od jejich schopností. Jedno z mých dětí může, v plném požitku svého poměru dětství sedět na mém klínu, aniž by bylo schopno porozumět jen jednomu z mých slov. Jiné zas snad projevuje neobyčejné porozumění předmětu rozmluvy, aniž by však, co se jeho poměru vůči mně týče, bylo nějak šťastnější nad dítě sedící na mých kolenou. Jakmile se však jedná o službu mých dětí vůči mně, nebo o jejich veřejné vystoupení pro mne, tu je ta věc zřejmě docela jiná. Toto porovnání je však jen velice slabým vysvětlením myšlenky o rozdílu mezi poměrem v domě otcovském a nám daným postavením v říši Syna.

Kéž bychom však vždy uvážili, že naše utrpení s Kristem není otcovským jhem, nýbrž výsadou. Není železným zákonem, nýbrž darem milosti; není vynucenou službou nýbrž dobrovolnou oddaností. „*Nebo vám jest to z milosti dáno pro Krista, abyste netoliko v Něho věřili, ale pro něj i trpěli.*“ (Fil. 1,29.) Dále není asi žádná pochybnost, že pravé tajemství utrpení pro Krista je v tom, že náklonnosti našich srdcí se spojí v Něm jakožto svém středisku. Čím více miluji Ježíše, tím větší je blízkost, ve které s Ním obcuji; a čím blíže s Ním obcuji, tím věrněji následuji Jeho; a čím věrněji Ho následuji, tím více budu s Ním trpět. Tak vytéká vše z lásky ke Kristu; a základní pravda je, že my Jej milujeme, poněvadž On dříve miloval nás. Bojme se v tomto, jakož i v každém jiném bodu, zákonického ducha. Nedomnívejme se, že někdo, kdo stojí pod duchem zákonictví, trpí pro Krista. Ach, mnohem více se musíme obávat, že takový nezná ani Krista ani požehnané postavení dětství; že není utvrzen v milosti, nýbrž že chce vstoupit do rodiny zákonickými skutky, než na cestě utrpení dosáhnout říše.

Chraňme se však také z druhé strany, chtít se vyhnout kalichu a křtu našeho Pána. Nechlubme se požitkem požehnání, která nám jistí Jeho kříž, mezitím co se zdráháme vzít podíl na opovržení, které tento kříž v sobě uzavírá. Budme přesvědčeni, že stezka, jež vede do říše, není ani osvětlena přízní tohoto světa, ani není poseta růžemi jejího štěstí. Daří-li se křesťanu v tomto světě, tak má veliké příčiny k obavám, že není v obecenství s Kristem.

„Slouží-li mi kdo, následujž mne; a kdež jsem já, tuť i můj služebník bude.“ (Jan 12,26.) Co bylo cílem pozemské cesty Krista? Toužil On po vlivu a po nějakém vysokém postavení v tomto světě? Ó ne; On obdržel Svě místo na kříži mezi dvěma odsouzenými zločinci. „Ale“, odvětil někdo, „Bůh měl v tom Svou ruku“. Ovšemže; ale i ruka člověka v tom byla. A nevyhnutelným následkem našeho chození s Kristem je naše opovržení od světa. Naše spojení s Kristem nám otvírá nebe, a vylučuje nás z tohoto světa. Mluvíme-li o prvním, aniž bychom z toho posledního něco zažili, jen dokazuje, že je u nás něco v nepořádku. Kdyby byl Kristus dnes na zemi, jaká by byla Jeho cesta? Kam by vedla a kde by skončila? Bůh nám dej milost, abychom tyto otázky zodpověděli v přítomnosti Všemohoucího a ve světle Slova, které je ostřejší nad všeliký meč na obě strany ostrý. Duch svatý nás pak učí věrnými pro našeho nepřítomného, opovrženého a ukřižovaného Pána! Kdo chodí Duchem, je naplněn Kristem a nezabývá se utrpením, nýbrž Pánem, pro kterého trpí. Spočívá-li náš zrak na Kristu, tak je nám utrpení ničím v porovnání s přítomnou radostí a budoucí slávou.

Vraťme se však opět k naší kapitole. Nyní nám zbývá ještě se pozastavit u významuplného Abrahamova zjevení, které je nám sděleno v druhém dílu naší kapitoly. *„I stalo se, když slunce zapadalo, že dřímota těžká připadla na Abrama; a aj hrůza a tma veliká obklíčila jej. Řekl tedy Bůh Abramovi: To zajisté věž, že pohostinu bude símě tvé v zemi cizí, a v službu je podrobí, a trápití je budou za čtyři sta let. Však národ, jemuž sloužiti budou, já souditi budu; a potom vyjdou s velikým zbožím... I stalo se, když zapadlo slunce, a tma bylo, a aj, ukázala se pec kouřící se, a pochodně ohnívá, kteráž šla mezi díly těmi.“* (v. 12–17.)

Může se říci, že celé dějiny Izraele jsou obsaženy v těchto dvou obrazech „pec kouřící se“ a „pochodně ohnívá“. „Pec kouřící se“ nám představuje různé doby, během kterých byli Izraelité v utrpeních a souženích, jako např. dlouhotrvající otroctví v Egyptě, čas jejich podrobení kananejskými králi, zajetí babylonské, jakož i přítomné roztroušení a ponížení. Průběhem všech těchto období lze Izraele spatřovat jako procházejícího pecí kouřící se. (Po-hled 5. Mojž. 4,20; 1. Král. 8,51; Iz. 48,10.)

Pochodeň ohnívá nám však představuje ony oddíly z příběhů plných dějin Izraele, kdy se Hospodin zjevil v milosti, aby se jich ujal, jako např. osvobození z Egypta skrze Mojžíše, osvobození z ruky kananejských králů službou

různých soudců, návrat z Babylonu rozkazem Cýra, jako i konečné osvobození lidu, když se Kristus zjeví ve Svě slávě. Dědictví musí být dosaženo pecí kouřící se; a čím tmavší je kouř pece, tím skvělejší a oblažující bude „pochodeň“ Božího spasení.

Tato zásada není také omezená na Boží lid uvažovaný celkově, nýbrž dá se právě tak dobře obrátit na jednotlivce. Všichni, kteří kdy obdrželi nějaké významné místo jako **služebníci**, prošli pecí kouřící se, dříve nežli se mohli radovat z pochodně ohnivé. „*Hrůza a tma veliká*“ obklíčila Abrahama; Jákob musel dvacet let v Lábanově domě vykonávat nejnamáhavější práce; Josef našel svou kouřící se pec bídy v egyptském žaláři; Mojžíš trávil čtyřicet let v poušti. Tak tomu musí stále být s Božími služebníky. Musí být nejprve „zkušeni“, a teprve, když se ukáží bez úhony, mohou nastoupit svou službu. (Por. 1. Tim. 3,10.) Boží zásada ohledně těch, kteříž Jemu slouží, jde najevo ze slov apoštola Pavla: „*Ne v nově obrácený, aby nadut jsa, neupadl v odsouzení ďábla.*“ (1. Tim. 3,6.)

Být **Božím dítětem a Kristovým služebníkem**, jsou dvě úplně rozdílné věci. Velmi své dítě miluji, ale když ho postavím v zahradě k práci, tak snad více zkazí, než napraví. Proč? Poněvadž není milované dítě? Ne, nýbrž proto, že není zkušeným služebníkem. V tom sestává celý rozdíl. Poměr a služba jsou dvě různé věci. Ne snad, že by se neměly všechny Boží děti učit nějakou práci a utrpení. Bezpochyby že mají; ale vždy zůstane pravdou, že **veřejná služba**, a **tajná** kázeň na **Božích cestách** jsou se sebou úzce spojeny. Každý, kdo mnoho veřejně vystupuje, potřebuje pokorné smýšlení, zralý úsudek, podrobuující se, světu zemřelý duch, zlomenou vůli, tichý hlas. Krátce, všechny ty krásné a jisté výsledky tajné Boží kázně. U všech, kdo zaujímají nějaké významné místo, aniž by tyto morální vlastnosti ve větší nebo menší míře měli, uvidíme, že dříve neb později zmalátní. – Pane Ježíši! drž Svě slabé služebníky zcela blízko u sebe, a skryj je ve Svých dlaních.

KAPITOLA 16.

Zde nalézáme, jak nevěra vrhá své temné stíny na Abrahamova ducha a odvrací jej na čas opět od stezky šťastné a jednoduché důvěry. „*I řekla Sarai*

Abramovi: Aj, nyní Hospodin zavřel život můj, abych nerodila.“ (v. 2.) Tato slova mluví hlasitě o obyčejné netrpělivosti nevěry; a Abraham s ní měl podle toho naložit a od Pána očekávat splnění Jeho milostivých zaslíbení. Naše ubohé srdce volí přirozeně vše jiné, než postavení trpělivého čekání. Ono vezme své útočiště raději k nějakému prostředku; plánu, nebo k nějakému výpomocnému prameni, než aby vytrvalo v čekání. Uvěřit na počátku v zaslíbení, nebo trpělivě vyčkat na jeho splnění, jsou dvě různé věci. Tento rozdíl můžeme v chování se dítěte dost jasně poznat. Když svému dítěti něco příslibím, tak nemá žádnou nedůvěru vůči mému slovu; ale přece jen u něho pozoruji největší nepokoj a netrpělivost, poněvadž chce vědět, jak a kdy své příslibení splním. Chování se dítěte je však zrcadlem, v kterém může uvažovat svůj vlastní obraz nejmoudřejší člověk. Abraham zjevuje víru v kap. 15.; a přece jen mu chybí trpělivost v kap. 16. Jak výrazná a krásná jsou proto apoštolova slova v Ep. Žid. 6,12: *„Abyste nebyli leniví, ale následovníci těch, kteříž skrze **víru a snášlivost** vytrvání dědičně obdrželi zaslíbení.“* Bůh dává zaslíbení; víra tomu věří; naděje ho požívá již předem a trpělivost vyčkává klidně splnění zaslíbení.

V obchodním světě je něco, co je nazváno „přítomnou cenou“ nějaké směnky nebo obchodního papíru. Je-li někdo přinucen k čekání na své peníze, tu musí být za toto čekání odškodněn. Nuže, ve světě víry je také něco, co bychom mohli jmenovat **přítomnou** cenou Božího zaslíbení. Neboť podle toho, jak vysoko oceňuji Boha, budu také oceňovat Jeho zaslíbení. Mimo to nalezneme poddávající se a trpělivě vyčkávající duše bohatou a plnou odměnu v čekání na Něho k splnění všeho toho, co On zaslíbil.

Co se Sáry týče, tedy je význam jejích slov k Abrahamovi asi tento: „Pán mne zanedbal; snad se moje egyptská služka pro mne osvědčí jako výpomocný pramen.“ Srdci stojícímu pod vlivem nevěry se zamlouvá vše kromě Boha; a často býváme nemálo udiveni, když vidíme, na jak bídné věci se může věřící vázat, když jedenkrát ztratí pocit Boží blízkosti a následkem toho zapomene, že Jeho věrnost je neomylná a že On ve všem dostačí. Ztratíme pokojný a vyrovnaný stav duše, který je pro věrné svědectví muže víry tak potřebný, vezmeme svět jako útočiště ke každému prostředku, který se nám naskytne k dosažení žádoucího cíle. Tak to nazýváme: „přijatelné využití naskytujících se příležitostí“.

Je to však zarmucující a hořká věc, když se vzdáme místa bezvýhradné závislosti na Bohu. Následky musí být smutné. Kdyby Sára řekla: „Přirozenost mne zanedbala, ale Bůh je má pomoc,“ tak by se postavila na půdu pro ni příslušnou, neboť přirozenost ji vskutku zanedbala. Ale to byla přirozenost pod **jednou** formou; a poněvadž Sára se ještě nenaučila odvrátit své zraky od přirozenosti **všech** forem, tedy k ní vzala své útočiště pod jinou formou. Podle Božího úsudku a víry nebyla přirozenost v Agar lepší jak v Sáře. Přirozenost, ať stará nebo mladá, je pro Boha a proto také i pro víru vždy tatáž. Ale tato pravda nemá nad námi žádnou moc, pokud jsme nenašli ze zkušenosti své centrum v samém Bohu. Jakmile odvrátíme své zraky od Boha, jsme vydáni nejnižším oklamávajícím vynálezům nevěry. Jen tehdy, když se s vážností spoléháme na živého, jedině pravého a jedině moudrého Boha, jsme v stavu odvrátit se od stvoření a všech přirozených výpomocných prostředků. Ne, že bychom opovrhli nástroji, které si Bůh použije. Nikoliv; to by byla lhostejnost a ne víra. Víra cení vysoce nástroj, avšak ne pro nástroj, nýbrž pro Toho, jenž ho upotřebuje. Nevěra pohlíží pouze na nástroj a místo usuzování podle všemohoucí síly Toho, jenž si nástroj použije, připisuje každý výsledek zdánlivé síle tohoto nástroje. Právě tak jako Saul se podíval nejprve na Davida a pak na Filistinského a pravil prvnému: „*Nebudeš moci jítí proti Filistinskému tomu, abys se potýkal s ním; nebo mládeneček jsi.*“ V Davidově srdci se však nejednalo o otázku, **zda on**, nýbrž **zda Bůh** byl v stavu přemoci Goliáše.

Stezka víry je velmi jednoduchá a velmi úzká stezka. Víra **nezbožňuje** prostředky, ale také jimi **nepohrdá**; ona si jich váží jako prostředků, které Bůh používá, ale nic víc. Je veliký rozdíl mezi tím, jak stvoření používá Bůh, aby mi sloužilo, a tím, jak ho používá člověk, aby Boha vyloučil. Na tento rozdíl se, žel, dost nedbá. Bůh si použil krkavce, aby Eliáše uživil; ale Eliáš je nepoužil, aby Boha vyloučil. Když srdce vskutku svou důvěru skládá v Boha, tak se nestará o prostředky; čeká na Něho v blahé jistotě, že On vždy bude žehnat, pomáhat a starat se, ať si již použije jakékoliv prostředky.

V našem případě je zřejmé, že Agar nebyla Božím nástrojem k vyplnění zaslíbení učiněných Abrahamovi. Ovšemže Bůh Abrahamovi syna zaslíbil; ale On neřekl, že bude z Agar. A skutečně nás toto sdělení poučuje, že jak Abraham, tak Sára, vzavše útočiště k Agar, rozmnožili své bolesti. Neboť „*když Agar viděla, že počala, zlehčila sobě paní svou.*“ (v. 4) A to byl jen počátek mnohých bolestí, které vyšly následkem použití lidských pomůcek.

Egyptská služka šlapala nohama hodnost Sáro; a ta se viděla v postavení slabosti a pohrnutí. Naši hodnost a sílu udržujeme jen tím, že vytrváváme v postavení vycítěné slabosti a závislosti. Nikdo není tak nezávislý od všeho, co jej obklopuje, jako ten, kdo v skutku chodí vírou a očekává jen na Boha. Jakmile se však Boží dítko činí dlužníkem přirozenosti nebo světa, ztrácí svou hodnost a pocítí brzy svou ztrátu. Je těžké odhadnout ztrátu, která povstává již z nepatrného odchýlení se od stezky víry. Bezpochyby se potkají všichni, kteří kráčí po stezce víry, se zkouškami a cvičením. Jedno je však jisté: radost a požehnání, které se stávají jejich podílem, jsou nekonečně více než odškodnění. Ale ti, kdo se od této stezky odchylují, vběhnou do náručí daleko těžších zkoušek, aniž by našli nějakou náhradu.

*„I řekla Sarai Abramovi: Křivdou mou **tys vinen**.“* (v. 5.) Když jsme chybili, tedy jsme pak často nakloněni svalit vinu na někoho jiného. Sára sklízela jen ovoce své vlastní rady, a přece pravila Abrahamovi: *„Křivdou mou **tys vinen**,“* a pak se chtěla s Abrahamovým dovolením zbavit zkoušky, kterou si sama připravila svou netrpělivostí. *„I řekl Abram k Sarai: Aj služka tvá v moci tvé; učiň s ní, cožť se za dobré vidí. Tedy trápila ji Sarai, a ona utekla od ní.“* (v. 6.) Ale to nejde, tvrdým jednáním se člověk „služky“ nezbaví. Když jsme pochybili a dostaví se následky, tedy se jim nemůžeme vyhnout pýchou a násilím. My sice často tyto prostředky zkoušíme, ale tím to zlo jen zhoršíme. Když jsme chybili, tedy se máme pokořit, naše chyby vyznat a očekávat osvobození od Boha. Ale v chování Sáro nenalézáme nic podobného. Právě naopak; ona nemá žádné vědomí o tom, že učinila něco zlého; a místo aby od Boha očekávala osvobození, chce se osvobodit sama na své vlastní cestě. Ale veškerá naše námaha k spořádání našich chyb, dříve nežli jsme je úplně vyznali, činí naši stezku jen ještě těžší. Z tohoto důvodu se musela Agar vrátit ke své paní, aby tam dala život synu, který nebyl synem zaslíbení, nýbrž stal se, jak ještě uvidíme, velikou zkouškou pro Abrahama a jeho dům.

Toto vše můžeme a máme uvažovat ze dvojího hlediska. Nejprve v tom poznáváme bezprostřední praktickou zásadu veliké ceny, a pak nám to dává zajímavé předzobrazující poučení. Co se týče praktické zásady, učíme se, že když učiníme nevěrou svých srdcí nějakou chybu, tak ji nemůžeme ani v jednom okamžiku odstranit ani ji nějakým umělým obratem vyléčit. Musí to jít svou cestou. *„Nebo cožkoli rozsívá by člověk, toť bude i žiti. Nebo kdož rozsívá tělu svému, z těla žiti bude porušení; ale kdož rozsívá Duchu, z Ducha žiti bude život věčný.“* (Gal. 6,7.8.) S touto neměnicí se zásadou se setkáváme vždy znovu v Písmě svatém a též i v našem vlastním životě. Milost

odpustí hřích a uvede opět do původního stavu, ale co je jedenkrát zaseto, to se musí sklízet. Abraham a Sára museli přítomnost služky a jejího syna dlouhá léta snášet a mohli být od nich osvobozeni jen podle Božích myšlenek a na Jeho cestě. Je v tom zvláštní požehnání, když se přenecháme Božím rukám. Kdyby se Abraham a Sára v tomto případě svěřili těmto rukám, tak by nikdy nebyli obtíženi přítomností služky a jejího syna; poněvadž však vzali útočiště k tělu, tedy museli nést následky! Ale žel! my se podobáme často mladému býku, který není ještě zvyklý jhu, ač by naším štěstím a naší útechou bylo, chovat se tiše a klidně, „jako dítě odstavené při matce své“. (Ž. 131,2.) Těžko se naleznou dva obrazy tvořící ostřejší protiklady, jako mladý nezrokcný býk a odstavené dítě. První nám představuje člověka, který se pod jhem okolností nerozumně vzpírá a protiví, a chtěje se svou námahou osvobodit od svého jha, činí je ještě bolestnějším. Odstavené dítě je obrazem toho, kdo se pokorně pod vše sklání a úplným poddáním svého ducha tím jen ulehčuje svůj úděl.

Co se dále týče obrazného významu poučení této kapitoly, jsme oprávněni Agar a jejího syna považovat za předobraz smlouvy pod zákonem a všech těch, kteří tím jsou podrobeni v službu. „*Nebo psáno jest, že Abraham měl dva syny, jednoho z děvky, a druhého ze svobodné. Ale ten z děvky podle těla se narodil, ten pak ze svobodné podle zaslíbení. Kteréžto věci mají svůj zvláštní smysl. Neboť onyť jsou ty dvě smlouvy, jedna zajisté s hory Sinai, ke službě rodící, a tať jest Agar.*“ (Gal. 4,22–24.) Toto důležité místo staví „tělo“ proti „zaslíbení“. To nám dává nejen porozumění o Božích myšlenkách ohledně významu slova „tělo“, nýbrž také i ohledně Abrahamovy námahy získat prostřednictvím Agar zaslíbené símě, místo důvěrného odpočívání v Božím zaslíbení. Obě smlouvy se nám obrazně představují v Agar a Sáře a jsou si přímo odporující. Jedna z těchto smluv zrodila ke službě, když dala otázku, co se týče schopnosti člověka, „činit“ nebo „nečinit“, a učinila život zcela závislým od jeho schopnosti. „*Který by člověk činil ty věci, živ bude v nich.*“ (Gal. 3,12.) To byla smlouva Agar. Ale smlouva Sáry zjevuje Boha jako Boha zaslíbení – zaslíbení, které je úplně nezávislé na člověku a je založeno na Boží připravenosti a schopnosti k jejímu splnění. Bůh nepřipojuje ke Svým zaslíbením žádné „když“. On dá zaslíbení **bez** podmínky a je odhodlán to splnit; a víra spočívá v Něm v dokonalé svobodě srdce. Víra nepotřebuje k splnění Božích zaslíbení žádnou námahu těla; a právě v tomto bodu Abraham a Sára chybili. Usilovali vlastními prostředky dosáhnout cíle, který jim byl Božím zaslíbením úplně zajištěn. Tak to činí nevěra stále. Svou neklidnou

příčinlivostí utvoří kolem duše hustou, neproniknutelnou mlhu, která zamezuje paprskům Boží slávy proniknout k duši. „*I nečinil tu mnoho divů pro nevěru jejich.*“ (Mat 13,58.) Jedním rozeznávajícím charakterním tahem víry je, že nechává vždy Bohu pole otevřené k zjevení Jeho samého. A v pravdě, když se Bůh zjeví, pak zůstává člověku jen zaujmout místo šťastného velebi-tele.

Blud, ke kterému se dali strhnout Galatští, sestával v tom, že chtěli k tomu, co Kristus již za ně na kříži dokonal, přimísit něco z „těla“. Evangelium zvěstované jim Pavlem, které přijali, bylo jednoduchým představením bezmezné, bezpodmínečné Boží milosti. Jim byl „*Ježíš Kristus prvé vypsán, jako mezi nimi ukřižovaný.*“ (Gal. 3,1.) To nebylo jen nějaké Boží zaslíbení, nýbrž božské a slavné **naplnění** zaslíbení. Ukřižovaný Kristus uspořádal vše ohledně Božích požadavků a lidských potřeb. Avšak falešní učitelé zničili Kristovo evangelium, nebo ho chtěli zničit, když pravili: „*Nebudete-li se obřezovati podle obyčeje Mojžíšova, nebudete moci spasení býti.*“ (Skut. 15,1.) Tímto způsobem, jak apoštol pravil, vskutku „*milostí pohrdali*“ a „*Kristus nadarmo umřel.*“ (Gal. 2,21.) Kristus byl buďto dokonalým anebo nebyl vůbec zachráncem. Jakmile někdo praví: „Pakliže nejste to aneb ono, nemůžete být spaseni,“ převrací od základu křesťanství. Neboť to zjevuje Boha jakožto Toho, jenž ke mně, **právě tak jak jsem**, hříšnému, zahynulému, v sobě samém úplně zkaženému hříšníku sestoupil a přináší mně v síle platnosti Svého, Jím samým na kříži dokonaneho díla, dokonalé spasení od všech mých hříchů a dokonalé vysvobození z mého zahynulého stavu. Když mi tedy někdo řekne: „Musíš být takovým a takovým, chceš-li dojít spasení,“ tedy připravuje kříž o všechnu jeho slávu a mě o všechnen můj pokoj. Závisí-li spasení od **naší** „hodnosti“ a od našeho „činění“, tedy jsme navždy ztraceni. Ale Bohu budiž dík! Tak tomu není. Velká základní zásada evangelia zní: „Bůh je **vším** a člověk je **ničím**.“ Zde není žádné Boží smíšení s člověkem; vše je od Boha. Evangeliem darovaný pokoj se nezakládá z části na Kristově díle a z části na lidském díle, nýbrž **zcela a jedině** na Kristově díle. Toto dílo je dokonalé, provždy dokonalé a činí všechny, kdo v ně složí svou důvěru, tak dokonalými, jak je ono samo.

V období zákona byl Bůh, abychom tak řekli, klidný, chtěl vidět, co může učinit člověk, kdežto evangelium nám Jej představuje jakožto působícího a člověk má „*státi a patřiti na spasení Hospodinovo.*“ (2. Mojž. 14,13.) Protože tomu tak je, tedy se apoštol nezdráhá říci Galatským: „*Zbavili jste se Krista, kteřížkoli v zákoně ospravedlnění býti hledáte; vypadli jste z milosti.*“ (Gal.

5,4.) Má-li člověk v díle spasení co dělat, je z toho Bůh vyloučen. Pokud ale je Bůh vyloučen, tak je spasení nemožností, poněvadž není možné, aby člověk učinil spasení tím, co jej jakožto zahynulé stvoření staví na světlo. Je-li však otázkou **milosti**, tedy musí být **všechno** milost a ne z půlky milost a z půlky zákon. Obě smlouvy jsou úplně rozdílné. Budťo to musí být jedno nebo druhé, ne však na polovic Sára a na polovic Agar. Je-li to Agar, tedy u toho Bůh nemá co činit, a když je to Sára, tak u toho nemá člověk co činit. Zákon se obrací na člověka; staví ho na zkoušku, zjevuje jeho pravou cenu, ukazuje, že odpadl, a přivádí jej, dokud má co činit se zákonem, tj. dokud žije, pod zlořečení. „*Zákon panuje nad člověkem, dokudž živ jest*“ (Řím. 7,1.) Když však člověk zemřel, tu ovšem vzhledem k němu toto panování skončilo (pohled Řím. 7,1–6, Gal. 2,19; Kolos. 2,20; 3,3), ačkoliv zákon zůstává stát stále v plné síle, aby každého **živého** člověka postavil pod zlořečenství.

Evangelium naproti tomu zjevuje Boha jako Toho, který viníku odpouští a obživuje z mrtvých. Potvrzuje, že člověk je zahynulý, zkažený a mrtvý. Nezjevuje Jej jako Boha, jenž od člověka něco žádá (co by se vůbec mohlo očekávat od člověka, který je mrtvý a zkažený?), nýbrž jako Toho, kdo Svoji svobodnou milost zjevuje ve spasení.

Rozdíl je tedy podstatný a uschopňuje nás porozumět zvláštní přisnosti apoštola, když praví Galatským: „*Divím se, kdo vás tak zmámil?*“ – „*Bojím se za vás,*“ – „*Ó by také odřezáni byli, kteříž vás nepokojí.*“ To je řeč Ducha svatého, který zná cenu úplného Krista a úplného spasení, a který ví, jak podstatné je poznání obojího pro zahynulého hříšníka. V žádné jiné Epištole nenacházíme takovou mluvu, ani v Epištole ke Korintským, ačkoliv zde apoštol musel vystoupit proti nejhrubším nepořádkům. Každá lidská chyba může být opravena uvedením Boží milosti; ale Galatští, podobně jako Abraham v naší kapitole, se odvrátili od Boha a vraceli se zpět k tělu. Kde by se našel lék v takovémto případě? Jak lze opravit blud, který sestává v odvrácení se od toho, co jedině může vše opravit. Vypadnout z milosti znamená vrátit se pod zákon, od kterého nelze nikdy žít nic jiného než jen zlořečenství. – Kéž by Pán naše srdce upevnil ve Své slavné milosti.

KAPITOLA 17.

V této kapitole se setkáváme s Božím lékem pro Abrahamovu chybu. **„Když pak Abram byl v devadesáti devíti letech, ukázal se mu Hospodin, a řekl jemu: „Já jsem Bůh silný všemohoucí; chodiž ustavičně přede mnou a budiž dokonalý.“** (verš 1.)¹³ Toto je velice významné místo. Je jisté, že Abraham, když přijal nabídku Sáry ohledně Agar, nechodil před všemohoucím

¹³ Zde chci vsunout poznámku ohledně výrazu „dokonalý“. Když Bůh Abrahama povolal, aby byl „dokonalý“, tedy to neznamená dokonalost v něm samém (v tomto smyslu on nikdy dokonalým nebyl a také jím být nemohl), nýbrž jednoduše dokonalost ohledně předmětu, který stál před jeho srdcem; je to jinými slovy vyzvání, aby soustředil svoji naději a své očekávání dokonale a neděleně ve „Všemohoucího“, jako v jednom bodě.

Slovo „dokonalý“ se nachází v Novém zákonu nejméně ve třech různých významech. U Mat. 5,48 čteme: **„Budťež vy tedy dokonalí, jako Otec váš, kterýž jest v nebesích, dokonalý jest.“** Ze spojení s předcházejícím vychází najevo, že slovo „dokonalí“ zde má vztah na zásadu našeho obcování; neboť ve verši 44. a 45. čteme: **„Milujte nepřátele své... abyste byli synové Otce svého, kterýž jest v nebesích; neboť slunci svému velí vzchoditi na zlé i na dobré, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.“** Být „dokonalým“ ve smyslu verše 48. znamená tedy jednat podle zásady milosti vůči všem, i proti těm, kteří nás nenávidí a proklínají a jsou nám nepřátelskými. Křesťan, kterýž se pouští do procesů a sporů, aby prosadil své právo, není „dokonalým jako Otec“; neboť jeho Otec jedná **v milosti**, kdežto on jedná **v spravedlnosti**.

Zde se nejedná o otázku, zda je správné nebo nesprávné soudit se se světskými lidmi (jedná-li se o „bratří“, tedy je rozhodujícím 1. Kor. 6); co chci představit je toto: když se křesťan dává do soudu, tedy jedná v povaze, která je v přímém rozporu s povahou jeho Otce. Jisté je, že Bůh nyní nejde se světem k soudu. On nesedí ještě na soudné stoličce, nýbrž na trůnu milosti. On vylévá Svá požehnání na ty, kterých místo by bylo v pekle, kdyby je nyní chtěl soudit. Proto je jasné, že křesťan, který někoho volá před soud, není dokonalým jako jeho Otec v nebesích.

Podobenství u Mat. 18 nás dále poučuje, že ten, kdo chce své právo prosadit, nezná pravou povahu a působení milosti. Služebník žádající to, co mu patřilo, nebyl **nespravedlivý**, ale byl **nemilosrdný**. Nebyl svému pánu ani trochu podobný. Deset tisíc hřiven mu bylo odpuštěno, a přece se hrdloval se svým spolumužníkem pro sto peněz. Jaký to mělo následek? Byl předán katům; ztratil požehnaný pocit milosti a musel nést hořké ovoce prosazení svého práva, ačkoliv sám byl předmětem milosti. Povšimněme si mimo to, že je nazván „zlým služebníkem“, a to ne že dlužil „deset tisíců hřiven“, nýbrž poněvadž neodpustil těch „sto peněz“. Toto podobenství mluví vážně ke všem křesťanům, kteří se dávají do procesů. Neboť ačkoliv poučení z toho praví: **„Takt i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte každý bratru svému ze srdce;“** tak je přece jen zásada pro všeobecné použití, totiž, že ten, kdo jedná podle spravedlnosti, ztratí vědomí milosti.

U Žid. 9 se setkáváme s jiným významem slova „dokonalý“; ale také i zde nám jeho spojení vysvětlí jeho význam. Zde se jedná o dokonalost ohledně **„svědomí“**. (Por. verš 9.) Obě-

Bohem. Jedině víra nás uschopňuje k volnému pohybování se před obličejem Všemohoucího. Nevěra naproti tomu vždy více nebo méně počítá s tím já, s okolnostmi, druhými příčinami a podobnými věcmi, a tím nás připraví o radost a pokoj, jakož i o klidnou vyvýšenost a svatou nezávislost, které jsou podílem toho, kdo se podpírá jediné na rámě Všemohoucího. Všimněme si toho dobře: Bůh je pro naše duše jen zřídka stálou, zůstávající skutečností, jak On jí má být, a jak On by jí byl, kdybychom před Ním chodili v sprostnější víře a ve větší závislosti.

*„Chodiž ustavičně **předě mnou.**“* Chodit stále před Božím obličejem je pravá síla; a abychom to dokázali, nesmí se srdce zaměstnávat žádným jiným předmětem, než jen samým Bohem. Zakládám-li svá očekávání na stvoření, lidech a věcech, tak nechodím před Bohem, nýbrž před stvořením. Nejdůležitější je, abychom měli jasno o tom, kdo nebo co je předmětem našich srdcí. Na co je v tomto okamžiku upřen můj zrak, na koho se podpírám? Vyplňuje Bůh úplně a zcela moji budoucnost? Nemísí se snad do toho lidé a poměry? Nemá v tom člověk nějaké místo? Chodit vírou je jediným prostředkem k pozdvížení nad svět, poněvadž víra tak vyplňuje celé jeviště Bohem, že pro stvoření a svět nezbývá již místo. Když Bůh vyplňuje celý můj obzor, tu každý jiný předmět zmizí, a já mohu mluvit se žalmistou: *„**Vždy** přece měj se **k Bohu** mlčelivě, duše má, nebo od něho jest očekávání mé. Onť*

tující pod zákonem nemohl nikdy mít dokonalé svědomí, a to z jednoduché příčiny – neměl dokonalou obět. Krev býka nebo kozla nemohla „*hříchy shladiti*“; a cena té krve byla jen **pro jistý čas**, ale ne **pro vždycky**, takže nikdy nemohla dát dokonalé svědomí. Nyní však má i nejslabší věřící výsadu, že má **dokonalé** svědomí. Proč? Je **lepší** než velebitel pod zákonem? Ne; ale on má **lepší obět**. Když je Kristova obět dokonalá, a sice navždy dokonalá, pak je i svědomí věřícího navždy dokonalé. (Por. v. 9–11.25.26; kap. 10,14.) Nedokonalé svědomí u křesťana by bylo zneuctěním Kristovy oběti; neboť by to znamenalo, že Kristova obět je ve své působnosti jen časnou a ne věčnou. Tím by však byla Kristova obět snížena na stupeň obětí v domácnosti zákona. Je však třeba dbát na rozdíl mezi dokonalostí v těle a dokonalostí ohledně svědomí. Osobovat si první, je sebe přeceňování; opovrhnutí druhou je zneuctěním Krista. Dítko v Kristu má mít dokonalé svědomí, kdežto Pavel neměl a ani nemohl mít dokonalé tělo. Tělo se nepředstavuje v Písmě svatém jako něco co se má učinit dokonalým, nýbrž co má být ukřižováno. Tento rozdíl je nesmírný. Křesťan má hřích **v sobě**, ale žádný **na** sobě. Proč? Poněvadž Kristus, který žádný hřích **v sobě** neměl, náš hřích **na sebe** vzal, když byl přibit na kříži.

Konečně nalézáme slovo „dokonalí“ v Ep. Filip. 3,15 použité ještě v jiném smyslu. Pavel tam praví: „*Protož kteřížkoli jsme **dokonalí**, to smýšlejme.*“ Dokonalost, o které se zde mluví, dosáhli ti, kteří své nové neměnicí se postavení v Kristu vírou zaujali a Krista postavili před svůj zrak a před své srdce jakožto vše ovládající předmět.

jest zajisté skála má, mé spasení, vysoký hrad můj, nepohnut se.“ (Ž. 62,6.7.) Slovíčko „vždy“ zkušuje srdce. Přirozenost mluví jinak. Nechce ovšem Boha úplně vyloučit, vyjma případ, že by byla úplně pod vlivem drzého a Boha urážejícího pochybování; ale její pozornost a její očekávání jsou dělené, a ona nemůže říci: „**On.**“

Je pozoruhodné, že Bůh jak ohledně spasení, tak i vzhledem k jednotlivostem našeho denního života, Své slávy nechce dělit se stvořením. Od počátku až do konce to musí být jen „On“; a tu nedostačí vést vyznání závislosti na Bohu a ve skutečnosti se srdcem spoléhat na stvoření. Bůh vše zjeví; On zkusí srdce a uvede víru do zprubujícího ohně. „*Chodiž ustavičně přede mnou a budiž dokonalým!*“ To je cesta k dosažení pravého cíle. Když duše vedená milostí přestane svoje očekávání spojovat se stvořením, pak a jen pak je schopná přenechat vše Bohu; a když On jedná, tak jde vše dobře. On nenechá nic nedokonané; On pořádá vše ohledně těch, kteří svou důvěru skládají v Něho. Když se nikdy nemýlící moudrost, všemocná síla a nekonečná láska spojí, tu se může důvěřující srdce oddat sladkému, nerušenému klidu. Nemáme pak žádnou příčinu ani v nejmenším být starostliví a bázliví, anebo bychom museli být v stavu předvést nějakou okolnost, která by byla pro všemohoucího Boha příliš veliká nebo příliš malá. To je vzácná pravda, požehnaná pravda, která dokáže uvést každého věřícího do postavení, v kterém nalézáme Abrahama v této kapitole. Jakmile mu Bůh takřka pravil: „Přenech mi **vše**, a já se budu starat nad tvá nejsmělejší přání a očekávání; símě, dědictví a vše, co k tomu patří, je dokonale a věčně jisté přiměřeně smlouvě všemohoucího Boha,“ – „*padl (pak) Abram na tvář svou.*“ (v. 3.) V pravdě požehnané postavení, jedině vhodný stav pro nicotného, slabého a bezcenného hříšníka v přítomnosti živého Boha, Stvořitele nebe i země, majitele všech věcí, „všemohoucího Boha!“

„*I mluvil s ním Bůh.*“ (v. 3.) Když člověk leží v prachu, pak s ním může Bůh mluvit o milosti. Abrahamovo postavení je zde krásným výrazem pravého pokoření v Boží přítomnosti. Leží před Bohem ve vědomí své celé slabosti a své nicoty; a toto je vždycky, nezapomeňme to, jistým předchůdcem Božího zjevení. Když stvoření před Ním leží na zemi, může se Bůh ukázat v nezkaleném lesku Své slavné bytosti. Svou čest nedá On žádnému jinému; On se může zjevit a člověku dovolit, vzhledem k tomuto zjevení, aby velebil. Nežli však člověk zaujme své patřičné místo, nemůže Bůh Svůj charakter zjevit. Jak rozdílné je chování Abrahama v této a v předcházející kapitole! Tam měl před sebou přirozenost, zde se nachází v přítomnosti všemohoucího Boha;

tam jedná on, zde se klaní; tam spoléhal na svoje výpočty a na návrhy Sáry; zde předává sebe a svoje okolnosti, svoji přítomnost a budoucnost Božím rukám a Jemu dovolí působit v něm, za něho a skrze něho. Proto může Bůh říci: „A učiním,“ „utvrdím,“ „dám tobě,“ „požehnám.“ Jedním slovem – **Bůh** je zde, aby jednal; a to dá ubohému srdci, které sebe aspoň poněkud poznalo, pravý klid.

Nyní se uvádí smlouva obřízky. Každý úd domácnosti víry musí bez výjimky nést na svém těle pečeť smlouvy. *„Obřezán bude mezi vámi každý po hlaví mužského. Konečně ať jest obřezán narozený v domě tvém, i koupený za peníze tvé; a budeť smlouva má na těle vašem za smlouvu věčnou. Neobřezaný pak pacholík, kterýž by neobřezal těla neobřízky své, vyhlazena za jisté bude duše ta z lidu svého; nebo zrušil smlouvu mou.“* (v. 10–14.)

Čtvrtá kapitola Epištoly k Římanům nás poučuje, že obřízka byla „pečeť spravedlnosti víry.“ *„Uvěřil pak Abraham Bohu a počteno jemu za spravedlnost.“* A když byl tímto způsobem prohlášen za spravedlivého, vtiskl na něho Bůh Svě pečeť.

Pečeť, kterou je nyní znamenán věřící, nesestává, jako tehdy, ze znamení na těle, nýbrž je to „Duch svatý Boží, kterým znamenání jsme ke dni vykoupení.“ (Por. Efez. 4,30.) Toto znamenání je založeno na věčném spojení věřícího s Kristem a na jeho dokonalém sjednocení s Ním ve smrti a ve vzkříšení, jak čteme v Kol. 2,10–13: *„A v něm jste naplnění, kterýž jest hlava všeho knížatstva i mocností, v němž i obřezání jste obřezáním ne rukou učiněným, svlekše tělo hříchů skrze obřezání Kristovo, pohřbeni jsouce s ním skrze křest, skrze nějž i spolu z mrtvých vstali jste skrze víru v mocné dílo Boží, kterýž vzkřísil jej z mrtvých. I vás, když jste mrtví byli ve hříších a v neobřízce těla vašeho, spolu s ním obživil, odpustiv vám všechny hříchy.“* Toto vzácné místo nám dá vysvětlení o pravém předobrazném významu obřízky. Každý věřící náleží k „obřízce“ následkem svého živého spojení s Ním, který Svým křížem navždy odstranil vše, co stálo v cestě dokonalému ospravedlnění Jeho církve. Není ani hříšná skvrna na svědomí Jeho lidu, ani nějaká zásada hříchu v jejich přirozenosti, za co by Kristus nebyl na kříži souzen; a nyní se považují věřící za ty, kteří s Kristem zemřeli, jsou s Ním pohřbeni, s Ním vzkříšeni a v Ném vzácnými. Jejich hříchy, nepravosti, přestupky, nepřátelství, neobřízka jsou křížem úplně odstraněny. Rozsudek smrti je napsán na tělo; ale vlastnictvím věřícího je nový život následkem spojení s jeho vzkříšenou hlavou ve slávě.

V právě uvedeném místě z Epištoly ke Kolossenským nás apoštol poučuje, že církev je jako z Kristova hrobu obživena; a dále, že odpuštění jejích hříchů je právě tak úplně a právě tak dokonale Božím dílem, jako bylo Božím dílem vzkříšení Krista z mrtvých. Nyní ale víme, že vzkříšení Krista bylo výsledkem slavného Božího zásahu, že se stalo „podle nesmírné velikosti moci jeho.“ (Pohl. Efez. 1,19.) Jaký výraz k označení velikosti a slávy vykoupení jakož i pevnosti základu, na kterém ono spočívá.

Jaký klid, ano, jak dokonalý klid je zde pro srdce a svědomí! Jak dokonalé osvobození pro upracovanou a obtíženou duši! **Všechny** naše hříchy – ani jediný, ani ten nejmenší není vyjmut – jsou pohřbeny v Kristově hrobě! To učinil Bůh pro nás! Vše, co Jeho pronikající oko na nás odkrylo, vložil On na Kristovu hlavu, když tento pněl na kříži. Tam, na onom kříži, soudil On Krista, na místo aby soudil a uvrhl do věčného pekelného trápení nás. To je vzácné ovoce obdivuhodného, hlubokého a věčného předsevzetí vykupující lásky. A jsme „znamenáni“ ne zevním, v našem těle učiněným znamením, nýbrž Duchem svatým; a touto pečeti je znamenána celá domácnost víry. Kristova krev má tak nesmírnou cenu, takovou neproměnlivou sílu, že Duch svatý může učinit příbytek ve všech, kteří skládají svou důvěru v tuto krev.

A nyní, co jiného zbývá ještě všem, kteří tyto věci znají, než uskutečnit napomenutí apoštola: „*Protož, bratří moji milí, stálí buďte a nepohnutelní, rozhovňující se v díle Páně vždycky?*“ (1. Kor. 15,58.) Ó Pane, kéž by tomu tak bylo u všech Tvých vykoupených v síle Tvého Ducha svatého!

KAPITOLA 18.

Kapitola 18. nám předvádí skvostný příklad výsledků života oddělení a poslušnosti. „*Miluje-li mne kdo, slova mého ostříhati bude, a Otec můj bude jej milovati a k němu půjdeme a příbytek u něho učiníme.*“ (Jan 14,23.) Toto místo nám ukazuje ve spojení s obsahem naší kapitoly, že poslušná duše požívá takové obecenství, jaké zůstane úplně neznámé tomu, kdo se pohybuje ve světském ovzduší.

To vše se však nedotýká žádným způsobem otázky odpuštění nebo ospravedlnění. Všichni věřící jsou oblečení v tentýž bezvadný šat spravedlnosti;

všichni stojí v témž ospravedlnění před Boží tváří. Tentýž život rozlévá se od hlavy v nebesích a proudí všemi údy zde na zemi. Toto, již častěji v našich úvahách rozvinuté důležité učení, je v Písmě svatém nejjasnějším způsobem představeno. Avšak nesmíme zapomenout, že ospravedlnění a jeho **ovoce** jsou dvě úplně různé věci. Být dítkem a být **poslušným** dítkem není totéž. Otec miluje poslušné dítko a učiní je důvěrníkem svých myšlenek a plánů. A nemělo by tomu tak být u našeho nebeského Otce? Slova Páně (Jan 14, 23.24.) odstraní v tomto ohledu všechny pochybnosti a dokazují, že je to pokrytectví, když někdo vyznává, že miluje Krista a „neostříhá Jeho slova“. *„Miluje-li mne kdo, slova mého ostříhati bude.“* Neostříhání Jeho slova je tedy jistým důkazem, že nechodíme v lásce Jeho jména. Naše láska ke Kristu se zjevuje v tom, že činíme to, co On přikázal, a že neříkáme jen „Pane, Pane!“ Jakou cenu má říkat: „Jdu Pane,“ když srdce jít nezamýšlí?

Nuže, ačkoliv Abraham v jednotlivém chybil, tak v něm přece jen vidíme člověka, který se všeobecně vyznamenal upřímným, prostným a vznešeným chozením s Bohem. V tomto nás nyní zaměstnávajícím zajímavém dílu jeho života se nachází v požitku tři zvláštních výsad, totiž: připravil **pro** Pána občerstvení, **byl** s Pánem v úplném obecenství, **před** Pánem prosil za jiné. To jsou vzácná vyznamenání, ale ta vždycky doprovázejí svaté obcování, život oddělení a poslušnost. Poslušnost občerství Pána, poněvadž je ovocem Jeho vlastní milosti v našich srdcích. Vidíme, jak jedině dokonalý člověk, který kdy na této zemi byl, působil Otci stále radost a občerstvení. Opět a opět dal Jemu Bůh z nebe svědectví, jakožto Svému *„milému Synu, v němž se mu dobře zalíbilo“*. Kristův život zde na zemi připravil nebi takřka stálý požitek. Všechny Jeho cesty vysílaly k Božímu trůnu líbeznou spokojující vůni. Od jeslí až ke kříži On činil vždy to, co se líbilo Jeho Otci. Zde nebylo žádné přerušování, ani změna, ani nějaká nesrovnalost. On byl jediný dokonalý. Jen v Něm mohl Duch svatý sledovat stopy dokonalého života. Nicméně setkáváme se, když sledujeme proud svatých dějin, tu a tam s duší, která příležitostně činila nebi radost. Tak např. v naší kapitole s cizincem v rovině Mamre, když připravil ve svém stanu v lásce nabídnuté občerstvení samému Pánu, které bylo ochotně přijato. (v. 8.)

Dále nalézáme Abrahama v požitku úzkého obecenství s Pánem; když s Ním rozmlouvá nejprve o svých vlastních zájmech (v. 9–15), a pak ohledně osudu Sodomy. (v. 16–21.) Jaké posílnění bylo obsaženo pro Abrahamovo srdce v určitém zaslíbení: *„A aj, syna míti bude Sára, manželka tvá.“* U Sary

vyvolalo toto zaslíbení ovšem jen úsměv, jak tomu bylo v předešlé kapitole u Abrahama. (17,17.)

Při této příležitosti chci upozornit na to, že Písmo svaté mluví o dvou druzích smíchu. Nejprve je smích, kterým plní Pán ústa Svého lidu, když v okamžiku velkých zkoušek se zřejmým způsobem zjeví k jejich pomoci. „*Když zase vedl Hospodin jaté Siónské, zdálo se nám to jako ve snách. Tehdážť byla plná radosti* – dle pův. *smíchu* – *ústa naše a jazyk náš plesání; tehdážť pravili mezi národy: Veliké věci s nimi učinil Hospodin. Učinilť jest s námi veliké věci Hospodin, protož veselili jsme se.*“ (Ž. 126,1–3.) Pak je ale smích, kterým plní ústa naše nevěra, když Boží zaslíbení jsou příliš slavná, takže nenajdou přijetí v našich úzkých srdcích, anebo když viditelné prostředky, které si Bůh chce použít k provedení Svých velkolepých plánů, jsou podle našeho mínění nepatrné.

Za první druh smíchu se nikdy nestydíme, aniž se bojme to vyznat. Synové Siónští se nestyděli vyznat: „*Tehdážť byla plná radosti – smíchu* – *naše ústa.*“ Smíme se srdečně smát, když je to Hospodin, kdo ten smích vyvolává. „*Zapřela pak Sára a řekla: Nesmála jsem se; nebo se bála.*“ Nevěra z nás činí zbabělce a lháře. Víra nás činí smělymi a pravdivými. Uschopňuje nás přistoupit se „smělostí“ a „s pravým srdcem“. (Žid. 10.)

Za třetí vidíme, že Abraham byl seznámen s Božími myšlenkami a úmysly ohledně Sodomy. Ačkoliv on osobně neměl co činit s osudem Sodomy, stál Božímu srdci dost blízko, aby mohl být zasvěcen do Jeho tajných myšlenek ohledně tohoto města. Chceme-li znát Boží úmysly vzhledem k přítomnému zlému věku, tak nesmíme brát žádný podíl na jeho plánech a podnicích, ale musíme být od něho úplně odděleni. Čím vroucnější je naše chození s Bohem, tím více poznáváme Jeho myšlenky o všech věcech. Nemám zapotřebí studovat noviny, abych zvěděl, co se v tomto světě přihodí. Boží slovo mi zjeví vše, co nutně potřebuji vědět. Jeho čisté a svaté listy mě dopodrobna zpravují o povaze, běhu a osudu tohoto světa. Obrátím-li se ale k dosažení poučení o těchto věcech k lidem tohoto světa, nemohu se divit, když je ďábel použije, aby mi nasypal do očí písek.

Kdyby Abraham navštívil Sodomu, aby si zaopatřil zprávy o tamním stavu věcí, kdyby se obrátil na obezřelé správce města, aby vyzvěděl jejich myšlenky o tehdejšímu stavu a o budoucích vyhlídkách Sodomy, co by mu odpověděli? Bezpochyby by obrátili Abrahamovu pozornost na zemědělské a stavební podniky svých krajanů, jakož i na nezměrné blahobytné prameny

země a ukázali by mu na pestrnou směs lidí, kteří kupovali a prodávali, stavěli a štěpovali, jedli a pili, ženili a vdávaly se. Správci Sodomy jistě nemysleli ani dost málo na soud; a kdyby s nimi někdo o tom chtěl mluvit, tu by se jistě na jejich rtech ukázal úsměv nevěry. Proto je zřejmé, že Sodoma nebyla místem, kde by se nabylo poučení o osudu města. Místo, kde Abraham stál před Hospodinem (kap. 19,27), bylo jediným bodem, který dovoľoval vyhlídku na celý ten výjev. Tam stál on nad všemi těmi temnými mraky, jež se stahovaly na horizontě Sodomy; tam, v čistotě a tichosti Boží přítomnosti, mohl všemu jasně porozumět.

A jak využil Abraham svou známost a své vyvýšené postavení? Čím se zaměstnával v Boží přítomnosti? On **prosil před Bohem za jiné**; a to je třetí výsada, která našemu patriarchovi byla v této kapitole udělena. On mohl prosit za ty, kteří se smísili se zkaženým sodomským lidem, a proto nyní byli v nebezpečí, že budou vtaženi do soudu tohoto města. To bylo vskutku dobré a svatě využití, jež učinil ze svého postavení v Boží blízkosti. Tak tomu však bude vždycky. Duše, které se přibližují Bohu v plné jistotě víry, zproštěny zlého svědomí a s očištěným srdcem, a které ohledně minulosti, přítomnosti a budoucnosti Bohu důvěřují – jsou schopné a ochotné prosit za jiné. Kdo je oblečen „v celé oděti Boží“, je schopen modlit se „za všechny svaté“. (Efez. 6,18.) Jakou vyhlídku nám to dává na orodování našeho velkého nejvyššího kněze, který pronikl nebesa! (Žid. 4,14.) Jak nekonečný klid požívá On ve všech Božích předsevzetích! S jak hlubokým vědomím Svého přijetí trůní On v nebi, uprostřed slávy božské velebnosti! A jak s mocnou působností zastupuje On před touto velebností všechny ty, kteří procházejí zkázou panující tímto světem! Ó, jak šťastní a jisti jsou předměty takového všemocného orodování! Kéž by byla naše srdce proniknuta těmito věcmi a rozšířila se osobním obecenstvím s Bohem, a tak byla schopna přijmout větší míru nekonečné plnosti Jeho milosti a mohla lépe porozumět, jak dokonale On se postaral o veškeré naše potřeby.

Ačkoliv byla Abrahamova prosba velmi požehnaná, přece jen byla omezená, poněvadž prosebník **byl jen člověk**. Nevystihla výši potřeb. Abraham pravil: „*Prosím, ať se nehněvá Pán můj, jestliže jednou ještě mluvit budu.*“ (v. 32.) A pak zadržel, jako kdyby se obával, že předložil v pokladně nekonečné milosti směnku s příliš velikým obnosem, anebo jako kdyby zapomněl, že poukázka víry nebyla ještě nikdy Boží bankou odmítnuta. Bůh nepoložil Abrahamovi žádné meze, nikoliv. V Bohu byla přehojnost milosti a trpělivosti. On by dbal na Svého milovaného služebníka, i kdyby ten své

prosby snížil na tři, ano na jediného spravedlivého. Vina byla na straně služebníka. On se bál výšku svého úvěru přestoupit; on přestal prosit a Bůh přestal dávat. Tak tomu není s naším chvályhodným přímluvcem. O Něm může být řečeno: „*Protož i **dokonale** spasiti může ty, kteříž přistupují skrze něho k Bohu, **vždycky** jsa živ k orodování za ně.*“ (Žid. 7,25.) Kéž by se naše srdce k Němu vinula ve všech našich potřebách, v našich slabostech a v našich bojích!

Dříve, nežli naši kapitolu ukončíme, chci učinit zmínku, která, ať se již považuje za vyšlou z naší kapitoly anebo ne, se mně přece jen zdá být hodnou povšimnutí. Při zkoumání Písma svatého je největší důležitostí rozeznávat mezi Boží morální vládou světa a zvláštní nadějí Boží církve. Veškerá proroctví Starého a veliký díl proroctví Nového zákona mluví o této Boží vládě; a proto nemusím asi říkat, že následkem toho jsou pro každého křesťana předmětem nejvyššího zájmu. Jistě je hodné námahy vědět, co Bůh činí a bude činit ohledně zemských národů, a jaké jsou Jeho myšlenky o Týru, Babylonu, Ninive a Jeruzalému, o Egyptu, Asýrii a o izraelské zemi. Nezapomeňme však, že v těchto proroctvích není obsažená zvláštní naděje Boží církve. Jak by to bylo možné? Když ve Starém zákoně není přímo zjevená **jsoucnost** církve, jak by pak mohla být řeč o její **naději**? Ne snad, že by starozákonní proroctví neobsahovala množství božských a mravních zásad, z kterých by mohla církev vzít bohatý užitek; ale to je něco jiného, než v nich hledat zjevení jsoucnosti a zvláštní naděje církve. A přece jen je veliký díl starozákonních proroctví vztahován na církev. Tím je však celý ten předmět tak zamotan a zatemněn, že sprostná srdce jsou tím od studování proroctví zdržena a přišla tak dalece, že zanedbávají i uvažování toho, co je od onoho úplně oddělené – naděje Boží církve. Tato naděje však, opakuji, nemá co dělat s Božími cestami ohledně zemských národů, nýbrž sestává ze zachvácení Pánu vstříc v povětří, a tak vždycky u Něho a Jemu podobní být. (Pohled 1. Tes. 4,13 a násl.)

Mnozí snad namítnou: „Ach, já nemám dost **rozumu** pro proroctví.“ Snad ne; ale rád bych se čtenáře zeptal: máš **srdce pro Krista**? Když Jej miluješ, tedy budeš také milovat Jeho příchod, ačkoliv nemáš snad schopnost k důkladnému prozkoumání proroctví. Milující žena nemá snad dost rozumu, aby se mohla dát do obchodu a povolání svého muže; ale její srdce se zaměstnává, je-li vzdálen, jeho návratem. Snad nerozumí položkám v jeho deníku a hlavní knize, ale zná jeho chod a pozná ihned jeho hlas. Nejnevědo-

mější křesťan může, miluje-li osobu Pána Ježíše, ve svém srdci chovat toužebné přání Jej zřít a u Něho být; a to je naděje církve. Apoštol mohl Tessalonicenským říci: „*Obrátili jste se k Bohu od model, abyste sloužili Bohu živému a pravému, a očekávali Syna jeho s nebe.*“ (1. Tes. 1,9–10.) Je jasné, že svatí v Tessalonice při svém obrácení měli velice nedokonalé poznání proctví a jeho zvláštních předmětech vůbec; a přece jen byli v tomtéž okamžiku v plném vlastnictví a pod působením té zvláštní naděje Boží církve; očekávali příchod Božího Syna. Tak je tomu v celém Novém zákoně. Bezpochybně tam najdeme také proroctví, jakož i mravní Boží vládu. Mnohá místa nám však dávají důkaz, že společnou, ustavičnou a neomezenou nadějí křesťanů v apoštolských dobách nebylo nic jiného, než **příchod Božího Syna, návrat ženicha**. Kéž by Duch svatý tuto „*blahoslavenou naději*“ v církvi Páně opět obživil! (Tit. 2,13.) Nechť On shromažďuje vyvolené a „*připraví Pánu lid hotový!*“ (Luk. 1,17.)

KAPITOLA 19.

Pán používá ve Své milosti dvojí metody k odvrácení lidského srdce od věcí tohoto světa. Nejprve zjeví On cenu a neporušitelnost „*vrchních věcí*“ a pak ukazuje marnost a pomíjejícnost „*zemských věcí*“. (Kol. 3,1–2.) Konec Žid. 12 nám dává výborný příklad těchto obou metod. Když se představila pravda, že jsme přišli k hoře Siónu a ke všem radostem a výsadám s tím spojených, pokračuje apoštol dále: „*Viztež, abyste neodpírali mluvícímu. Nebo poněvadž onino neušli, kteříž odpírali tomu, jenž na zemi na místě Božím mluvil, mnohem více my, jestliže tím, kterýž s nebe jest, pohrdneme. Jehož hlas tehdáž byl zemí pohnul, nyní pak zaslíbil, řka: „Ještěť já jednou pohnu netoliko zemí, ale i nebem.“ Ale to „ještěť jednou“ ukazuje pohnutelných věcí přenesení, jakožto učiněných, aby zůstávaly ty, kteréž jsou nepohnutelné.*“ Bezpochyby je lépe být **tažen** nebeskou radostí, než být **puzen** zemskými starostmi. Věřící nemá čekat, až bude vyhozen z přítomných věcí; nemá čekat, až se ho svět vzdá dříve, nežli se sám vzdá světa. On se má světa vzdát v síle obecenství s nebeskými věcmi. Když je Kristus vírou uchopen, tu není těžké vzdát se světa; mnohem těžší je pak zůstat s ním ve spojení. Když městský metař obdrží náhle veliké jmění, tak jistě nezůstane déle u svého

dosavadního zaměstnání. Právě tak i my nenajdeme žádnou těžkost vzdát se zemských radostí, pakliže vírou uskutečníme svůj podíl na nepomíjejících věcech, které jsou pro nás skryté v nebi.

Obraťme nyní pozornost k právě počínajícímu vážnému dílu našeho děje. „*A Lot seděl v bráně Sodomské.*“ (v. 1.) To bylo místo vládnoucí moci. Vskutku, on učinil pokroky; on to „někam dopracoval“. Uvažováno ze světského stanoviska, byla jeho cesta korunována výsledkem. Na počátku „*podav* (postavil) *stanů až k Sodomě*“; později mu bezpochyby město otevřelo bránu; a nyní jej vidíme v bráně sedět na místě, které patřilo jen vlivným mužům. Jak rozdílné je toto vše od toho, co se nám představuje na počátku předešlé kapitoly. Ach, příčina toho je nadevše jasná. „**Věrou** *bydlil* (Abraham) *v zemi zaslíbené jako v cizí, ve staních přebýváje.*“ Něco podobného neslyšíme o Lotovi.¹⁴ Nemůžeme říci: „Věrou seděl Lot v bráně Sodomské.“ Ach ne! Lot nemá žádné místo v řadě statečných vyznavačů, v onom oblaku svědků působnosti víry. Svět mu byl osidlem a přítomné věci jeho zkázou. Nebyl utvrzen vírou, „*jako by viděl neviditelného*“. (Žid. 11,27.) Jeho zrak byl upřen na „viditelné“ a „časné“ věci, kdežto Abraham hleděl na věci, „*kteréž se nevidí a jež jsou věčné*“. (2. Kor. 4,18.) Rozdíl mezi Abrahamem a Lotem je nesmírný; ačkoliv svůj běh začali společně, dosáhli, pokud se týká jejich veřejného svědectví, úplně různých cílů. Lot byl bezpochyby spasen, „*avšak tak jako skrze oheň*“; neboť skutečně „jeho dílo shořelo“, (1. Kor. 3,15.) Abraham proti tomu došel „hojného vjití k věčnému království Pána našeho a Spasitele Jezukrista.“ (2. Petr. 1,11.) Kromě toho také nikde nečteme, že by Lot byl v nějakém požitku oněch vysokých významenání a výsad, z kterých se radoval Abraham. Místo toho, aby byl ve svém stanu poctěn návštěvou Páně, „trápil den ode dne spravedlivou duši.“ (2. Petr. 2,8.) Místo požívání obecenství s Pánem se nachází v politováníhodném vzdálení od Něho. A konečně místo prošení za jiné může prosit nanejvýš za sebe samého. U Abrahama zůstal Pán stát, aby mu sdělil Své myšlenky, kdežto do Sodomy poslal jen Své anděly; a i tito se velmi zdráhali vejít do Lotova domu a přijmout jeho pohostinnost. Řekli: „*Nikoli, ale přenocujeme na ulici.*“ (v. 2.) Jak rozdílné je toto zdráhání od ochotného přijetí Abrahamova pozvání, které je vidět ve slovech: „*Tak učíš, jakž jsi mluvil.*“

¹⁴ Je jedna otázka, která zkouší srdce až do nejhlubšího základu. Ta otázka zní: „Jednám ve víře?“ – „*Cožkoli není z víry, hřích jest*“; a: „*Bez víry pak nemožné jest dobře se líbiti Bohu.*“ (Řím. 14,23; Žid. 11,6.)

Přijmout pohostinství je významuplné; vyjadřuje, je-li správně uvažováno, obecenství hosta s hostitelem. „*Vejdu k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou.*“ (Zjev. 3,20.) „*Poněvadž jste mne soudili věrnou Pánu býti, vejdouce, v domě mém pobuďte.*“ (Skut. 16,15.) Zdráhání andělů v sobě obsahuje velmi rozhodné odsouzení Lotova postavení v Sodomě. Raději chtěli zůstat celou noc na ulici, než přenocovat pod střechou muže, který se nacházel v nesprávném postavení. Zdá se, že jejich cesta do Sodomy vskutku neměla jiný význam, než jen Lotovo osvobození a to kvůli Abrahamovi. Čteme: „*Stalo se pak, když kazil Bůh města té roviny, že se rozpomenul Bůh na Abrahama a vytrhl Lota z prostředku podvrácení, když podvracel města, v nichž bydlil Lot*“ (v. 29.) Vidíme tedy, že kvůli Abrahamovi bylo Lotovi dovoleno uniknout soudu. To je pozoruhodné. Pán nesouhlasí se světsky smýšlejícím srdcem; a právě láska k světu vedla Lota k usazení uprostřed zkázy onoho provinilého města. Nevedla jej tam ani víra, ani nebeské smýšlení, ani „spravedlivá duše“; jen jeho láska k přítomnému zlému věku jej vedla k „**volbě**“, pak k „postavení stanů až k Sodomě“ a konečně k sedění „*v bráně Sodomské*“. Ach, jaká volba! To byly skutečně „cisterny dřavé“, nedržící vodu, „hůl třtiny nalomené“, která jeho „ruku pronikla“. (Por. Jer. 2,13 a Iz. 36,6.) Je to hořká věc, chceme-li své cesty řídit sami – tu se dopouštíme nejsmutnějších chyb. Je nekonečně lepší, když si je dáme Bohem označit, a když Jemu v smýšlení malého dítky vše přenecháme. Vždyť je to On kdo ve Svě nikdy nechybí moudrosti a nekonečné lásce pro nás může a chce vše spořádat. Bezpochyby měl Lot vzhledem k sobě a své rodině za to, že přesídlení do Sodomy je na místě; avšak následující děj ukazuje, jak velmi se mýlil. Konec jeho smutného příběhu nás nanejvýš vážným způsobem napomíná, abychom dbali na první pohyby světského smýšlení v našem nitru. „*Dostí majíce na tom, což máte.*“ (Žid. 13,5.) Proč? Snad proto, že máme ve světě dobré příjmy? Anebo protože jsou všechna přání našich ubohých srdcí uspokojena? Anebo poněvadž v našich poměrech není nic, co by v nás ještě mohlo probudit nějaké přání? Má toto být základem našeho uspokojení? Nikoliv! Co tedy? „*Nikoli, nenechám tebe, aniž tě opustím.*“ Požehnaný díl! Kdyby se byl Lot tímto spokojil, tak by nikdy nevyhledal svlažovanou rovinu u Sodomy.

Potřebujeme-li však ještě jiné pohnutky, které by nás přiměly k výchově ducha spokojenosti, tedy je v této kapitole nalezneme. Kolik štěstí a uspokojení získal Lot na své cestě? Opravdu málo. Sodomští muži obklopili jeho

dům a hrozili, že si vstup násilně vynutí. Marně se namáhal upokojit je na nejvyšší pokořující nabídkou. Každý, kdo se k svému vyvýšení smísí se světem, musí být připraven na to, že bude sklízet smutné následky svého jednání. Nemůžeme brát ze světa užitek a současně proti němu vydat působivé svědectví. „*Sám se dostal sem pohostinu a chce nás souditi?*“ (v. 9.) To je nemožné. Jedinou cestou k posouzení a odsouzení světa je být od něho oddělen v morální síle milosti, ne však v pyšném farizejském smýšlení. Chtít svět usvědčit z jeho zlých cest je marným podniknutím, pakliže s ním zůstáváme ve spojení pro vlastní zisk. Svět nedbá na takové svědectví a usvědčování. Se svědectvím Lota vůči jeho zeťům, tomu bylo právě tak: „*Ale zdálo se zeťům jeho jako by žertoval.*“ (v. 14.) Je to bezcenné mluvit o blížícím se soudu, dokud máme své místo, svůj díl a své požitky na jevišti, které má být stiženo soudem.

Abraham se nalézal v lepším, vhodnějším postavení k vydání svědectví o soudu. On byl úplně mimo jeho obor. Sodoma mohla stát v plamenech, aniž by se proto nacházely stany cizince v Mamre v nějakém nebezpečí. Kéž by naše srdce více toužila po vzácném ovoci uskutečnění cizinství, abychom nemuseli násilně, jako nešťastný Lot, být vyvedeni ze světa a nepohlíželi neustále zpět, nýbrž se svatou horlivostí v závod „*úsilně chvátali, k cíli snažně běželi*“.

Zdá se, že Lot litoval opuštění místa své volby. Nejenom, že andělé museli jeho ruku uchopit a nutit jej k útěku před blízkým soudem, nýbrž když ho napomínali, aby **zachoval život svůj** (to jediné, co mohl od zkázy zachovat), a aby šel na horu, tu odvětil: „*Ne tak, prosím, páni moji. Aj, nyní nalezl služebník tvůj milost před očima tvýma a veliké jest milosrdenství tvé, kteréž jsi učinil se mnou, když jsi zachoval duši mou; ale jáť nebudu moci ujíti na tu horu, aby mne nepostihlo to zlé a umřel bych. Hle, teď jest toto město blízko, do něhož bych utekl, a toť jest malé; prosím nechť tam ujdou; však pak neveliké jest a živa bude duše má.*“ (v. 18–20.) Jaký obraz! Podobně se tonoucí chytá stébla, chtěje se tak udržet. Ačkoliv jej andělé vyzvali, aby ušel na horu, zdráhá se a lpí na „malém městě“, na ubohém cáru tohoto světa. Bojí se potkat smrt na místě, které mu Boží milosrdenství vykazalo; bojí se různého zla a zří jedinou zachraňující kotvu v „malém městě“, v místě své volby. „*Prosím, nechť tam ujdou a živa bude duše má.*“ Jak smutné! Lot se nemohl Bohu úplně svěřit. Ach, on obcoval příliš dlouho vzdálen od Boha, dýchal příliš dlouho ovzduší „města“, takže nedovedl ocenit čistý vzduch Boží přítomnosti, ani se spolehnout na rámě Všemohoucího. Jeho duše byla zcela

zatemnělá. Sídlo, které si na zemi připravil, bylo tak náhle zničeno; a ten nešťastný muž neměl dost víry, aby se skryl v Božím lůnu. Nepěstoval žádné obecenství s neviditelným světem, a nyní zmizel viditelný svět s prudkou rychlostí pod jeho nohama. „Síra a oheň“ měly padnout s nebe na všechny věci, s kterými byly spojeny jeho nejdražší naděje a sklony. Zloděj jej překvapil; a zdá se, že Lot svou duchovní sílu a sebevládu zcela ztratil. Byl se svou moudrostí u konce. Ale svět zapustil v jeho srdci kořeny příliš hluboko; Lot byl jím opanován a puzen hledat útočiště v „malém městě“. Ale ani tam se necítí jistý; opustil město a vstoupil na horu a z bázně tak činí to, co se zdráhal činit na rozkaz Božího posla.

A jaký je Lotův konec? Ach, jeho vlastní dítky jej opily. V tomto smutném stavu je nástrojem, kterým byli povoláni v jsoucnost Moabští a Ammonitští, tito urputní nepřátelé Božího lidu. Jak je v tomto všem mnoho vážného poučení! Ó můj čtenáři, poznej zde, co je svět! Hleď, jak osudné to je, když svému srdci dovolíme toužit po světě! Jaké vysvětlení dává děj Lota onomu krátkému, ale obsažnému napomenutí: „*Nemilujtež světa, ani těch věcí, kteréž na světě jsou.*“ (1. Jan. 2,15.) Sodomy a Ségory tohoto světa jsou stejné. V jejich zdech nenajde srdce ani jistotu, ani pokoj, ani klid, ani stálé uspokojení. Boží soud se vznáší výhrůžně nad celým tím jevištěm. Bůh ve Svě dlouhoshovívavé a milosrdné trpělivosti držel až dosud meč soudu zpět, „*nechtě, aby kteří zahynuli, ale všichni ku pokání se obrátili.*“ (2. Petr. 3,9.) Snažme se tedy sledovat stezku svatého oddělení od světa! Stojíce mimo svět a jeho věci pěstujme se šťastným srdcem nadějí na příchod našeho Pána! Kéž by svlažované roviny této země neměly žádnou přitažlivost pro naše srdce! Zvažujme jejich uctívání, vyznamenání a bohatství vždy ve světle budoucí Kristovy slávy! Buďme podobní Abrahamovi a v stavu pozdvihnout se do přítomnosti Páně a z tohoto vyvýšeného hlediska poznávat celý rozklad a veškerou zkázu zde. Spatřována okem víry není země nic jiného než jen zřícenina; a že jí jednou také **skutečně** bude, je jasné; neboť „*země pak i ty věci, kteréž jsou na ní, vypáleny budou.*“ (2. Petr. 3,10.) Všechny ty věci, pro které se dítky tohoto světa tak namáhají, po kterých tak horlivě pachtí, a o které často s takovou hořkostí bojují – všechny tyto věci shoří. A kdo může říci, jak brzy již? Kde je Sodoma? Kde je Gomora? Kde jsou města oné roviny – ona města plná života, plná hluku a obchodního ruchu? Zmizela, zničena Božím soudem a strávena ohněm a sírou nebes. Nuže, nyní visí Boží soudy hrozivě nad tímto provinilým světem. Den soudu je blízko; a mezitím co soud již takřka zřejmě sahá do naší doby, proniká sladké poselství milosti

k mnohým duším. Blahoslavení všichni, kteří toto poselství slyší a uvěří! Blahoslavení všichni, kteří se utečou na nepohnutelnou skálu Božího spasení, kteří se vrhnou pod kříž Božího Syna a tam najdou odpuštění a pokoj! Dej Bůh, aby čtenář těchto řádků rozuměl tomu, co znamená se svědomím očištěným od hříchů a se srdcem očištěným od svádějícího vlivu tohoto světa, očekávat Božího Syna z nebe!

KAPITOLA 20.

Tato kapitola nám staví před oči dvě významné skutečnosti. Totiž snížení, kterého se Boží dítě někdy dopustí před světem a pak mravní hodnost, kterou je vždy oblečeno před Bohem. Abraham dopustil, že se jeho srdce zmocnila bázeň před okolnostmi. On byl pohostinu v Gerar a bál se tamějších mužů. Usuzoval, že Bůh není mezi nimi, zapomenul, že Bůh byl stále u něho. Zdá se, že byl zaměstnán více lidmi v Gerar než Bohem, který byl silnější nad všechny. Poněvadž nedůvěřoval Bohu, že by mohl ochránit Sáru, uchýlil se opět ke lži, které se již dříve dopustil v Egyptě. V pravdě vážná výstraha! Otec věřících se dal strhnout zlým, poněvadž odvrátil svůj zrak od Boha. Tím ztratil na čas své středisko v Bohu a podlehl pokušení. Jak je pravdivé, že jsme silnými jen tehdy, když se u vědomí své úplné slabosti vineme k Bohu! Nic nám nemůže škodit, dokud jdeme cestou, kterou nám On vykázal. Kdyby se Abraham spoléhal prostě na Boha, tak by se lidé v Gerar o něho nestarali; měl by výsadu uprostřed nejtěžších okolností ospravedlnit Boha a přitom by uhájil svou vlastní hodnost co věřící.

Často je bolestný pocit v srdci, když pozorujeme, jak Boží děti svého Otce zneuctívají a následkem toho sebe samé snižují před světem ztrátou vědomí, že Bůh dostačí ve všech okolnostech. Dokud v našem obcování skutečnými pravdu, že „**všecky** naše studnice“ jsou v Bohu, zůstaneme v každém ohledu vyvýšenými nad svět. Nic nepozdvihne celou mravní jsoucnost člověka tak jako víra. Ona nás přenáší daleko přes obor myšlenek tohoto světa. Jak by mohl světský člověk nebo tělesně smýšlející věřící pochopit život víry? Zřídlo, z kterého víra nabírá, je nedostižitelné pro jejich porozumění. Oni žijí na povrchu přítomných věcí; důvěřují a jsou plní naděje, dokud

vidí něco, co by podle jejich úsudku tvořilo rozumný základ naděje a důvěry. Myšlenka, jediné a zcela se spoléhat v zaslíbení neviditelného Boha, je jim úplně vzdálená. Muž víry proti tomu zůstane klidný i za takových okolností a příběhů, kde přirozené oko **nevidí nic**, co by skýtalo nějakou podporu. Proto je podle úsudku těla víra vždy bezstarostná, nerozvázná a nadýmající se; a jen ti, kteří znají Boha, mohou uznat činy víry, poněvadž jsou jediné schopní pochopit v pravdě rozumné pohnutky takového jednání.

V naší kapitole se vystavil Boží muž svým jednáním výtce a odsouzení světského člověka. Tomu nemůže být jinak; neboť, jak již podotknuto, jen víra může charakteru a chování se člověka propůjčit pravou vznešenost. Ovšem, často se setkáváme s lidmi s přirozeně počestným a ctihodným charakterem; avšak upřímnosti a počestnosti přirozené povahy nelze nikdy věnovat úplnou důvěru, poněvadž nespočívá na dobrém základě a snadno povoluje působení okolností. Jedině víra váže živou duši silou s Bohem, tímto jediným zřídlem pravé moudrosti. Dále je pozoruhodnou skutečností, že ti, kterých se Bůh ve Své milosti ujal, opustí-li stezku víry, často padají ještě hlouběji než jiní lidé. Tato skutečnost vysvětluje Abrahámovu počinání v onom oddílu jeho života.

Ale zde se nám zjevuje ještě něco jiného. Poznáváme, že Abraham již léta živil ve svém srdci něco špatného. Zdá se, že započal svůj běh s jistou opatrností, která vycházela z nedostatku úplné, bezpodmínečné důvěry v Boha. Kdyby byl Abraham schopný vzhledem k Sáře důvěřovat úplně Bohu, tak by byl nepotřeboval žádné vytáčky. Bůh by Sáru chránil od všeho zlého. Kdo by mohl kdy uškodit těm, kteří se nalézají pod ochranou Toho, jenž nespí ani nedřímá? Avšak milost vedla Abrahama k odhalení, vyznání a odsouzení zlého kořenu celé té věci a tak byl od toho osvobozen. Ve skutečnosti nemůže být ani požehnání ani síla tam, kde až dosud nebyl každý zbytek kvasu přiveden na světlo a odstraněn. Boží trpělivost je nevycerpitelná. On může čekat a nás s dlouhoshovívavostí snášet; ale nikdy nemůže pozdvihnout duši na vrchol požehnání a síly, dokud tato v sobě chová stopu poznaného, ale neodsouzeného kvasu. Tak dalece o Abimelechovi a Abrahamovi. Uvažujme nyní hodnotu Abrahama v Božích očích.

V dějinách Božích dítek, ať již uvažováno v celku nebo jednotlivě, nás často překvapuje obdivuhodný rozdíl mezi tím, co jsou v Božích očích a co jsou podle lidského úsudku. Bůh vidí Svůj lid v Kristu. On je spatřuje v Něm, a proto na nich nevidí žádnou poskvrnu, ani vrásku nebo něco takového.

Jsou před Bohem jako sám Kristus. Co se týče jejich postavení v Kristu, tu jsou navždy učiněni dokonalými. „Nejsou v těle, ale v Duchu.“ (Efez. 5,27; 1,4–6; 1. Jan. 4,17; Řím. 8,9.)

V sobě samých jsou však chudá, slabá, nedokonalá, klesající a nestálá stvoření. Poněvadž pak svět obrací zřetel na to a jen na to, co jsou sami v sobě, lze pochopit, že je tak veliký rozdíl mezi božským a lidským oceněním. To je však Božím právem zjevit krásu, hodnost a dokonalost Svého lidu. Ano, je to Jeho výhradní právo, poněvadž je to On, který dal Svému lidu všechna požehnání. Jsou krásnými jen proto, že je krásnými učinil On. Proto je pro Něho náležité zjevit tuto krásu. A On to činí způsobem, který je Jeho hoden a není slavnější než tehdy, když se blíží nepřítel, aby Boží lid tupil, obžaloval a zlořečil! Tak praví Hospodin, když Balám přišel, aby zlořečil semeni Abrahamovu: „*Nepatří na nepravosti v Jákobovi, aniž hledí na přestoupení v Izraeli.*“ – „*Jak velmi krásní jsou stánkové tvoji, Jákobe, příbytkové tvoji, Izraeli!*“ (4. Mojž. 23,21; 24,5.) A když satan stojí po pravici nejvyššího kněze, aby se mu protivil, tu zní: „*Potrescíš tě Hospodin, satane! Zdaliž tento není jako hlaveň vychvácená z ohně?*“ (Zach. 3,1.2.)

Tak se Pán stále staví mezi Svůj lid a každý jazyk, který jej chce obžalovat. On na takovou obžalobu neukazuje na to, co oni jsou sami v sobě nebo v očích lidí tohoto světa, nýbrž vysvětlí, co On z nich učinil a kam je přesadil. Tak mohl Abraham v očích gerarského krále Abimelecha sebe samého ponížit, a ten měl následkem toho příčinu jej kárat; jakmile však Bůh vzal tuto věc do Své ruky, tak pravil Abimelechovi: „*Prorok jest a modliti se bude za tebe.*“ (v. 3–7.) Ano, ač král gerarský jednal „*v upřímnosti srdce svého*“, přece jen měl „*smrti umřít*“ a měl za uzdravení své i svého domu co děkovat přímlově pobloudilého a nestálého cizince. To je Boží způsob. On musí v skrytě Svému dítku říci mnohé vážné slovo o jeho praktickém obcování; ale jakmile se nepřítel proti tomuto pozdvihne, tu zastupuje věc Svého služebníka. „*Nedotýkejte se pomazaných mých a prorokům mým nečiňte nic zlého.*“

„*Kdož se dotýká vás, dotýká se zřítelnice oka mého.*“ – „*Kdo bude žalovati na vyvolené Boží? Bůh jest, kterýž ospravedlňuje. Kdo jest, ježto by odsoudil?*“ (1. Par. 16,22; Zachar. 2,8; Řím. 8,33.34.) Žádný šíp nepřítel nemůže proniknout štítem, kterým Pán chrání nejslabší ovečku Svého stáda, kterou On získal Svou drahou krví. On ukrývá Svůj lid ve Svém stánku; On staví jeho

nohy na skálu věčnosti a vyvyšuje jeho hlavu nad všechny nepřátele a naplňuje jeho srdce zůstávající radostí Svého spasení. (Žalm 27,5.6.) Jeho jméno budiž velebeno vždy a věčně!

KAPITOLA 21.

„Navštívil pak Hospodin Sáru, tak jakž byl řekl; učinil Hospodin Sáře, jakož byl mluvil.“ (v. 1.) Zde se setkáváme s naplněním zaslíbení, s požehnaným ovocem trpělivého očekávání na Boha. Nikdy nečekal někdo na Boha marně. Duše, která si vírou osvojuje Boží zaslíbení, v tom má skutečnost, která ji nikdy nezklame. Tak tomu bylo u Abrahama a i u věřících všech staletí, a tak tomu je vždycky u těch, kteří skládají svou důvěru v živého Boha. Jaké štěstí a jaké uklidnění pro naše duše na oklamávajícím a svůdném jevišti po kterém kráčíme mít za svůj podíl a za své útočiště Boha; a podpírat se na *„kotvu bezpečnou i pevnou, a vcházející až do vnitřku za oponu,“* jakož i na obě nepohnutelné věci: Slovo a Boží přísahu!

Když Abraham před sebou spatřil Boží zaslíbení jako hotovou skutečnost, mohl poznat pošetilstvo vlastní námahy, kterou chtěl přivodit vyplnění zaslíbení. Izmael byl vzhledem k tomuto zaslíbení úplně bezcenný. On mohl být předmětem Abrahamovy náchylnosti a měl také skutečně přirozenou lásku Abrahamova srdce, takže Abrahamova úloha byla v následujícím tím těžší. Izmael však nesloužil nikterak k provedení Božího předsevzetí ani k utvrzení Abrahamovy víry. Přirozenost nemůže nikdy něco učinit pro Boha. Bůh musí „navštívit“ a Bůh musí „učinit“; víra musí čekat a přirozenost být klidná; ano, ta musí jakožto mrtvá a bezcenná věc být úplně odstraněna. Jen pak může božská sláva zazářit a v této záři nalezne víra svou bohatou a vzácnou odměnu. *„Nebo počala a porodila Sára Abrahamovi syna v starosti jeho, v ten čas, kterýž předpověděl Bůh.“* (v. 2.) Je Bohem „předpověděný čas“, je to Boží „čas určitý“; a na ten musí víra umět s trpělivostí očekávat. Může se zdát, jakoby se tento čas prodlužoval, udržováním naděje může srdce umdlévat; ale duchovní smysl najde vždy ulehčení v jistotě, že vše musí sloužit ke konečnému zjevení se Boží slávy. *„Proto, že ještě do jistého času bude*

vidění a směle mluvití bude až do konce, a nezklamát. Jestliže by pak prod-lilo, posečkej na ně; neboť jistotně dojde, aniž bude meškati. – Ale spraved-livý z víry své živ bude.“ (Abak. 2,3.4.) Jak podivná věc je víra! Ona uvádí celou moc Boží budoucnosti do přítomnosti a požívá Boží zaslíbení jakožto přítomnou skutečnost. Působením víry zůstane duše ochráněná v očekávání na Boha, i kdyby se vše zevní zdálo být proti tomu; a „v čas určitý“ naplní Bůh ústa radostí. „*Byl pak Abraham ve stu letech, když se mu narodil Izák, syn jeho.*“ (v. 5.) Pro přirozenost zde nebylo nic, čím by se mohla chlubit. Lidská bezmocnost dala Bohu příležitost zjevit se. Sára řekla: „*Radost mi uči-nil Bůh.*“ (v. 6.) Když se Bohu dovolí, aby se zjevil, tu je vše radost, triumfující radost.

Když však Izákovo narození naplnilo Sárů radostí, tu také uvedlo do Abra-hamova domu úplně nový živel. Syn svobodné přivedl k rychlému vyvinutí pravý charakter syna služby. Ve skutečnosti byl Izák pro Abrahamův dům zásadně tím, čím je vštípení nové přirozenosti do hříšníka. Izmael se **nezmě-nil**, ale Izák se **narodil**. Syn služby se nemohl nikdy stát něčím jiným, než čím byl. On mohl být v národ veliký, bydlil v poušti, stal se dobrým střelcem a otcem dvanácti knížat – ale zůstal vždycky synem služby. Na druhé straně, ať byl Izák sebe slabším a opovrženým, přece jen byl synem svobodné. Jeho postavení a jeho povaha, jeho výsady a naděje, vše bylo od Pána. „*Což se narodilo z těla, tělo jest, a což se narodilo z Ducha, duch jest.*“ (Jan 3,6.)

Znovuzrození není přeměnění staré přirozenosti, nýbrž uvedení nové. Je to vštípení života posledního Adama působením Ducha svatého, založeného na dokonaném Kristově díle v úplné shodě s neomezeným předsevzetím a Boží vůlí. V okamžiku, kdy hříšník od srdce věří v Pána Ježíše a vyzná Jej ústy, obdrží nový život; a tento život je Kristus. Je zrozený z Boha; je Božím dít-kem, synem svobodné. (Pohled' Řím. 10,9; Kol. 3,4; Jan 3,1.2; Gal. 3,26; 4,31.)

Uvedením této nové přirozenosti se však ani trochu nemění charakter staré. Tato zůstává, čím byla a nebývá nijak zlepšená. Její špatný charakter se zjevuje tím více v úplném odporu vůči novému živlu. „*Nebo tělo žádá proti Duchu a Duch proti tělu. Ty pak věci jsou sobě vespolek odporné.*“ (Gal. 5,17.) Oba živly jsou zde se vši svou růzností. Jeden slouží jen k tomu, aby druhý tím ostřeji vynikl.

Učení o jsoucnosti dvou přirozeností ve věřícím nebývá všeobecně poro-zuměno. Dokud není o tomto předmětu jasno, tak věřící ohledně postavení

a výsad Božího dítká tápe v nejistotě. Mnozí myslí, že znovuzrození je stupňovitě se vyvinující změna staré přirozenosti, která se tak dlouho vyvíjí, dokud není celý člověk úplně přeměněn. Různá místa Nového zákona nám však jasně dosvědčují, že takové názory jsou nesprávné. Tak čteme např.: „*Mysl těla jest nepřítelkyně Bohu.*“ (Řím. 8,7.) Jak by se mohlo nějak proměnit to, co je nazváno „*nepřítelkyně Bohu*“? Apoštol proto pokračuje: „*Nebo zákonu Božímu není poddána, **aniž hned může býti.***“ Když však Božímu zákonu **nemůže** být poddána, jak by pak mohla být zlepšená nebo nějak změněná? Opět čteme: „*Což se narodilo z těla, tělo jest.*“ (Jan 3,6.) Čiň s tělem, co chceš, ono zůstane vždy tělem. „*Bys blázna i v stupě (v hmoždíři) mezi krupami píchem rozpíchal, neodejde od něho bláznovství jeho.*“ (Přís. 27,22.) Každý pokus učinit bláznovství moudrým, je marný; je třeba uvést do srdce, které až dosud bylo ovládáno bláznovstvím, nebeskou moudrost. Dále čteme: „*Svlékli jste starého člověka.*“ (Kol. 3,9.) Apoštol nepraví: „*Zdokonalili jste starého člověka,*“ nebo: „*snažíte se jej zdokonalit,*“ nýbrž: „***svlékli***“ jste ho. V tom je veliký rozdíl, jestli někdo spravuje starý šat, nebo jej odhodí a obléká nový. Naše místo jedná skutečně o svléknutí starého a oblečení nového šatu. Nic nemůže být určitější a jasnější. K doložení toho, že učení o stupňovém zdokonalování staré přirozenosti je falešné a zavádějící by se mohla uvést ještě mnohá místa. Ach, tato stará přirozenost, poněvadž je mrtvá ve vinách a hříších, je veskrz nepolepšitelná a nezbyvá nám nic jiného, než ji držet pod nohama v síle onoho nového života, který máme následkem našeho spojení s naší oslavenou Hlavou v nebesích.

Izákovo narození neposloužilo k polepšení Izmaele, nýbrž přivedlo jen na světlo protiklad mezi ním a synem zaslíbení. Snad projevoval až k Izákovu příchodu klidné a pořádné chování, pak však zjevil, co byl, když se posmíval dítku vzkříšení. Kde byl k dostání nějaký lék pro toto zlo? Byl v polepšení se Izmaele? Nikoliv.

Jediným prostředkem bylo: „*Vyvrz služebníci tuto i syna jejího; neboť nebude dědicem syn služebnice té se synem mým Izákem.*“ (v. 10.) „*Což křivého jest, nemůže se napravit.*“ (Kaz. 1,15.) Následkem toho je nutno se odvrátit od toho, co je křivé a zaměstnávat se tím, co je božsky přímé. Chtít narovnat něco křivého je marná námaha. Veškeré úsilí k zdokonalení přirozenosti je proto, pokud se jedná o Boha, zcela neužitečné a marné. Pro lidi může být výhodné zlepšit a zušlechtit co je pro ně užitečné; ale Bůh dal Svým dítkám něco nesmírně lepšího, totiž pěstování toho, co je Jeho vlastním stvořením,

jehož ovoce, aniž by kdy tělo vyvyšovalo, poslouží jenom a jedině k chvále a oslavení Božímu.

Blud, kterému propadly Galatské sbory, byl v tom, že uvedli a očekávali něco od těla. Spasení bylo učiněné závislé na něčem, co by mohl učinit nebo dodržet člověk. „*Nebudete-li se obřezovati podle obyčeje Mojžíšova, nebudete moci spasení býti.*“ (Skut. 15,1.) To znamenalo zboření celé slavné budovy spasení, která, jak věřící ví, spočívá výhradně na tom, co učinil a co je Kristus. Učinit spasení i jen v nejmenší míře závislé na tom, co je v člověku anebo na tom, co člověk učinil, znamená jeho úplné zničení. Jinými slovy: Izmael musí být úplně vyvržen a veškerá Abrahamova naděje musí spočívat v tom, co Bůh učinil a dal v Izákově osobě. Toto nezanechá, což netřeba ani poznamenat, nic k oslavení člověka. Kdyby mé nynější nebo budoucí požehnání bylo závislé na změně přirozenosti, byť by ji způsobil i Bůh, tu by se mohlo tělo, tedy já, chlubit, a Bůh by neobdržel **všechnu** slávu. Ač by moje přirozenost byla polepšená, tak by bylo přece jen něco ode mne. Když jsem však uveden v nové stvoření, vidím, že vše je od Boha. Vše je Bohem předsevzaté, připravené a provedené. Bůh jedná a já se Mu klaním; On je ten žehnající a já jsem požehnan; On je ten „větší“, a já jsem „menší“, (Žid. 7,7.); On je dárce a já jsem obdarovaný. Toto dává křesťanství jeho pravý charakter a dělí ho od každého lidského náboženského systému pod sluncem. Každé lidské náboženství dává více nebo méně místo stvoření, podrží služku a jejího syna v domě a nabízí člověku něco, čím se může chlubit. Křesťanství však vylučuje člověka od každého spolupůsobení na díle spasení a dává veškerou čest Bohu, kterému jedině náleží.

Uvažujme nyní, co služka a její syn skutečně jsou a co nám předobrazují. Čtvrtá kapitola Epištoly ke Galatským nám dává o obou těchto bodech bohaté vysvětlení. Služka zde představuje smlouvu zákona a její syn všechny ty, kdo jsou ze skutků zákona anebo kteří stojí na této půdě. Služka rodí jen do služby a nemůže nikdy člověka osvobodit. Jak by to také mohlo být možné? Zákon nemohl nikdy dát svobodu; neboť panoval nad člověkem, dokud byl živ. (Řím. 7,1.) Dokud se však nalézám pod něčím panováním, nejsem svobodný; a poněvadž zákon, pokud žiju, provozuje nade mnou své panování, může mne od tohoto panování osvobodit jen smrt. To je požehnané poučení 7. kapitoly epištoly k Římanům. „*Takž tedy, bratří moji, i vy umrtvení jste zákonu skrze tělo Kristovo, abyste byli jiného, toho totiž, kterýž z mrtvých vstal, abychom ovoce nesli Bohu.*“ To je svoboda; neboť „*jestliže*

vás Syn vysvobodí, právě svobodni budete.“ (Jan 8,36.) „A tak, bratří, nejsme synové děvky, ale svobodné.“ (Gal. 4,31.)

V síle této svobody jsme nyní schopni uposlechnout přikázání: *„Vyvrz služku tuto i syna jejího.“* Jestliže nevím, že jsem svobodný, budu se namáhat na zvláštních cestách, totiž podržením služby v domě, získat svobodu. Jinými slovy: budu se namáhat dosáhnout život plněním zákona; budu se namáhat získat vlastní spravedlnost. Vyvržení tohoto živlu služby nejde ovšem bez boje, neboť zákonnost je tak vlastní našim srdcím. *„Ale Abraham velmi těžce nesl tu řeč, pro syna svého.“* (v. 11.) I když to je tak bolestné, přece jen je Boží vůle, abychom stáli v svobodě, kterou nás osvobodil Kristus, a nezapléтали se zase ve jeho služebnosti. (Gal. 5,1.)

Kéž bychom se, milovaný čtenáři, ujali tak úplně a ze zkušenosti pozhénání, která nám v Kristu připravil Bůh; abychom s tělem a vším co ono chce být, činit anebo provést, učinili konec. V Kristu je plnost, která činí každé odvolání na tělo zbytečné a marné.

KAPITOLA 22.

Abraham je nyní ve vhodném mravním stavu, aby jeho srdce mohlo být vystaveno nejbolestnější zkoušce. Když byla v kap. 20. z jeho srdce odstraněna ona dlouho a úzkostlivě opatrovaná opora, a když v kap. 21. vyvrhl z domu služku a jejího syna, ukazuje se nyní v nejpočestnějším postavení, do kterého může duše být přesazena; totiž v postavení zkoušení pod Boží rukou. Jsou různé druhy zkoušek – zkoušky pod rukou satana a zkoušky, které povstaly ze zevních poměrů. Ale nejvznešenější charakter má ta zkouška, která přichází bezprostředně od Boha, když On Svě milované dítě přivede do zprubujícího ohně, aby zkusil pravost jeho víry. Bůh musí mít skutečnost. Nedostačí, když se říká: „Pane, Pane!“ nebo: „Jdu, Pane!“ Srdce musí být zkušeno až do základů, aby se v něm neskrýval žádný zbytek pokrytectví nebo falešného vyznání. Bůh praví: *„Dej mi, synu můj, **srdce své.**“* On nepraví: *„Dej mi svou hlavu, své ruce, své hřivny, svůj jazyk, své peníze,“* nýbrž: *„srdce své“*; a chtěje zkusit upřímnost naší odpovědi na Jeho milostivé vy-

zvání, položí Svou ruku na něco, co je našemu srdci nejbližší. On pravil Abrahamovi: „*Vezmi nyní syna svého, toho jediného svého, kteréhož miluješ, Izáka, a jdi do země Moria; a obětuj ho tam v oběť zápalnou na jedné hoře, o níž povím tobě.*“ (v. 2.) To se muselo vskutku mocně dotknout Abrahama srdce a vedlo jej to do přečišťujícího ohně. Bůh „*libuje pravdu u vnitřnostech.*“ (Žalm 51,8.) Mohli bychom na rtech mít mnoho pravdy a bohatou známost; ale Bůh hledá pravdu v srdci. Obyčejné důkazy lásky našich srdcí Jej neuspokojí. On sám se také nespokojil tím, aby nám dal jen nějaký obyčejný důkaz Své lásky. On dal Svého jednorozeného Syna! A my? Nemělo by být naší tužbou dát Bohu zvláštní důkazy naší lásky k Němu, který nás tak miloval, když jsme ještě byli mrtví ve vinách a hříších?

Nezapomeňme však, že Bůh nám prokazuje velikou čest, když nás takto staví na zkoušku. Nikdy nečteme, že **Lot** „byl zkušěn Bohem“; ne, ale Lot byl zkušěn Sodomou. Nedosáhl nikdy dostatečnou výši, aby mohl být zprubován Hospodinovou rukou. Bylo zjevné, že stálo mnoho mezi jeho duší a Bohem, takže nebylo zapotřebí, aby se to přivedlo na světlo zprubujícím ohněm. Sodoma neměla pro Abrahama ani nejmenší pokušení. Jeho rozmluva se sodomským králem ve 14. kapitole nám o tom podává nejjasnější důkaz. Bůh věděl dobře, že Abraham Jej miloval mnohem více než Sodomu a její poklady. On však chtěl vložím Své ruky na předmět, který byl Abrahamovu srdci nejdražší, přivést na světlo, že Jeho služebník Jej miluje **nadevše**. „*Vezmi nyní syna svého, toho jediného svého, kteréhož miluješ, Izáka.*“ Ano Izák, syn zaslíbení, Izák, předmět tak dlouho čekající naděje, předmět otcovské lásky, ten, ve kterém měla být požehnána všechna pokolení země – tento Izák měl být obětován jako zápalná oběť. To znamenalo vskutku zkušění víry, „*aby mnohem dražší nežli zlato, kteréž hyne, avšak se v ohni zkušuje, nalezeno bylo ku chvále a ke cti i k slávě.*“ (1. Petr. 1,7.) Kdyby se Abraham nepodpíral prostě a celou duší na Pána, nemohl by bez váhání uposlechnout rozkaz, který jej tak důkladně stavěl na zkoušku. Ale Bůh byl živou a zůstávající oporou jeho srdce; a proto byl připraven vzdát se pro Něho všeho.

Duše, která **všechna** svá zřídla nalezla v Bohu, se může bez váhání vzdát **všech** lidských studní a potůčků. Od stvoření můžeme upustit jen v té míře, ve které jsme ze zkušenosti seznámeni se Stvořitelem; ale ne dále. Vzdát se časných věcí na jiné cestě, než v síle víry, která se chápe neviditelných věcí, je nejneužitečnější prací, jakou si můžeme představit. Je to naprosto nemožné. Duše podrží svého Izáka tak dlouho, dokud nenalezla své vše

v Bohu. Když však můžeme vírou říci: „*Bůh jest naše útočiště i síla, ve všelikém soužení pomoc vždycky hotová,*“ tu můžeme také připojit „*A protože nebudeme se báti, byť se pak i země podvrátila a zpřevracely se hory doprostřed moře.*“ (Žalm 46,2.3.)

„*Tedy vstav Abraham velmi ráno.*“ (v. 3.) On neotálel, poslouchal přesně. „*Pospíchám a neodkládám ostříhati rozkazů tvých.*“ (Žalm 119,60.) Víra nezůstane nikdy stát, aby zvažovala poměry nebo počítala s následky; ona pohlíží jen na Boha a praví, jako kdysi apoštol: „*Ale když se zalíbilo Bohu, kterýž mne byl oddělil ze života matky mé a povolal skrze milost svou, zjevití Syna svého mně, abych jej kázal mezi pohany, hned jsem se neporadil s tělem a krví.*“ (Gal. 1,15.16.) Jakmile se poradíme s tělem a krví, je naše svědectví a naše služba oslabena; neboť tělo a krev nemohou být poslušné. Chceme-li být šťastní a oslavit Boha, máme vstát velmi ráno a v síle milosti vykonat Boží rozkazy. Je-li pramenem naší činnosti Boží slovo, tu propůjčí našemu jednání sílu a stálost. Jednáme-li však jen z nějaké pohnutky nebo jsme něčím ovlivněni, naše činnost přestane, jakmile tento vliv zmizí. K ustálenému obcování a činnému životu je zapotřebí dvojí: Duch svatý jako síla a Boží slovo co neklamný vůdce. Abraham byl požehnán obojím; nejenom že obdržel od Boha sílu k jednání, nýbrž také i přikázání k tomu. Jeho poslušnost a jeho odevzdanost do Boží vůle měly zcela rozhodný charakter, a to je velice důležité. Často se setkáváme s mnohým, co má zdání skutečnosti, není to však nic jiného než neustálená činnost vůle, která není poddaná mocnému působení Božího slova. Každá taková zdánlivá oddanost je bezcenná a duch, z kterého vychází, se velmi záhy rozptýlí. Jako zásadu smíme stanovit: každá oddanost překračující meze určené Bohem je podezřelá. Nedosáhne-li těchto mezí, je nedostatečná; proudí-li mimo ně, jde bludnými cestami. Přiznávám, že je zvláštní cesta a působení Božího Ducha, kde On zachovává svoji neomezenost a pozdvihne se nad obyčejné meze. V takovémto případě je však svědectví, že je to božská činnost, tak mocné, že přesvědčí každou duchovní mysl. Takové výjimky neodporují také nijak pravdě, že pravá oddanost vždycky spočívá na božské zásadě a je vedena božskou zásadou. Nelze popřít, že obětování syna bylo jednáním neobyčejné oddanosti. Musíme si však připomenout, že to, co tomuto jednání propůjčilo pravou cenu, je skutečnost, že se zakládalo na Božím rozkaze.

Pak je ještě jedna věc, kteráž stojí ve spojení s pravou oddaností, a to je velebení. „*Já pak a dítě půjdeme tamto velebiti.*“ (Tak dle pův. v. 5.) V pravdě oddaný služebník nepohlíží na službu, nýbrž na Pána, a to probouzí jistě

duchovní velebení. Miluji-li svého zemského pána, tu si málo dělám z toho, zda cítím jeho boty nebo jezdím s jeho povozem; myslím-li však více na sebe než na něho, budu raději kočím než cídičem bot. Právě tak je tomu ve službě našeho nebeského Pána. Myslím-li jen na Něho, je mi jedno, zda zakládám sbory nebo dělám stany. Totéž můžeme pozorovat ve službě andělů. Pro anděla není žádný rozdíl, je-li vyslán zničit nějaké vojsko nebo ochránit některého dědice spasení. Jejich myšlenky jsou zaměstnány jen Pánem. Kdyby, jak někdo velmi správně řekl, Bůh seslal na zem dva anděly, aby jeden panoval nad nějakou říší a druhý aby zametal ulice, tu by se jistě nepřeli ohledně své práce. A když se toto může říci o andělech, jak mnohem více by to mělo být pravdou o nás. Charakter služebníka má vždy jít ruku v ruce s charakterem velebitel. Dílo našich rukou má být okořeněno vůní vroucích vzdechů, díků našich srdcí. Jinými slovy, máme vždy své dílo započít v duchu slov: „*Já pak a dítě půjdeme tamto velebiti.*“ Tímto způsobem zůstaneme ochráněni před onou pouze mechanickou službou, do které tak snadno přicházíme, když pracujeme jenom pro práci a více se zabýváme svým dílem než s Pánem. Vše musí vyplývat z prosté víry v Boha a z poslušnosti vůči Jeho slovu.

„*Věrou obětoval Abraham Izáka, byv pokoušín, a to jednorozeného obětoval ten, kterýž byl zaslíbení přijal.*“ (Žid. 11,17.) Jen když chodíme vírou, můžeme své dílo započít přiměřeně Bohu, pokračovat v něm a také ho dokonat. Abraham se nejen vydal na cestu, aby obětoval svého syna, nýbrž on šel po této cestě, až dosáhl na místo, které mu Bůh označil. „*Tedy vzal Abraham dříví k zápalné oběti a vložil je na Izáka, syna svého, sám pak nesl v ruce své oheň a meč. I šli oba spolu... A udělal tu Abraham oltář a srovnal dříví; svázav syna svého, vložil ho na oltář na dříví. I vztáhl Abraham ruku svou a vzal meč, aby zabil syna svého.*“ (v. 6–10.)

To bylo vskutku „dílo víry“ v nejvyšším smyslu tohoto slova. Nebyla to nepravá zář, ani pokrytectví, nebylo to blížení se Bohu ústy, ale se vzdáleným srdcem. Abraham neřekl „Jdu, pane,“ ale pak přece jen nešel. Vše je zde hlubokou skutečností – skutečností, jakou víra vždy tak ráda působí, a kterou Bůh tak rád přijímá. Je lehké zdobit se oddaností, když se na ní nečiní žádné nároky. Je lehké říci: „*Byť se pak všichni zhoršili nad tebou, jáť se nikdy nezhorším... Bychť pak měl s tebou umřítí, nikoli nezapřím tebe*“ (Mat. 26, 33.35.); ale jedná se o to: obstát v pokušení. Když byl Petr postaven na zkoušku, v pokušení podlehl. Víra nikdy nemluví o tom, co **chce** činit, nýbrž ona činí, co může, v síle Páně. Není nic mizernějšího než pýcha a osobování

si; jsou právě tak špatné jako půda, na které spočívají. Ale víra **jedná**, když je postavena na zkoušku; a až do té doby je spokojená, zůstávajíc v tichu a ve skrytosti.

Není třeba připomínat, že Bůh bývá oslaven svatou činností víry. On je jejím bezprostředním předmětem, jakož i pramenem, z kterého tryská. V celém Abrahamově životě není příběh, kterým by byl Bůh více oslaven, než ten na hoře Moria. Tam byl Abraham schopen vydat svědectví o skutečnosti, že všechna jeho zřídla byla v Bohu; ano, že on je tam našel nejen **před**, ale i **po** Izákově narození. Odpočívát v Božích požehnáních je jiná věc než odpočívát v samém Bohu. Důvěřovat Bohu, když máme před očima potrubí, kterým má téci požehnání, je něco docela jiného než Mu důvěřovat, když je toto potrubí zacpáno. Výbornost Abrahamovy víry se osvědčila v tom, že ohledně nesčetného potomstva důvěřoval Bohu nejen, když před ním stál Izák ve zdraví a v síle, nýbrž právě tak úplně i pak, když by ho spatřil jako oběť na oltáři. To byla vskutku veliká, slavná důvěra – důvěra beze vší smíšeniny. Nespoléhal z části na Stvořitele a z části na stvoření, nýbrž byl založen na pevném základě – v Bohu samém. „*Tak o tom smýšleje, že jest mocen Bůh,*“ ale nikdy nepočítal s tím, co mohl Izák. Izák bez Boha nebyl ničím; Bůh bez Izáka byl vše. To je nanejvýš důležité pravidlo a zprubující kámen pro srdce, aby bylo zkušeno až do základu. Mizí má důvěra, když zdánlivě potrubí všech mých požehnání počíná vysychat? Anebo zůstávám dost blízko u hlavního zřídla, abych byl schopen v duchu velebení pozorovat, jak se vyprazdňují všechny lidské potoky? Mám tak úplnou důvěru v Boží dostačitelnost, takže jsem v stavu také takřka „vztáhnout ruku svou a vzít meč a zabít svého syna?“ Abraham toho byl schopen, poněvadž jeho zrak spočíval na Bohu vzkříšení, poněvadž „*smýšlel, že jest mocen Bůh i z mrtvých vzkřísiti.*“ (Žid. 11,17.19.) Jedním slovem, on měl co činit s Bohem; a to bylo dost. Bůh nedovolil, aby zasadil smrtelnou ránu. Přišel až k nejkrajnějším hranicím; Bůh milosti ho nenechal jít dále. Bůh ušetřil otcovskému srdci bolest, kterou Sobě samému neušetřil, když vydal na smrt Svého vlastního Syna. On šel, chváleno budiž za to Jeho jméno, přes nejkrajnější hranice. „*Kterýž ani vlastnímu Synu svému neodpustil, ale za nás za všechny vydal jej.*“ (Řím. 8,32.) Žádný hlas nebyl slyšen z nebe, když Otec obětoval na Golgotě Svého jednorozenného Syna. Ne, tato oběť byla úplně dokonaná; a v jejím dokonání je zpečetěn náš věčný pokoj.

Abrahamova oddanost se však nicméně projevila a byla úplně přijata. „*Neboť jsem již poznal, že se Boha bojíš, když jsi neodpustil synu svému pro*

mne.“ (v. 12.) Povšimněme si, že Bůh praví: „**Neboť jsem již poznal.**“ Až dosud tento důkaz nebyl dán. Víra zde byla, Bůh to věděl; ale důležitým bodem tady je, že Bůh poznání Abrahamovy víry zakládá na patrný důkaz, který Abraham dal na oltáři na hoře Moria. Víra se projevuje vždycky svou činností a Boží bázeň je ovocem, které z ní vyrůstá. „*Abraham, otec náš, zdali ne ze skutků ospravedlněn jest, obětovav syna svého Izáka na oltář?*“ (Jak. 2,21.) Kdo by se opovážil pochybovat o jeho víře? Odstraňme víru a Abraham na hoře Moria je před námi jako vrah a nesmyslný. Počítejme s vírou a on stojí před naší duší jako věrný, pokorný velebitel, jako bohabojný a ospravedlněný člověk. Ale víra musí být ukázána. „*Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo víru míti, nemá-li skutků?*“ (Jak. 2,14.) Vyznání bez síly a bez ovoce nedostačí ani Bohu ani lidem. Bůh hledá skutečnost a On ji ctí, kde ji nachází; a co se týče člověka, ten může porozumět jen živému, rozumnému projevu víry, která se zjevuje ve skutcích. Žijeme v atmosféře náboženských vyznání. Řeč víry je v ústech tak mnohých; ale víra sama, která uschopňuje člověka odrazit od pobřeží přítomných okolností, vzdorovat větru a vlnám a čelit jim, když to vypadá, že Pán spí – tato víra je velmi řídkou perlou.

Nebude se zdát zbytečné, když na tomto místě vložíme slovo o podivuhodné shodě, která je vzhledem k učení o ospravedlnění mezi Jakubem a Pavlem. Rozumný a duchovní čtenář, který se před božským vdechnutím svatého Písma koří, ví velmi dobře, že u této důležité otázky nemáme co činit s Pavlem a Jakubem, nýbrž s Duchem svatým, který si každého z těchto dvou velice omilostněných mužů použil jako pero k napsání Svých myšlenek. Právě tak jako já bych mohl použít k napsání svých myšlenek husí brk nebo ocelové pero a pak by bylo nanejvýš směšné mluvit o odchylkách anebo o odporování si obou per, když pisatel je jeden a tentýž. Že si dva písaři božského vdechnutí odporují, je právě tak nemožné jako srážka dvou nebeských těles na jejich putování po Bohem určené dráze.

Mezi apoštolem Pavlem a Jakubem je, jak ani jinak nelze očekávat, dopodrobna dokonalá shoda; ohledně učení o ospravedlnění je jeden protějším hlasem nebo vykladačem druhého. Pavel nám podává vnitřní zásadu; Jakub vnější vyvinutí se této zásady. První nám představuje skrytý, druhý zjevený život; jeden uvažuje člověka ve spojení s Bohem, druhý v jeho vztazích k lidem. My máme zapotřebí jedno i druhé, neboť vnitřní zásada nestojí bez vnějšího života, a ten by bez vnitřní zásady neměl cenu ani sílu. Abraham byl ospravedlněn, když „*uvěřil Bohu*“; a Abraham byl ospravedlněn, když „*obětoval syna svého Izáka*“. V prvním bodě vidíme jeho skryté postavení,

druhý nám ukazuje jeho veřejné uznání nebem a zemí. Je dobré znát tento rozdíl. Když Abraham uvěřil Bohu, tak nepřišel žádný hlas z nebe, ačkoliv Bůh tuto víru viděl a připočetl mu ji za spravedlnost. Když však „*na oltáři obětoval syna svého*“, mohl Bůh říci: „*Neboť jsem již poznal,*“ a celý svět měl mocný, nezvratný důkaz skutečnosti, že Abraham byl ospravedlněným mužem. Tak tomu bude vždycky. Tam, kde je vnitřní zásada, nebude ani chybět zevní činnost; a veškerá cena této činnosti vychází z jejího spojení s touto zásadou. Oddělme na okamžik Abrahamovy skutky, tak jak je nám Jakub představuje, od Abrahamovy víry, jak nám ji Pavel vysvětluje, a ptejme se, jakou ospravedlňující sílu by ony skutky měly? Pražádnou. Jejich veškerá cena, jejich celá působnost vychází ze skutečnosti, že byly zevním zjevením víry, v jejíž síle byl Abraham již prohlášen spravedlivým. Je tedy úplná shoda mezi Pavlem a Jakubem – anebo mnohem více – úplná jednota hlasu Ducha svatého, ať je slyšen skrze Pavla nebo skrze Jakuba.

Vraťme se nyní k naší kapitole. Je zajímavé poznat, jak Abrahamova duše byla zkouškou jeho víry přivedena k novému poznání Božího charakteru. Jsme-li schopni obstát ve zkouškách vložených na nás Bohem, činíme bezpochyby nové zkušenosti ohledně Jeho povahy a tím se učíme oceňovat cenu zkoušky. Kdyby Abraham nevztáhl svou ruku, aby zabil svého syna, tak by jistě nikdy nepoznal vzácná bohatství jména, které zde Bohu přikládá: „*Hospodin – Jireh*“, tj. „*Hospodin opatří*“. (v. 14.) Pouze když jsme skutečně vystaveni zkouškám, poznáváme, co je Bůh. Bez zkoušky zůstáváme pouhými teoretiky; ale to Bůh nechce. On chce, abychom vnikli do živých hlubin, které v Něm jsou, do božské skutečnosti osobního obecenství s Ním. S jak rozličnými city a přesvědčeními musel Abraham obrátit své kroky z Moria do Bersabé! Jak rozličné musely být jeho myšlenky ohledně Boha, ohledně Izáka a ohledně všech věcí. Vpravdě můžeme říci: „*Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení*.“ (Jak. 1,12.) Zkouška je čest propůjčená samým Pánem; a nemůžeme ani dost vysoko ocenit požehnání v ní učiněných zkušeností. Když se člověk dostal tam (použijeme řeči žalmu 107.), že „*všecko umění jeho mizí*“, poznává, co je Bůh. Dej nám Bůh milost, abychom snesli pokušení, aby Jeho dílo zazářilo a Jeho jméno v nás bylo oslaveno.

Dříve než ukončíme úvahy této kapitoly, chci obrátit čtenářovu pozornost na milostivou přízeň, v které Bůh Abrahamovi osvědčuje, že vykonal skutek, k jehož provedení se ukázal úplně připraven. „*A řekl: Skrze sebe samého přísáhl jsem, praví Hospodin, poněvadž jsi učinil tu věc, že jsi neodpustil synu svému, jedinému svému: Požehnám velmi tobě a velice rozmnožím símě tvé*

jako hvězdy nebeské a jako písek, kterýž jest na břehu mořském; nadto dědičně vládnouti bude símě tvé branami nepřátel tvých. Ano, požehnání budou v semeni tvém všichni národové země, protože jsi uposlechl hlasu mého." (v. 16. až 18.) Tato slova jsou v krásné shodě se způsobem, kterým Duch svatý vzpomíná na Abrahamovy skutky v Ep. k Žid. 11. a Jak. 2. Oba tyto oddíly nám představují Abrahama, jako kdyby svého syna Izáka na oltáři obětoval. Důležitá zásada, která se nám představuje v celém ději, je tato: Abraham se ukázal připraven vydat **vše** kromě Boha; a táž zásada jej **učinila** spravedlivým mužem a také jako takového **osvědčila**. Víra může kromě Boha vše a všech postrádat; ona má plné, hluboké vědomí, že Bůh dostačí pro vše. Proto mohl Abraham také ocenit celou hodnotu slov: „*Skrze samého sebe přísahám.*" Ano, tato podivuhodná slova „*skrze samého sebe*" znamenají pro muže víry vše. „*Bůh zajisté zaslíbení čině Abrahamovi, když neměl skrze koho většího přísáhnouti, přísáhl skrze sebe samého.... Lidé zajisté skrze většího přísahají a všeliké rozepře mezi nimi konec jest, když bývá potvrzena přísahou. Protož Bůh, chtěje hojněji ukázati dědicům zaslíbení neproměnitelnost rady své, vložil mezi to přísahu.*" (Žid. 6,13.16.17.) Slovo a přísaha živého Boha mají učinit konec všem rozepřím a pohybům lidské vůle a uprostřed neklidu a pachtění se tohoto bouřlivého světa tvoří pro duši jistou kotvu.

My se musíme stále odsuzovat, že Boží zaslíbení mají pro naše srdce tak malou sílu. Zaslíbení je zde, a my vyznáváme, že v ně věříme. Ale ono není pro nás tou hlubokou, zůstávající, pevnou skutečností, kterou má stále být, abychom z něho měli ono „*pevné potěšení*", jehož sdílení je jejím účelem. Jak málo jsme připraveni v síle víry obětovat našeho Izáka. Prosme Pána, aby nám ve Své dobrotě dal hlubší nahlédnutí do požehnané skutečnosti života víry v Něm, abychom lépe porozuměli dalekosáhlosti slova: „*A toť jest to vítězství, kteréž přemohlo svět, víra naše.*" (1. Jan. 5,4.) Jen vírou můžeme přemoci svět. Nevěra nás staví pod moc přítomných věcí. Ona propůjčuje světu vítězství nad námi, kdežto duše, která se následkem vyučování Ducha svatého naučila, že Bůh je úplně dost, je na zemských věcech zcela nezávislá. Kéž bychom milý čtenáři činili o tom v nás bohaté zkušenosti k našemu pokoji, k naší radosti v Bohu a k Jeho oslavení.

KAPITOLA 23.

Tento krátký oddíl svaté knihy přináší duši mnohé užitečné ponaučení. Duch svatý nám zde kreslí před oči krásný obraz o způsobu, jakým se má věřící chovat vůči těm, kteří jsou venku. Ač je božskou pravdou, že nás víra činí nezávislými na lidech tohoto světa, je právě tak pravdou, že nás také stále poučuje o poctivém chození vůči světu. Písmo nás napomíná, „*abychom poctivě chodili před těmi, kteříž jsou vně*“ (1. Tes. 4,12), „*dobré opatrujíce netoliko před obličejem Páně, ale i před lidmi*“ (2. Kor. 8,21) a „*žádnému nebyti nic dlužní*.“ (Řím. 13,8.) To jsou důležité předpisy, na které dříve než byly dány, dbali za všech časů všichni věrní služebníci Páně, kterým se však v naší moderní době, žel, často věnuje málo pozornosti.

Tato kapitola zasluhuje proto naší zvláštní pozornost. Ona začíná smrtí Sáry a ukazuje nám Abrahama v novém charakteru, totiž jakožto truchlícího. „*I přišel Abraham, aby kvíli nad Sárrou a oplakal jí.*“ (v. 2.) Boží dítko se musí setkat s takovými věcmi; avšak ne „*jako i jiní, kteříž naděje nemají*“. (1. Tes. 4,13.14.) Veliká skutečnost vzkříšení mu přichází na pomoc a propůjčuje jeho kvílení zcela zvláštní charakter. Věřící může stát u hrobu některého bratra nebo sestry v Pánu v tom šťastném vědomí, že tento hrob svého zajatce dlouho nepodrží. „*Nebo jestliže věříme, že Ježíš umřel a z mrtvých vstal, tak Bůh i ty, kteříž zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním.*“ Spasení duše jistí spasení těla; máme to první a čekáme na to druhé. (Řím. 8,23.)

Koupí jeskyně Machpelah za dědičné pohřebiště, propůjčil Abraham, jak se mi zdá, výraz své víře ve vzkříšení. „*Potom vstav Abraham od mrtvého svého.*“ (v. 3.) Víra nemůže podržet smrt dlouho před očima; ona má, dík za to „Bohu živému“, vyvýšenější předmět. Pohled víry je vždy upřen na vzkříšení; a v síle této skutečnosti může povstat od svého mrtvého. Abrahamovo jednání je velmi významuplné; a my potřebujeme plnějšího porozumění jeho dalekosáhlosti, poněvadž jsme velmi náchylní k zaměstnávání se smrtí a jejími následky. Smrt je hranicí moci satana; ale tam, kde satan končí, počíná Bůh. Abraham tomu rozuměl, když povstal a jeskyni Machpelah koupil k pohřbu Sáry. Toto jednání bylo výrazem Abrahamových myšlenek ohledně budoucnosti. On věděl, že v přicházejícím věku se naplní Boží zaslíbení ohledně kananejské země a mohl proto v jistém a určitém očekávání slavného vzkříšení položit tělo Sáry do hrobu.

Neobřezaní synové Het tomu nerozuměli. Myšlenky naplňující duši patriarchy jim byly úplně cizí. Pro ně bylo místo, kde Abraham pohřbil svou mrtvou věcí malého významu, ale pro něho to nebylo v žádném případě bezvýznamné. „*Hostem a příchozím, jsem u vás; dejte mi místo k pohřbu u vás, abych pochoval mrtvého svého od tváři své.*“ (v. 4.) Hetejským mohlo být nanejvýš podivné, že Abraham činil tolik okolků pro jeden hrob; ale proto svět nezná nás, že Jeho nezná. Nejkrásnější tahy víry jsou ty, které přirozený člověk uzná za nejnepochopitelnější. Kananejští neměli žádnou představu o očekáváních, která propůjčila charakter Abrahamovu jednání u této příležitosti. Oni netušili, že Abraham pohlížel na budoucí držení země, když hledal jeskyni, ve které mohl po své smrti jako Sára očekávat Bohem určený čas – **jitro vzkříšení**. On cítil, že neměl se syny Het co činit a byl proto připraven položit svou hlavu podobně jako Sára do hrobu a přenechat Bohu jednání za něho, s ním a pro něho.

„*Podle víry zemřeli ti všichni, nevzavše zaslíbení, ale zdaleka je viděvše, jim i věřili, i je vítali a vyznávali, že jsou hosté a příchozí na zemi.*“ (Žid. 11,13.) To je v pravdě krásný tah v božském životě. Tito „svědkové“, o kterých se mluví v Ep. k Žid. 11., nežili jen vírou, nýbrž dokázali také, když dospěli na konec svého běhu, že Boží zaslíbení byla pro jejich duše právě tak skutečná a dosažitelná jako na počátku, když započali svůj běh. Koupě pohřebiště v zemi zaslíbení byla tudíž, jak se mi zdá, představou moci víry nejen vzhledem k životu, nýbrž také i vzhledem ke smrti. Proč činil Abraham takové okolky u koupě pohřebního místa? Proč si přál tak živě, aby jeho nároky na pole a jeskyni Efrona byly založeny na spravedlivém základě? Proč byl tak odhodlán zaplatit plnou cenu, jak byla „běžná mezi kupci“? (v. 16.) Byla to **víra**, která jej vedla k takovému jednání. Abraham činil vše skrze víru. On věděl, že v budoucnosti bude patřit země jemu, a že ve slávě vzkříšení ji jeho símě také bude mít v držení; a až do té doby nechtěl být dlužníkem těch, kteří ještě museli být vypuzeni z jejího držení.

Tato kapitola může tedy být uvažována z dvojího stanoviska: nejprve nám představuje jednoduchou, praktickou zásadu ohledně našeho chování se vůči světu a pak předvádí požehnanou naději, která má věřícího stále obživovat. V evangeliu nám představená naděje je slavná nesmrtelnost. Tato skutečnost nám podává svatou a vyvýšenou zásadu k určování našeho veškerého zacházení s těmi, kteří jsou venku, a přitom pozdvihuje srdce nad přirozenost a svět. „*Nejmilejší nyní dítky Boží jsme, ale ještě se neukázalo, co budeme. Víme pak, že když se ukáže, podobni jemu budeme; nebo viděti*

jej budeme, jakž jest.“ To je naše naděje. Jaké je mravní působení této naděje? „*A každý, kdož má tuto naději v něm, očisťuje se, jakož on čistý jest.*“ (1. Jan. 3,2.3.) Když mám být podoben Kristu, tedy se snažím, abych Jemu byl již nyní co nejvíce podoben. Křesťan proto má vždy dbát na to, aby chodil před zrakem těch, kteří jej obklopují, v čistotě, v upřímnosti a v milosti.

Abraham nám podává svým chováním vůči synům Het následování hodný příklad. Ve všem svém jednání projevuje velikou hodnost a nezištnost. On byl „kníže Boží“ uprostřed nich a oni by se cítili šťastnými, kdyby mu mohli projevit přízeň. Avšak Abraham se naučil přijímat důkazy přízně jen od Boha vzkříšení; a mezitím, co zaplatil Hetejským jeskyni Machpelah, očekával vzhledem k zemi kananejské na Boha. Synové Het znali velmi dobře cenu stříbra „běžného mezi kupci“, a Abraham znal cenu jeskyně Machpelah; ona měla pro něho daleko vyšší cenu než pro ně. Oni si cenili pole na čtyři sta stříbrných lotů, ale pro něho bylo téměř neocenitelné, neboť bylo závdavkem věčného dědictví, které právě proto, že bylo věčné, mohlo být obdrženo jen v moci vzkříšení. Víra vede duši dopředu, do Boží budoucnosti; ona uvažuje věci tak, jak je uvažuje Bůh a cení je podle odhadnutí svatyně. Veden úsudkem víry, povstal Abraham „od mrtvého svého“ a koupil hrob, čímž jasně dal najevo svoji naději ve vzkříšení a na něm se zakládající dědictví.

KAPITOLA 24.

Spojení této kapitoly s oběma předcházejícími je pozoruhodné. V kap. 22. je obětování syna na oltáři; v kap. 23. je Sára odstraněna, a v kap. 24. se vysílá služebník, aby hledal manželku pro toho, kterého Abraham „v podobnosti“ přijal z mrtvých. (Žid. 11,19.) Pořadí těchto událostí nápadně souhlasí s pořádkem dějů, které stojí ve spojení s povoláním Boží církve. Někteří pochybují o tom, zda toto souhlasení je božského původu; každopádně je to však nanejvýš překvapující zjev.

V Novém zákoně se setkáváme s těmito velikými skutečnostmi: 1. opovržení a smrt Krista, 2. odstranění Izraele podle těla a konečně povolání církve a slavné postavení Beránkovy nevěsty. Toto vše odpovídá přesně obsahu těch tří kapitol. Kristova smrt musela být dokonanou skutečností, nežli

mohla být povolána církev. A právě tak musela být odstraněna „dělicí zeď ohrady“, dříve nežli mohl být vzdělán „**nový člověk**“. Je důležité, abychom znali místo, které zaujímá církev v Božích cestách. Dokud stála židovská domácnost, bylo Bohem nařízeno ostré rozdělení mezi Židy a pohany. Proto byla myšlenka na spojení obou **v jednom** novém člověku duchu Žida úplně vzdálená. Žid byl mnohem více veden k spatřování se v postavení, které v každém vztahu převyšovalo postavení pohana a jeho považování za úplně nečistého člověka, s kterým byl styk zapovězen. (Porovnej Skut. 10,28.)

Kdyby Izrael chodil s Bohem přiměřeně poměru, do kterého ho Bůh ve Své milosti uvedl, zůstal by v tomto postavení oddělení a v jemu propůjčené výsadě. Ale Izrael sledoval jinou cestu. A když ukřižováním knížete života, Pána slávy, jakož i opovržením svědectví Ducha svatého, dovršil míru nespřavedlnosti, tak byl probuzen Pavel, jako služebník nové věci, která byla ukryta v Boží radě, dokud se vykonávalo svědectví na Izraelovi. „*Pro tu příčinu já Pavel ten vězeň Krista Ježíše pro vás pohany, jestliže však jste slyšeli o milosti Boží, kteréž jest mi uděleno k přisluhování vám, že skrze zjevení oznámil mi tajemství, kteréž za jiných věků nebylo známo synům lidským, tak jako nyní zjeveno jest svatým apoštolům jeho a prorokům skrze Ducha, že jsou pohané spoludědicové a jednotělní a spoluúčastníci zaslíbení jeho v Kristu skrze evangelium.*“ (Efez. 3,1–6.)

To je jasná, rozhodná řeč. Tajemství církve – složené ze Židů a pohanů, pokřtěných skrze **jednoho** Ducha v **jedno** tělo, spojené se slavnou hlavou v nebesích – nebylo až do dnů Pavla zjeveno. Vzhledem k tomuto tajemství pokračuje apoštol: „*Kteréhož jsem učiněn slouha z daru milosti Boží mně dané, podle působení moci jeho.*“ (Efez. 3,7.) Apoštolové a proroci Nového zákona tvořili, abychom tak řekli, první vrstvu tohoto slavného stavení. (Pohl. Efez. 2,20.) Když tomu takto ale je, pak není možné, že by ta stavba měla svůj počátek dříve, před apoštolů. Kdyby ta stavba byla započata ve dnech Ábele, tak by apoštol řekl: „Vzdělání na základ svatých Starého zákona.“ Poněvadž však mluvil jinak, tak z toho musíme nevyhnutelně odvodit, že svatí Starého zákona nemohou patřit k tělu, které až ke Kristově smrti a vzkříšení následovaném sesláním Ducha svatého, existovalo jen v Boží radě. Oni svatí byli spasení, Bůh budiž za to pochválen! – spasení skrze Kristovu krev a určení s Boží církví požívat nebeskou slávu; ale nemohli patřit k tělu, které existovalo teprve staletí po jejich době.

Mnozí mohou ovšem, jak již podotknuto, mít pochybnosti, zdali máme tento, tak velmi zajímavý oddíl Písma svatého, považovat za **předobrazení** povolání církve. Já pro svůj díl bych jej chtěl raději pojednávat jako **malbu, obrazné vysvětlení** onoho slavného díla. Nemůžeme přijmout, že Duch svatý nás chce v tak neobyčejně dlouhé kapitole zaměstnávat s pouhými jednotlivostmi rodinných úmluv, aniž by to mělo sloužit za **předobrazení** nebo vysvětlení nějaké veliké pravdy. „*Nebo kteréžkoli věci prvé napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou.*“ (Řím. 15,4.) Toto místo má důležitý význam. Ačkoliv Starý zákon neobsahuje žádné bezprostřední zjevení velkého tajemství církve, uzavírá v sobě nicméně děje a okolnosti, které toto tajemství pozoruhodným způsobem přivádějí na světlo. Když, jak jsme již podotkli, byl syn „v podobenství“ obětován a z mrtvých opět přijat, a původní kmen, z něhož syn vzešel, byl dán na stranu, vysílá otec posla, aby hledal pro syna nevěstu.

K získání jasného a úplného porozumění obsahu této kapitoly, nechť obrátí čtenář svoji pozornost na následující body: 1. na přísahu, 2. na svědectví a 3. na úspěch poslání služebníka. Je krásné pozorovat, že povolání a vyvýšení Rebeky se zakládá na přísaze, která byla mezi Abrahamem a služebníkem. Právě tak je tomu s Boží církví, ať ji již uvažujeme v celku aneb v jedné každé její části. „*Ve knihu tvou všichni oudové jeho zapsáni jsou; i dnové, v nichž formováni byli, když ještě žádného z nich nebylo.*“ (Žalm 139,16.) „*Požehnaný Bůh a Otec Pána našeho Jezukrista, kterýž požehnal nám všelikým požehnáním duchovním v nebeských místech v Kristu, jakož vyvolil nás v něm před ustanovením světa, abychom byli svatí a neposkrvnění před obličejem jeho v lásce.*“ (Efez. 1,3.4.) „*Nebo kteréž předzvěděl, ty i předzřídil, aby byli připodobněni obrazu Syna jeho, aby on byl prvorozený mezi mnohými bratřími. Kteréž pak předzřídil, těch i povolal, a kterýchž povolal, ty i ospravedlnil, a kteréž ospravedlnil, ty i oslavil.*“ (Řím. 8,29.30.) Mezi těmito výroky Písma a předmětem, kterým se právě zabýváme, je obdivuhodná shoda. Povolání, ospravedlnění a sláva církve – vše je založeno na věčném Božím předsevzetí a Jeho slovu, které je utvrzeno přísahou a potvrzeno smrtí, vzkříšením a oslavením Jeho Syna. Dávno, dávno před počítím času spočívalo toto předsevzetí ohledně církve, které je spojeno nerozlučně s Božími myšlenkami ohledně oslavení Syna, v tajuplných hlubinách Božích plánů. Prísaha daná Abrahamovi služebníkem měla za účel získání společnosti pro syna. Přání otce pro syna vedla ke všem hodnotám, které násled-

kem toho měla Rebeka. Blahoslavený, kdo těmto věcem rozumí! Blahoslavený, kdo pozná, že jistota a štěstí církve je nerozlučně připoutáno na Krista a Jeho slávu. „*Nebo není muž ze ženy, ale žena z muže. Také zjisté není muž stvořen pro ženu, ale žena pro muže.*“ (1. Kor. 11,8.9.) Tak čteme také v tom krásném podobenství o svatbě: „*Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému.*“ **Syn** je veliký předmět všech Božích myšlenek a plánů – a když je někdo veden k blahoslavenství nebo ke slávě, tedy to může být jen ve spojení se synem. Skrze hřích ztratil člověk každé právo na tyto věci i na samý život. Kristus však vzal na sebe celý trest, jenž patřil hříchu. On se učinil vzhledem k Svému tělu, církvi, za vše zodpovědným. Jakožto zástupce církve byl přibit na kříž. On nesl její hříchy na Svém vlastním těle na kříži, a když jejich celou tíhu vytrpěl, sestoupil do hrobu. Nic nemůže proto být dokonalejší jako osvobození církve od všeho, co bylo proti ní. Obživená vyšla z Kristova hrobu, kde zůstaly všechny hříchy jejích údů. Život, který má, je získán na druhé straně hrobu, když byly upokojeny všechny požadavky a nároky. Tento život stojí proto ve spojení s božskou spravedlností a je na ní založen v tom, že Kristovy nároky na tento život se zakládají na úplném zničení smrti a On je život církve. Tímto způsobem církev požívá božský život. Je oblečena v božskou spravedlnost a naděje, která jí oživuje, je naděje spravedlnosti. (Por. mezi mnohými jinými, následující místa: Jan 3,16.36; 5,39.40; 6,27.40.47.68; 11,25; 17,2; Řím. 5,21; 6,23; 1. Tim. 1,16; 1. Jan. 2,25; 5,20; Jud. 21; Efez. 2,1–6.14.15; Kol. 1,12–22; 2,10–15; Řím. 1,17; 3,21–26; 4,5.23–25; 2. Kor. 5,21; Gal. 5,5.)

Těmito místy Písma jsou úplně dokázané tři následující body: život, spravedlnost a naděje církve. Tyto tři body vycházejí ze skutečnosti sjednocení církve s Tím, který je vzkříšen z mrtvých. Nic není tak přizpůsobeno k upevnění srdce jako přesvědčení, že jsoucnost církve patří nevyhnutelně ke Kristově slávě. „*Ale žena je sláva mužova.*“ (1. Kor. 11,7.) O církvi se praví: „*Kteráž jest tělo jeho, plnost všecko; ve všech naplňujícího.*“ (Efez. 1,23.) Tento poslední výraz je nanejvýš hodný povšimnutí: výrazem „plnost“ označuje přeložené slovo doplnění některé věci a tím ji činí celkem. Tímto způsobem tvoří Kristus, jakožto hlava – a církev, jakožto tělo, toho jednoho „nového člověka.“ (Efez. 2,15.) Když tu věc uvažujeme s tohoto stanoviska, tak se již více nedivíme, že církev byla předmětem věčných Božích plánů. Pak tím více cítíme, že z milosti zde byla podivuhodná příčina, že tělo, nevěsta, společenice Jeho Syna, Boží myšlenky zaměstnávalo již před ustanovením světa. Rebeka byla zapotřebí pro Izáka; a proto tvořila předmět tajného plánu, kdežto

sama byla vzhledem k své budoucnosti a svému vysokému určení ještě v nehlubší nevědomosti. Všechny Abrahamovy myšlenky se vztahovaly na Izáka. „*Abych tě zavázal přísahou skrze Hospodina, Boha nebe a Boha země, abys nebral manželky synu mému ze dcer Kananejských, mezi nimiž já bydlím.*“ (v. 3.) „*Manželku synu mému*“ – to je zde, jak vidíme, velmi důležitý bod. „*Není dobré člověku býti samotnému.*“ Toto nám dopouští činit hluboký a požehnaný pohled na to, co je církev. Podle Božích plánů je ona zapotřebí pro Krista a v dokonaném Kristově díle je božsky postaráno o to, aby mohla být povolána v jsoucnost.

Když uvažujeme pravdu z tohoto hlediska, nejedná se více o otázku, zdali Bůh může spasit chudé hříšníky. Ne, On chce skutečně „*Svému Synu učinit svatbu*“, a církev je vyvolená nevěsta, předmět Otcovy rady, předmět lásky Syna a svědectví Ducha svatého. Ona je určena být spoluúčastnicí hodnosti a veškeré slávy Syna, právě tak jako má podíl na veškeré lásce, které On byl věčný předmět. Naslouchejme vlastním slovům Syna: „*A já slávu, kterouž jsi mi dal, dal jsem jim, aby byli jedno, jako my jedno jsme; já v nich, a ty ve mně, aby dokonání byli v jedno, a aby poznal svět, že jsi ty mne poslal a že jsi je miloval, jakož jsi mne miloval.*“ (Jan 17,22.23.)

Tato slova rozhodují celou tu otázku. Odhalují nám myšlenky Kristova srdce ohledně církve. Nejen, že je určena být jako On, nýbrž ona je takovou již nyní, neboť čteme: „*V tomto jest k dokonání svému přišla láska Boží s námi, abychom bezpečné doufání měli v den soudný, kdyžto, jakýž jest on, taková i my jsme na tomto světě.*“ (1. Jan. 4,17.) Tato vzácná pravda dá duši úplnou důvěru. „*A jsme v tom pravém, v Synu jeho Ježíši Kristu. On jest ten pravý Bůh, a život věčný.*“ (1. Jan. 5,20.) Každá nejistota je vypuzená; neboť nevěště je vše v ženichovi zajištěno. Vše, co náleželo Izákovi, se stalo vlastnictvím Rebeky, poněvadž Izák byl jejím; a právě tak je vše, co patří Kristu, podílem církve. „*Všecky věci vaše jsou. Bud' Pavel, bud' Apollo, bud' Petr, bud' svět, bud' život, bud' smrt, bud' přítomné věci, bud'to budoucí, všechno jest vaše, vy pak Kristovi, a Kristus Boží.*“ (1. Kor. 3,21–23.) Kristus je dán „*hlava nade všechno církví*“. (Efez. 1,22.) Po veškeré věčnosti bude Jeho zalíbením ukazovat církev ve vši slávě a kráse, jimiž ji On přioděl; neboť její sláva a krása bude jen odleskem Jeho vlastní slávy. Andělé a knížatstvo budou v církvi spatřovat předivné zjevení se Boží moudrosti, moci a milosti v Kristu.

Zkoumejme nyní ten druhý bod, který jsme uvedli: **svědectví**. Abrahamův služebník nesl jasné a určité svědectví. „*Tedy řekl: Služebník Abrahamův*

jsem já. A Hospodin požehnal pánu mému velice, takže veliký učiněn jest, nebo dal mu ovce a voly, stříbro a zlato, služebníky a děvky, velbloudy a osly. A porodila Sára, manželka pána mého, pánu mému v starosti své syna, jemuž dal, cožkoli má.“ (v. 34–36.) Služebník zjevuje otce a syna, to bylo jeho svědectví. On mluví o velikých bohatstvích otce a současně sděluje, že tento veškerý svůj majetek dal svému synu, poněvadž On je „jednorozený syn“ a předmět otcovské lásky. Prostřednictvím tohoto svědectví hledí získat nevěstu pro syna.

Nemusím téměř ani připomenout, že nám zde Písmo obrazným, ale velmi trefným způsobem staví před oči svědectví o Letnicích s nebe seslaného Du-cha svatého. „*Když pak přijde ten Utěšitel, kteréhož já pošlu vám od Otce, Duch pravdy, kterýž od Otce pochází, ten svědectví vydávati bude o mně.*“ (Jan 15,26.) A opět: „*Když pak přijde ten Duch pravdy, uvede vás ve všelikou pravdu. Nebo nebude mluvit sám od sebe, ale cožkoli uslyší, toť mluvití bude; i budoucí věci zvěstovati bude vám. On mne oslaví; nebo z mého vezme a zvěstovati bude vám. Všecko, cožkoli má Otec, mé jest. Protož jsem řekl, že z mého vezme, a zvěstovati bude vám.*“ (Jan 16,13–15.) Souhlas mezi těmito slovy a svědectvím Abrahamova služebníka je právě tak poučný, jako i zajímavý. Když služebník mluví o Izákovi, tak hledí získat srdce Rebeky. Právě tak to činí Duch svatý; když mluví o Ježíši. Snaží se ubohé hříšníky vy-táhnout ze světa hříchu a bídy a uvést je do požehnané a svaté jednoty Kris-tova těla. „*Z mého vezme a zvěstovati bude vám.*“ Duch svatý nevede nikdy duše k tomu, aby hleděly na **Něho** a **Jeho** dílo, nýbrž On obrací jejich zrak jediné a pouze na Krista. Proto čím je duše duchovnější, tím výhradněji se zabývá Kristem. Jsou tací, kteříž stále uvažování svého srdce a to, co (ať snad způsobeno Duchem svatým) v něm spatřují, považují za znamení velké du-chovnosti. Avšak to je hrubý blud. Takové sebe spatřování není důkazem duchovnosti, ale dokazuje mnohem více pravý opak, poněvadž Pán Ježíš vzhledem k Duchu svatému výslovně prohlásil: „*Nebude mluvit sám od sebe.*“ Nýbrž: „*Z mého vezme, a zvěstovati bude vám.*“ Proto když někdo stále pohlíží do svého nitra a staví na svědectví, která se tam vzhledem k pů-sobení Ducha svatého domnívá spatřovat, smí být ujištěn, že v tomto oh-ledu není veden Duchem svatým. Duch svatý táhne duše k Bohu, když jim představuje Krista. Poznání Krista je věčný život; a Duchem svatým způso-bené zjevení Otce vzhledem k Synu, tvoří základ církve. Když Petr vyznává, že Kristus je ten Syn Boha živého, tedy odpovídá Kristus: „*Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův; nebo tělo a krev nezjevilo tobě toho, ale Otec můj,*

kterýž jest v nebesích. I já pravím tobě, že jsi ty Petr, a na té skále vzdělám církev svou, a brány hades (Kral.: pekelné) nepřemohou jí.“ (Mat. 16,17.18.) Kdo je tou skálou? Petr? Bůh chraň! Skálou je zjevení Otce o Kristu, jakožto Syna Boha živého. Toto zjevení je jediným prostředkem, kterým může být duše uvedena do Kristovy církve. Zde se učíme znát pravý význam evangelia. Evangelium je především zjevení, a sice nejen pouhé zjevení nějakého učení, nýbrž zjevení jedné osoby, osoby Božího Syna. Toto skrze víru uchopené zjevení táhne srdce ke Kristu a stává se pramenem života a síly, základem spojení s Kristem jako údy Jeho těla, jakož i silou obecnství. Apoštol praví: „*Ale když se zalíbilo Bohu zjevití **Syna svého** ve mně* atd.“ Zde máme pravou zásadu „skály“, totiž: Bůh zjevuje Svého Syna. Tímto způsobem se zřizuje stavba a ta spočívá podle věčného Božího předsevzetí na tomto nezvratném základě.

Proto je v naší kapitole velmi přitahující a poučné odkryt tak krásný obraz o seslání a o tom zvláštním svědectví Ducha svatého. Abrahamův služebník rozvínoval celou hodnost a celé bohatství, kterými otec obklopol syna, jako i lásku, které byl Izák předmětem – zkrátka vše, co by se mohlo dotknout srdce Rebeky a co by ji odtáhlo od věcí, v jejichž středu se nacházela. On jí ukazoval vzdálený předmět a štěstí být jedno s tímto milovaným a vysoce obdařeným předmětem. Vše, co patřilo Izákovi, mělo být podílem Rebeky, když s ním byla spojena. To byl obsah poselství služebníka, jeho svědectví. A stejný ráz nese svědectví Ducha svatého. On mluví o Kristu, o Kristově slávě, o Kristově kráse, plnosti, milosti, o Jeho „nestihlém bohatství“, o hodnosti Jeho osoby a o slávě Jeho díla. Vynáší na světlo nevýmluvné štěstí, že jsme jedno s Kristem – údy Jeho těla, z těla Jeho, a z kostí Jeho. To je svědectví Ducha svatého – znamenitý prubířský kámen pro všelijaké poučování a kázání. Duchovní poučování se bude vždycky označovat úplnou a stálou představou Krista. On je jejím obsahem. Duch se může zaměstnávat jen Kristem, zdržovat se u Něho. Jeho slastí je mluvit o NĚm; zvěstovat Jeho dokonalosti, ctnosti a krásu je Jeho radostí. Proto pracuje-li někdo v díle Páně, v síle Ducha svatého, tu se bude v jeho službě vždy více zjevovat Kristus než něco jiného. Lidské závěry a rozumování najdou v takové službě málo místa; tyto mohou mít místo tam, kde člověk chce stavět do popředí sebe samého. Kéž by proto všichni, kteří stojí v službě Páně, nikdy nezapomněli, že představování Krista bude vždycky tím jediným předmětem Ducha.

Konečně se máme ještě zaměstnávat s **výsledkem** poslání služebníka. Pravda a praktické použití pravdy jsou dvě velmi rozdílné věci. **Jedna** věc je

mluvit o zvláštní slávě církve, a **druhá** věc, být touto slávou prakticky ovlivněn. V případě Rebeky bylo působení svědectví Abrahamova služebníka nejvyšší rozhodné a určité. Vniklo do jejího ucha a do jejího srdce; a tímto způsobem byla úplně uvolněná od všeho, co ji obklopovalo. Byla připravena vše opustit a běžet k představenému cíli, aby dosáhla to, k čemu byla uchváćena. (Por. Fil. 3,12.13.) Pro ni bylo nemožné poznat se jako předmět tak vysokého určení, a přitom zůstat uprostřed poměrů, do kterých byla postavena přirozeností. Když bylo svědectví o její budoucnosti pravdivé, tu by bylo lpění na přítomných věcech největší pošetilostí. Když naděje, být Izákovou nevěstou a spoludědičkou vši jeho slávy, pro ni byla skutečností, pak by dalším hlídáním Lábanových ovcí dala najevo pohrdání vším tím, co před ní postavil ve Svě milosti Bůh.

Ale ta vyhlídka byla příliš slavná, než aby se mohla lehkovážně pominout. Ovšem ještě neviděla ani Izáka ani dědictví; ale ona uvěřila zprávě posla, jeho svědectví o Izákovi a obdržela s tím také již závdavek dědictví; a to jejímu srdci dostačilo. Proto se bez váhání pozdvihli a byla odhodlána k odcestování. Řekla: „*Půjdu.*“ (v. 58.) Ona je úplně připravena vydat se na jí neznámou cestu, a sice ve společnosti toho, kdo jí zjevil vzdálený předmět a s tím spojenou slávu, slávu, ke které měla být brzy pozdvížena. „*Půjdu,*“ řekla a zapomněla na to, co leželo za ní, chvátajíc k tomu, co bylo před ní – běžela k odplatě svého vysokého povolání. (Pohl. Fil. 3,14.) Jak krásný a dojemný obraz o církvi, která pod vedením Ducha svatého spěchá kupředu, aby se setkala se svým nebeským ženichem! Aspoň by tomu tak mělo s církví být. Žel, žel, s uskutečněním to vypadá smutně. Spatřujeme málo oné svaté radosti, která odkládá každé břímě a každou překážku v síle obecenství s oním svatým vůdcem a spolucestujícím. Jeho služba a slast je vzít z věcí Ježíše a zvěstovat je nám, právě tak jako Abrahamův služebník vzal z Izákových věcí a ukázal je Rebece. Bezpochyby našel, čím více se blížili radosti a slávě očekávající nevěstu, svoji radost ve sdělování jí nových svědectví ohledně syna. Tak je tomu aspoň s naším nebeským vůdcem a průvodcem. Jeho radostí je mluvit o Ježíši. „*Z mého vezme a zvěstovati, bude vám.*“ My máme tuto službu Božího Ducha také vskutku zapotřebí. Naším duším zvěstuje Krista a probouzí v nás vřelou touhu zřít Jej takového, jaký On je a Jemu se navždycky podobat; neboť jen to může naše srdce uvolnit od země a všeho, co patří přirozenosti. Co jiného než naděje, že bude spojena s Izákem, by mohlo Rebece přimět říci: „*Půjdu,*“ když její bratr a její matka prosili: „*Nechat pozůstane děvečka s námi za některý den, aspoň za deset?*“ (v. 55.)

A tak je to i s námi; nic jiného než naděje, že budeme vidět Ježíše, **jak jest**, a že budeme Jemu podobní, nás může uschnout k očišťování, „*jakož On čistý jest.*“ (1. Jan. 3,3.)

KAPITOLA 25.

Počátek této kapitoly nám staví v druhém Abrahamovu ožehnutí se před oči příběh, který uvažován ve spojení s obsahem předcházející kapitoly, pro duchovní mysl není bez zajímavosti. Ve světle prorockých sdělení Nového zákona poznáváme, že Abrahamovo símě po doplnění a přijetí vyvolené Kristovy nevěsty opět vstoupí do popředí. Právě tak se obrací po uvedení Rebeky Duch svatý opět k dějinám Abrahamova semene prostřednictvím nového ožehnutí a zaměstnává nás jednotlivými vedlejšími okolnostmi z děje tohoto patriarchy a jeho semene podle těla. Já nechci čtenáři vnucovat žádné zvláštní vysvětlení o tomto všem, chci jen říci, že obsah naší kapitoly v tomto ohledu je hodný povšimnutí.

Jak jsme již poznamenali, První Mojžíšova kniha v sobě obsahuje takřka zárodky všeho. Velké, prvotní zásady Božích vztahů k člověku, zásady, jejichž vyvinutí je obsaženo v Novém zákoně. Ovšem tyto zásady se nám představují v První Mojžíšově knize obrazným způsobem; kdežto v Novém zákoně se vyvinují jakožto učení. Nicméně jsou však tyto obrazy velmi zajímavé a zvláštním způsobem vhodné k uvedení pravdy mocně do srdce.

Konec naší kapitoly nám představuje několik zásad velmi vážného a praktického významu. Jákobův charakter a život vstoupí brzy, jak Bůh dá, před nás jasněji. Avšak dříve, nežli půjdeme dále, bych rád obrátil pozornost na chování Ezaua ohledně prvorozenství a všeho, co s tím souviselo. Přirozené srdce nepřikládá Božím věcem žádnou cenu. Poněvadž nezná Boha, jsou pro něj Boží zaslíbení neurčitou, bezcennou a bezmocnou věcí. To je také příčina, proč přítomné věci mají u lidí takovou váhu a mají na ně tak velký vliv. Člověk cení jen to, co **vidí**, poněvadž je veden viděním a ne vírou. Pro něho je přítomnost vše, budoucnost ale nejistá, bezvlivná věc. Tak tomu bylo u Ezaua. „*I řekl Ezau: Aj, já k smrti se blíším, k čemuž mi tedy to prvorozenství?*“ (v. 32.) Jak zvláštní rozumování. **Přítomnost** mi uniká pod nohama,

proto pohrdám a vzdávám se **budoucnosti**; čas prchá přede mnou, proto nemám žádný zájem na **věčnosti**. „*A tak pohrdl Ezau prvorozenstvím.*“ (v. 34.) Tak pohrdl Izrael žádanou zemí (Žalm 106,24.); tak opovrhl Mesiášem (Zach. 11,12); a tak pohrdli pozvaní pozváním na svatbu. (Mat. 22,5.) Člověk nemá srdce pro Boží věci; „*krmě ze šocovice*“ má pro něho větší cenu než právo na Kanán. Příčina, pro kterou si Ezau své prvorozenství necenil, jej právě měla přimět přiložit mu velikou cenu. Čím více poznávám nejistotu a marnost přítomnosti člověka, tím více se vinu k Boží budoucnosti. Tak soudí víra. „*Poněvadž tedy to všecko má se rozplynouti, jací pak vy býti máte ve svatých obcováních a pobožnostech. Očekávající a chvátající ku příští dne Božího, v němžto nebesa hořice rozpustí se a živlové pálivostí ohně rozplynou se? Nového pak nebe a nové země podle zaslíbení jeho čekáme, ve kterýchž spravedlnost přebývá.*“ (2. Petr. 3,11–13.) To jsou Boží myšlenky a proto také i myšlenky víry. Viditelné věci se rozplynou. Máme proto pohrdat neviditelnými? Jistě že ne! Přítomnost prchá jako stín. Co je naším útočištěm? „*Očekávající a chvátající ku příští dne Božího.*“ Tak zní úsudek obnoveného srdce; každý jiný úsudek je bezbožný jako u Ezaua: „*Kterýž za jednu krmi prodal prvorozenství své.*“ (Žid. 12,16.) Kéž nás Pán od toho uchrání!

KAPITOLA 26.

První verš této kapitoly navazuje na kapitolu 12. „*Byl pak opět hlad na zemi, mimo hlad první, kterýž byl za dnů Abrahamových.*“ (v. 1.) Zkoušky, kterým jsou Boží dítky v průběhu jejich vezdejšího putování vystaveny, mají téměř všechny tentýž ráz a slouží vždycky k tomu, aby se zjevilo, do které až doby nalézalo srdce vše jen v Bohu. Chození v tak důvěrném obecenství s Bohem, takže je duše úplně nezávislá na lidech a věcech je těžká věc, ke které se zřídka vzneseme. Egyptské a gerarské země ležící po naší pravici a levici nám skýtají příliš mocná pokušení, aby nás buďto odvrátily od přímé stezky, anebo aby nás zdržely od skutečného zaujetí našeho postavení jako služebníků živého a pravého Boha.

„*Tedy odebral se Izák k Abimelechovi, králi Filistinskému do Gerar.*“ (v. 1.) Mezi Egyptem a Gerar se ukazuje zjevný rozdíl. Egypt je výraz světa s jeho

přirozenými výpomocnými prostředky a jeho nezávislosti na Bohu. „Moje řeka patří mně,“ byla řeč Egyptana, který o Hospodinu nic nevěděl a nevzhlížel k Němu o pomoc a požehnání. Egypt byl od Kanánu vzdálenější než Gerar; a také mravně nám představuje stav duše, která je více vzdálena od Boha. O Gerar se nám v 10. kapitole sděluje: *„A bylo pomezí Kananejských od Sidonu, když jdeš k Gerar až do Gázy; i odtud když jdeš k Sodomě a Gomoře, a Adama a Seboim až do Lázy.“* Také se dovídáme, že z Gerar do Jeruzaléma byla třídní cesta. Gerar zaujal tedy v porovnání s Egyptem přednější postavení; ale přece jen ležel v pásmu nebezpečných vlivů. Abraham si tam připravil nepříjemnosti, a Izák v naší kapitole také. Abraham zapřel svoji ženu a Izák učinil totéž. Je to velmi vážná věc, vidět otce a syna na stejném místě upadnout do stejného hříchu; to zjevně dokazuje, že vliv tohoto místa nebyl dobrý. Kdyby Izák nešel k Abimelechovi, gerarskému králi, tak by se nedostal do nesnáze zapření své ženy. Avšak nejmenší odchýlení se od přímé cesty je doprovázeno duchovní slabostí. Když se Petr ohříval u ohně v paláci nejvyššího kněze, zapřel svého Pána. Co se Izáka týče, tedy je zřejmé to, že se v Gerar vskutku necítil šťastný. Ovšem, že mu Pán pravil: *„Budiž tedy pohostinu v zemi této“* (v. 3.); ale jak často se stává, že Pán dává Svému lidu nařízení, která odpovídají stavu, v kterém se lid nachází, a která mají posloužit a vést ke skutečnému poznání tohoto stavu. Bůh poručil Mojžíšovi, aby vyslal muže, kteří by spatřili Kananejskou zemi (4. Mojž. 13.). Kdyby však mravní stav lidu nebyl tak smutný, tedy by takový krok nebyl zapotřebí. Vždyť víme, že víra nemá zapotřebí „shlédnouti“, když Boží zaslíbení je tak jasné. Právě tak byl dán Mojžíšovi rozkaz vyvolit sedmdesát mužů ze starších (4. Mojž. 11,16.), kteří by s ním nesli břímě lidu. Kdyby však Mojžíš zcela poznal hodnotu a požehnání svého vysokého postavení, tak by takový rozkaz nebyl potřeba. Totéž platí, když Samuel obdržel od Pána rozkaz, aby dal lidu krále. Lid si neměl žádat krále. Chceme-li tedy rozkazy Páně dané jednotlivcům, anebo všemu lidu, správně posuzovat, musíme vždy brát v úvahu stav této osoby nebo tohoto lidu. Někdo by však mohl namítnout: Když se Izák nacházel v nezdravém postavení, proč čteme: *„Sel pak Izák v zemi té a shledal v tom roce sto měř; nebo požehnal mu Hospodin.“* (v. 12.) Nato odpovídáme, že zevní blahobyť není nikdy důkazem správnosti postavení některého člověka. Na jiném místě jsme již podotkli, že mezi požehnáním Páně a Jeho přítomností je veliký rozdíl. Mnohý se těší z prvního, aniž by požíval druhé. Naše srdce je tak velmi náchylné zaměnit zevní požehnání a Boží přítomnost, nebo si aspoň namlouváme, že to jedno musí být

přirozeně doprovázeno tím druhým. To je velký omyl. Jak často spatřujeme osoby, které, ačkoliv jsou obklopeny zevním Božím požehnáním, nepožívají Jeho přítomnost a také po ní ani netouží! Je velice důležité, abychom tomu rozuměli. Někdo může být velikým, „*růstí a prospíváti vždy více v zrostu, až i zroste velmi; má stáda ovcí i stáda volů a čeledi mnoho*“ (v. 13.14.) a přece jen u toho všeho nepožívá úplně a nerušeně Boží přítomnost. Stáda ovcí a volů nenahradí Pána. Ty věci probudily závist Filistinských, což by přítomnost Páně jistě neučinila. Izák by mohl pěstovat nejlíbeznější a nejvroucnější obecenství s Bohem, aniž by na to Filistinští nějak dbali, a sice jednoduše z toho důvodu, protože tomu nerozuměli a nedovedli to ocenit. Stáda ovcí a volů, mnoho čeledi a studnice dovedli ocenit, ale ne božskou přítomnost.

Konečně se však Izák od Filistinských oddělil a šel do Bersabé. „**A ukázal se mu Hospodin** v tu noc a řekl: *Já jsem Bůh Abrahama, otce tvého; neboj se, nebo s tebou já jsem, a požehnám tobě.*“ (v. 24.) Zde vidíme, že nejen požehnání Páně, nýbrž sám Pán je s ním. A proč? Poněvadž Izák opustil Filistinské s veškerou jejich závistí a třenicemi a vstoupil do Bersabé. Zde se mohl Pán Svému služebníku zjevit, kdežto v Gerar, ačkoliv jej obsypal Svým bohatým požehnáním, jej nemohl potěšit Svojí přítomností. Abychom mohli Boží přítomnost požívat, musíme být tam, kde je On, a je jisté, že Jej nenajdeme ve třenicích a svárech bezbožného světa. Proto, čím dříve Boží dítko opustí všechny ty věci, tím lépe si bude stát. Tuto zkušenost učinil Izák. Dokud se zdržoval mezi Filistinskými, neměl ani klid ve svém duchu a také na ně neměl žádný užitečný vliv. Mnozí se domnívají, že mohou lidem tohoto světa sloužit, když se s nimi smísí ohledně svých cest a spojení. Avšak jediným pravým prostředkem stát se jim užitečným, je oddělení se od nich v síle obecenství s Bohem. Tímto způsobem se jim ukáže vzor „vyšší cesty“.

Povšimněme si duchovního pokroku Izákovy duše a mravního vlivu jeho obcování: „*Vstoupil pak odtud do Bersabé,*“ a „*ukázal se mu Hospodin,*“ „*i vzdělal tu oltář,*“ „*a vzýval jméno Hospodinovo,*“ „*a rozbil tu stan svůj,*“ a „*služebníci Izákovi vykopalí tam studnici.*“ To byl blahoslavený, požehnaný pokrok. Od okamžiku, kdy Izák učinil první krok na správné cestě, šel od síly k síle. Vstoupil do radostné Boží přítomnosti a požíval požehnání pravého velebení; zjevil také povahu cizince a poutníka. Nalezl občerstvení, pokoj a mír a studnici, o kterou se s ním nepřeli, a kterou mu Filistinští nemohli zasypat, poněvadž tu nebyli.

Tento pro Izáka tak požehnaný výsledek působil také blahodárně na jiné. Čteme: „*Abimelech pak přijel k němu z Gerar a Ochozat, přítel jeho, a Fikol, kníže jeho. I řekl jim Izák: Z jaké příčiny přišli jste ke mně? Poněvadž vy ne-náviděli jste mne a vyhnali jste mne od sebe. Kteřížto odpověděli: Patrně jsme to shledali, že jest Hospodin s tebou, i řekli jsme: Učiňme nyní přísahu mezi sebou...*“ (v. 26–28.) Abychom mohli působit na srdce a svědomí lidí tohoto světa, musíme být od světa, jakž již podotknuto, rozhodně odděleni, ačkoliv vůči němu současně jednáme v milosti. Dokud přebýval Izák v Gerar, měl jen sváry a nesnáze. Sklízel pro sebe jen žal a neměl vliv na své okolí. Sotvaže však místo to opustil, Filistinští jej vyhledali a chtěli s ním uzavřít smlouvu.

Život Božích dětí vykazuje mnohé příklady podobného způsobu. Především nám má jít o vědění, že naše postavení je božsky uspořádané nejen ohledně našeho postavení, nýbrž také ohledně mravního stavu našich duší. Je-li vůči Bohu vše v pořádku, smíme doufat, že budeme mít dobrý vliv na jiné. Jakmile Izák vstoupil do Bersabé a tam zaujal své místo jako velebitel, byla jeho duše uzdravena a obcerstvena a Bůh si jej použil, aby působil na své okolí. Zdržování se v nižším postavení nás oloupí o mnohá požehnání a činí nás úplně neschopnými pro naši službu a svědectví. Také nemáme nikdy zůstat ve falešném postavení – jak se často stává – s otázkou: „Kde najdu něco lepšího?“ Boží slovo praví: „*Přestaňte zle činiti!*“ (Iz. 1,16.) A když jsme tento svatý rozkaz uposlechli, tu nám praví: „*Učte se dobře činiti.*“ (Iz. 1,17.) Domníváme-li se, že se můžeme učit „dobře činiti“, dříve nežli jsme „přestali zle činiti“, velice se mýlíme. „*Probud' se ty, kdož spíš a vstaň z mrtvých a zsvítíť se tobě Kristus.*“ (Efez. 5,14.)

Milý čtenáři, činíš-li něco, o čem víš, že je to zlé, anebo máš-li nějaký podíl na věci, kterou jsi poznal jako nesprávnou, pomysli na slova Páně: „*Přestaňte zle činiti!*“ Buď ujištěn, že když tato slova uposlechněš, nezůstaneš déle v nejistotě ohledně své cesty. Jen nevěra nás svádí k vyznání: „Nemohu přestat zle činit, dokud nenajdu něco lepšího.“ Dej nám Pán sprostné oko a povolného ducha!

KAPITOLA 27.

Kapitoly 27–35. nás seznamují s Jákobovým životem nebo aspoň s nejvýznamnějšími příběhy z jeho života. Duch svatý nám zde dává důkladná poučení jak o radě neskonale Boží milosti, tak také o úplné neschopnosti a zkaženosti lidské přirozenosti.

V kapitole 25. jsem úmyslně přešel jedno místo, které se vztahovalo na Jákoba, chtěje se k tomu nyní vrátit, abychom tak měli božská sdělení o Jákobovi před sebou v úplné souvislosti. Tam čteme ve verších 21–23.: „*I modlil se Izák pokorně k Hospodinu za manželku svou; neboť byla neplodná. A uslyšel jej Hospodin; a tak počala Rebeka manželka jeho. A když se děti potiskali v životě jejím, řekla: ‚Má-li tak býti, proč jsem počala?‘ Šla tedy, aby se otázala Hospodina. I řekl jí Hospodin: Dva národové jsou v životě tvém a dvojí lid z života tvého se rozdělí; lid pak jeden nad druhý bude silnější a větší sloužiti bude menšímu.*“ U proroka Malachiáše se na to navazuje slovy: „*Miluji vás, praví Hospodin, vy pak říkáte: V čem nás miluješ? Zdaliž Ezau nebyl bratr Jákobův? praví Hospodin. Avšak miloval jsem Jákoba, Ezaua pak měl jsem v nenávisti.*“ (Mal. 1,2.3.) Druhou narážku na to najdeme v Ep. Řím. 9,11–13, kde čteme: „*Nebo ještě před narozením, a prve než co dobrého nebo zlého učinili, aby uložení Boží, kteráž jest podle vyvolení, ne ze skutků, ale z toho, kterýž povolává, pevné bylo, řečeno jest jí: Větší sloužiti bude menšímu, jakož psáno jest: Jákoba jsem miloval, ale Ezaua nenáviděl jsem.*“

Tímto způsobem je nám jasně představena věčná Boží rada odpovídající **vyvolení milosti**. Výraz „vyvolení“ je velice dalekosáhlý. On ničí všechno lidské si osobování a hájí Boží právo jednat, jak On chce. To je největší důležitost. Stvoření nemůže požívat pravé štěstí, dokud nesklonilo svou hlavu pod tuto neomezenou milost. Člověku náleží takto jednat, poněvadž je hříšníkem a jako takový nemá žádné právo jednat nebo Bohu něco předpisovat. Proto je tak velice důležité stát na této půdě, jelikož se pak již nejedná o otázku, co si zasloužíme, nýbrž o to, co se Bohu líbí nám dát. Marnotratný syn si přál stát se nádeníkem; avšak když se jednalo o zásluhy, nebyl doopravdy hoden zaujmout místo nádeníka. Proto mu nezbylo nic jiného, než přijmout to, co otec uznal za dobré mu dát. A otec mu dal nejvznešenější místo, místo obecenství se sebou samým. Tak tomu musí být vždy. Milost bude po celou věčnost korunovat Boží dílo. Jaké štěstí pro nás! Kupředu se ubírajíce a činíce den co den nové objevy o tom, co jsme my, máme zapo-

třebí mít pod nohama neochvějný základ milosti. Zkáza člověka je beznadějná, a proto musí být milost nekonečná. A ona je neskonalá, poněvadž jejím zřídlem je Bůh. Rozlévá se k nám v Kristu a Duch svatý je síla k jejímu požívání. Trojice se zjevila ve spojení s milostí, která spasí chudého hříšníka. „*Milost kraluje skrze spravedlnost k životu věčnému, skrze Jezukrista Pána našeho.*“ (Řím. 5,21.) Jen ve vykoupení mohlo být viděno kralování milosti. Ve stvoření spatřujeme kralování moci a moudrosti, v prozřetelnosti dobroty a dlouhoshovívavosti, ale jen ve vykoupení spatřujeme kralování milosti, a to založené na základě spravedlnosti.

V Jákobově osobě se tedy setkáváme s nanejvýš vhodnou představou moci této božské milosti a to proto, poněvadž on nám v sobě představuje pozoruhodný příklad moci lidské přirozenosti. V něm spatřujeme přirozenost v její celé špatnosti, a proto se ukazuje milost ve vší své mravní kráse a síle. Podle nám zjevené skutečnosti se zdá, že před i po jeho narození se zjevila neobyčejná působnost přirozenosti. Před jeho narozením čteme: „*Děti se potiskali v životě jejím*“; u jeho narození: „*a rukou svou držel Ezaua za patu*“; a po jeho narození vidíme na celé jeho cestě – ano bez výjimky, až k obratu v jeho životě v kapitole 32 – jen zjevení se přirozenosti, která nebyla příjemná. Toto vše slouží jako temné pozadí jen k tomu, aby pronikla milost toho, který se sklonil, aby přijal jméno „Bůh Jákobův“ – jméno, jež tvoří dojemný výraz svobodné, bezpodmínečné milosti.

Obírajíce se blíže jednotlivostmi Jákobova života, nalézáme nejprve nanejvýš pokořující obraz smyslnosti, podvodu a lsti. Tyto věci se zjevují tím smutněji a hrozněji, když je najdeme jako zde ve spojení s Božím lidem. A přece, jak věrný a pravdivý je Duch svatý. On musí vše odkrýt. Když On vypravuje běh některého člověka, tak nemůže učinit nedokonalý nástin. On ho kreslí, jak je a ne jak není. Právě tak tomu však také je, když nám zjevuje Boží charakter a cesty: On nám ukazuje Boha, jak On jest; a to je právě to, co potřebujeme.

Potřebujeme zjevení dokonale svatého, současně ale také dokonale milostivého a milosrdného Boha, který se mohl sklonit k celé hlubokosti bídy a snížení člověka a tu se ho ujmout, z tohoto stavu jej osvobodit a pozdvihnout k plnému nerušenému obecenství se sebou samým, a sice v celé skutečnosti toho, co On je. Bůh znal naše potřeby a On je uspokojil. Chváleno budiž Jeho jméno!

Připomeňme si také, že Duch svatý, když nám představuje ve Svě věrné lásce všechny tahy lidského charakteru, sleduje jen jeden cíl. On zjevuje bohatství Boží milosti a varuje naše duše. Jeho účel není pěstovat upomínku na hříchy, protože ten je z Božích očí navždy odstraněn. Abrahamovy, Izákovy a Jákobovy skvrny, pády a poblouzení jsou dokonale omyty a odstraněny a tito muži zaujali místo mezi „duchy spravedlivých dokonalých“ (Žid. 12,23). Jejich běh ale zůstává na listech božské knihy k zjevení Boží milosti a slouží jako výstraha Božímu lidu všech dob, jako i k zjevení nám toho, že Bůh v dřívějších dobách neměl co činit s dokonalými lidmi, nýbrž s lidmi „týmž bídám jako my poddanými“. U nich snášel tytéž slabosti, tytéž chyby a táž poblouzení, nad kterými den co den vzdycháme. Toto vše je velmi utěšující pro srdce a úplně v opaku se způsobí, podle kterých je sepsána většina lidských životopisů. V těch není obsažen běh lidí, jako jsme my, nýbrž je to mnohem více děj bytostí, které byly bez omylu a slabosti. Ty slouží čtenáři spíše k zmalátnění než ke vzdělání, neboť sdělují mnohem více to, co člověk má být než to, co on ve skutečnosti je. Nic nemůže v pravdě vzdělat jako představení Božích cest s člověkem, jaký skutečně je; a to je to, co nám udílí Boží slovo.

Naše kapitola je proto vhodným důkazem. Zde nacházíme zestárlého patriarchu Izáka takřka na prahu věčnosti. Země se vším, co patří přirozenosti, mizí jeho zraku. Nicméně zaměstnává se „krmí chutnou“ a chystá se, chtěje prvorozeného požeňnat před mladším, jednat přímo proti Boží radě. To je skutečná přirozenost, a sice přirozenost „s poslýmá očima“. Ezau prodal své prvorozenství za krmi ze šošovice, Izák je blízko toho, aby mu dal požehnání za kus zvěřiny. Ach, jak je to velmi pokořující!

Ale Boží rada musí zůstat a Bůh provede vše podle Svého zalíbení. Víra to ví. V síle tohoto poznání může víra vyčkat na Bohem určený čas. Přirozenost však, neschopná k čekání, je nucena hledat docílení svých účelů vlastními vynálezy. To jsou ty dva hlavní body, které se zjevují v Jákobově životě. Jednak Boží předsevzetí v milosti a jednak přirozenost, která činí plány a nárysy k přivedení toho, co by bez nich Boží rada bezpochyby učinila. Toto zjednošuje nesmírně celý běh našeho patriarchy a zvýší náš zájem o něj. Snad nám nechybí žádná milost tak velmi jako vyčkávající trpělivost a úplná závislost na Bohu. Přirozenost chce vždy jednat tím nebo oním způsobem a brzdí tím zazáření božské milosti a moci. Bůh nepotřeboval k provedení Svého předsevzetí ani lest Rebeky, ani hrubý Jákobův podvod. On pravil: „*Větší sloužití*

bude menšímu.“ To bylo dostačitelné – dostačitelné pro víru, ale nedostačitelné pro přirozenost, která neznajíc závislost na Bohu, musí vždy sáhnout po vlastních prostředcích.

Není však požehnanějšího postavení, než když duše ve sprostnosti malého dítky žije v úplné závislosti na Bohu a je dokonale spokojená v čekání na **Boží** čas. Takové postavení ovšem s sebou přináší také zkoušky. Ale obnovená duše se učí, když takto očekává na Boha, některé z nejdůkladnějších lekcí a činí nejsladší zkušenosti. A čím mocněji na nás doráží pokušení oddálit se Božím rukám, tím bohatší bude požehnání, když v tomto požehnaném postavení závislosti vytrváme. Je nanejvýš blahodárné cítit se závislým na někom, jehož radostí je požehnat. Jen ti, kteří skutečnost tohoto podivného postavení aspoň poněkud požívali, si ho dovedou vážit. Pán Ježíš byl jedním, který ono postavení dokonale, bez přerušení zaujal. On žil v stálé závislosti na Bohu a opovrhl rozhodně každým návrhem nepřítele k opuštění postavení závislosti. Jeho řeč byla: „*Ostříhej mne, Bože silný, neboť v tebe doufám.*“ „*Na tebeť jsem uvržen od narození svého.*“ (Žalm 16,1; 22,11.) Proto, když Jej ďábel chtěl svést použitím neobyčejných prostředků k utišení Jeho hladu, Pán odpověděl: „*Ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem vycházejícím skrze ústa Boží.*“ Když Jej satanáš pokoušel, aby se spustil z chrámové střechy, řekl mu Pán: „*Zase psáno jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého;*“ a když Jej konečně pokoušel nabídnutím království světa z jiné než Boží ruky, když by se klaněl jinému než Bohu, odpověděl Pán: „*Psáno jest: Pánu Bohu svému klaněti se budeš a jemu samému sloužiti budeš.*“ Jedním slovem, nic nemohlo Jej, toho dokonalého člověka přimět, aby opustil místo bezvýjimečné závislosti na Bohu. Bezpochyby to bylo Boží předsevzetí Svého Syna sytit a udržovat, přivést Jej neočekávaně do Jeho chrámu a Jemu dát království světa. To byla však příčina, proč Pán Ježíš ohledně Boží rady a její splnění svým časem a svým způsobem chtěl důvěřovat jednoduše a vytrvale Bohu. On nechtěl činit Svoji vlastní vůli a dosáhnout Svých vlastních cílů. On se předal úplně Bohu. On chtěl jíst, když Mu Bůh dal chléb. On chtěl vstoupit do chrámu, jen když Jej tam poslal Bůh, a On vstoupí na trůn, když Bůh uzná čas k tomu příšlý. „*Sed' na pravici mé, dokud nepoložím nepřátele tvých za podnože noh tvých.*“ (Žalm 110,1.)

Toto úplné podrobení se Syna Otci je podivuhodné nad každé popsání. Ačkoliv je dokonale rovný Bohu, zaujal jako člověk místo závislosti. On našel vždy Svou radost ve vůli Otce, vždy činil díky; když se zdálo, že je vše proti Němu, vždy činil, co bylo Otci příjemné a vždy měl oslavení Otce za Svůj

vznešený a neproměnlivý cíl. A když konečně bylo vše vyplněno, když dílo, které Mu Otec dal, dokonale dokonal, poručil ducha Otcí, a Jeho tělo odpočívalo v naději zaslíbené slávy a zaslíbeného vyvýšení. Proto nám může apoštol říci: *„Budiž tedy táž mysl při vás, kteráž i při Kristu Ježíši byla. Kterýž jsa ve způsobu Božím, nepoložil sobě toho za loupež rovný býti Bohu, ale samého sebe zmařil, způsob služebníka přijav, podobný lidem učiněn. A v způsobu nalezen jako člověk, ponížil se, poslušný byv až do smrti, a to smrti kříže. Protož i Bůh povýšil ho nade vše a dal Jemu jméno nad každé jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo těch, kteříž jsou na nebesích a těch, kteříž jsou na zemi i těch, kteříž jsou pod zemí, a každý jazyk aby vyznával, že Ježíš Kristus jest Pánem k slávě Boha Otce.“* (Filip. 2,5–11.)

Jak málo rozuměl Jákob při nastoupení své dráhy tomuto požehnanému smýšlení! Jak málo byl nakloněn čekat na Boží čas a dbát na Boží vedení! On chtěl požehnání a dědictví dosáhnout raději různým podvodem a lstí, než prostou závislostí na Bohu, jehož vyvolující milost jej učinila dědicem zaslíbení a jehož moudrost a všemohoucnost by neomylně splnila všechna zaslíbení k jeho dobru. Ach, žel my víme příliš dobře, jak se lidské srdce vzpírá této závislosti a tomuto podrobení. Ono volí vše jiné, než postavení trpělivého vytrvání. Přirozenost se žene do zoufalství, když se jí vezmou všechny výpomocné prameny, kromě Boha. Tato skutečnost dostačí, aby se nám ukázal pravý charakter lidské přirozenosti. K poznání této přirozenosti není třeba vniknout na místa, kde neřest a zločinnost pozdvihuje hlavu. Ne, jen když ji na okamžik postavíme na místo závislosti, vidíme, jak se tam zachová. Naše přirozenost skutečně nezná Boha, a proto Mu nemůže také ani důvěřovat. Zde leží tajemství vši její bídy a mravní zkaženosti. Ona je vzhledem k pravému Bohu v úplné nevědomosti a je proto jen zkaženou, bezcennou věcí. Poznání Boha je pramen života, ano život samý. A co je člověk, nebo co může být, když nemá život?

Vidíme, jak přirozenost v Rebece a Jákobovi, přirozenost v Izákovi a Ezauovi kořistila ke svému prospěchu. Chování Rebeky a Jáкова dokázalo jasně, že u nich nebyla ani závislost na Bohu, ani důvěra v Boha. Izákův zrak byl zatemněn; podvést jej bylo lehké. A k tomuto skutku se spojili matka a syn. Místo hledění na Boha, který by jistě překazil Izákův úmysl požehnat toho, kterého Bůh nechtěl žehnat – úmysl, jehož zřídlo bylo v přirozenosti a to v přirozenosti, která nebyla příjemná. Neboť *„Izák byl laskav na Ezaua, protože z lovu jeho míval pokrm.“* (Kap. 25,28.) Jak je to vše pokořující!

Avšak když my sebe, své okolnosti nebo své uložení chceme vzít Božím rukám, uvodíme na sebe jen utrpení.¹⁵ Tak tomu bylo s Jákobem, jak dále uvidíme. Někdo učinil poznámku: „Uvážíme-li Jákobův život od doby, kdy si vylouděním osvojil otcovské požehnání, zjistíme, že se v tomto světě mohl radovat jen z velmi malého štěstí. Jeho bratr jej zamýšlel usmrtit, a nutí ho k útěku z otcovského domu; jeho strýc Lában jej podvedl, jako on podvedl svého otce, a nakládá s ním velmi tvrdě. Po jednadvacetileté službě byl donucen jej tajně opustit, a to ne bez nebezpečí, že bude svým rozhněvaným bratrem veden zase zpět anebo usmrčen. Sotva je od těchto obav osvobozen, naplňuje jej hanebné a zločinné jednání jeho Rubena hořem a žalem. Pak musí truchlit nad věrolomností a ukrutností svých synů Simeona a Léviho vůči sichemským obyvatelům a oplakávat ztrátu své milované Ráchel. Dále vidíme, jak byl podveden svými syny a domnělou smrtí Josefa uveden do hlubokého smutku. A konečně k dovršení míry bídy jej nutí hlad sestoupit do Egypta a tam v cizí zemi zemřít. To jsou spravedlivé, podivné a nejvyšší poučné cesty prozřetelnosti.“

Toto popsání je pravdivé a věrné, pokud se týče Jákoba. Ono nám však představuje jen jednu, a sice tu tmavou stránku jeho života. Bohu budiž dík! Je ještě jiná stránka: Bůh stál ve spojení s Jákobem a ve všech událostech jeho života, ve kterých sklízel ovoce svých Istivých záměrů a křivých cest, Bůh vyvedl ze zlého dobré a rozhodl Svou milost nad hříchem a pošetilostí Svého chudého služebníka. Při dalším uvažování jeho života to najdeme.

Velmi zajímavé je pozorovat na počátku této kapitoly, jak Izák přes velkou slabost svého těla vírou udržuje hodnotu, propůjčenou mu Bohem. On zvětšuje požehnání v plném vědomí, že mu byla moc k žehnání propůjčena. On praví: „*Požehnal jsem mu a budeť požehnán... Aj, ustanovil jsem ho pánem nad tebou, a všechny bratří jeho dal jsem mu za služebníky; obilím také a vínem opatřil jsem ho. Což tedy již tobě učiniti mohu, synu můj?*“ (v. 33. a 37.) On mluví jako někdo, kdo má skrze víru k použití všechny poklady země. Neukazuje se u něho žádná falešná pokora, on nesestupuje pro zjevení přirozenosti ze svého vyvýšeného místa. Ovšem stál u bodu provinění se smutným přehmatem a jednání přímo proti Boží radě. Ale on zná Boha a zaujímá patřičné místo, když v celé hodnotě a rozhodnosti víry rozděluje požehnání. „*Požehnal jsem mu a bude požehnán.*“ „*Obilím také a vínem opatřil jsem*

¹⁵ Nacházíme-li se v nějaké zkoušce, máme se vždy upamatovat, že nepotřebujeme změnu poměrů, nýbrž vítězství nad sebou samými.

ho.“ U víry je zvláštní to, že se pozdvihne přes všechny naše chyby a jejich následky, aby zaujala místo, které nám připravila Boží milost.

Co se týče Rebeky, tedy ona musela nést všechny smutné následky svých pletich. Patrně se domnívala, že uspořádala vše velmi zručným způsobem; ale její oči neviděly již nikdy Jákoba. Jak jiný by byl výsledek, kdyby vše přenechala Božím rukám! Tak učiní vše víra, a zůstává proto vždy vítěznou. „*A kdož z vás pečlivě myslí, můž přidati ku postavě své loket jeden?*“ (Luk. 12,25.) Svými starostmi a plány nezískáme nic; tím vylučujeme jen Boha, a to není jistě žádný zisk. A když sklízíme ovoce svého vlastního uvažování, tak trpíme jen spravedlivý Boží soud. Není nic smutnějšího, než když Boží dítě zapomene na své postavení a své výsady a vezme spořádání svých záležitostí samo do ruky. „*Ptactvo nebeské*“ a „*kvítí polní*“ nás mohou poučit, když v tomto bodě zapomeneme na úplnou závislost na Bohu.

Co se konečně Ezaua týče, tedy ho apoštol nazývá „ohyzdným, kterýž za jednu krmi prodal prvorozenství své“ a kterýž „chtěje potom dědičně dosáhnouti požehnání, zavržen jest (nebo nenalezl místa ku pokání), ačkoli ho s pláčem hledal.“ Z toho se učíme, že „ohyzdný“ je člověk, který chce mít současně nebe a zemi a který chce požívat přítomnost, aniž by chtěl ztratit své právo na budoucnost. To není žádný neobyčejný případ. K této třídě lidí patří každý světský vyznavač, jehož svědomí nikdy nepocítilo působení božské pravdy a kterého srdce nepoznalo vliv milosti.

KAPITOLA 28.

Nyní přicházíme k Jákově cestě, jak vzdálen od rodného domu, osamělý a bez přístřeší, putuje světem. Zde s ním začínají zvláštní Boží cesty. Mezitím co Jákob počíná sklízet hořké ovoce svého chování vůči Ezauovi, vidíme na druhé straně, jak Bůh se pozvedá přes veškerou slabost a pošetilost Svého služebníka a ve Svém jednání mu předkládá Svou neomezenou milost a neskonanou moudrost. Bůh provede Svá předsevzetí, ať již použije jakékoliv prostředky. Když se však Boží dítě ve své netrpělivosti a nevěře chce vyhnout Boží vládě, může očekávat, že pak bude muset procházet zamucujícími zkušenostmi a bolestnou kázní. Tak tomu bylo u Jákoba. On by

neměl zapotřebí utíkat do Cháran, kdyby za sebe nechal jednat Boha. Bůh by se jistě zabýval Ezauem a dal by mu nalézt díl a místo, které byly určeny pro něho; a Jákob by mohl požívat onen sladký pokoj, který dává ve všech věcech úplně podrobení se pod Boží moc a předsevzetí.

Avšak zde je právě bod, kde se zjevuje ustavičně neobyčejná slabost našich srdcí. My chceme jednat místo klidného spočívání v Boží ruce. A když my jednáme, překážíme Bohu k rozvinutí Jeho milosti a moci k našemu dobru. „*Upokojtež se a věřte, že jsem já Bůh.*“ (Žalm 46,11.) To je rozkaz, k jehož uposlechnutí nás může uschopnit jen mocná milost. „*Mírnost vaše známa buď všem lidem. Pán blízko. O nic nebudte pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díky činěním prosby vaše oznamovány buďte Bohu.*“ A jaký to bude mít výsledek? „*A pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký rozum, hájiti bude srdcí vašich i myslí vašich v Kristu Ježíši.*“ (Fil. 4,5–7.)

Ale co činí Bůh? Mezitím co musíme sklízet ovoce svých cest, své netrpělivosti a nevěry, použije si ve Své milosti naši slabost a pošetilost, aby nám dal důkladnější porozumění Své něžné milosti a dokonalé moudrosti. To přivádí, aniž by se netrpělivost a nevěra nějak ospravedlňovaly, podivuhodným způsobem na světlo Boží dobrotivost a slouží našim srdcím k útěše i tehdy, když musíme snad následkem našeho poblouzení procházet těžkými okolnostmi. Bůh je nade vším; a nadto je Jeho zvláštní výsada ze zlého vyvést dobré, „*ze zřijacího pokrm a ze silného sladkost*“ (Soud. 14,14.) nechat vyjít. Ačkoliv je pravda, že Jákob byl přinucen svým podvodem a svou netrpělivostí k životu ve vyhnanství, je na druhé straně právě tak pravda, že on by nikdy nepoznal význam místa „Bethel“, kdyby zůstal klidně pod otcovskou střechou. V každém úseku Jákobova života se nacházejí obě tyto strany ostře naznačené. Když jej jeho pošetilost vypudila z otcovského domu, vedla ho na druhé straně, v jisté míře, k požívání blahoslavenství „domu Božího“.

„*Vyšed pak Jákob z Bersabé, šel do Cháran. I trefil na jedno místo, na kterémžto zůstal přes noc (nebo slunce již bylo zapadlo), a nabrav kamení na místě tom, položil pod hlavu svou a spal na témž místě.*“ (v. 10.11.) Zde se nachází Jákob, uprchlík bez domova, právě v postavení, ve kterém se s ním Bůh mohl potkat a odhalit Své myšlenky milosti a slávy. Nic nemohlo jasněji projevit nicotnost a bezmocnost člověka, jako stav, ve kterém zde vidíme Jákoba. Leží pod širým nebem v bezmocnosti spánku a má za polštář jen kamení. „*I viděl ve snách, a aj, žebřík stál na zemi, jehožto vrch dosahoval*

nebe; a aj, andělé Boží vstupovali a sestupovali po něm. A aj, Hospodin stál nad ním a řekl: Já jsem Hospodin, Bůh Abrahama otce tvého a Bůh Izákův; zemi tu, na kteréž ty spíš, tobě dám a semeni tvému. A bude símě tvé jako prach země; nebo rozmůžeš se k západu, i ku poledni; nad to požehnány budou v tobě všechny čeledi země, a v semeni tvém. A aj, já jsem s tebou, a ostříhati tě budu, kamžkoli půjdeš, a přivedu tě zase do země této; nebo neopustím tebe, až i učiním, což jsem mluvil tobě.“ (v. 12–15.) Zde máme vskutku „milost a slávu“. „**Žebřík stojící na zemi**“ řídí srdce přirozeně k úvahám o zjevení se Boží milosti v osobě a díle Božího Syna. Na zemi bylo dokonáno ono podivuhodné dílo, které tvoří silný, věčný základ všech Božích předsevzetí ohledně Izraele, církve a světa. Na této zemi žil, působil a zemřel Ježíš, aby Svou smrtí odstranil vše, co stálo v cestě k vyplnění Božích plánů pro požehnání člověka.

Ale „vrch žebříku dosahoval nebe“. Tvořil spojení mezi nebem a zemí; a slova: „*andělé Boží vstupovali a sestupovali po něm,*“ dávají krásnou a případnou představu o Něm, skrze kterého Bůh sestoupil do celé hlubokosti lidské bída, a skrze kterého On také člověka pozdvihl a v moci božské spravedlnosti jej pro vždycky přivedl do Své přítomnosti. Bůh připravil vše potřebné k vyplnění všech Svých plánů, přes hřích a lidskou pošetilost. A jaká stálá radost je to pro duši, která poučena Duchem svatým se vidí uvedená do okruhu milostiplných Božích předsevzetí!

Prorok Ozeáš nás vede k té době, kde věci předobrazené Jákobovým žebříkem, dojdou svého úplného splnění. „*A učiním pro tebe smlouvu v ten den s živočichy polními a s ptactvem nebeským i zeměplazy, lučičtě pak i meč polámu, i válku odejmu ze země a způsobím to, aby bydleli bezpečně. I zasnoubím tě sobě, pravím, v spravedlnosti a v soudu a v dobrotivosti a v hojném milosrdenství. Zasnoubím tě sobě také u víře, abys poznala Hospodina. I stane se v ten den, že vyslyšíti budu, dí Hospodin, vyslyšíti budu nebesa, a ona vyslyší zemi. Země pak vyslyší obilí, i mest, i olej, a ty věci vyslyší Jezrele. Nebo ji rozseji sobě na zemi a smiluji se nad Loruchámou, Loammi pak řeknu: Lid můj jsi ty, a on dí: Bože můj.*“ (Oz. 2,18–23.) Také slova Páně u Jana 1,52: „*Amen, amen pravím vám: Od tohoto času uzříte nebe otevřené, a anděly Boží vstupující a sestupující na Syna člověka,*“ obsahují narážku na Jákobovo vidění.

Toto vidění je podivuhodné zjevení Boží milosti vzhledem k Izraeli. Poznali jsme něco z pravého Jákovova charakteru a stavu a získali jsme přesvědčení, že mohl být požehnán jen na cestě milosti. Ani Jeho rod ani jeho charakter mu nepropůjčily nějaké nároky. Ezau mohl činit nároky rodem a charakterem, ovšem s pominutím neomezeného Božího práva. Jákob však nic takového neměl. A proto, když Ezau mohl uplatnit své právo jen na účet Boží neomezené moci, tu nemohl Jákob mít žádná jiná práva, než ta, která mu právě Boží neomezená moc propůjčila. On byl hříšníkem bez všech nároků, takže se nemohl spoléhat na nic jiného, než na svobodnou a bezmeznou Boží milost. Zjevení, které zde Pán Svému služebníku dal, zvěstuje proto jednoduše: co On, Hospodin, ještě učiní. Čteme: „*Já jsem Hospodin – já dám tobě – já tě budu ostříhati – já tě zase přivedu – já tě neopustím, až i učiním, což jsem mluvil tobě.*“ (v. 13 až 15.) Vše je od Boha samého, a to bez jakékoliv podmínky; neboť kde jedná milost, tam není žádné „když“ a žádné „ale“. Kde je nějaké „když“, tam nepanuje milost. Ne snad, že by Bůh nemohl člověka uvést do zodpovědného postavení, v kterém se na něho nevyhnutelně musí obrátit se slůvkem „když“. My víme, že On to může. Na kamenném polštáři spící Jákob se nenacházel v postavení odpovědnosti, nýbrž v největší bezmocnosti a slabosti; a proto byl v postavení přijmout zjevení nejplnější, nejbohatší a bezpodmínečné milosti.

Máme to považovat jen za veliké požehnání, když se nacházíme v takovém postavení, že nemáme žádnou jinou oporu kromě samého Boha. Každé pravé požehnání a každá skutečná radost, které můžeme požívat, mají své zdroje v povaze a v neomezených Božích právech. Podle této zásady by pro nás bylo stání na nějaké půdě, kterou sami zřídíme, nenahraditelnou ztrátou. V tomto případě by se Bůh na nás obrátil na půdě odpovědnosti, a vše by bylo pro nás nevyhnutelně ztraceno. Jákob byl v tak smutném stavu, že jen Bůh pro něho mohl jednat. A povšimněme si toho, že on se z nedostatku poznání této pravdy přivedl vždy znovu do utrpení a těžkostí.

Boží zjevení o sobě samém a naše odpočívání v tomto zjevení jsou dvě různé věci. Bůh se zjevil Jákovovi v nekonečné milosti; ale sotva se Jákob probudil ze svého spánku, již projevil svůj pravý charakter a dokázal, jak málo prakticky znal toho Veleslavného, který se mu právě tak podivným způsobem zjevil. „*Nebo zhroziv se, řekl: Jak hrozné jest místo toto! Není jiného, jediné dům Boží, a tu jest brána nebeská.*“ (v. 17.) Necítil se být doma v Boží přítomnosti. Tak tomu bude vždy, když srdce není důkladně potřeštěné a člověk se nevzdá sám sebe. Bůh přebývá rád – Jeho jméno budiž za to

chváleno! – u potřeného srdce; a zkroušené a potřené srdce se cítí šťastné v Boží blízkosti. Ale Jákobovo srdce se ještě nenacházelo v tomto stavu; také se ještě nenaučil odpočívat jako malé dítě v dokonalé lásce Toho, který mohl říci: „*A však jsem miloval Jákoba.*“ (Mal. 1,2; Řím. 9,13.) „*Ale láska dokonalá ven vyhátní bázeň.*“ Tam, kde tato láska není poznána a uskutečněna, ukazuje se vždycky neklid a strach. Boží dům a přítomnost nejsou hrozné pro duši, která zná Boží lásku, tak jak se zjevuje v dokonalé oběti Krista. Taková duše je mnohem více nakloněna k vyznání: „*Hospodine, jáť miluji obydlí domu Tvého, a místo přibytku slávy Tvé.*“ (Žalm 26,8.) A dále: „*Jedné věci žádal jsem od Hospodina, té vždy hledati budu: Abych přebýval v domě Hospodinově po všechny dny života svého, a spatřoval okrasu Hospodinovu, a zpytoval ve chrámě jeho.*“ (Žalm 27,4.) A dále: „*Jak jsou milí přibytkové tvoji, Hospodine zástupů! Žádostivá jest a velice touží duše má po síních Hospodinových.*“ (Žalm 84,2.3.) Když je srdce utvrzeno v Hospodinově známosti, miluje také Boží dům, ať má jakýkoliv charakter, buďto Bethel nebo jeruzalémský chrám nebo konečně Boží církev, která sestává ze všech pravých věřících a „vzdělává se v příbytek Boží, v Duchu svatém“. Jákobova známost o Bohu a Jeho domu byla v tomto úseku jeho života ještě velmi malá; a smlouva, kterou chtěl v posledních verších naší kapitoly s Bohem uzavřít, je pro něho nanejvýš významná a ukazuje nám, jak málo znal Boží povahu.

„*Zavázal se také Jákob slibem, řka: Jestliže Bůh bude se mnou a ostříhati mne bude na cestě této, kterouž já jdu; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu, a navrátím-li se v pokoji do domu otce svého, a bude mi Hospodin za Boha. Kámen, tento, kterýž jsem postavil na památku, bude domem Božím; a ze všech věcí, kteréž mi dáš, desátky spravedlivě Tobě dám.*“ (v. 20–22.) Povšimněme si Jákobových slov: „*Jestliže Bůh bude se mnou.*“ Ačkoli mu Bůh právě s důrazem přislíbil: „*A aj, já jsem s tebou, a ostříhati tě budu, kamžkoli půjdeš, a přivedu tě zase....*“ Nedbaje na to svědectví, nemůže se ubohé Jákobovo srdce vznést ani nad to „jestliže“, ani vzhledem k Boží dobrotě mít vyšší myšlenky nad ty, které se vztahovaly na chléb a oděv. To byly myšlenky člověka, který měl právě vzácné zjevení o žebříku dotýkajícím se země a nebe, nad kterým stál Pán, jenž mu zaslíbil nesčetné símě a věčné zboží. Je zřejmé, že Jákob byl neschopný vejít do skutečnosti a plnosti Božích

myšlenek. On měřil Boha podle sebe, a proto se dokonale mýlil. Jedním slovem Jákob nepřišel ještě se sebou samým ke konci a následkem toho ještě nezačal s Bohem.

KAPITOLA 29 až 31.

„Tedy Jákob vstav, odešel do země východní.“ (Kap. 29,1.) Jak jsme právě viděli v kapitole 28., není Jákob schopen pochopit pravý Boží charakter a potkává plnost milosti v Bethel se svým „jestliže“ a s bídou smlouvou o chlebu a oděvu. Nyní jej sledujeme na jevišti, které je naplněno samými takovými smlouvami. *„Nebo cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žíti.“* (Gal. 6,7.) Není možné ujít následkům naší nevěrnosti. Jákob ještě nenalezl své pravé místo před Bohem; a proto používá Bůh okolností k jeho kázni a pokolení.

To je to pravé tajemství našich mnohých těžkostí a zkoušek v tomto světě. Nikdy jsme nebyli před Bohem úplně zničeni, nikdy jsme se před Ním úplně neodsoudili, ani se sebe samých vzdali. Proto se stále podobáme člověku, který chce hlavou prorazit zeď. Nikdo se nemůže skutečně těšit z Boha, dokud neskončil se svým „já“; a sice z té jednoduché příčiny, že Bůh se začne zjevovat teprve tam, kde je zřejmý konec těla. Proto, když jsem ještě neukončil hluboké a určité zkušenosti své duše s tělem, je nemožné mít také jen přibližně správné porozumění pro Boží povahu. V tom nebo v onom způsobu se však musím naučit poznat, jakou cenu má přirozenost. Chtěje mě přivést k tomuto poznání, používá Bůh různé prostředky, které však, ať jsou jakékoliv, působí jen tehdy, když je používá On, aby našemu zraku zjevil pravou povahu toho, co je v našich srdcích. Jak často se stává (jako v případě Jákoba), že Pán se nám přibližuje a mluví k nám, aniž bychom rozuměli Jeho hlasu a aniž bychom před Ním zaujali pravé místo. *„Vpravdě Hospodin je na místě tomto a já jsem nevěděl. Jak hrozné jest místo toto!“* Jákob se tímto vším nenaučil ničemu, takže bylo třeba kázně jednadvacetileté školy; a ani tato ještě nepostačila, jak uvidíme, aby byl v sobě úplně potřen.

Pozoruhodné však je, jak vstoupil do atmosféry, která tak úplně odpovídala jeho mravnímu stavu. Jákob zvyklý uzavírat smlouvy, se setká s Lábanem, který má stejnou náchylnost a oba napínají takřka každý sval, aby se navzájem obelstili. U Lábara se není čemu divit, on nebyl nikdy v Bethel, on neviděl ani otevřené nebe ani žebřík, sahající z nebe až na zem. On nezaslechl nikdy z Hospodinových úst vzácná zaslíbení, která by mu jistila držení kananejské země a nesčetné símě. Proto není žádný div, že projevoval ziskuchtivé a žádostivé smýšlení. On neměl jiný výpomocný pramen. Je zbytečné očekávat od světáka něco jiného než světské smýšlení, světské zásady a cesty. On nemá nic jiného. Jak by se mohlo od nečistého očekávat čisté? Ale pokořující je, když spatřujeme Jákoba po všem tom, co viděl a slyšel v Bethel, v boji se světákem namáhat se nahromadit bohatství takovými prostředky!

A žel, že není žádná nevšední věc nalézt Boží děti, které ztratí z očí své vysoké určení a nebeské dědictví a vstupují s lidmi tohoto světa na bojiště, aby se s nimi potýkali o bohatství a čest země, obtíženě zlořečenstvím hříchu. To je v mnohých případech pravdivé v takovém rozměru, že je nanejvýš těžké nalézt nějakou stopu oné zásady, o které apoštol Jan praví, že „přemáhá svět“. (1. Jan. 5,5.) Kdybychom chtěli Lábara a Jákoba posuzovat jen podle přirozených zásad, bylo by těžké mezi nimi nalézt nejmenší rozdíl. Musíme se postavit za tento obraz a vejít do Božích myšlenek vzhledem k oběma, abychom viděli, jak dalece se od sebe lišili. Ale byl to Bůh, jenž tento rozdíl vyvolal a ne Jákob; právě tak je tomu i nyní. Jak těžké někdy může být odkrýt tento rozdíl mezi dítkami světla a dítkami temnosti, a přitom je tak veliký – rozdíl, kterýž je založen na oné vážné skutečnosti, že jedny jsou „*nádoby milosrdenství, kteréž Bůh připravil ke slávě,*“ a druhé „*nádoby hněvu, připravené (ne Bohem, nýbrž hříchem) k zahynutí.*“ (Řím. 9,22.23.)¹⁶ Jákobové a Lábanové se zřejmě liší a budou vždy rozdílní, ačkoliv

¹⁶ Každá duchovní mysl zpozoruje ne bez zájmu, s jakou pečlivostí se Duch svatý v Řím. 9 a na jiných místech Písma svatého brání proti onomu hroznému důsledku, který lidský rozum již příliš často z učení o Božím vyvolení vyvodil. Když On mluví o „*nádobách hněvu*“, tu praví prostě: „*připravené k hněvu.*“ On nepraví, že Bůh je k tomu „*připravil*“. Když On proti tomu mluví o „*nádobách milosrdenství*“, tu praví: „*kteříž (Bůh) připravil ke slávě.*“ Tento rozdíl stojí velmi za povšimnutí.

Jiný vhodný a krásný příklad téže věci najdeme u Mat. 25,34–41. Když se král obrátí k těm, kteří jsou na Jeho pravici, praví: „*Pojďtež, požehnaní Otce mého, dědičně vládněte královstvím, vám připraveným od ustanovení světa.*“ (v. 34.) Ale když se obrátí k těm na levici, dí: „*Jděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu i andělům*

ti první mohou zanedbat politováníhodným způsobem uskutečnění a praktické představení svého pravého charakteru a své hodnoty.

Co se týče Jáкова, tedy je vše, jak jeho práce a námaha, tak také jeho ubohá smlouva v předcházející kapitole, jen následek jeho nevědomosti ohledně božské milosti a jeho neschopnosti důvěřovat bez výjimky Božím zaslíbením. Ten kdo může po obdržení bezpodmínečného Božího zaslíbení, že obdrží kananejskou zemi, říci: „*Jestliže Bůh bude se mnou; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu,*“ má vskutku jen velmi slabou představu o Bohu a o tom, co je Jeho zaslíbení. Proto také vidíme, jak se Jákob namáhá, chtěje sám podporovat nejvýhodnějším způsobem své záležitosti. Tak tomu bude vždy, když se nerozumí milosti. Vyznání zásad milosti tu může být, avšak skutečná míra našich zkušeností o moci milosti je něco docela jiného. Mohli bychom si myslet, že vidění, které měl Jákob v Bethel, k němu hlasitě mluvilo o milosti. Ale Boží zjevení v Bethel a Jákobovo chování v Pádan jsou dvě velice rozdílné věci; druhá nám ukazuje, jak dalece Jákob porozuměl první. Charakter a chování zjevují vždy pravou míru zkušeností a přesvědčení duše člověka, třebaže zní krásně jeho vyznání. Jákob nebyl ještě nikdy přiveden k tomu, aby se měřil v Boží přítomnosti, a proto byl v nevědomosti vzhledem k milosti a svoji nevědomost dosvědčil tím, že se měřil s Lábanem a přijal jeho zásady a cesty.

V jisté míře nás překvapuje skutečnost, že Jákob, poněvadž se nenaučil poznat a odsoudit svůj charakter, byl Boží prozřetelností veden právě do onoho kruhu, ve kterém tento charakter ve svých nejvíce vynikajících tazích vystoupil úplně na světlo. Byl veden do Cháran, do domoviny Lábara a Rebeky, do oné školy, ze které jim vyšly zásady tak vhodně používané a kde byly vyučovány, pěstovány a používány. Aby se poznal Bůh, muselo se jít do Bethel; k poznání člověka byla zapotřebí cesta do Pádan. Protože Jákob zjevení, které Bůh učinil o sobě samém, neuchopil, tak cestoval do Pádan a tam se zjevilo, co byl on. Jak se zde namáhal, aby dosáhl svého cíle! Jaké úskoky,

jeho.“ (v. 41.) On nepraví: „zlořečení mého Otce“. Dále ani: „do ohně věčného, který je připraven **vám**“, nýbrž „*dáblu i andělům jeho*“.

Krátce je úplně jasné, že Bůh připravil království, jakož i „nádoby milosrdenství“ jako dědice tohoto království. Ale On nepřipravil „oheň věčný“ lidem, nýbrž dáblu a jeho andělům. Právě tak nepřipravil On „nádoby hněvu“ k zahynutí, nýbrž tyto to učinily samy. Proto když Boží slovo jasně stanoví „vyvolení“, odmítá od sebe právě tak pečlivě a jasně „zahynutí“. Kdo se bude nacházet v nebi, bude mít za to co děkovat jedině Bohu; a kdo najde místo v pekle, musí proto obžalovat jedině sebe samého.

jaké pletichy, jaké umělé obraty! Neukazuje se nic ze svaté a vyvýšené důvěry v Boha, nic ze sprostnosti a vytrvání víry. Je pravda, Bůh byl s Jákobem; neboť nic nemůže zamezit záření milosti. Jákob také v jisté míře uznal Boží přítomnost a věrnost; ale přece jen se nemohlo nic stát bez nějakého jeho vlastního plánu anebo osnovy. Nebyl ve stavu přenechat Bohu spořádání otázek ohledně svých žen a své mzdy; on chtěl vše spořádat svou lstí a svými pletichami. Jedním slovem, Jákob je od počátku až do konce „podvodník“. (27,36.) Kde lze např. nalézt dokonalejší ilustraci jako v kapitole 30,37–42? To je vskutku dobře povedený Jákobův obraz. Místo přenechání starosti o rozmnožení dobytka Bohu, „peřestý a strakatý a načernalý“, jak by Bůh jistě učinil, kdyby Mu Jákob důvěřoval, použil Jákob k dosažení svého účelu prostředku, který byl schopen vymyslet jen jeho rozum. A podobným způsobem jednal v průběhu svého celého dvacetiletého pobytu u Lášana; a konečně „ušel tajně“ a tak zůstal ve všem ve shodě se sebou samým.

Nicméně nahlížíme do divu Boží milosti, když sledujeme v neobyčejném Jákobově životě od stupně k stupni stopy jeho charakteru. Nikdo kromě Boha by nemohl Jákoba snést, jakož také nikdo kromě Boha se o něho nemohl zajímat. Milost počíná na nejhlubším místě. Ona se ujme člověka, tak jak ho nalezne a jedná s ním v plném poznání toho, co on je. Je nejvyšší důležité hned od počátku porozumět tomuto charakterovému tahu milosti, abychom byli způsobilí snést se statečnými srdci pozdější objevy, které činíme o naší vlastní nehodnosti – objevy, jež tak často zviklají důvěru a ruší pokoj Božích dítek.

Mnohé duše nepoznají hned na počátku svého běhu celou zkaženost své přirozenosti, tak jak se objevuje ve světle Boží přítomnosti, ačkoliv jejich srdce byla vskutku milostí dotčena a jejich svědomí v jisté míře přivlastněním si Kristova díla byla upokojena. Následkem toho při pokračování v křesťanském životě činí důkladnější objevy ohledně v nich přebývajícího zlého počínání pochybnosti, zda jsou Božími dítkami, poněvadž mají jen nedostačnou představu o Boží milosti a o ceně krve Ježíše Krista. Tímto způsobem bývají od Krista odděleni a uvrženi na sebe samé. Pak se svěřují buďto nějakému náboženství s jeho ustanoveními, aby podrželi aspoň řeč pobožnosti, anebo se vrátí zpět do stavu úplného světáctví. To jsou smutné následky a ty se dostaví, není-li „srdce upevněno milostí.“ (Žid. 13,9.)

To je to, co dává tak hluboký zájem ke sledování Jákobova života a činí nám ho tak užitečným. Nikdo nemůže naše tři kapitoly číst, aniž by nebyl

překvapen tou podivuhodnou milostí, která se mohla zabývat s takovým člověkem, jakým byl Jákob a která, když se vše, co v něm bylo, zjevilo, mohla říci: „*Nepatřil na nepravosti v Jákobovi, aniž hledí na přestoupení v Izraeli.*“ (4. Mojž. 23,21.) Bůh nepraví, že není nepravost v Jákobovi, že není **žádné přestoupení** v Izraeli. To by nemohlo srdci nikdy propůjčit onu jistotu, kterou mu Bůh tak rád, ano především jiným chce dát. Říci chudému hříšníku, že **v něm není žádný hřích**, nedá nikdy jeho srdci klid; neboť on ví velmi dobře, že hřích v něm je. Ale když mu Bůh praví, že On na základě dokonalé Kristovy oběti žádný hřích na něm více nevidí, tak nepochybně zavítá blahý pokoj do jeho srdce a svědomí. Kdyby Bůh učinil Ezau předmětem Svého působení, tak bychom asi neviděli takové požehnané vyvíjení se milosti, a sice z toho jednoduchého důvodu, protože Ezau se nám nezjevuje v tak nepříznivém světle jako Jákob. Čím hlouběji člověk padne, tím výše stoupá Boží milost. Podle toho, jak podle mého odhadu můj dluh vzrůstá od padesáti k pěti stům peněz, vzrůstá také i můj pocit o milosti, jakož i moje zkušenost o oné lásce, která nám, „když jsme neměli, odkud bychom zaplatili,“ odpustila celý dluh. (Luk. 7,42.) Proto mohl apoštol říci: „*Výborné jest zajisté, aby milostí upevněno bylo srdce, a ne pokrm, kteříž neprospěli těm, kteříž se jimi vázali.*“ (Žid. 13,9.)

KAPITOLA 32.

„*Jákob pak odešel cestou svou a potkali se s ním andělé Boží.*“ (v. 1.) Přes všechno jej doprovází Boží milost. „Jeho láska nemizí.“ On miluje neměnicí se láskou. Koho Bůh miluje, toho miluje až do konce. Jeho láska je podobná Jemu samému: „*včera i dnes tentýž, i na věky.*“ (Žid. 13,8.) Ale jak malý byl vliv, který to „vojsko Boží“ mělo na Jákoba! „*A Jákob vyslal posly před sebou k bratru svému Ezau, do země Seir, do kraje Idumejského. A přikázal jim říka: Takto povězte pánu mému Ezau: Toto vzkazuje, služebník tvůj Jákob: U Lá-bana jsem byl pohostinu a zůstával až do tohoto času.*“ (v. 3.4.) Bylo mu nevolno při myšlence na setkání se svým bratrem, a to ne bez příčiny. Jednal proti svému bratru velmi špatně a jeho svědomí nebylo klidné. Avšak místo bezodkladného uvrhnutí se do Boží náruče používá k odvrácení hněvu Ezaua

znovu své obyčejné prostředky. Kuje plány. Pokouší se ukonejšit Ezaua místo spoléhání se na Boha a vyprošení Jeho mocné ochrany.

*„A přikázal jim řka: Takto povězte **pánu mému Ezau**: Toto vzkazuje **služebník tvůj Jákob**: U Lámana jsem byl pohostinu a zůstával až do tohoto času.“* (v. 4.) Toto vše prozrazuje duši, která se velmi daleko vzdálila od svého střediska v Bohu. *„Pánu mému“* a *„služebník tvůj“* – to není řeč bratra vůči bratru, ani řeč muže, který má vědomí hodnosti, kterou propůjčuje Boží přítomnost. Je to řeč Jákoba, muže se zlým svědomím.

„I navrátili se poslové k Jákobovi, řkouce: Přišli jsme k bratru tvému Ezauovi, kterýž také jde proti tobě, a čtyři sta mužů s ním. Jákob pak bál se velmi, a rmoutil se náramně.“ (v. 6.7.) Co učiní nyní? Vrhne se do Boží náruče? Nikoli, on počíná vše náležitě zařizovat. *„Tedy rozdělil lid, kterýž s sebou měl, ovce také a voly, a velbloudy na dva houfy. Nebo řekl: Jestliže by přišel Ezau k houfu jednomu a pobil by jej, bude aspoň zadní houf zachován.“* (v. 7.8.) První Jákobovou myšlenkou byl vždy nějaký plán, a v tom najdeme jen příliš věrný obraz ubohého lidského srdce. Když svůj plán učinil, tak se sice obrací na Pána a vzývá Jej o zachránění z ruky Ezaua, avšak jakmile je jeho modlitba ukončena, opět se také vrací zpět ke svým nařízením. Ale prosby a činění plánů nemohou jít spolu. Když činím plán, spoléhám se více nebo méně na svůj plán. Když se však modlím, mám se spoléhat výhradně na Boha. Tyto dvě věci jsou si proto naprosto odporné. Je-li můj zrak upřen na mé vlastní působení, nejsem připraven hledět na Boží jednání za mne. Pak není modlitba výrazem mé potřeby, nýbrž pouhým výkonem věci, o které se domnívám, že ji musím vykonat; anebo se obracím na Boha s prosbou, aby uznal mé vlastní plány. Bůh však nechce, abych Jej prosil o uznání a o požehnání svých plánů a prostředků, nýbrž abych se svěřil úplně Jeho rukám, aby On za mne činil vše.¹⁷

Ačkoliv Jákob Boha prosil o vysvobození z ruky svého bratra, přece jen tím nebyl uspokojen, neboť se pokusil Ezaua „ukrotit darem“. Jeho důvěra se spoléhala na dar a ne jediné na Boha. *„Nejlstivější jest srdce nade všecko, a nejprevrácenější.“* (Jer. 17,9.) Často je těžké vyzkoumat, co je vlastním základem naší důvěry. Domýšlíme se, anebo si chceme sami namluvit, že Bůh je naší podporou, kdežto ve skutečnosti vkládáme svou důvěru na něco, co

¹⁷ Když víra nechá jednat Boha, tak Bůh bezpochyby použije Své prostředky. To je však něco úplně jiného než Jeho uznání a požehnání plánů a zařízení nevěry a netrpělivosti. Tento rozdíl nebývá často dost chápán.

jsme vynalezli sami. Mohl by si někdo, kdo slyšel Jáкова se modlit: „*Vytrhni mne, prosím, z ruky bratra mého, z ruky Ezauovy; neboť se ho bojím, aby přijda, nepohubil mne i matky s dětmi*“ (v. 11) – představit, že hned potom řekne: „*Ukrotím tvář jeho darem*“? (v. 20.) Zapomněl Jákob úplně na svoji modlitbu? Učinil Boha ze svého daru? Vložil svoji důvěru na stádo dobytka, místo v Boha, jehož rukám se právě svěřil?

Tyto otázky přirozeně povstanou, když uvažujeme Jákobovo počínání u této příležitosti. A potřebujeme jen nahlédnout do zrcadla našich srdcí, abychom na toto četli odpověď. V tomto zrcadle poznáme, právě tak jako v Jákobově životě, jak jsme mnohem více nakloněni spoléhat se na vnuknutí naší vlastní moudrosti, než na Boha. Často jsme velmi spokojeni sami se sebou, když jsme k našim zaopatřením připojili modlitbu, anebo když jsme použili všechny dovolené prostředky a vyprosili si pro ně Boží požehnání. Je-li tomu však tak, tu neplatí naše modlitby víc než naše plány, poněvadž se více spoléháme na ně než na Boha. Musíme být skutečně u konce se vším, co pochází z vlastního já, nežli se může zjevit Bůh. S našimi plány nebudeme u konce, dokud jsme neskončili se sebou samými. Musíme se dostat k poznání, „*že všeliké tělo jest tráva, a všeliká vzácnost jeho jako květ polní*.“ (Iz. 40,6.)

Tak to nalézáme v této zajímavé kapitole. Když Jákob učinil všechna svá chytrá zaopatření, čteme: „*A zůstal Jákob sám; a tu zápasil s ním muž až do svítání*.“ (v. 24.) Zde je obrat v životě tohoto podivného muže. Zůstat sám s Bohem je ta jediná cesta, jak se dostat k pravému poznání našich cest i nás samých. Musíme vše položit na váhu svatyně, abychom poznali pravou cenu přirozenosti a jejího jednání. Na tom, co my anebo jiní o nás myslí, málo záleží. Důležitá otázka je, co o nás myslí Bůh, a abychom dostali odpověď na tuto otázku, musíme zůstat s Bohem „sami“ – vzdálení svého já, vzdálení všech myšlenek, úsudků, domněnek a uvažování přirozenosti – „sami“ s Bohem.

„*A zůstal Jákob sám; a tu zápasil s ním muž až do svítání*.“ Povšimněme si, že nečteme: Jákob zápasil s mužem, nýbrž: „*zápasil s ním muž*“. Tento příběh se často představuje jako příklad rozhodnosti, s kterou se Jákob modlil. Znění tohoto místa dokazuje, že takový výklad je nesprávný. Mé zápasení s mužem, a zápasení muže se mnou jsou dva velmi různé pojmy. Zápasím-li s někým, tedy chci od něho něco obdržet, a opačně chce druhý ode mne

něco obdržet. V tomto případě zápasil Bůh s Jákobem, chtěje jej nechat pocítit, jak chudé, slabé a bezcenné stvoření on byl. A když se Jákob s velikou urputností vzepřel dosažení tohoto účelu, „*obrazil jej v příhbí stehna jeho, i vyvinulo se příhbí stehna Jákobova, když zápasil s ním.*“ (v. 25.) Rozsudek smrti musí být napsán na tělo; dalekosáhlost Kristova kříže musí být poznána dříve, nežli můžeme stále a šťastně chodit s Bohem. Sledovali jsme tak dalece Jákoba na všech oklikách a zatáčkách jeho neobyčejného charakteru. Viděli jsme ho v průběhu jeho dvacetiletého pobytu u Lámana dělat plány a zaopatření, ale teprve když zůstal „sám“, obdržel správnou představu o tom, jak slabé, bezmocné stvoření on sám v sobě byl. Pak ale, když sídlo jeho síly bylo postiženo, mohl říci: „*Nepustím tě.*“

Tím začíná úplně nový oddíl v životě Jákoba. Až dosud se držel svých vlastních cest a prostředků; nyní však byl přiveden k tomu, že řekl: „*Nepustím tě.*“ Necht si však čtenář povšimne toho, že toto vyslovil teprve pak, když „*obraženo bylo v příhbí vrchní stehno jeho.*“ Tato jednoduchá skutečnost nám dá do ruky klíč k vysvětlení celého tohoto děje. Bůh zápasil s Jákobem, chtěje jej přivést k tomuto bodu. Jedná-li se o energii, kterou projevil Jákob ve své modlitbě, již jsme viděli, že on, sotva že otevřel ústa k prosbě, již vzápětí odhalil tajemství své důvěry slovy: „*Ukrotím tvář jeho darem.*“ Mohl by takto mluvit, kdyby rozuměl skutečnému významu modlitby a pravé závislosti na Bohu? V pravdě ne! Bůh a stvoření musí zůstat rozdělení; a tak tomu bude u každé duše, která zná svatou skutečnost života z Boha.

Ale žel, v tomto bodu chybujeme tak rozmanitě, pakliže smíme mluvit za jiné. Často zakrýváme určitou nevěru našich chudých, lstivých srdcí zdánlivě velmi rozumným a zbožným předstíráním použití prostředků v domněnce, že čekáme na Boha, aby tyto prostředky požehnal, kdežto ve skutečnosti se spoléháme ne na Boha, nýbrž na prostředky. Ó, kéž by naše srdce poznala špatnost takové cesty! Kéž by se učila s větší prostotou lpět na samém Bohu, aby náš život byl více označován onou svatou hodnotí, která nás vyvyšuje nad okolnosti, kterými procházíme! To není lehké přijít úplně ke konci se stvořením každého druhu a tvaru, takže se může říci: „*Nepustím tě, leč mi požehnáš.*“ (v. 26.) Říci to od srdce a v síle toho, co tato slova vyjadřují, je tajemstvím veškeré pravé síly. Jákob tak mluvil, jak již podotknuto, teprve pak, když bylo obraženo jeho stehno; ne dříve. On dlouho zápasil, než povolil, poněvadž jeho důvěra v tělo byla veliká. Bůh však může pokořit nejtvrďší povahu do prachu. On umí dosáhnout na pramen přirozené síly a napsat na něj ortel smrti. Dokud se toto nestane, nelze mít sílu u Boha a u

lidí. Musíme být „nemocní“, nežli můžeme být „silní“. „Moc Kristova“ může na nás spočívat jen ve spojení s poznáním naší slabosti. Kristus nemůže nikdy dát pečeť Svého uznání síle přirozenosti, na její moudrost anebo slávu. Všechny tyto věci se musí menšit, aby On mohl růst. Přirozenost nemůže nikdy a nijakým způsobem sloužit k vývinu milosti anebo za základ Kristovy moci; neboť kdyby se tento případ stal, tedy by tělo mělo něco k svému oslavení před Bohem, což však jak víme, je nemožné.

Poněvadž tedy vyvíjení se Boží slávy a jména nebo charakteru je spojeno s úplným odstraněním přirozenosti, je zřejmé, že se duše nemůže radovat z tohoto vyvíjení dříve, než dojde ke skutečnému odstranění této přirozenosti. Ačkoliv tedy je Jákob vyzván oznámit své jméno a uznat, že zní „Jákob“ neboli „Istivý“, přece neobdržel zjevení jména toho, jenž s ním zápasil a pokoril ho do prachu. Pro sebe samého obdržel jméno „Izrael“ neboli „kníže“, a to byl veliký pokrok; ale když pravil: „*Oznam, prosím, jméno své,*“ obdržel odpověď: „*Proč se ptáš na jméno mé?*“ (v. 29.) Pán se zdráhá oznámit mu Své jméno, ačkoliv jej dostal tak daleko, že Mu řekl pravdu ohledně sebe samého a proto mu zde dal požehnání. Jak mnoho podobných případů obsahují dějiny Boží rodiny! To já se odkrývá v jeho celé ošklivosti; ale my zanedbáváme praktické uchopení toho, co Bůh je, ačkoliv On se nám tak přiblížil, a nám požehnal přiměřeně poznání, které jsme učinili o našem já.

Jákob obdržel nové jméno „Izrael“, když obdržel vědomí, že byl slabým člověkem. Přesto mu musel Pán říci: „*Proč se ptáš na jméno mé?*“ On mu nezjevil jméno Toho, který přivedl na světlo pravé jméno a pravý stav Jáкова. To nás učí, že je něco úplně jiného obdržet požehnání od Boha, než přijmout Duchem zjevení Božího charakteru. „*I dal mu tu požehnání,*“ ale neoznámil mu Své jméno. Je vždycky požehnáním, když jsme přivedeni v nějaké míře k poznání nás samých; neboť tím býváme vedeni na stezku, kde jsme schopni jasněji rozeznávat, co je pro nás Bůh ve všech jednotlivostech. Tak tomu bylo u Jáкова. Jakmile bylo obraženo v příhbě jeho vrchní stehno, nalézal se ve stavu, ve kterém mohl dostačit sám Bůh. Chudý, kulhavý muž nemohl mnoho pořídit, pro něho tedy slušelo spoléhat na Toho, jenž je všemohoucí.

Dříve, nežli ukončíme uvažování této kapitoly, chci ještě podotknout, že v jistém smyslu nám podává vysvětlení k tomuto právě uvažovanému oddílu Jákovova života kniha Job. V prvních 31 kapitolách se Job pře se svými přáteli a hájí své tvrzení proti všem jejich důkazům. V kapitole 32. však s ním

počíná zápasit Bůh, když si k tomu použil Elihu; a v kapitole 38. útočí na něho přímo v celém majestátu Své moci, přemůže ho zjevením Své velikosti a slávy a vyvádí z Jobových úst dobře známá slova: „*Tolikoť jsem slýchal o tobě, nyní pak i oko mé tě vidí. Pročež mrzí mne to, a želim toho v prachu a popeli.*“ (Job 42,5.6.) Bůh obrazil v příhbi jeho vrchní stehno. Povšimněme si výrazu: „*Oko mé tě vidí.*“ Job nepraví: „Vidím sebe,“ nýbrž: „Vidím tě.“ Jen pohled na to, co je Bůh, působí pravé pokání a odsouzení nás samých. Tak tomu také bude s izraelským lidem, jehož dějiny jsou s Jobovými velmi příbuzné. Když obrátí zřetel na toho, kteréhož jsou bodli, a kvůli budou (Zach. 12,10). Tam jim Bůh požehná a úplně je obnoví. Pak poznají plný význam slov: „*Z tebe jest zhouba tvá, ó Izraeli, ježto ve mně všechna pomoc tvá.*“ Podle pův.: „*Z tebe jest zhouba tvá, ó Izraeli, ježto jsi proti mně, proti pomoci své.*“ (Oz. 13,9.)

KAPITOLA 33 a 34.

Nyní uvidíme, jak bezdůvodné byly všechny Jákobovy obavy a jak neúčinné všechny jeho plány. Nedbaje zápasu, nedbaje obrazení příhbi svého stehna a nedbaje svého kulhání, pokračuje v činění plánů. „*Pozdvih pak očí svých Jákob, uzřel, an Ezau jde, a čtyři sta mužů s ním; i rozdělil syny Lie zvlášť a Ráchele zvlášť, a obou děvek zvlášť. Postavil, pravím, děvky se syny jejich napřed, potom Liu se syny jejími za nimi, Ráchel pak a Josefa nejzáze.*“ (v. 1.2.) Toto opatření dokazuje, že Jákobovy obavy ještě nepřestaly. Stále se ještě bojí pomsty Ezau, a vystavuje jeho prvním ránám ty, o které měl nejméně starostí. Jaké údivuhodné hloubky lidského srdce! Jak se zdráhá důvěřovat Bohu! Kdyby se Jákob skutečně spoléhal na Boha, nikdy by se nestrchoval o zničení sebe a své rodiny. Ale žel, víme ze zkušenosti, jak je srdci za těžko spoléhat se prostě a v tiché důvěře na stále přítomného, všemocného a nekonečně milosrdného Boha.

Bůh nám zde ukazuje, jak je veškerý neklid srdce neúčinný. „*I běžel Ezau proti němu a objal ho; a pad na šíji jeho, líbal ho. I plakali.*“ (v. 4.) Jákobův dar nebyl zapotřebí a jeho plán byl bez užitku. Bůh „ukrotil“ Ezaua, jako předtím ukrotil Lábanu. Tak nalézá Bůh vždy Svě zalíbení v trestání našich

chudých, bázlivých a nevěřících srdcí a v rozptýlení všech našich obav. Místo setkání se s mečem Ezaua nachází Jákob otevřenou náruč a polibky bratra. Místo potýkání prolévají slzy. To jsou Boží cesty. Kdo by Jemu nechtěl důvěřovat? Kdo by Jej nechtěl uctívat úplnou důvěrou srdce? Odkud to je, že jsme přes všechny důkazy Jeho věrnosti tak velmi nakloněni k pochybování a uplatňování našich rozpaků. Odpověď zní: My dost neznáme Boha. „*Přivýkej medle s ním choditi, a pokojněji se míti, skrze to přijde tobě všecko dobré.*“ (Job 22,21.) Toto je pravda jak ohledně neobráceného člověka, tak i vzhledem k Božímu dítku. Právě poznání Boha, skutečná známost s ním je život a pokoj. „*Toto jest pak věčný život, aby poznali tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (Jan 17,3.) Čím vroucněji jsme obeznámeni s Bohem, tím pevnější je náš pokoj a tím více jsme vyvýšeni nad každou závislost na přirozenosti. „Bůh je skála;“ a my musíme vložit celé naše břímě jen na Něho, abychom zkusili, jak ochotný a jak mocný On je k našemu zachování.

Po veškerém tomto zjevení Boží dobrotivosti vidíme, jak se usadil Jákob v Sochot, a v odporu se zásadami a duchem poutnického života si tam vystavěl dům, jako kdyby tam byl jeho domov. Je zřejmé, že Sochot nebyl místem určeným mu Bohem. Pán mu nepravil: „Já jsem ten silný Bůh... v Sochot;“ nýbrž: „*Já jsem ten silný Bůh... v Bethel.*“ (Kap. 31,13.) Jákob měl mít proto jako svůj veliký cíl na zřeteli Bethel a ne Sochot. Žel, naše srdce jsou vždy nakloněna spokojit se s menším postavením a s nižším dílem, než nám Bůh ve Své dobrotě chce dát.

Pak se ubíral Jákob dále a přišel až k Sichem, kde koupil pole a zůstal tak opět pozadu za božsky určenou hranicí. Také jméno, které dal svému oltáři, je označením pro mravní stav jeho duše. On ho nazývá: „Bůh silný, Bůh Izraelský.“ (Kap. 33,20.) Ovšem máme výsadu znát Boha jako **našeho** Boha; ale ještě více je znát Jej jako Boha svého vlastního domu a nás samé považovat za díl toho domu. Věřící má výsadu považovat Krista za **svou** hlavu; ale ještě větší výsada je znát Jej jako hlavu „Jeho těla“ a sebe jako údy tohoto těla.

V kap. 35. uvidíme Jáкова uvedeného k rozsáhlejší a slavnější představě o Bohu. V Sichem se však nachází zřejmě na nízké půdě, a proto musí trpět, jak tomu bývá vždy, když zůstaneme mimo postavení, které nám Bůh naznačil. Dvě a půl pokolení, která se usadila na této straně Jordánu, byla

první, která padla do ruky nepřítele. Právě tak tomu bylo s Jákobem. V kapitole 34. vidíme hořké ovoce jeho pobytu v Sichem. Na jeho rodinu přišla skvrna, kterou chtěli Simeon a Lévi smazat pouhou rozhodností a násilím přirozenosti, čímž však jen rozmnožili hoře a neklid Jákoba. Jákoba se jejich násilí ještě mocněji dotklo, než hana učiněná jeho dceři. „*Řekl pak Jákob Simeonovi a Léví: Zkormoutili jste mne, a zošklivili jste mne u obyvatelů krajiny této, u Kananejských a Ferezejských a já jsem s malým počtem lidí. Seberou-li se na mne, zbijí mne a tak vyhlazen budu já i dům můj.*“ (Kap. 34,30.) To, co Jákobem nejvíce otřásl, byly následky pro něho a jeho dům. Zdá se, že žil ve stálé bázni před nějakým jemu a jeho rodině hrozícím nebezpečím. Všude zjevuje neklidného, bázlivého, počítajícího ducha, který je nesnesitelným se životem víry v Boha.

Tím však není řečeno, že Jákob vůbec nebyl mužem víry; on jím jistě byl a jako takový obdržel také své místo ve velikém „oblaku svědků“. (Žid. 11.) On však nechodil z návyku v provádění této božské zásady a činil proto tak mnohé smutné chyby. Vedla by jej víra k tomu, aby řekl: „*A tak vyhlazen budu já i dům můj?*“ Jistě že ne. Boží zaslíbení v kapitole 28,14.15. by vyhnalo z jeho srdce každou bázeň. „*A aj, já jsem s tebou... neopustím tebe*“ – to byla slova, která měla jeho srdce uklidnit. Ale Jákob byl více zaměstnán nebezpečím, které mu hrozilo, než svoji jistotou v Boží ruce. On měl vědět, že ani jeden vlas na jeho hlavě nebyl v nebezpečí a místo pohlžení na Simeona a Lévi anebo na následky jejich přenáhleného jednání, měl odsoudit sebe samého proto, že se vůbec v takovém postavení nacházel. Kdyby se v Sichem neusadil, tak by Dína nebyla zhanobena a nepovstalo by násilí jeho synů. Jak mnozí křesťané se vrhnou do bolu a hoře svojí vlastní nevěrností a pak místo odsouzení sebe odsuzují poměry.

Jak často jsou např. křesťanští rodiče zneklidněni a plni starostí nad rozpustilostí, nezdárností a svěťáctvím svých dětí; a přece mají pro tyto zjevy odsoudit vlastně sebe samé, poněvadž vzhledem ke svým rodinám nechodili věrně před Bohem. Tak tomu bylo u Jákoba. V Sichem stál na nízké půdě; a poněvadž mu chybělo citlivé svědomí, které by jej bylo nepochybně vedlo k odkrytí jeho nesprávného postavení, použil Bůh ve Svě věrnosti okolnosti k jeho kázni. „*Bůh nebude posmíván; nebo cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žítí.*“ (Gal. 6,7.) To je zásada Boží mravní vlády, jejímž důsledkům nikdo neujde. Pro Boží děti je to také i milost, že jsou povoláni sklízet ovoce svých poblouzení. Je to milost, být tím aneb oním způsobem přivedeni k po-

cítění, jak bolestné je vzdálení se od živého Boha nebo nezaujetí nám vykázaného místa. Musíme dojít k přesvědčení, že zde není místo pro náš odpočinek. Bůh nám nechce dát narušený klid. Jeho jméno budiž za to chváleno! Boží přání je, abychom odpočívali v Něm a u Něho. To je Jeho dokonalá milost. A když jsme pobloudili nebo se zpozdlili na cestě, tak na nás volá: „*Budeš-li se míti navrátiti... ke mně se navrát...*“ (Jer. 4,1.) Falešná pokora, ovoce nevěry, vede často pobloudilého nebo zpozdivšího se k tomu, aby zaujal podřadnější místo, než to, které mu dává Bůh, poněvadž nezná zásadu, podle které Bůh obnovuje duši, ani míru tohoto obnovení. Marnotratný syn toužil po místě nájemníka, poněvadž nevěděl, že co se týkalo jeho osobně, neměl nárok na jiné místo, než na místo syna a opačně, že by to bylo nehodné charakteru otce, když by se uvedl do postavení nájemníka. Budťo musíme k Bohu přijít podle zásady, která je hodná Jeho, nebo zůstaneme od Něho úplně vzdálení.

KAPITOLA 35.

„*Potom mluvil Bůh k Jákobovi: Vstana, vstup do Bethel, a bydlí tam.*“ (v. 1.) Tato slova potvrzují zásadu, s kterou jsme se právě zaměstnávali. Když jsme pochybili anebo se vzdálili od Boha, volá Pán duši zpět k sobě. „*Protož pomni, odkud jsi vypadl, a čiň pokání a první skutky.*“ (Zjev. 2,5.) To je božská zásada obnovení. Duše se musí vrátit do svého nejvyššího postavení. Pán nepraví: „Pomni, kde jsi,“ nýbrž: „Pomni na to vysoké postavení, z kterého jsi vypadl.“ Jen tímto způsobem poznáváme, jak daleko jsme se odchýlili a jak se můžeme opět navrátit. Teprve když jsme se tímto způsobem vrátili k slavné a svaté Boží míře, jsme schopni posoudit velikost zla našeho padlého stavu. Jak mnoho zlého se nahromadilo v Jákobově rodině, aniž by to bylo jím odsouzeno, dokud nebyl probuzen hlasem: „*Vstana, vstup do Bethel!*“ Sice nebylo místem k rozeznávání veškerého toho zla. Ovzduší tohoto místa bylo tak naplněno nečistými látkami, že nebylo možné tam poznat pravý charakter zlého. Ale jakmile zastihlo Jáкова vyzvání do Bethel, „*tedy řekl čeládce své a všechněm, kteříž s ním byli: Odvrzte bohy cizí, které máte mezi sebou, a očistte se, a změňte roucha svá. A vstanouce, vstupme do Bethel, a udělám tam oltář silnému Bohu, kterýž vyslyšel mne*

v den soužení mého, a byl se mnou na cestě, kterouž jsem šel.” (v. 2.3.) Pouhá zmínka o Božím domě rozechvěla v duši patriarchy strunu a předvedla mu v jednom okamžiku zkušenosti dvaceti let plných událostí. Ne v Sichem, nýbrž v Bethel poznal, co je Bůh. Proto se musel vrátit do Bethel a vystavět oltář podle zásady a jména, které se úplně lišily od jeho oltáře v Sichem, neboť ten byl spojen se spoustou nečistoty a modlářství.

Jákob mohl o „Bohu, Bohu Izraele“ mluvit, když se nalézal uprostřed věcí, které byly zcela neslučitelné se svatostí Božího domu. Je důležité tomu rozumět. Na cestě stálého a rozumného oddělení nemůže duši nic udržet, než jen vědomí toho, co je Boží dům, a co tomuto domu sluší. Hledím-li na Boha jen ohledně sebe, nebudu mít jasné, božské porozumění toho, co vychází ze správného ocenění Božích vztahů k Jeho domu. Mnozí považují, předpokládajíce, že sami jsou věrnými a upřímného srdce, za věc menšího významu, jsou-li ohledně své bohoslužby ve spojení s nečistými věcmi. Jinými slovy, oni věří, že lze Boha velebit také v Sichem, a že oltář se jménem „Bůh silný, Bůh Izraelský“ je právě tak vznešený a Bohu přiměřený jako oltář se jménem „Boha z Bethel“. Ale to je politováníhodný omyl. Duchovní čtenář rozpozná rychle ten veliký rozdíl v Jákobově chování v Sichem a v jeho chování v Bethel; a stejný rozdíl je také mezi oběma oltáři. Naše pojmy ohledně bohoslužby jsou samozřejmě ovlivněny naším duchovním stavem. Naše bohoslužba bude úplně v té míře, jak jsme porozuměli Božímu charakteru a naším vztahům vůči Němu, buďto ubohá a omezená, nebo plná poznání a vznešená.

Jméno našeho oltáře a charakter naší bohoslužby jsou výrazem jedné a téže myšlenky. Služba stojící ve spojení s „Bohem z Bethel“ je vznešenější než služba věnovaná „Bohu Izraelskému“. První je vázána na vyvýšenější představu o Bohu než ta druhá, u které je Bůh místo Boha Svého domu, jen jako Bůh jediné osoby. Ovšem název „Bůh silný, Bůh Izraelský“, je výrazem obdivuhodné milosti, a duše se cítí šťastnou, když uvažuje charakter Boha, který se s každým kamenem Svého domu a s každým údem těla spojí v milosti. Každý kámen v Božím domě je „živým kamenem“. A jako spojený se „živým kamenem“ má obecenství se „živým Bohem“ skrze moc „Ducha života“. Ačkoli toto vše je pravda, je Bůh nicméně také Bohem Svého domu. Jsme-li schopni Jej jako takového uvažovat více vyvinutým duchovním porozuměním, obdrží naše bohoslužba vznešenější charakter.

Povolání Jáкова do Bethel, obsahuje však ještě něco jiného. Bůh mu praví; *„Udělej tam oltář Bohu silnému, kterýž se ukázal tobě, když utíkal před Ezauem bratrem svým.“* (v. 1.) Tím jej upamatoval na „den soužení“ (v. 3.) Často je dobré, když jsme ve svých upomínkách vedeni zpět k onomu oddílu našeho života, kdy jsme se viděli na nejnižším stupni žebříku. Tak upamatoval Samuel krále Saula na dobu, kdy byl „maličký sám u sebe“ (1. Sam. 15,17.). Každý z nás potřebuje, aby mu byl často připomínán čas, kdy byl „maličký sám u sebe“. Jsme-li „maličkými“ ve svých očích, tak srdce důvěruje jedině Bohu. Počneme-li se opět za něco mít, je Pán přinucen nás znovu nechat pocítit naši nicotu. Vstoupí-li někdo na cestu služby nebo svědectví, jak velmi cítí duše svou vlastní slabost a neschopnost a jak velmi pocítí následkem toho potřebu spoléhat se na Boha! Jak vážné vroucí volání o sílu a pomoc tu k Němu vysílá! Později se snad domýšlíme, poněvadž se již tak dlouho nacházíme v díle, že můžeme stát na vlastních nohách, nebo nemáme snad již pocit své slabosti a nestojíme již v závislosti na Bohu. Pak klesne naše služba jako ubohá, bezcenná věc, bez pomazání a síly, poněvadž nenabírá z nevysychajících pramenů Ducha, nýbrž z našich vlastních bídných myšlenek.

Ve verších 9–15. obnovuje Bůh Jákovovi Svá zaslíbení a potvrzuje mu to nové jméno „kníže“ na místo „Istivý. A Jákob nazývá opět jméno toho místa „Bethel“. Verš 18. nám podává zajímavý příklad rozmanitosti, která je mezi úsudkem víry a přirozenosti. Přirozenost spatřuje věci zkalenou mlhou, kterou je obklopena, kdežto víra je uvažuje ve světle Boží přítomnosti a rad. Ráchel, *„když k smrti pracovala (nebo umřela); nazvala své dítě Ben Oni; ale otec jeho nazval ho Beniaminem.“* Přirozenost ho nazývá „synem bolesti“ (nouze), ale víra „syn pravice“ (také „syn štěstí“). Tak je tomu vždy. Myšlenky přirozenosti se vždycky liší od myšlenek víry; a máme si vážně přát, aby naše srdce byla vedena druhými, nikdy však prvními.

KAPITOLA 36 a 37.

Kapitola 36. obsahuje rodokmen synů Ezaua s jejich různými názvy a bydlišti. Nebudeme se u toho zdržovat, nýbrž přejdeme bezprostředně k nejbohatšímu a nejzajímavějšímu dílu celého Písma svatého.

V Písmu není asi krásnější a dokonalejší předobrazení o Kristu než Josef. Ať Pána uvažujeme co předmět lásky Otce, anebo předmět závisi „vlastních“ – ať se s Ním zaměstnáváme v Jeho ponížení, s Jeho utrpením a Jeho smrtí, nebo s Jeho povýšením a Jeho slávou – ve všem Jej nalezneme vhodně předobrazeního Josefem.

Kapitola 37. nám oznamuje Josefovy sny, jejichž vypravováním vzbudil nenávisť svých bratrů. Josef byl předmětem otcovy lásky a povolán k slavnému určení; a protože srdce jeho bratrů nebyla v obecnství s těmito věcmi, tak jej nenáviděli. Nesdíleli lásku otce k Josefovi a nechtěli se poddat myšlenkám na povýšení svého bratra. Jaké určité předobrazení Židů za Kristových dnů! *„Do svého vlastního přišel, ale vlastní jeho nepřijali ho.“* (Jan 1,11.) Neměl v jejich očích *„podoby ani krásy“*. (Iz. 53,2.) Nechtěli Jej uznat ani za Božího Syna ani za izraelského krále. Jejich oči nebyly otevřené k hledění na *„Jeho slávu, slávu jakožto jednorozenného od Otce – plné milosti a pravdy.“* (Jan 1,14; por. kap. 12,37 a násl.) Nechtěli Jej; ano, oni Ho nenáviděli.

Přestože Josef nenalezl u svých bratrů přízeň, setrval přece jen u svého svědectví: *„Měl pak Josef sen a vypravoval jej bratřím svým; pročez ve větší nenávisti ho měli... Potom ještě měl jiný sen, a vypravoval jej bratřím svým.“* (v. 5 a 9.) To bylo jednoduché svědectví, založené na božském zjevení; ale toto svědectví mělo Josefa přivést do cisterny. Kdyby mlčel nebo ostrost a sílu svého svědectví poněkud zmírnil, snad by ho ušetřili; ale ne, on řekl svým bratrům pravdu, a proto jej nenáviděli.

Totéž nalezneme u Toho, jehož byl Josef předobrazem. Kristus vydal svědectví pravdě (Jan 18,37). On osvědčil, *„dobré vyznání“* (1. Tim. 6,13). On nic nezadržel; On mohl mluvit jen pravdu, poněvadž On je pravda. A člověk odpověděl na Jeho svědectví křížem, octem a kopím žoldnéře. Kristovo svědectví bylo spojeno s nejhlubší, nejbohatší a nejdokonalejší milostí. On přišel nejen jako „pravda“, nýbrž také jako dokonalý výraz celé lásky otcovského srdce. *„Milost a pravda skrze Ježíše Krista stala se.“* (Jan 1,17.) On byl pro lidi úplným zjevením toho, co je Bůh. Proto je člověk bez výmluvy. (Por.

Jan 15,22–25.) On přišel, aby lidem ukázal Boha; a člověk nenáviděl Boha dokonalou nenávistí. Nejplnější představa božské lásky našla odpověď v nejplnějším rozvinutí lidské nenávisti. Vidíme to na kříži. Cisterna, do které byl Josef svými bratry uvržen, nám o tom podává dojemný obraz.

„Kterážto, jakž ho užířeli zdaleka, prvé než k nim došel, ukládali o něm, aby jej zahubili. Nebo řekli jeden druhému: Ej, mistr snů teď jde. Nyní tedy pojďte a zabijme jej, a uvrzme ho do některé cisterny, a díme: Zvěř lítá sežrala jej. I užířme, nač jemu vyjdou snové jeho.“ (v. 18–20.) Tato slova nás upamatují pronikavým způsobem na podobenství o vinařích u Mat. 21, kde čteme: *„Naposledy pak poslal k nim syna svého, řka: Ustýdnout se syna mého. Vinaři pak užřevše toho syna, řekli mezi sebou: Tentot jest dědic, pojďte, zabijme jej a uvažme se v dědictví jeho. I chytivše ho, vyvrhli jej ven z vinice a zabili.“* Bůh poslal Svého Syna na svět, On řekl: *„Ustýdnout se Syna mého.“* Ale žel! Lidské srdce nemělo žádné ustýdnutí před „nejmilejším“ Otce. Oni Jej vyvrhli! Země a nebe byly a jsou ještě stále pro Krista v rozporu. Člověk Jej ukřižoval, ale Bůh Jej vzkřísil z mrtvých; člověk Mu dal místo mezi dvěma zločinci, ale Bůh Jej posadil po Své pravici na nebesích. Člověk Mu vykázal nejnižší místo na zemi, ale Bůh dal Jemu nejvyšší místo v nebi a okrášlil Jej nejslavnějším majestátem.

To vše najdeme opět v Josefově životě. *„Ratolest rostoucí Josef, ratolest rostoucí podle studnice; ratolesti vycházely nad zeď. Ačkoli hořkost naplnili jej a stříleli na něj, a v tajné nenávisti měli ho střelci: Však zůstalo v síle lučičtěst jeho, a zsilila se ramena rukou jeho, z rukou mocného Jákovova; odkudž byl pastýř a kámen Izraelův; od silného Boha, jemuž sloužil otec tvůj, kterýž spomáhá tobě, a od všemohoucího, kterýž požehná tobě požehnáními nebeskými s hůry, požehnáními propasti ležící hluboko, požehnáním prsů a života. Požehnání otce tvého silnější budou nad požehnání předků mých, až ke končinám pahrbků věčných; budou nad hlavou Josefovou, a na vrchu hlavy Nazarejského mezi bratřími jeho.“* (kap. 49,22–26.)

Tato slova líčí úchvatně „utrpení Kristovo a velikou za tím slávu.“ (1. Petr. 1,11.) „Střelci dokonali své dílo; ale Bůh byl silnější než oni. Kristus byl těžce zraněn v domě Svých přátel; ale Jeho ramena zesílila v moci vzkříšení; a víra Jej nyní zná jako základ, na kterém – jak ohledně církve, tak i vzhledem k Izraeli a veškerému stvoření – odpočívají v požehnání a slávě všechna Boží předsevzetí. Pakliže uvažujeme Josefa v cisterně a ve vězení a když jej později vidíme jako vladaře nad celým Egyptem, poznáváme ten veliký rozdíl

mezi Božími a lidskými myšlenkami. Stejný rozdíl vidíme, obrátíme-li svůj zrak na „kříž“ a pak na trůn na pravici velebnosti na výsostech.“

Nic neuvedlo na světlo pravý stav lidského srdce proti Bohu tak jako Kristův příchod. „*Kdybych byl nepřišel a nemluvil jim, hříchu by neměli.*“ (Jan 15,22.) Ne snad, že by lidi nebyli žádnými hříšníky; ne, nýbrž: „*hříchu by neměli.*“ Tak praví Pán také na jiném místě: „*Byste slepí byli, hříchu byste neměli.*“ (Jan 9,41.) Bůh se v osobě Svého Syna člověku tak přiblížil, že člověk mohl říci: „*Tento jest dědic;*“ ale žel, on také připojil: „*Pojďte, zabijme jej.*“ Proto „*nyní výmluvy nemají z hříchu svého.*“ (Jan 15,22.) Všichni, kteří praví, že vidí, nemají žádnou výmluvu. Těžkost není v tom, že je člověk slepý a uzná tento stav, nýbrž ve vyznání, že **vidí**. V době, jako je přítomná, kde najdeme tak mnoho zevního vyznání, je tato zásada tím závažnější. S pouhým vyznáním, že se vidí, je spojeno zůstávání hříchu. Oči člověka, který uzná svoji slepotu, mohou být otevřeny. Co lze však učinit pro člověka, jenž se domnívá, že vidí, kdežto ve skutečnosti je slepý?

KAPITOLA 38.

Tato kapitola nám představuje jednu z těch pozoruhodných okolností, kde Boží milost slavně triumfuje nad hříchem člověka. „*Zjevné jest zajisté, že z pokolení Judova posel Pán náš.*“ (Žid. 7,14.) Ale která? „*Judas pak zplo-dil Fáresa a Záru z Támar.*“ (Mat. 1,3.) Tato skutečnost zaslouží zvláštní pozornost našich srdcí. Bůh se pozdvihne ve Své nekonečné milosti nad hřích a lidskou pošetilost, aby naplnil radu Své lásky a Svého milosrdenství. Tak čteme poněkud dále v tomtéž evangeliu: „*David pak král zplo-dil Šalomouna z té, kteráž byla Uriášova.*“ Takové jednání je hodné Boha. Boží Duch nás vede Kristovým rodokmenem podle těla a ukazuje nám jako články onoho řetězu: Támar a Betsabé! Je zjevné, že zde je člověk vyloučen. On, s kterým se setkáváme na konci Matouše 1 je „*Bůh zjevený v těle*“, a sice jako takový představen perem Ducha svatého. Člověk by nikdy nemohl vymyslet takový rodokmen. To je zcela a úplně božské; a žádný duchovní člověk to nemůže číst, aniž by nenalezl v jeho obsahu nejprve požehnané zjevení milosti, a pak

božské vdechnutí evangelia Matouše, a obzvláště také tohoto rodokmenu Krista podle těla. (Por. 2. Sam. 11 a 1. Mojž. 38 s Mat. 1.)

KAPITOLA 39 až 45.

Při pročitání tohoto zajímavého dílu Boží knihy spatřujeme pozoruhodné seskupení různého působení prozřetelnosti, které všechno sleduje jeden hlavní cíl, totiž **povýšení člověka, který byl v cisterně**. Současně uvádí na světlo množství podřadných předmětů. „*Aby zjevena byla z mnohých srdcí myšlení*“ (Luk. 2,35); ale Josef měl být povýšen. „*Když přivolav hlad na zemi, všecku hůl chleba polámal, poslal před nimi muže znamenitého, jenž za služebníka prodán byl, totiž Josefa, Jehož nohy sevřeli pouty, železa podniknouti musil, až do toho času, když se zmínka stala o něm; řeč Hospodinova zkusila ho. Poslav král, propustiti ho rozkázal, panovník lidu svobodna ho učinil. Ustanovil ho pánem domu svého, a panovníkem všeho vladařství svého, aby vládl i knížaty podle své libosti, a starce jeho vyučoval moudrosti.*“ (Žalm 105,16–22.)

Je dobré si povšimnout, že se jednalo hlavně o vyvýšení toho, kterým lidé opovrhli, a pak je přivést k vědomí jejich hříchu, kterým se oním opovržením provinili. A jak podivuhodným způsobem se vše naplnilo! Nedůležité, jakož i nejdůležitější, zdánlivě nejpříznivější, jakož i zdánlivě nepříznivé poměry musely spolupůsobit k naplnění Božích předsevzetí. V kapitole 39. si ďábel použil ženu Putifara, aby přivedl Josefa do vězení. V kapitole 40. použije nedvěčnost a nedbalost vrchního číšníka, aby ho tam podržel. Ale všechno je marné. Bůh stojí za touto scénou a řídí Svou rukou všechny nitky. Ve vhodném času On člověka Své rady nechá předstoupit a postaví jeho nohy do velkého prostoru. Boží výsadou je vždycky stát nade vším. On může k splnění Svých velikých a nevyzpytatelných úmyslů použít vše. Jak jsme šťastni, že smíme ve všech věcech sledovat ruku a rady našeho Otce. Jak je blahé vědět, že On co neomezený vladař nakládá podle Své vůle všemi nástroji a že andělé, lidé a ďábel stojí pod Jeho mocnou rukou a musí sloužit podle Jeho vůle k provedení Jeho předsevzetí.

Toto vše se nám v těchto kapitolách předvádí nanejvýš pozoruhodným způsobem. Bůh vstoupí do domácího kruhu pohanského dvořana, navštíví domácnost pohanského krále, jeho lůžko, a nechá jeho sny na jeho lůžku přispět k rozvinutí Svých plánů. A nejsou to jen jednotlivé osoby a jejich poměry, které vidíme použity k uspíšení konečného Božího účelu, nýbrž Egypt a veškeré okolní země musí předstoupit na Jeho povel. Jedním slovem, celá země se Boží rukou připraví takřka za jeviště, na kterém se rozvíjí sláva a velikost „Nazarejského (tzn. odděleného) mezi bratřími jeho“. To jsou Boží cesty a nejblazeštějším a pozdvihujícím cvičením pro duši věřícího je sledovat tímto způsobem podivné skutky jeho nebeského Otce. Jak mocně se zjevuje vláda božské prozřetelnosti v zajímavém Josefově ději! Pohlédneme např. do vězení vladaře nad vězením. Vidíme tam v železech muže obviněného ošklivým zločinem, vyvrženého a zavrženého z lidské společnosti. A právě tento muž bude v jednom okamžiku pozdvižen k nejvyššímu postavení v Egyptě. Kdo by mohl popírat, že v tomto všem měl Svoji ruku Bůh?

„Josefovi pak Farao řekl: Poněvadž Bůh dal znáti tobě všechno toto, není žádného tak rozumného a moudrého, jako ty jsi. Ty budeš nad domem mým, a líbatí bude tvář tvou všechnen lid můj; stolicí toliko královskou vyšší budu nad tebe. Řekl také Farao Josefovi: Aj, ustanovil jsem tě nade vsí zemí egyptskou. A sňav Farao prsten svůj s ruky své, dal jej na ruku Josefovu, a oblékl ho v roucho kmentové, a vložil zlatý řetěz na hrdlo jeho. A dal ho voziti na svém druhém voze a volali před ním: Klanějte se! I ustanovil ho nade vsí zemí egyptskou. I řekl Farao Josefovi: Já jsem Farao, a bez dopuštění tvého nepozdvihne žádný ruky své ani nohy své ve vsí zemi egyptské.“ (kap. 41,39–44.)

To nebylo povýšení obyčejným způsobem. Pořad událostí, které spolupůsobily k tomuto povýšení, jasně ukazuje, že vše řídila Boží ruka. Přitom spatřujeme ve všem případné předzobrazení utrpení a slávy Pána Ježíše Krista. Josef byl z cisterny a ze žaláře, do kterého jej přivedla žárlivost jeho bratrů a nespravedlivý rozsudek pohanů, vzat, aby se stal panovníkem nad celým Egyptem. A nejen to, on se měl na této cestě stát požehnáním a zachráncem Izraele a celé země. To vše poukazuje obrazně na Krista; a v pravdě nemůže být dokonalejší obraz. Vidíme člověka vedeného lidskou rukou až na místo smrti, a pak ho vidíme vzkříšeného Boží rukou a povýšeného k nejvyšší hodnosti a slávě. „Muži Izraelští, slyšte slova tato: Ježíše toho Nazaretského, muže od Boha zveličeného mezi vámi mocmi a zázraky a znamení, kteréž

činil skrze něho Bůh uprostřed vás, jakož i vy sami víte, toho vydaného z uložené rady a předzvědění Božího vzavše a skrze ruce nešlechetných ukřižovavše, zamordovali jste. Jehož Bůh vzkřísil, zprostit bolestí smrti, jakož nebylo možné jemu držánu býti od ní.“ (Skut 2,22–24.)

Avšak kromě těchto již naznačených bodů jsou ještě dva příběhy v Josefově životě, které dávají tomuto předzobrazení zvlášť význačnou dokonalost. Je to jeho svatba s dcerou Putifara v kapitole 41. a setkání s jeho bratry v kapitole 45. Pořad příběhů je následující: Josef se představuje svým bratrům jako poslaný otcem. Oni jím opovrhli a přivedli ho, pokud přišlo na ně, na místo smrti. Bůh jej odtamtud vezme a pozdvihne ho na místo nejvyšší hodnosti. Takto povýšen, obdrží nevěstu – ženu, a když jeho bratři podle těla leží u jeho nohou úplně zdrceni, dá se jim poznat, uklidní jejich srdce a uvádí je do požehnání. Pak bude on průlivem požehnání pro ně a celou zemi.

Některé poznámky o Josefově ožení a o setkání a spojení s bratry zde budou na místě. Cizí žena je předzobrazení Boží církve. Kristus se představil Židům, a jimi opovržen, zaujal Svě místo na výsostech odkud seslal Ducha svatého, aby shromáždil vyvolenou, ze Židů a pohanů složenou církev. Ta je určena k spojení s Ním v nebeské slávě. Již při uvažování kapitoly 24. jsme se pozastavili u učení o církvi, ale ještě zůstávají k podotknutí některé body. Nejprve je třeba si všimnout, že Josefova egyptská nevěsta s ním byla v jeho slávě spojena co nejvroucněji. Jedno s ním, sdílí vše, co bylo jeho. Mimo to zaujímal místo blízkosti a důvěrnosti, které bylo známo jedině jí samé. Právě tak je tomu s církví, Beránkovou nevěstou. Ona je shromážděna ke Kristu, aby byla společnicí Jeho opovržení a Jeho slávy. Kristovo postavení propůjčuje postavení církve svůj charakter, a postavení církve má vždy označovat její obcování. Jsme-li shromážděni ke Kristu, tedy to je k Němu co povýšenému do slávy a ne jako zde poníženému. „*A tak my již od toho času žádného neznáme podle těla. A ačkoli jsme znali Krista podle těla, ale nyní již neznáme.*“ (2. Kor. 5,16.) Shromažďovací místo církve je Kristus ve slávě. Úplné porozumění této zásadě je mnohem důležitější, než se na první pohled zdá. Úmysl satana jakož i sklon našich srdcí je vždy řízen ke zdržení nás od pozdvihnutí se k výši Božích myšlenek. Zvláště je tomu tak vzhledem ke středisku našeho spojení s Kristem. Mnozí se domnívají, že toto středisko tvoří Kristova krev. Požehnaná pravda je to, že vzácná Kristova krev nás osobně převedla co velebitelů do Boží přítomnosti. Ta krev tvoří proto božský základ našeho obecenství s Bohem. Mluvíme-li však o středisku našeho spolčení jako církve, nesmíme přehlédnout, že Duch svatý nás shromažďuje

ke vzkříšenému a oslavenému Kristu. Tato pravda propůjčí našemu spojení co křesťanům vysokou a svatou povahu. Jakmile se postavíme na nižší půdu, musíme tvořit nevyhnutelně sektu nebo stranu. Shromažďujeme-li se k nějakému ustanovení, nechť je sebedůležitější, anebo k nějaké pravdě, která sama o sobě nemůže být popřena, činíme svým střediskem něco nižšího než Krista.

Proto je velmi důležité zkoušení praktických následků, které vytrysknou z pravdy, že jsme shromážděni ke vzkříšené a oslavené hlavě. Kdyby byl Kristus na zemi, museli bychom se zde k Němu shromáždit. Poněvadž je ale skryt v nebi, obdrží církev svůj charakter od Jeho postavení tam. Proto mohl Kristus říci: *„Ze světa nejsou, jako i já nejsem ze světa.“* A dále: *„A já posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni posvěceni byli v pravdě.“* (Jan 17,16.19.) Tak čteme také v 1. Petr. 2,4.5.: *„Ke kterémuž přistupující, ke kameni živému, od lidí zajisté zavrženému, ale od Boha vyvolenému a drahému, i vy, jako kamení živé, vzdělávejte se v dům duchovní, kněžstvo svaté, k obětování duchovních obětí, vzácných Bohu skrze Jezukrista.“* Jsme-li shromážděni ke Kristu, tedy musíme být shromážděni k Němu, jak On je a **kde** On je. Čím více, vedeni Duchem svatým, vstoupíme v poznání těchto věcí, tím jasněji také porozumíme, jaké obcování se nyní pro nás sluší. Josefova nevěsta s ním nebyla spojena v cisterně nebo v žaláři, nýbrž v hodnosti a slávě jeho postavení jako panovníka nad celým Egyptem. V tomto případě pro nás nebude těžké poznat nadobytou rozdílnost obou postavení.

Dále pak čteme: *„Josefovi pak narodili se dva synové, **prvé než přišel rok hladu.**“* Doba utrpení se blížila; ale před tím se zjevilo ovoce jeho spojení s jeho ženou. Dítka, které mu Bůh dal, byli povoláni v jsoucnost před touto dobou utrpení. Právě tak tomu bude s církví. Všechny její údy budou povolány, celé tělo bude doplněno a se svojí hlavou v nebesích spojeno, dříve než se dostaví veliké soužení, které má přijít na celý svět. (Mat. 24,21.)

Zaměstnávejme se nyní krátce sejitím se Josefa s jeho bratry. Najdeme zde různé body, které se nápadně shodují s dějem Izraele v posledních dnech. Průběhem doby, kdy byl Josef skryt zrakům svých bratrů, museli tito prodělávat hlubokou zkoušku, jakož i nanejvýš bolestná cvičení svědomí. Jednu takovou zkoušku dávají najevo následujícími slovy: *„**Jistě provinili jsme se proti bratru svému. Nebo viděli jsme soužení duše jeho, když nás pokorně prosil, a nevyslyšeli jsme ho; protož přišlo na nás soužení toto.** Od-*

pověděl pak jim Ruben řka: Zdaliž jsem tehdy nepravil vám těmito slovy: Nehřešte proti pacholeti. Ale neposlechli jste; pročez také krve jeho, hle, vyhledává se.“ (kap. 42,21.22.)

Dále čteme v kapitole 44,16: „*Tedy řekl Juda: Což díme pánu svému? co mluvíti budeme? a čím se ospravedlníme? Bůh našel nepravost služebníků tvých.*“ Žádný nedovede vyučovat tak jako Bůh. On jediný může vyvolat ve svědomí pravý pocit hříchu a přivést duši k hlubokému vědomí jejího stavu před Ním. Člověk spěchá bezstarostně na své hříšné dráze, dokud nestihnou jeho svědomí střely Všemohoucího. Pak bývá bolestnými cvičeními zasaženo srdce a svědomí, které mohou nalézt utišení jen v nezměrné plnosti spasitelné lásky. Josefovi bratři neměli žádnou představu o tom, co mělo pro ně z jejich chování vůči Josefovi vzejít. „*A pochopivše, uvrhli jej do cisterny; i usadili se, aby jedli chléb.*“ (kap. 37,24.25.) „*Běda... kteříž pijí z bání vinných a drahými mastmi se maží, aniž jsou citelní bolestí pro potření Josefovo.*“ (Amos 6,6.)

Bůh však probudil svým časem zarmoucení srdce a nepokoj svědomí a to nanejdříve podivným způsobem. Léta plynula a bratři se mohli domnívat, že je vše v nejlepším pořádku. Pak se však přiblížilo „sedm let úrodných a sedm let hladu“. Co znamenala tato léta? Od koho přišla? A k čemu měla sloužit? Ó, podivuhodné cesty božské prozřetelnosti! Ó, nevyzpytatelná moudrost Boží! Hlad stihne Kananejskou zemi a příkazující potřeby hladu přivedou provinilé bratry do Egypta, k nohám toho, jehož trápili. Jak jasně se v tom všem zjevuje Boží ruka. Tu stojí, ve svém svědomí usvědčení a proniknutí hlubokým vědomím viny, v přítomnosti toho muže, kterého „v tajné nenávisť“ uvrhli do cisterny. Vskutku, jejich hřích je nalezl, ale nalezl v přítomnosti Josefa. Požehnané místo!

„*Josef pak nemoha se déle zdržeti, přede všemi přistojícími zvolal: Kažte všechněm ven! I nezůstal žádný s nimi, když se známil Josef s bratřími svými.*“ (Kap. 45,1.) Žádnému cizímu nebylo dovoleno být svědkem tohoto posvěceného výjevu; neboť který cizinec by tomu mohl porozumět anebo to ocenit? Zde máme výsadu spatřit skutečně pravé, božsky způsobené usvědčení z hříchu v Boží přítomnosti. A když se tyto dvě věci setkají, je brzy každá otázka uspořádaná.

„*Tedy řekl Josef bratřím svým: Přistuptež medle ke mně. I přistoupili. A řekl: Já jsem Josef, bratr váš, kteréhož jste prodali do Egypta. Protož nyní*

nermutte se a neztěžujte sobě toho, že jste mne sem prodali; nebo pro zachování života vašeho poslal mne Bůh před vámi... Poslal mne, pravím, Bůh před vámi, pro zachování vás ostatků na zemi, a pro zachování životů vašich vysvobozením velikým. Tak tedy ne vy jste mne poslali sem, ale Bůh." To je skutečně milost – milost, která usvědčené svědomí přivede k dokonalému klidu. Poněvadž se bratři sami bez tajeň odsoudili, nezbylo Josefovi nic jiného, než nalít do jejich raněných srdcí mírnící balsám. Toto vše je milým předzobrazením toho, co Bůh v posledních dnech učiní s Izraelem, když „*obráť zřetel na něho, jehož jsou bodli, a kvůli budou nad ním.*" (Zach. 12,10.) Pak okusí skutečnost božské milosti, jakož i očišťující moc oné „*studnice otevřené domu Davidovu a obyvatelům Jeruzalémským, k obmytí hřícha i nečistoty.*" (Zach. 13,1.)

Ve Skutcích apoštolů 3. najdeme, jak Boží Duch působí v Petrovi, aby vyvolal ve svědomí Židů toto božské usvědčení svědomí: „*Bůh Abrahamův a Izákův a Jákobův, Bůh otců našich, oslavil Syna svého Ježíše, kteréhož jste vy vydali, a odepřeli se před tváří Pilátovou, kterýž ho soudil býti hodného propuštění. Vy pak toho svatého a spravedlivého odepřeli jste se, a prosili jste za muže vražedníka, aby vám byl dán, dárce pak života zamordovali jste. Kteréhož Bůh vzkřísil z mrtvých; čehož my svědkové jsme.*" Tato slova měla za účel vyvolat ze srdce a úst posluchačů ono vyznání Josefových bratrů: „*Jistě, provinili jsme se.*" Pak připojuje milost: „*Ale nyní, bratří, vím, že jste to z nevědomí učinili, jako i knížata vaše. Bůh pak to, což předzvěstoval skrze ústa všech proroků svých, že měl Kristus trpěti, tak naplnil. Protož číňte pokání, a obraťte se, aby byli shlazení hříchové vaši, když by přišli časové rozvrazení od tváří Páně.*" Zde, vidíme nejprve, že Židé při zamordování Krista nechali volný průběh nepřátelství svých srdcí, tak jako Josefovi bratři ve svém chování vůči Josefovi. Zároveň však předstoupí Boží milost pro každého v tom na světlo, že vše představuje jako Bohem k jejich požehnání připravené a zvěstované. To je dokonalá milost, která přesahuje všechny lidské pojmy. K radování se z této milosti není třeba nic jiného než Boží pravdou usvědčené svědomí. Ti, kteří mohli vyznat: „*Jistě, provinili jsme se,*" byli v stavu porozumět také vzácným slovům milosti: „*Ne vy jste mne sem poslali, ale Bůh.*" Tak tomu musí být vždy. Duše, která nad sebou vyřkla rozsudek zatracení, je v stavu rozumět a ocenit Boží odpouštějící milosrdenství.

KAPITOLA 46 až 50.

Poslední kapitoly naší knihy (46–50.) mluví o cestě Jáкова a jeho rodiny do Egypta a o jejich usídlení v Egyptě. Dále o Josefově jednání v průběhu ostatních let drachoty; a konečně o požehnání dvanácti patriarchů Jákobem a o jeho smrti a pohřbu. U jednotlivostí těchto příběhů se nebudeme déle zdržovat, ačkoliv dávají duchovnímu člověku bohatou látku k uvažování.¹⁸ Vidíme bezdůvodné Jákovovy obavy rozptýlené při spatření jeho žijícího a vysoko povýšeného syna. Vidíme, jak Boží milost panuje v přeplyvající moci a vše řídí, ačkoliv je zřejmě spojena také se soudem v tom, že Jákovovi synové musí jít na to místo, kam poslali svého bratra. Dále vidíme, jak milost působí v Josefovi průběhem jeho celého života. Ačkoliv je Faraónem povýšen, skrývá se takřka a váže lid zůstávající povinností s králem. Faraó řekl: „*Jděte k Josefovi, kdežto Josef svým jednáním jim dává k porozumění: „Vše, co jste a máte, patří faraónovi.*“ Všechny tyto věci jsou velké zajímavosti a vedou duši k oné slavné době, kdy vezme otěže vlády do Své ruky Syn člověka podle božského usnesení a bude vládnout nad celým smířeným stvo-

¹⁸ Konec Jákovovy dráhy tvoří slavný opak ke všem dřívějším scénám jeho života plného příběhů. Připomíná nám klidný večer po bouřlivém dnu. Slunce, které během dne bylo ukryto za mraky, zapadá v nádherném lesku a ozcluje svými paprsky večerní oblohu a slibuje krásné jítro. Tak je tomu s naším starým patriarchou. Přelstivání, činění smluv, uvažování a činění plánů, obracení a točení se, nevěřící, sobecké obavy a starosti – všechna tato temná mračna přirozenosti a země zmizely, a Jákob vystupuje v celé hodnosti a vyvýšenosti víry, rozdávaje požehnání a propůjčuje hodnosti přiměřeně onomu svatému poznání, které může být získáno jen v obecnství s Bohem.

Nechť si je přirozené oko zatemnělé, oko víry je ostré. Jákob se nedá mýlit ohledně postavení, které bylo pro Efraima a Manassesu určeno v Božích radách. On nemá zapotřebí jako jeho otec Izák ve 27. kapitole „*zhroziti se hrůzou velikou náramně,*“ vzhledem k téměř osudnému poblouzení. Právě naopak: jeho důmyslu plná odpověď proti jeho méně zpravenému synu zní: „*Vím synu můj, vím.*“ Moc rozumu a přirozených citů neztemnila jeho duchovní zrak jako u Izáka. On se ve škole zkušenosti naučil pevně spoléhat na Boží předuložení, a žádný vliv přírody jej od toho nemůže odvést.

Kapitola 48,11 nám podává velmi krásný příklad o způsobu a druhu, jak se Bůh pozdvihne nad veškeré naše myšlenky a zjeví se lepší než veškeré naše obavy. „*I řekl Izrael Josefovi: Nemyslíš jsem já, abych měl kdy viděti tvář tvou, a aj, dal mi Bůh, abych viděl i símě tvé.*“ Podle názoru přirozenosti byl Josef mrtev; ale Boží oko ho vidělo živého a zaujímajícího nejvyšší místo moci po trůnu. „*Čeho oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž jej milují.*“ (1. Kor. 2,9.) Ó, kéž by naše duše vnikla hlouběji do Božího porozumění a Jeho cest!

řením. Církev, Beránkova nevěsta pak podle věčných Božích rad zaujme nejblíží a nejdůvěrnější místo po Jeho boku. Izrael bude úplně obnoven, Jeho milostivou rukou sycen a udržován a celá země bude znát nevýslovné štěstí poddání Jeho žezlu. A konečně, když si všechny věci podmaní, odevzdává On otěže vlády opět Božím rukám, „*aby byl Bůh všechno ve všem*“. (Tak dle pův. 1. Kor. 15,28.)

Z řečeného si lze učinit představu o bohaté plnosti, kterou Josefův děj v sobě chová v předobrazném vztahu. Bůh nám v něm ukazuje, krátce to ještě jednou opakující, poslání Syna k Izraeli, Jeho ponížení a opovržení; hluboké duševní zkoušky a konečné pokání a obnovení Izraele, spojení církve s Kristem, Jeho povýšení a všeobecné panování a na konec obrací náš zrak na požehnanou dobu, kdy On sám „*bude všechno ve všem*“.

Je zbytečné podotýkat, že všechny tyto věci v celém svatém Písmu se obšírně učí a uvádí na světlo. My nezakládáme proto jejich pravdu na Josefův děj; ale přece jen je povznášející, že nacházíme již v nejstarších dobách předzobrazené ony vzácné pravdy. To nám dosvědčuje božskou jednotnost celé svaté knihy. Zda se zabýváme první knihou Mojžíšovou, nebo epištolou k Efezským, proroky Starého anebo těmi Nového zákona – všude najdeme tytéž pravdy.

„Všeliké písmo od Boha jest vdechnuté.“ (2. Tim. 3,16.)

